

Strategia investițională a județului Maramureș pentru perioada 2021-2030

Consiliul Județean Maramureș

**PREZENTUL DOCUMENT
ESTE ELABORAT ÎN CADRUL**

Proiectului MaraStrategy

Beneficiar proiect:
Județul Maramureș

Elaborator:
SC Fida Solutions SRL
Contract nr. 10868/03.06.2021

VIZIUNEA STRATEGICĂ 2030

ÎN SFERA SUSȚINERII ȘI DEZVOLTĂRII INVESTIȚIILOR ÎN JUDEȚUL MARAMUREȘ

**„Județul Maramureș – mediu atractiv, dinamic și stabil pentru
investiții durabile”**

VIZIUNEA STRATEGICĂ 2030

Maramureșul – județul atractiv pentru investiții publice și private, cu un mediu de afaceri atractiv, dinamic și stabil, cu orientare pe investițiile care asigură dezvoltarea locală sustenabilă.

Principiile strategice:

Eficiența: investiții stabilite în funcție de nevoile și interesele locale, bazate pe resursele locale și oportunitățile actuale și previzionate

Transparență: informațiile și datele vor fi furnizate obiectiv, corect, complet, la timp

Interesul public: orientat spre valorile perene ale creșterii calității vieții și a nivelului de trai

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Cuprins

I – CONTEXT GENERAL	5
I.1. Introducere	5
I.1.1. Premisele de bază ale strategiei	5
I.2. Obiectivele elaborării strategiei investiționale	7
I.2.1. Obiectivul general al strategiei	7
I.2.2. Obiectivele specifice ale strategiei investiționale	7
I.3. Metodologia de elaborare	8
I.3.1. Metodologia de elaborare a strategiei	8
I.3.2. Cadru legislativ și instituțional	8
I.3.3. Cadrul instituționalizat	12
I.3.4. Politica României privind mediul de afaceri și climatul investițional, în contextul apartenenței la Uniunea Europeană	13
II – ANALIZA DIAGNOSTIC ÎN JUDEȚUL MARAMUREȘ.....	14
II.1. Analiza factorilor externi	14
II.1.1. Contextul economic național, regional, internațional	15
II.1.2. Reglementările comunitare	18
II.1.3. Cadrul economic local	21
II.1.4. Cadrul social	24
II.1.5. Resursele umane	26
II.1.6. Factori de risc natural.....	27
II.1.7. Specificul local și tradițional.....	29
II.1.8. Aspecte legislative și politice.....	31
II.2. Relația ”Strategiei Investiționale a Județului Maramureș” cu politica investițională și politica de dezvoltare regională (strategii naționale, regionale, județene, locale, proiecte în derulare).	32
II.3. Analiza stadiului actual de dezvoltare a investițiilor în județul Maramureș	32
II.3.1. Contextul actual al economiei județului	32
II.3.2. Analiza ofertei investiționale în județul Maramureș.....	34
II.3.3. Analiza cererii investiționale din județul Maramureș,	38
II.3.4. Analiza raportului cerere-ofertă, domenii și perspective certe	38
II.3.5. Analiza comparativă cu județele învecinate.....	41
II.3.6. Dinamica mediului de afaceri în perioada ultimilor 10 ani.	43
II.4. Conceptul de investiție	50
II.4.1. Investiții – elemente cheie	50
II.4.2. Investiții – clasificare	51
II.4.3. Selectarea variantei optime de investiții.....	52
II.4.4. Investiții – potențiale	53
II.4.5. Investiții – planificare, promovare și implementare	53
II.5. Resursele economice	56
II.5.1. Resurse economice – clasificare	56
II.5.2. Resurse primare	57

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

II.5.3. Resurse derivate.....	58
II.6. Profilul economic al județului Maramureș.....	58
II.6.1. Analiză transversală	58
II.6.2. Industrie	67
II.6.3. Agricultură.....	70
II.6.4. Comerțul	79
II.6.5. Demografie și forța de muncă.....	82
II.6.6. Educația și formarea profesională în județul Maramureș.....	94
II.6.7. Sistemul de sănătate	112
II.6.8. Mobilitate și Infrastructura de Transport.....	123
II.6.9. Infrastructură energetică. Utilități	130
II.6.10. Domeniul IT	139
II.6.11. Economia circulară	144
II.6.12. Calitatea vieții	147
II.6.13. Studii de caz	155
II.7. Susținerea mediului de afaceri.....	156
II.7.1. Identificarea problematicii cu care se confruntă antreprenorii locali.....	156
II.7.2. Relația instituțiilor statului cu mediul de afaceri, măsuri de optimizare și eficientizare	158
II.7.3. Măsuri de reducere a birocrăției în relația mediului de afaceri cu administrația publică	159
II.7.4. Măsuri fiscale locale și un mediu prietenos pentru antreprenori.....	159
II.7.5. Programe și măsuri privind reducerea emigrării și reîntoarcerea forței de muncă	160
II.7.6. Infrastructura de sprijin pentru afaceri.....	162
II.7.7. Analiza mediului de afaceri pe perioada elaborării studiului investițional	162
II.8. Analiza SWOT a sectorului economic din județul Maramureș.....	168
III – PLANIFICAREA STRATEGICĂ INVESTIȚIONALĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ	173
III.1. Strategia. Obiectiv, Viziune, Direcții de acțiune	173
III.2. Introducere – Sectorul investițional, sector strategic pe plan național, regional și local	177
III.1.3. Evoluția fenomenului investițional.....	177
III.1.4. Previziuni	180
III.1.5. Parteneriatul Public Privat - PPP	183
III.1.6. Strategia potențialului investițional	185
Pilon 1. Mobilitate și Infrastructură de Transport.....	185
Pilon 2. Infrastructură Investițională și Energetică	187
Pilon 3. Mediu și Dezvoltare Sustenabilă	189
Pilon 4. Digitalizare - IT.....	194
Pilon 5. Turism.....	195
Bibliografie	199

UNIUNEA EUROPEANĂ

I – CONTEXT GENERAL

Prezentul material a fost elaborat în cadrul proiectului “MaraStrategy”, proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă.

Beneficiarul proiectului este Județul Maramureș reprezentat prin Consiliul Județean Maramureș. Materialul este coroborat cu materialele corespondente de la nivel național, regional și județean. Lucrarea tratează aspecte privind mediul investițional al județului Maramureș.

Realizarea proiectului contribuie la orientarea dezvoltării județului din punct de vedere al investițiilor publice și private.

Scopul proiectului este ”Consolidarea structurii și capacității administrative prin creșterea calității, eficienței și gradului de adresabilitate al actului administrativ la nivelul Consiliului Județean Maramureș prin dezvoltarea planurilor și strategiilor de dezvoltare ale județului, coroborat cu implementarea de măsuri de reducere a birocrăției și simplificare pentru cetățeni, în perioada de implementare a proiectului” .

Obiectivele proiectului:

Obiectivul general al proiectului este Îmbunătățirea simțitoare a calității, eficienței și gradului de adresabilitate al actului administrativ la nivelul Consiliului Județean Maramureș către cetățean, instituții și comunitate.

Obiectivele specifice ale proiectului sunt:

1. Elaborarea documentelor dezvoltării pe perioada următoare a județului Maramures, planuri și strategii sectoriale, pornind de la actualizarea documentelor de planificare (pentru care este cazul), în perioada de implementare a proiectului.
2. Realizarea unui sistem informatic de gestiune a arhivelor proprii, precum și digitalizarea proceselor și a fluxurilor de documente inclusiv retro-arhivarea documentelor din arhiva tradițională a Consiliului Județean Maramureș.
3. Realizarea unui sistem informatic de tip portal informatic care să asigure interfața on-line pentru cetățeni cu scopul reducerii birocrăției și pentru furnizarea de informare/asistență, inclusiv sistem informatic de gestiune a informațiilor geospațiale (GIS).
4. Instruirea unui număr de 48 de persoane – aparatul propriu al Consiliului Județean Maramureș în diverse teme legate de planificarea strategică, urbanism și amenajarea teritoriului, politici publice, in perioada de implementare a proiectului.

I.1. Introducere

I.1. Premisele de bază ale strategiei

Strategia investițională a Consiliului Județean Maramureș pentru perioada următoare se concentrează în jurul unor domenii și obiective de interes major, esențiale pentru dezvoltarea durabilă din punct de vedere economic și social.

Prin proiectele propuse, finanțate atât din fondurile nerambursabile, cât și din bugetul propriu al instituției, Consiliul Județean Maramureș investește, în prezent, în următoarele domenii: Mobilitate Urbană – cu investiții în derulare în valoare de 50.500.000 Euro, Regenerare

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Urbană – cu investiții în derulare în valoare totală de peste 13.450.000 euro, *Infrastructură de transport* – investiții totale de peste 222.557.000 euro, *Infrastructură și servicii publice de turism, inclusiv obiective de patrimoniu cu potențial turistic* – investiții totale de peste 4.900.000 euro. Se investește în drumurile județene, în 2021 peste 40 km de drumuri județene fiind reabilitate. De asemenea se pune accent pe realizarea drumului expres Satu Mare – Baia Mare. În cursul anului 2022 se preconizează a se finaliza studiul de fezabilitate, urmând ca lucrările să demareze în cursul anului 2023. Valoarea proiectului se ridică la suma de peste 340.000.000 Euro, urmând ca finanțarea să fie asigurată prin Programul Operațional Infrastructură Mare. Proiectul vizează construcția a 55,5 kilometri de drum nou și va fi realizat prin Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Expres Maramureș – Satu Mare.

Bugetul județului pentru anul 2021 în valoare de 640.725.000 Lei, a permis repartiția de resurse financiare pe următoarele domenii: drumuri și poduri 297.812.000 Lei, sisteme de management al deșeurilor 58.359.000 Lei, tablete pentru elevii din Maramureș 23.520.000 Lei, producându-se schimbarea raportului între fondurile alocate pentru funcționare – care au fost reduse cu 12,17% față de anul 2020 și fondurile pentru dezvoltare care au crescut cu 152,15% față de anul 2020. Pandemia care a afectat toate sistemele a redus întreaga activitate economică în anul 2020, pe parcursul acestei perioade mulți agenți economici reducându-și activitatea sau întrerupând-o.

Bugetul de venituri și cheltuieli al Județului Maramureș pe anul 2022, cuprinde venituri în sumă de 454.472.790 Lei și la cheltuieli în sumă de 470.507.400 Lei, cu un deficit de 16.034.610 Lei. Deficitul în sumă de 16.034.610 lei se acoperă din excedentul anilor anteriori.

Secțiunile principale ale bugetului acoperă:

- funcționare – care cuprinde la venituri suma de 247.854,58 mii lei și la cheltuieli suma de 247.854,58 mii lei;
- dezvoltare – care cuprinde la venituri suma de 206.618,21 mii lei și la cheltuieli suma de 222.652,82 mii lei, cu un deficit de 16.034,61 mii lei, care se acoperă din excedentul anilor anteriori.

Veniturile bugetului de venituri și cheltuieli vor fi formate din:

- Venituri proprii : 5.566,54 mii lei venituri proprii formate din impozite, taxe, contribuții, vărsăminte și alte venituri; 72.177,00 mii lei cote defalcate din impozitul pe venit; 10.105,00 mii lei sume alocate de Administrația Județeană a Finanțelor Publice din cotele defalcate din impozitul pe venit pentru echilibrarea bugetului propriu;
- Sume defalcate din unele venituri ale bugetului de stat: 81.757,00 mii lei sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru finanțarea cheltuielilor descentralizate la nivelul județului; 98.877,00 mii lei sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru echilibrarea bugetului propriu; 8.352,00 mii lei sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru drumurile județene;
- Subvenții primite de la bugetul de stat și alte administrații: 67.473,23 mii lei subvenții de la bugetul de stat, din care: Sume primite de la Uniunea Europeană 110.165,02 mii lei sume primite de la Uniunea Europeană în contul plăților efectuate.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Redăm în cele de mai jos principalele categorii de cheltuieli bugetate la nivelul anului 2022, importante din perspectiva strategiei investiționale a județului:

Denumire Indicatori: Categoriile de Cheltuieli	Program 2022 - Lei -
Învățământ	20.698.470
Sănătate	23.215.060
Protecția mediului	65.940.570
Transporturi	118.469.100

Sursa: Buget 2022 CJ MM - <https://www.cjmaramures.ro/component/k2/13995>

La nivelul bugetului aferent anului 2022, vizavi de anul 2021, se prevede o scădere a tuturor veniturilor, respectiv a cheltuielilor, pe toate liniile majore de bugetare, cu atât mai mult a celor de impact din punct de vedere investițional - în acest context, elaborarea unei strategii investiționale, pe termen mediu și lung este o opțiune pe cât de dificilă, pe atât de complexă, evoluția post pandemie și în contextul actual Ucraina, fiind una nouă, cu multe necunoscute.

I.2. Obiectivele elaborării strategiei investiționale

I.2.1. Obiectivul general al strategiei

Obiectivul general al strategiei constă în elaborarea cadrului general necesar promovării și valorificării durabile a resurselor locale, dar și a avantajelor competitive existente la nivel local, pentru creșterea numărului de investitori și investiții în județ.

I.2.2. Obiectivele specifice ale strategiei investiționale

Obiectivele specifice ale strategiei investiționale constau în:

- Identificarea modalităților de creștere a mobilității la nivelul județului Maramureș și a măsurilor de modernizare a infrastructurii;
- Identificarea și aplicarea de măsuri eficiente pentru protejarea mediului și crearea condițiilor de dezvoltare durabilă a comunităților;
- Dezvoltarea măsurilor de atragere a investițiilor la nivel județ și crearea cadrului general de dezvoltare al economiei;
- Valorificarea potențialului turistic al județului prin încurajarea investițiilor și introducerea acestora în circuitul turistic național;
- Introducerea digitalizării în toate sectoarele societății și promovarea investițiilor prin sisteme IT .

UNIUNEA EUROPEANĂ

I.3. Metodologia de elaborare

I.3.1. Metodologia de elaborare a strategiei

Un principiu fundamental în utilizarea banilor publici îl constituie maximizarea rezultatelor economice și sociale, obținerea celei mai mari valori pentru fiecare leu investit. Pentru atingerea acestui deziderat, modelul de programare multianuală a investițiilor propune parcurgerea unor etape care, în linii mari, vizează identificarea problemelor cu care se confruntă comunitatea, definirea clară a scopului și obiectivelor, a soluțiilor alternative și evaluarea acestora, comparând costurile cu beneficiile. Programul multianual de investiții creează premisele folosirii resurselor pentru atingerea obiectivelor prioritare stabilind legătura dintre strategia de dezvoltare și bugetele anuale, precum și dintre programarea financiară și cea de execuție a obiectivelor de investiții. Utilizat ca instrument de comunicare cu mediul extern administrației publice, modelul de programare multianuală conduce la coroborarea și armonizarea propriilor programe de investiții cu cele inițiate de alte autorități și instituții publice locale, județene și naționale, contribuind astfel la utilizarea eficientă a resurselor prin generarea unor efecte de sinergie. Modelul favorizează și legătura cu cetățenii, mediul de afaceri, sponsori, finanțatori etc. O importanță deosebită trebuie acordată prognozei veniturilor și cheltuielilor bugetului local, ierarhizării programelor de investiții, în funcție de rolul pe care îl au în atingerea obiectivelor prioritare. Programul de investiții, ca instrument la îndemâna administrațiilor publice locale, dobândește o legitimitate sporită, prin girul cetățenesc, astfel încât finanțatorii externi și potențialii investitori vor avea garanția sprijinului comunității în proiectele pe care le vor finanța. Pe plan internațional desfășurarea fiecărui obiectiv de investiții publice are la bază un proces elaborat, stabilit în contextul unui program de investiții multianual și definit într-un cadru strategic de dezvoltare locală și zonală.

Scopul strategiei este de a identifica și stabili prioritățile investiționale la nivelul județului și a trasa măsurile de corelare a acestora cu strategiile de dezvoltare a unităților administrative teritoriale, pentru a concentra eforturile bugetare în același sens, pentru implementarea proiectelor stabilite în limitele obiectivelor și a termenelor stabilite.

I.3.2. Cadru legislativ și instituțional

Cadrul legislativ - actele normative ce reglementează dezvoltarea economică, reglementari specifice în cadrul domeniului investițional, la nivel național și european:

Legislația națională

- Planul Național de Redresare și Reziliență OUG nr. 155/2020 privind unele măsuri pentru elaborarea Planului național de redresare și reziliență (PNRR) necesar României pentru accesarea de fonduri externe rambursabile și nerambursabile în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență
- Legea Finanțelor Publice LEGE nr. 45 din 8 martie 2022 pentru modificarea și completarea unor acte normative și pentru stabilirea unor măsuri financiare în domeniul unor programe gestionate de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

- LEGEA nr. 10 din 18 ianuarie 1995 (*republicată*) privind calitatea în construcții, Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 765 din 30 septembrie 2016
- LEGE nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată și actualizată 202
- LEGE nr. 273 din 29 iunie 2006 privind finanțele publice locale , MONITORUL OFICIAL nr. 618 din 18 iulie 2006
- HOTĂRÂRE nr. 315 din 10 martie 2021 privind organizarea și funcționarea Ministerului Economiei, Antreprenoriatului și Turismului Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 267 din 17 martie 2021
- ORDIN nr. 839 din 12 octombrie 2009 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții
- HOTĂRÂRE nr. 343 din 18 mai 2017 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 273/1994 privind aprobarea Regulamentului de recepție a lucrărilor de construcții și instalații aferente acestora
- Publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 406 din 30 mai 2017
- LEGE nr. 186 din 18 iulie 2018 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 98/2017 privind funcția de control ex ante al procesului de atribuire a contractelor/acordurilor-cadru de achiziție publică, a contractelor/acordurilor-cadru sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 639 din 23 iulie 2018
- HOTĂRÂRE nr. 907 din 29 noiembrie 2016 privind etapele de elaborare și conținutul-cadru al documentațiilor tehnico-economice aferente obiectivelor/proiectelor de investiții finanțate din fonduri publice Publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 1.061 din 29 decembrie 2016
- LEGE nr. 121 din 18 iulie 2014 privind eficiența energetică Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 574 din 1 august 2014
- LEGE nr. 160 din 19 iulie 2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 121/2014 privind eficiența energetică Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 562 din 26 iulie 2016
- HOTĂRÂRE nr. 766 din 21 noiembrie 1997 pentru aprobarea unor regulamente privind calitatea în construcții, Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 352 din 10 decembrie 1997
- HOTĂRÂRE nr. 750 din 11 octombrie 2017 pentru modificarea anexei nr. 5 - Regulamentul privind acordul tehnic pentru produse, procedee și echipamente noi în construcții - la Hotărârea Guvernului nr. 766/1997 pentru aprobarea unor regulamente privind calitatea în construcții, Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 829 din 19 octombrie 2017
- ORDONANȚĂ nr. 20 din 27 ianuarie 1994 (**republicată**) privind măsuri pentru reducerea riscului seismic al construcțiilor existente*) Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 806 din 19 decembrie 2013
- HOTĂRÂRE nr. 1.364 din 27 decembrie 2001 (*actualizată*) pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Ordonanței Guvernului nr. 20/1994 privind măsuri pentru reducerea riscului seismic al construcțiilor existente, republicată (aplicabilă începând cu data de 16 iulie 2014*)

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

- LEGE nr. 319 din 14 iulie 2006a securității și sănătății în muncă, Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 646 din 26 iulie 2006
- NORMATIV PRIVIND COMPORTAREA ÎN TIMP A CONSTRUCTIILOR INDICATIV P130--1999, MDLP
- LEGE nr. 15 din 24 martie 1994 (**republicată**)privind amortizarea capitalului imobilizat în active corporale și necorporale, Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 242 din 31 mai 1999
- ORDIN nr. 1.496 din 13 mai 2011pentru aprobarea Procedurii de autorizare a diriginților de șantier, Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 458 din 30 iunie 2011
- LEGE nr. 215 din 22 decembrie 1997privind Casa Socială a Constructorilor Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 372 din 22 decembrie 1997
- HOTĂRÂRE nr. 2.139 din 30 noiembrie 2004pentru aprobarea Catalogului privind clasificarea și duratele normale de funcționare a mijloacelor fixe, Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 46 din 13 ianuarie 2005
- HOTĂRÂRE nr. 301 din 11 aprilie 2012pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 333/2003 privind paza obiectivelor, bunurilor, valorilor și protecția persoanelor, Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 335 din 17 mai 2012
- NORME DE ÎNTOCMIRE a cărții tehnice a construcției/ Regulament, Parte integrantă din Hotărâre 343/2017
- LEGEA cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7 din 13 martie 1996 (**republicată**), Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 720 din 24 septembrie 2015
- PRESCRIPȚII TEHNICE I.S.C.I.R. , PT A1-2010, PT C2-2010, PT C11-2010, PT CR4-2009, PT CR8-2009
- PT C1-2010, PT C4-2010, PT C6-2010, PT C7-2010, PT C8-2010, PT C9-2010, PT C10-2010, PT R1-2010, PT R2-2010, PT R3-2010, PT R8-2010, PT CR6-2013, PT CR7-2013, PT CR9-2013, PT C3-2012
- Ordinul nr. 1649-2018 pentru modificarea și completarea PT C3-2012, PT C5-2003, PT C12-2003
- LEGE nr. 64 din 21 martie 2008 (*republicată*)privind funcționarea în condiții de siguranță a instalațiilor sub presiune, instalațiilor de ridicat și a aparatelor consumatoare de combustibil*), Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 399 din 8 iunie 2015
- LEGE nr. 213 din 17 noiembrie 1998privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia, Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 448 din 24 noiembrie 1998
- PT C 1-2010 CAZANE DE ABUR, CAZANE DE APĂ FIERBINTE, SUPRAÎNCĂLZITOARE ȘI ECONOMIZOARE INDEPENDENTE, Inspecția de Stat pentru Controlul Cazanelor, Recipientelor sub Presiune și Instalațiilor de Ridicat - ISCIR -
- HOTĂRÂRE nr. 300 din 2 martie 2006 (*actualizată*)privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru santierele temporare sau mobile(actualizată până la data de 12 iulie 2007*) MONITORUL OFICIAL nr. 252 din 21 martie 2006
- ORDIN nr. 1.496 din 13 mai 2011pentru aprobarea Procedurii de autorizare a diriginților de șantier, Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 458 din 30 iunie 2011

UNIUNEA EUROPEANĂ

- HOTĂRÂRE nr. 834 din 14 decembrie 1991 (*actualizată*) privind stabilirea și evaluarea unor terenuri deținute de societățile comerciale cu capital de stat (actualizată până la data de 4 februarie 2008*) MONITORUL OFICIAL nr. 259 din 20 decembrie 1991.
- P 95-1977, Normativ tehnic de reparații capitale la clădiri și construcții speciale.
- HOTĂRÂRE nr. 2.139 din 30 noiembrie 2004 pentru aprobarea Catalogului privind clasificarea și duratele normale de funcționare a mijloacelor fixe, Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 46 din 13 ianuarie 2005
- LEGE nr. 215 din 22 decembrie 1997 privind Casa Socială a Constructorilor, Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 372 din 22 decembrie 1997
- ANALIZA COST-BENEFICIU – Formule de calcul - Guide to Cost-Benefit Analysis of Investment Projects, Comisia Europeană
- LEGE nr. 333 din 8 iulie 2003 (**republicată**) privind paza obiectivelor, bunurilor, valorilor și protecția persoanelor*, Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 189 din 18 martie 2014
- Programul de Management al Calității – Exemple de întocmire
- LEGE nr. 213 din 17 noiembrie 1998 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia, Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 448 din 24 noiembrie 1998
- LEGE nr. 224 din 17 noiembrie 2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică, Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 936 din 22 noiembrie 2016
- HOTĂRÂRE nr. 925 din 20 noiembrie 1995 pentru aprobarea Regulamentului privind verificarea și expertizarea tehnică a proiectelor, expertizarea tehnică a execuției lucrărilor și a construcțiilor, precum și verificarea calității lucrărilor executate - actualizată, Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 286 din 11 decembrie 1995
- HOTĂRÂRE nr. 742 din 13 septembrie 2018 privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 925/1995 pentru aprobarea Regulamentului de verificare și expertizare tehnică de calitate a proiectelor, a execuției lucrărilor și a construcțiilor, Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 828 din 27 septembrie 2018
- ORDIN nr. 129 din 25 august 2016 pentru aprobarea Normelor metodologice privind avizarea și autorizarea de securitate la incendiu și protecție civilă, Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 675 din 1 septembrie 2016
- LEGE nr. 422 din 18 iulie 2001 (**republicată**) privind protejarea monumentelor istorice, Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 938 din 20 noiembrie 2006

Legislația europeană

- COM (2017) 822 final, 6 decembrie 2018 REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI privind instituirea unei Funcții europene de stabilizare a investițiilor
- COM(2017) 358, 28 iunie 2017 - DOCUMENT DE REFLECȚIE PRIVIND VIITORUL FINANTELOR UE
- COM(2017) 2025, 1 martie 2017 - CARTE ALBĂ PRIVIND VIITORUL EUROPEI Reflecții și scenarii pentru UE-27 până în 2025

UNIUNEA EUROPEANĂ

- REGULAMENTUL (UE) NR. 1303/2013 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului.
- Acordul interinstituțional între Parlamentul European, Consiliul Uniunii Europene și Comisia Europeană privind o mai bună legislație din 13 aprilie 2016; JO L 123, 12.5.2016.
- Regulamentul (UE) nr. 472/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 mai 2013 privind consolidarea supravegherii economice și bugetare a statelor membre din zona euro care întâmpină sau care sunt amenințate de dificultăți grave în ceea ce privește stabilitatea lor financiară (JO L 140, 27.5.2013).
- Regulamentul (CE) nr. 332/2002 al Consiliului din 18 februarie 2002 de înființare a unui mecanism de asistență financiară pe termen mediu pentru balanțele de plăți ale statelor membre
- Regulamentul (UE) nr. 549/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 mai 2013 privind Sistemul european de conturi naționale și regionale din Uniunea Europeană, JO L 174, 26.6.2013,
- Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice JO L 209, 2.8.1997,
- Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice JO L 306, 23.11.2011,
- Regulamentul (CE) nr. 332/2002 al Consiliului JO L 53/1, 23.2.2002 - Ajutorul UE pentru țările din afara zonei euro care au probleme legate de deficitul comercial

I.3.3. Cadrul instituționalizat

Cadrul instituționalizat – autorități publice, instituții publice și entități publice și private, cu atribuții în domeniul dezvoltării economice:

- **Public, Național**

Național – la nivel național Guvernul României prin intermediul următoarelor ministere: Ministerul Economiei, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Ministerul Culturii, Ministerul Finanțelor asistate de către autoritățile de management ale programelor dezvoltate din fonduri guvernamentale sau fonduri europene.

- **Public, Regional**

UNIUNEA EUROPEANĂ

Regional – la acest nivel acționează Agențiile Regionale – responsabile pe diferite sectoare și programe. Organizate pe cele 8 Regiuni de Dezvoltare Economico-Socială, în zona care cuprinde Maramureșul acționează Agenția de Dezvoltare a Regiunii Nord-Vest, care cuprinde șase județe: Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj, Maramureș, Satu Mare și Sălaj.

- **Public, Local**

Local – la acest nivel responsabilitatea coordonării dezvoltării cade în sarcina Consiliului Județean Maramureș, a consiliilor locale ale unităților administrativ teritoriale și a entităților care prin atribuțiuni au ca responsabilitate dezvoltarea economico-socială a comunităților.

- **Privat**

Privat – în județul Maramureș la finele anului 2020 activau peste 33.184 operatori economici privați, operatori care prin investițiile pe care le fac contribuie activ la dezvoltarea județului și a localităților acestuia.

În județ mai acționează un număr de peste 3.200 ONG-uri, care prin activitatea derulată contribuie la dezvoltarea comunităților, la implementarea de programe, în special în domeniul protecției mediului, al protecției patrimoniului și al păstrării identității culturale.

I.3.4. Politica României privind mediul de afaceri și climatul investițional, în contextul apartenenței la Uniunea Europeană

Principalul exponent al Guvernului în domeniul politicii privind mediul de afaceri în România este Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, care este coordonator al politicilor naționale în domeniul Pieței interne asigurând corelarea și monitorizarea îndeplinirii planurilor de măsuri elaborate de autoritățile publice interesate, pentru aplicarea în România a inițiativei "Small Business Act".

Ministerul coordonează și participă împreună cu alte organe ale administrației publice la elaborarea strategiilor în domeniile mediului de afaceri și cooperăției, elaborează, actualizează, implementează și monitorizează Planuri de acțiuni pentru mediul de afaceri, în conformitate cu strategiile existente în domeniu. Ministerul elaborează politica României în acest domeniu respectând legislația UE, încurajând mediul de afaceri.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

II – ANALIZA DIAGNOSTIC ÎN JUDEȚUL MARAMUREȘ

II.1. Analiza factorilor externi

Analiza factorilor externi care au influență asupra dezvoltării investițiilor în județul Maramureș

În acest capitol sunt prezentate aspectele semnificative din punct de vedere al localizării geografice pentru dezvoltarea regiunii în contextul apartenenței la UE precum și al situației geostrategice la momentul analizei.

Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest a fost creată în baza Legii 151/1998 prin asocierea voluntară a autorităților locale și județene din județele Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj, Maramureș, Satu Mare și Sălaj. Suprafața regiunii este de 34.160 km², reprezentând 14,3% din teritoriul României, plasandu-se astfel pe locul 4 la nivel național. În nomenclatorul statistic al unităților teritoriale europene (NUTS), regiunea se plasează pe locul 29 între cele 248 regiuni NUTS2 ale UE 28 (conform “NUTS 2021 classification”).

În spațiul național, Regiunea Nord-Vest (Transilvania Nord) face parte din Macroregiunea 1 (NUTS1) și se învecinează în sud cu Regiunea Vest, în sud-est cu Regiunea Centru și în est cu Regiunea Nord- Est .

În cadrul UE, regiunea are o poziție geografică periferică, învecinându-se cu Ucraina la granița estică a UE. În interiorul UE, regiunea are o poziție strategică, fiind situată la granița României cu Ungaria.

Regiunea este situată la intersecția axelor nord-sud și est-vest ale Europei (centrul geografic al Europei fiind situat pe Tisa, în localitatea Rahău la mică distanță de orașul Sighetu Marmăției). Datorită acestei poziții geografice, prin procesul de integrare europeană a unor țări din spațiul exsovietic, în special prin semnarea Acordurilor de asociere cu UE de către Republica Moldova (2014), Georgia (2016) și Ucraina (2017) - regiunea are o oportunitate în plus de dezvoltare economică, pusă însă momentan sub semnul întrebării de instabilitatea politică din țările menționate, și mai ales de invazia Ucrainei de către Rusia, demarată la 24 februarie 2022.

Granița regiunii cu Ungaria se întinde pe o lungime de 265 km, regiunile vecine NUTS2 fiind Észak-Alföld (județele Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg) și parțial Dél-Alföld (județul Békés). În nord, granița cu Ucraina, are o lungime de 258 km, județele vecine fiind Zakarpatska, Ivano-Frankivska și parțial Chernivetska din Ucraina de Vest.

Posibilitatea extinderii cooperării cu vecinii din **Ucraina** s-a deschis în 2004, prin finanțarea de către UE a programelor PHARE și TACIS, care au continuat în perioada 2007-2013 prin programul cvadrilateral ENPI Ungaria-Slovacia-România-Ucraina și apoi prin Programul Operațional Comun România-Ucraina 2014-2020, prin care s-au alocat fonduri de 66 mil.euro. De asemenea, prin Programul de Cooperare Transfrontalieră Ungaria - Slovacia - România - Ucraina HUSKROUA 2014-2020 s-au alocat fonduri de peste 81 mil. Euro. Deși susținută financiar, cooperarea suferă din cauza numărului redus de treceri de frontieră la granița cu Ucraina: 5 puncte de trecere feroviare și 4 puncte de trecere rutieră (un singur pod rutier peste Tisa, la Sighetu Marmăției).

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

COOPERAREA EXTERNĂ A CONSILIULUI JUDEȚEAN MARAMUREȘ REGIUNI ÎNFRĂȚITE :

Nr. crt	Numele regiunii înfrățite	Țara	Data înfrățirii cu județul Maramureș
1.	Raionul Hîncești	Republica Moldova	10.09.2020
2.	Raionul Strășeni	Republica Moldova	27.09.2019
3.	Voievodatul Podkarpacie	Republica Polonă	02.09.2019
4.	Regiunea Transcarpatia	Ucraina	12.05.2018
5.	Provincia Flevoland	Regatul Țărilor de Jos	22.04.2015
6.	Municipalitatea Panevėžys	Lituania	12.03.2015
7.	Districtul Panevėžys	Lituania	12.03.2015
8.	Regiunea Ivano-Frankivsk	Ucraina	29.03.2008
9.	Județul Jasz-Nagykun-Szolnok	Ungaria	08.11.2004

ORGANIZAȚII INTERNAȚIONALE în care județul MM este membru:

Nr. crt.	Organizația	Anul aderării județului Maramureș
1	Euromontana	2021
2	Asociația Regiunilor Europene de Frontieră (AEFR)	2020
3	Federația Europeană a Agențiilor Regionale de Energie și Mediu (FEDARENE)	2007
4	Ansamblul Regiunilor Europene (ARE)	1997
5	Euroregiunea Carpatică	1997

ORGANIZAȚII INTERNAȚIONALE în care președintele CJ MM este membru:

Nr. crt.	Organizația	Anul numirii
1	Comitetul European al Regiunilor	2021

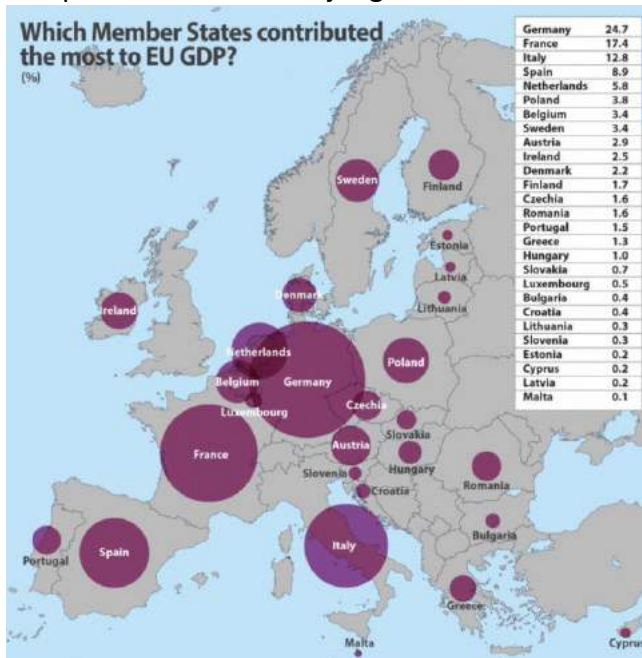
REȚELE ECONOMICE INTERNAȚIONALE în care județul MM și-a declarat intenția de a fi membru:

Nr. crt.	Organizația	Anul
1	Rețeaua Economică a Regiunilor celor Trei Mări (3SI)	2021

II.1.1. Contextul economic național, regional, internațional

Modelul de dezvoltare al României, bazat preponderent pe stimularea consumului și implicit pe creșteri conjuncturale, și-a atins limitele, devenind chiar un impediment pentru o creștere durabilă și robustă. Acumularea unor deficite bugetare nesustenabile, la care se adaugă deficitele comerciale și de cont curent în creștere, marchează în mod clar necesitatea schimbării actualului model economic. Într-un context global și regional tot mai competitiv, România trebuie să

privească mai departe de creșterile conjuncturale înregistrate în ultimii ani și să se orienteze spre un model al schimbărilor structurale care să asigure o creștere durabilă. Schimbarea modelului de dezvoltare economică și socială trebuie axată pe stimularea și dezvoltarea capitalului și a competitivității companiilor românești, pe investiții în domenii-cheie ale infrastructurii publice, pe transformarea digitală a economiei și a administrației publice și pregătirea economiei pentru tranziția către o economie durabilă. Realizarea noilor piloni de dezvoltare necesită reforme structurale ample și susținute, care să stimuleze competitivitatea economiei românești și să accelereze convergența reală a României cu economiile dezvoltate din Uniunea Europeană. Totodată, având în vedere decalajele investiționale și de dezvoltare care se înregistrează între regiunile țării, este nevoie de stimularea investițiilor publice, de utilizarea integrală a fondurilor europene și de atragerea investițiilor străine directe într-o manieră conjugată, urmărind totodată și reducerea ecartului de competitivitate și dezvoltare între regiunile istorice ale României. Obiectivul noului model de dezvoltare propus de Guvern este asigurarea convergenței cu economiile europene, astfel încât Produsul Intern Brut pe cap de locuitor la paritatea de cumpărare standard să ajungă la 87% din media UE27, la orizontul anului 2025.

Sursa: Eurostat - 2020

Modelul de dezvoltare economică din ultimii ani, bazat pe stimularea consumului, a neglijat programele de investiții publice în proiectele majore de infrastructură de transport, energie, sănătate, educație, dezvoltare locală, agricultură, mediu și sport. Se impune astfel o regândire a priorităților/obiectivelor din aceste domenii, cu asigurarea finanțării necesare în următoarea perioadă, respectiv, implementarea adecvată a unor măsuri pe termen scurt, mediu și lung. România este pe ultimul loc din UE în ceea ce privește calitatea drumurilor, respectiv în jumătatea inferioară a clasamentului în ceea ce privește eficiența transportului, pentru toate tipurile de transport. Obiectivele investiționale ambițioase propuse în sectorul infrastructurii de transport urmăresc atragerea și implementarea proiectelor de investiții din fonduri europene, într-o

UNIUNEA EUROPEANĂ

manieră eficientă, profesionistă și transparentă, respectând prevederile noilor inițiative europene sau internaționale, cum sunt Pactul Ecologic European, Inițiativa UE privind Mobilitatea Militară, Inițiativa celor Trei Mări, Inițiativa Blue Dot Network, dar și valorificarea potențialului României de a deveni hub principal de transport între Europa și Asia.

În condițiile în care autoritățile administrației publice locale din cele mai multe unități administrativ-teritoriale nu dispun de resurse bugetare proprii pe care să le aloce proiectelor esențiale de investiții, Guvernul își asumă realizarea unui amplu pachet de măsuri investiționale care vizează creșterea calității vieții în toate comunitățile locale din România

Lipsa investițiilor în infrastructura națională de irigații din ultimii ani a condus la efectele dramatice asupra culturilor din acest an. Agricultură are nevoie acum de o abordare strategică, iar în absența adoptării unor măsuri urgente se poate ajunge la propagarea rezultatelor negative, care vor afecta securitatea alimentară pe termen lung. Planul propune o serie de investiții rapide, pe termen scurt, în proiectele din Programul Național de Reabilitare a Infrastructurii Principale de Irigații, și un set de investiții pe termen mediu și lung.

În domeniul investițiilor publice în infrastructura fizică a României, prioritatea pe termen scurt este creșterea ritmului de finalizare a lucrărilor aflate în execuție și pregătirea proiectelor majore de infrastructură pe termen mediu și lung din domeniile transporturilor, energiei, comunicațiilor, agriculturii, sănătății, sportului și educației. Pe termen mediu și lung, obiectivul Guvernului este demararea și realizarea unui program amplu de investiții publice cu o alocare bugetară din fonduri europene și naționale, rambursabile și nerambursabile, de aproximativ 100 de miliarde euro în perioada 2020 – 2030. În domeniul infrastructurii de transport, una dintre prioritățile Guvernului o reprezintă finalizarea lucrărilor de infrastructură care înregistrează mari întârzieri, din cauza deficiențelor anterioare de pregătire a proiectelor. Acestea însumează 407,3 km de autostrăzi și drumuri expres, cu o finanțare necesară de 4,3 miliarde de euro. Pe termen mediu și lung, Guvernul își propune să asigure conectarea cu autostrăzi a provinciilor istorice ale României și cu rețelele de transport pan-europene, prin demararea lucrărilor la aproximativ 3.000 de km de autostrăzi și drumuri expres, cu un cost estimat de 31 miliarde de euro. La acestea se adaugă investiții în cca. 3.000 de km de cale ferată, cu un cost estimat de aproximativ 18 miliarde de euro, și investiții în domeniul naval și aerian care însumează peste 6 miliarde de euro. Sectorul energetic necesită un volum investițional uriaș pe întreg lanțul tehnologic, de la producere de electricitate, la rețele inteligente de transport și distribuție de gaze naturale și electricitate, precum și la reformarea pieței de electricitate și gaze naturale care să facă față unui model nou, bazat pe capacități energetice eficiente, curate, flexibile și tehnologii inovatoare. Valoarea investițiilor programate în Sistemul Energetic Național pentru perioada 2020 – 2025 este estimată la 12,48 miliarde de euro, la care se adaugă proiectele de dezvoltare din sectorul de transport al energiei electrice și al gazelor naturale, precum și proiectele de investiții ale companiilor energetice în capacități noi de producție și de exploatare, dezvoltate în parteneriat cu alte companii private.

Prioritatea Guvernului pentru infrastructura națională de sănătate este finalizarea pe termen mediu și lung a investiției în 3 spitale regionale majore, investiții de tip green-field, alături de construirea, modernizarea și reabilitarea a 25 de spitale județene și 110 spitale orașenești cu o alocare bugetară de 17,5 miliarde de lei în perioada 2021 – 2027.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Investițiile în infrastructura de învățământ au ca obiectiv de bază reducerea ratei de abandon școlar, creșterea siguranței elevilor și profesorilor în școli, reducerea supra-aglomerării elevilor în clase și asigurarea accesului la învățământ gratuit, în proximitatea domiciliului, pentru fiecare copil. În acest sens, Guvernul României a programat pentru perioada 2021-2027 un pachet de investiții pentru infrastructura de învățământ care urmărește modernizarea și reabilitarea a 2.488 de unități școlare, construcția a 346 de grădinițe, 40 de campusuri școlare, construirea a 30 de cămine studentești și reabilitarea a 8 centre universitare, costurile totale ridicându-se la 14 miliarde de lei.

Pentru modernizarea comunităților locale sunt proiectate investiții în drumuri județene și locale, infrastructura de apă și canalizare, stații de epurare a apei, extinderea rețelei de distribuție a gazelor naturale, construcția de unități școlare, centre medicale și baze sportive care însumează 102 miliarde de lei în perioada 2021 – 2027.

În domeniul agriculturii, un obiectiv prioritar al Guvernului pe termen mediu și lung este elaborarea și implementarea unei Strategii de Gestionare a Apei care se referă la reabilitarea infrastructurii de irigații existente, în perioada 2021-2024, prin punerea în funcțiune a 138 amenajări de irigații, cu un buget estimat de 3,4 miliarde de euro. În același timp, este prevăzută reabilitarea infrastructurii de desecare – drenaj care deservește o suprafață de 2,8 milioane de ha, cu o valoare de 1,1 miliarde de euro, precum și efectuarea de lucrări de combatere a eroziunii solului care deservește o suprafață de aproximativ 510 mii de ha, cu o valoare de 500 milioane de euro. Un alt obiectiv strategic în domeniul agricol este dezvoltarea unei rețele naționale de colectare, depozitare, sortare, ambalare, procesare și comercializare a produselor românești.

II.1.2. Reglementările comunitare

Pachetul de redresare asupra cărora au convenit liderii UE totalizează 2 018 miliarde EUR (în prețuri curente) și combină bugetul UE pentru perioada 2021-2027 cu Instrumentul NextGenerationEU. Conform acordului convenit, Comisia va putea să împrumute de pe piețe până la circa 800 de miliarde EUR (în prețuri curente).

Pe 15 iunie 2021, în cadrul primei sale tranzacții NextGenerationEU, Comisia a strâns 20 de miliarde EUR prin intermediul unei obligațiuni pe zece ani, cu scadența la 4 iulie 2031. Această sumă va fi utilizată pentru a finanța redresarea Europei în urma crizei provocate de pandemia de COVID-19 și a consecințelor acesteia. Adăugând rezultatele tranzacțiilor din iunie și iulie 2021, Comisia a colectat până în prezent 45 de miliarde EUR în cadrul NextGenerationEU. Fondurile vor fi utilizate pentru a efectua primele plăți din cadrul NextGenerationEU, al Mecanismului de redresare și reziliență și al diverselor programe finanțate din bugetul UE. Prima plată din cadrul NextGenerationEU a fost deja efectuată la sfârșitul lunii iunie 2021, în cadrul programului REACT-EU.

Până la sfârșitul lunii august 2021, Comisia a evaluat și a aprobat 19 dintre planurile naționale de redresare și reziliență care i-au fost transmise. Primele plăți, care totalizează peste 49 de miliarde EUR, au fost deja vărsate Belgiei, Ciprului, Danemarcei, Germaniei, Greciei, Spaniei, Franței, Italiei, Letoniei, Lituaniei, Luxemburgului și Portugaliei (situația pe 21 septembrie).

Comisia Europeană a aprobat în data de 27.09.2021, Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) al României, care valorează 29,2 miliarde de euro, împărțiți în două părți aproape egale

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

ce reprezintă granturi, respectiv împrumuturi. Din acești bani, 41% sunt alocați pentru investițiile și reformele privind mediul și tranziția „verde” iar 21% pentru digitalizarea României. Acești bani vor fi acordați în funcție de atingerea obiectivelor de pe parcursul celor cinci ani în care se aplică planul.

Proiectele finanțate trebuie finalizate până în 2026.

Proiectele din Planul național de redresare și reziliență sunt împărțite în felul următor:

1. Sisteme de apă și canalizare - 1,88 miliarde de euro

- 1630 km construiți de rețele de apă
- 2470 km construiți de rețele de canalizare
- conectarea a 88.000 de gospodării la rețele de apă și canalizare

2. Împăduriri și protejarea diversității - 1,37 miliarde de euro

- plantate 45.000 de hectare de pădure
- 2900 habitate de pajiști reconstruite ecologic

3. Managementul deșeurilor - 1,2 miliarde de euro

- ținta de 55% grad de reciclare în 2025
- 553 echipamente de monitorizare a poluării aerului

4. Sectorul de transport - 7,62 miliarde de euro

- 434 km de autostradă construiți
- 52 stații electrice construite
- 625 hectare de perdele forestiere
- implementarea unui nou sistem de taxare "poluatorul plătește"
- înnoirea a 200.000 de mașini din parcul auto până în 2026
- 311 km de cale ferată modernizată
- 110 km de cale ferată electrificată
- 206 km de cale ferată cu sistem modern de centralizare
- 12,7 km de rețea nouă de metrou
- 32 de trenuri noi de metrou

5. Fondul pentru Valul Renovării - 2,2 miliarde de euro

- 1000 - 1500 blocuri reabilite energetic
- 2000 clădiri publice reabilite

6. Energie - 1,62 miliarde de euro

- 400 km rețea de distribuție gaz metan și altele cu emisii scăzute de carbon
- finalizare punere în funcțiune a cel puțin 100MW (200MWh) capacitate de stocare energie electrică

7. Cloud guvernamental și sisteme publice digitale - 1,89 miliarde de euro

- legarea ministerelor într-o singură rețea
- 8,5 milioane de cetățeni cu carte de identitate electronică
- 300.000 de funcționari publici instruiți digital
- internet de mare viteză în 790 de sate

8. Reforma fiscală și a sistemului de pensii - 482 milioane de euro

- creștere venituri colectate cu 3% din PIB

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

- 600.000 case de marcat conectate la sistemul IT ANAF
- pensii speciale limitate
- sistem nou de pensii cu indexare automată

9. Sprijin pentru mediul de afaceri, cercetare, inovare - 2,36 miliarde de euro

- 3000 de contracte de finanțare prin schema de ajutor de stat pentru digitalizarea IMM-urilor
- 280 de contracte de finanțare prin Schema de minimis pt listare la bursă
- 500 de vouchere acordate prin schema de Suport pentru mediul de afaceri

10. Fond local pentru tranziția verde și digitală a UAT-urilor - 2,1 miliarde de euro

- 140.000 mp construiți pentru locuințe sociale
- 880.000 mp construiți de locuințe pentru specialiști în educație și sănătate în mediul rural
- 420 autobuze electrice, cu stații de încărcare și 50 de tramvaie (în municipii reședință de județ)
- 6500 de stații noi de încărcare vehicule electrice

11. Turism și cultură - 200 milioane de euro

- 30 castele, 95 biserici și mănăstiri, 20 de sate cu arhitectură tradițională puse în valoare
- 3 castele, 11 biserici și mănăstiri, 3 fortificații romane restaurate
- 5 destinații turistice verzi certificate
- 10 prezentări naționale și internaționale de film românesc

12. Sănătate - 2,45 miliarde de euro

- 200 de centre comunitare construite sau renovate, cu dotări noi și personal
- 3000 de cabinete de asistență medicală primară dotate și renovate, în special la sate
- 26 secții de terapie intensivă nou-născuți, inclusiv ambulanță transport nou-născuți
- 30 de ambulatorii reabilitate/modernizate/extinse/dotate
- 10 unități medicale mobile

13. România Educată - 3,6 miliarde de euro

- 50 de școli noi
- 1800 de microbuze verzi pentru transportul elevilor
- 75.000 săli de clasă dotate cu mobilier
- 20.000 locuri de recreere și lectură
- 20.000 de locuri de cazare nou create în campusuri universitare
- 1175 SMART LAB-uri
- 140 de creșe înființate și operaționalizate
- 10 centre de învățământ dual.

În cadrul pachetului de primăvară al semestrului european, Comisia a prezentat orientări pentru politicile economice ale tuturor statelor membre ale UE în contextul pandemiei. Recomandările se concentrează pe atenuarea consecințelor crizei (pe termen scurt) și pe stimularea creșterii economice (pe termen lung), ținând cont de obiectivele noastre privind tranziția ecologică și transformarea digitală.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

II.1.3. Cadrul economic local

Dezvoltarea economică a unei regiuni este rezultatul eforturilor depuse atât de sectorul administrativ-guvernamental, cât și de sectorul mediului de afaceri sau al societății civile, în general, sub îndemnul creșterii bunăstării populației. Dezvoltarea economică presupune, astfel, o evaluare minuțioasă a stării socio-economice a unei regiuni și o evidențiere a punctelor slabe și a punctelor tari ale acesteia, astfel încât să se poate stabili periodic anumite obiective ce trebuie atinse la nivel regional.

Indicatorii ce au fost utilizați în analiza nivelului de dezvoltare economică a județului Maramureș se referă atât la nivelul investițiilor străine directe, la produsul intern brut, dezvoltarea mediului de afaceri, salariul mediu net, comerțul internațional cu bunuri cât și la fondul funciar, producția industrială sau producția agricolă. Viziunea este una de ansamblu ce include și anumite date statistice referitoare la Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, România sau chiar UE-27.

Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, regiune din care face parte și județul Maramureș, se bucură de doar 4,50% din investițiile străine din România. Dacă din perspectiva valorii absolute, investițiile străine directe în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest au crescut în perioada 2004-2007 (1.035.000.000 Euro în anul 2004 și 1.907.000.000 euro în anul 2007), din perspectiva valorii relative, investițiile străine directe în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest au înregistrat un trend negativ (6,90% în anul 2004 din totalul investițiilor din România și 4,50% în anul 2007 din totalul investițiilor din România).

Produsul intern brut al județului Maramureș era în anul 2017 de 31.250,50 Lei/locuitor. Ritmul de creștere al produsului intern brut este însă apropiat ritmului de creștere de la nivel național. Astfel, dacă PIB-ul din România a avut o evoluție de 127 puncte procentuale, PIB-ul din județul Maramureș a înregistrat o evoluție de 130 procente.

Dacă din punctul de vedere al produsului intern brut înregistrat la nivelul întregii unități administrativ teritoriale, județul Maramureș se situează pe poziția terță în cadrul regiunii de dezvoltare Nord-Vest, din punctul de vedere al produsului intern brut pe cap de locuitor, județul Maramureș ocupă penultima poziție. Astfel, în anul 2019 valoarea PIB / locuitor era de 8.051 EURO în județul Maramureș cu 2.249 EURO mai puțin decât valoarea PIB / locuitor în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest (10.300), ocupând penultimul loc în cadrul Regiunii de dezvoltare Nord-Vest.

În anul 2019, în județul Maramureș erau înregistrate 13.169 întreprinderi, din care 11.934 erau microîntreprinderi, 1.052 întreprinderi mici, 159 întreprinderi mijlocii, 18 întreprinderi mari și 6 întreprinderi foarte mari, totalizând un număr de 76.478 salariați.

Din totalul acestora, 3.361 au ca domeniu de activitate serviciile, 3.183 comerțul, 1.884 construcții, 1742 industrie, 1.402 transporturi, 857 turism, 448 agricultură, silvicultură și pescuit, 292 cercetare – dezvoltare, Hig-Tech.

În județul Maramureș există 8 sectoare care au înregistrat o valoare a coeficientului LQ mai mare decât 1 ($LQ > 1$) în fiecare dintre cei 10 ani ai perioadei 2010-2019. Codurile CAEN care au înregistrat această evoluție:

- 02-03 Silvicultură și exploatare forestieră; Pescuit și acvacultură
- 10 Industria alimentară
- 14 Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

- 16 Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite
- 25 Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații
- 27 Fabricarea echipamentelor electrice
- 31 Fabricarea de mobilă
- ALTE ACTIVITĂȚI DE SERVICII

07 Extracția minereurilor metalifere nu este reprezentativă în analiza de față datorită valorii mici a populației ocupate (214 persoane).

Din totalul unităților locale active din județul Maramureș, un procent de 25,42 % sunt întreprinderi ce au un număr de maxim 9 angajați (microîntreprinderi), 26,77 % sunt întreprinderi ce au un număr de angajați cuprins între 10 și 49 persoane (întreprinderi mici), 20,30 % sunt întreprinderi ce au un număr de angajați cuprins între 50 și 249 persoane (întreprinderi mijlocii), iar 10,81% sunt întreprinderi ce au un număr mai mare de 250 angajați (întreprinderi mari).

Cifra de afaceri a unităților locale active din județul Maramureș din anul 2019 este de 4.100.000.000 EURO. Din această sumă întreprinderile mici au realizat o cifră de afaceri de 1.157.464.051 EUR reprezentând 28,21% din total, întreprinderile mijlocii 891.082.796 EUR reprezentând 21,71% din total, microîntreprinderile 840.072.971 EUR, reprezentând 20,47% din total, întreprinderi foarte mari 801.998.991 EUR, reprezentând 19,54% din total, iar întreprinderi mari 413.119.179 EUR, reprezentând 10,07% din total.

Personalul (salariat și nesalariat) al unităților locale active din județul Maramureș se cifrează la data de 30.06 2021 la 112.672 persoane, cu 32.147 persoane mai mult ca în anul 2007. Cei mai mulți salariați se înregistrează în domeniul serviciilor - 58.550, urmată îndeaproape de industrie și construcții cu 51.902.

Cât privește câștigul salarial nominal mediu net lunar în județul Maramureș, în anul 2020, iunie acesta se situa la nivelul de 2.615 Lei, iar în anul 2021, în aceeași lună acesta se cifrează la 2.648 Lei, valoarea maximă fiind înregistrată în sectorul serviciilor (2.765 Lei).

Conform CNSP estimările evoluțiilor economice până în 2024, inclusiv, urmează patru ani de creștere la nivel național, cu un ritm mediu anual de 4,7 procente. La nivel de județe, Brăila, Bistrița-Năsăud, **Maramureș** și Satu Mare se numără printre județele cu cele mai modeste creșteri prognozate, în vreme ce Buzăul, Galațiul sau Clujul vor fi printre județele cu cele mai bune performanțe.

Concluzionând, în perioada primelor șase luni din anul 2021 evoluția principalilor indicatori a fost:

- Producția industrială realizată în perioada 01.01-30.06.2021, comparativ cu perioada similară din anul 2020, a fost mai mare cu 19,3% în volum absolut.
- Indicele valoric al cifrei de afaceri totală (cifra de afaceri totală provine atât din activitatea principală, cât și din activitățile secundare ale unităților cu profil industrial) a unităților industriale în perioada 01.01 – 30.06. 2021, a fost mai mare, cu 21,6% față de aceeași perioadă din anul 2020.
- Exporturile și importurile de mărfuri realizate în perioada 01.01 - 30.06.2021 față de perioada corespunzătoare din anul 2020, au fost mai mari cu 11,6 %, respectiv 14,5%.

UNIUNEA EUROPEANĂ

- Câștigul salarial mediu nominal brut, pe țară în luna iunie 2021 a crescut cu 1,5 %, iar câștigul salarial mediu nominal net cu 1,4 % comparativ cu luna mai 2021.
- Raportul dintre indicele câștigului salarial mediu nominal net și indicele prețurilor de consum, în luna iunie 2021, a fost de 103,3 % față de luna corespunzătoare din anul precedent și de 229,2 % comparativ cu luna octombrie 1990.
- Prețurile de consum al populației, pe țară, în luna iunie 2021 au crescut cu 0,3% față de luna precedentă, și cu 3,9% față de luna iunie 2020. În raport cu luna decembrie 2020, rata inflației a fost de 3,4 %, ceea ce corespunde unei medii lunare de 0,6 %, (0,3 % în aceeași perioadă din anul 2020).
- Numărul șomerilor înregistrați la sfârșitul lunii iunie 2021 era de 4209 persoane, în creștere cu 177 persoane față de luna precedentă, și în scădere cu 327 persoane față de luna iunie 2020, rata șomajului a fost de 2,1% (2,0% în luna precedentă și 2,3% în luna iunie 2020) și de 2,2% pentru femei (2,1% în luna precedentă și 2,4% în luna iunie 2020).
- Numărul societăților comerciale cu aport de capital străin (date furnizate de Oficiul Național al Registrului Comerțului) înmatriculate în perioada 01.01.- 30.06.2021 a fost de 18 cu un capital investit de 5.143 euro.

În compararea cifrelor aferente anului 2021 cu valorile aferente anului 2020 trebuie ținut cont de faptul că anul 2020 a fost anul izbucnirii pandemiei de Covid-19, cu lock-down-ul total sau csavi-total al economiei României, implicit și a județului Maramureș, astfel că în termeni nominali, aproape toate valorile aferente anului 2021 înregistrează scăderi față de anul de referință 2019 (cu excepția punctuală a unor industrii care au beneficiat de modificările majore ale obiceiurilor de consum - industria IT, industria de transport, cu plusuri de peste 20% chiar față de valorile din 2019. La polul opus, industria turismului, horeca, a înregistrat scăderi de peste 30% în cursul anului 2020, 2021 față de valorile din 2019).

Secțiunea de față cuprinde informații referitoare la tipurile de terenuri și categoriile de folosință existente la nivelul Județului Maramureș. Datele din Tabel 3 - 8 indică faptul că la nivelul anului 2018 suprafața cultivată reprezenta numai 10,09 % din totalul județean. Suprafața totală a scăzut cu 22,02% din 2013 până în anul 2018, ajungând la 63.652 hectare. Din totalul suprafețelor cultivate, cerealele pentru boabe constituie ponderea cea mai însemnată. Cu o suprafață de 28.857 Ha înregistrată în anul 2018, aceste culturi înregistrau 45,3% din totalul suprafețelor cultivate. Se remarcă, de asemenea, furajele verzi din teren arabil ce constituie de-a lungul analizei o suprafață constantă ce constituia în anul 2018 4,1% din totalul suprafeței județene. O altă categorie însemnată o constituie furajele perene ce ocupă 3,8% din total.

Evoluția suprafeței județului Maramureș (ha) pentru perioada 2013-2018, pe categorii de folosință:

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Categoria de folosință	Suprafață (hectare)					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Total suprafață Județul Maramureș*	630.400	630.400	630.400	630.400	630.400	630.400
Total suprafață cultivată	85.776	65.618	65.501	65.794	67.652	63.652
Cereale pentru boabe	26.703	26.957	27.663	28.783	26.062	28.857
Porumb boabe	18.721	18.734	18.786	19.525	16.786	18.810
Furaje verzi din teren arabil	25.360	25.362	25.958	26.106	25.723	25.950
Furaje perene	24.031	24.075	24.723	24.639	24.291	24.560
Cartofi de toamna	11.456	10.841	9.640	10.240	9.452	9.647

*Suprafață aproximativă

Sursa: Institutul Național de Statistică

Totodată, fondul funciar, fie la nivel de țară sau de județ, precum în cazul de față, este format din teren arabil, pășuni și fânețe naturale, vii și livezi, păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră, construcții, drumuri și căi ferate, ape și bălți și alte suprafețe. Se poate observa că aproximativ jumătate din suprafața totală a fondului funciar revine terenului agricol, acesta având 305.528 hectare. Din suprafața agricolă, fânețele prezintă ponderea cea mai mare. Cu un total de 121.019 hectare, acestea constituie 19,1% din suprafața totală a fondului funciar. Între suprafața agricolă și cea neagricolă se poate observa un echilibru în ceea ce privește proporția din suprafața fondului funciar. Procentul ridicat al terenurilor neagricole este dat de suprafața extinsă a pădurilor și a vegetației forestiere. Cu 290.041 Ha, pădurile constituie 89,2% din suprafața terenurilor neagricole și 46% din fondul funciar al Județului Maramureș. Fondul funciar al Județului Maramureș, după modul de folosință, la nivelul anului 2014. Total 630.436 Ha, Agricolă 305.528 Ha, Arabila 81.072 Ha, Pășuni 96.888 Ha. (Institutul Național de Statistică. (n.d.) AGR108A) -

Modul de folosință a fondului funciar: Fânețe 121.019 Ha, Vii și pepiniere viticole 243 Ha, Livezi și pepiniere pomicele 6.306 Ha, Terenuri neagricole total 324.908 Ha, Păduri și altă vegetație forestieră 290.041 Ha, Ocupată cu ape, bălți 5.387 Ha, Ocupată cu construcții 12.827 Ha, Căi de comunicații și căi ferate 6.389 Ha, Terenuri degradate și neproductive 10.264 Ha. (Sursa: Institutul Național de Statistică).

II.1.4. Cadrul social

În anul 2018 numărul de unități școlare din Regiunea Nord-Vest a fost de 2.948, reprezentând 19,77% din totalul unităților școlare din țară. Marea majoritate a unităților școlare se află în proprietate publică.

În perioada 2005-2018 în Maramureș, numărul populației școlare a scăzut de la 99.369 la 77.621, cu 21.748, cea mai mare scădere înregistrându-se în învățământul gimnazial.

În perioada analizată numărul unităților școlare a scăzut de la 291 la 187, cea mai mare scădere înregistrându-se la nivelul școlilor din învățământul primar și gimnazial – 96.

Scăderea numărului de unități se datorează în mare parte reorganizării rețelei școlare, dar și fluctuațiilor cadrelor didactice și prezenței personalului necalificat sau care își desfășoară activitatea pe alte posturi decât cele pentru care este specializat, fenomen extrem de prezent mai ales în zonele sărace sau rurale, curricula neadaptată cerințelor diferitelor vârste și interese ale elevilor conținuturi bazate pe memorare, volum mare de noțiuni, concepte, capacități reduse

UNIUNEA EUROPEANĂ

de adaptare la lumea exterioară dar și o permanentă schimbare și lipsa unor politici coerente în ceea ce privește sistemul de învățământ.

Rata abandonului școlar este în creștere și în regiunea Nord-Vest dar și la nivel național. Câțiva factori sunt scăderea natalității, decalaj tot mai mare între mediul rural și urban în ceea ce privește asigurarea dreptului la educație, preocuparea scăzută din partea unor cadre didactice pentru diferențierea învățării în raport cu nevoile elevilor și tendința de a muta procesul de învățământ de la școală acasă.

Infrastructura unităților școlare

Regiunea Nord-Vest a avut în anul școlar 2017-2018 un număr de 1.232 de laboratoare, în creștere cu 26 față de anul școlar 2016-2017. Comparativ cu celelalte regiuni de dezvoltare, Regiunea Nord-Vest este pe primul loc cu o creștere de 26 de laboratoare. Raportat la numărul total de laboratoare existente în anul școlar 2017-2018 regiunea Nord-Vest este pe locul al doilea (1.232 laboratoare) după Regiunea Nord-Est cu 1.358 de laboratoare. Regiunea Nord-Vest (529 ateliere) se situează pe locul al treilea după regiunile Nord-Est (638 ateliere) și Centru (602 ateliere). Numărul de ateliere școlare la nivelul regiunii s-a redus continuu, de la un număr de 847 în 2012 la 728 în 2018.

Aparatură IT și echiparea cu aparatură de tehnică de calcul a unităților de învățământ s-a îmbunătățit simțitor în perioada 2012-2018, regiunea fiind pe primul loc pe țară privind creșterea numărului de PC-uri. În anul 2018, în Regiunea Nord-Vest existau în unitățile de învățământ 72.295 calculatoare, în comparație cu anul 2012, când se înregistrau 65.295. Numărul PC-urilor în învățământul liceal, profesional și postliceal, în Regiunea Nord-Vest la începutul anului școlar 2017-2018, a fost de 19.366, al doilea ca mărime după Regiunea Nord-Est cu 19.854 PC-uri. Raportat la numărul de computere conectate la internet, în anul școlar 2017-2018, Regiunea Nord-Vest ocupă primul loc cu 17.472, în scădere față de anul școlar 2016-2017 cu 113 PC-uri. Numărul de computere din mediul rural reprezintă numai 7,62% din totalul de computere în regiune în anul școlar 2017-2018 și din care 7,44% sunt conectate la internet.

Numărul sălilor de gimnastică și a bazinelor de înot a crescut în perioada analizată, 2012-2018, atât în regiunea Nord-Vest cât și la nivel național, ceea ce este un aspect pozitiv.

Total învățământ de masă județul Maramureș – 184 unități școlare în mediul urban și 220 unități școlare în mediul rural.

Nivelul de privatizare a unităților de învățământ din județul Maramureș este încă foarte limitat, doar 2,5% din unitățile școlare din județ fiind proprietate privată. Prin comparație, la nivel național 4,5% din unitățile școlare sunt private, iar la nivelul regiunii de dezvoltare Nord-Vest 5,3% din unitățile de învățământ sunt proprietate privată.

Infrastructura școlară din județul Maramureș a avut o evoluție moderată în perioada 2005 – 2007. Astfel, numărul sălilor de clasă și a cabinetelor școlare a crescut cu un procent (33 săli și cabinete), numărul laboratoarelor școlare a crescut cu 17 % (60 laboratoare), iar numărul atelierelor școlare a crescut cu 7 % (12 ateliere). În anul 2007, în județul Maramureș, numărul PC-urilor se cifrează la 4.716 unități. De asemenea, a fost înregistrată existența a 114 terenuri de sport și 102 săli de gimnastică.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Personalul didactic din județul Maramureș se cifra la nivelul anului 2018 la 5.323 persoane față de anul 2005 când se cifra la 6.802 persoane, diferența cifrându-se la 1479 cadre didactice. Cea mai mare diferență se regăsește în învățământul preuniversitar – de la 5.671 cadre didactice în anul 2005, la 4281 în anul 2018.

Sistemul sanitar al județului Maramureș este tratat detaliat în cadrul capitolului II.6.7.

II.1.5. Resursele umane

În anul 2021 populația totală a județului Maramureș este de 515.971 locuitori (01.07.2021 - sursa INSSE - <https://maramures.insse.ro>) din care populația ocupată în județul Maramureș se ridică la 113.561 persoane, din care 21% execută activități în agricultură, 20% în industria prelucrătoare, 15% în comerț cu ridicata și amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor, 9% în domeniul construcțiilor, 6% în domeniul transporturilor și depozitare, 5% în domeniul sănătății și asistenței sociale, 4% în domeniul agriculturii, silviculturii și pescuitului. În celelalte domenii de activitate procentajele de ocupare sunt sub 3%.

Câștigul salarial nominal mediu brut își menține tendința de creștere, urmând tendințele regionale și naționale. Totuși, în continuare, câștigul salarial în Maramureș se află sub media națională (-19%) și sub cea regională (-12%).

Aceste diferențe "negative" față de restul țării ar trebui privite în continuare ca avantaje competitive din punct de vedere economic. Câștigurile salariale sunt legate de productivitate, iar orice creștere salarială trebuie să fie subsecventă creșterii de productivitate.

Dacă ne vom uita din nou la sectoarele economice de bază, o să vedem că sunt chiar cele care sunt competitive tocmai fiindcă câștigurile salariale sunt încă mici comparativ cu alte județe, regiuni sau țări. Câștigurile salariale reduse înseamnă costuri de producție mai mici pentru companii, dar în același timp, înseamnă o sursă de venit pentru acei angajați care, în lipsa acestui venit, chiar așa mic cum este el, și în contextul salariului minim pe economie, nu ar avea o altă șansă decât asistența statului.

Sectoarele economice de bază ale Maramureșului sunt direct legate de consum. Evoluția și stabilitatea lor depind, pe de o parte, de menținerea ritmurilor de creștere ale economiilor europene și mondiale și de capacitatea acestora de a genera consum, și pe de altă parte, de menținerea avantajelor competitive ale costurilor de producție (mai ales ale forței de muncă).

Aceste condiționări fac poziția Maramureșului una vulnerabilă.

În primul rând, avantajul competitiv, pe care îl are în relația cu sectoarele de bază, va dispărea la un moment dat. Nu este vorba doar despre nivelul salariilor. Transportul și aprovizionarea, relocările, barierele culturale, infrastructura, politicile publice, fiscale și de altă natură, calitatea resurselor umane etc. toate au un cost. Politica de creștere continuă a salariului minim generează doar cel mai vizibil dintre aceste costuri. Dacă nu reușim să înlocuim aceste avantaje, la un moment dat vom deveni mai puțin competitivi decât regiuni din vestul Europei, înainte ca diferențele dintre costurile salariale să fi scăzut considerabil.

Din punctul de vedere al densității populației în județul Maramureș, la ultimul recensământ din anul 2011 au fost înregistrați un număr de 75,93 loc/km². În anul 2018 la nivelul județului se înregistrau un număr de 523.298 locuitori, din care 314.874 în mediul urban și 208.424 în mediul

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

rural. Din punct de vedere al repartiției pe sexe – dintr-un total de 257.664 de bărbați, 152.865 activau în mediul urban și 104.799 în mediul rural. Populația feminină totaliza un număr de 265.634 persoane, iar 162.009 activau în mediul urban și 103.625 în mediul rural.

II.1.6. Factori de risc natural

Ținând cont de specificul reliefului, de existența căilor de transport, a obiectivelor economice ce folosesc sau produc substanțe periculoase, pe teritoriul județului întâlnim o paletă de riscuri foarte diversificată în ceea ce privește riscurile naturale cât și în ceea ce privește riscurile tehnologice.

Acestea se referă în principal la:

- incendii de amploare în unități de prelucrare a lemnului, industrie ușoară, cooperatie sau având consecințe deosebit de grave în spitale, hoteluri, alte clădiri publice, în localități ca mun. Baia Mare, Sighetu Marmatiei, orașele Baia Sprie, Borsa, Viseu de Sus, Targu Lapus și chiar în fondul forestier;
- explozii, accidente chimice: depozitele de explosivi (Baia Mare - REMIN, fabrica de oxigen, depozite de amoniac ale unităților de producție alimentară ;
- explozii și incendii la unitățile de depozitare a produselor petroliere
- inundații, blocaje de ghețuri pe cursul râurilor Someș, Iza, Vaser;
- înzăpezirea unor comunicații rutiere importante (Baia Sprie – Sighetu Marmatiei – Vișeu de Sus - Prislop, Mesteacăn – Baia Mare, Baia Sprie – Cavnic – Budești, Remeți – Huta);
- furtuni violente în depresiunile Baia Mare, Lăpuș;
- avalanșe în zonele muntoase, pe traseele rutiere Baia Sprie – Mara, Cavnic – Budești, Cavnic – Băiuț, Rona de Sus – Petrova, Borșa – Pasul Prislop, ori pe cale ferată – Pasul Șetref ;
- alunecări de teren, în zona localităților: Baia Mare, Baia Sprie, Borșa, Cavnic, Ardușat, Băiuț, Bicz, Botiza, Bistra, Bocicoiu Mare, Bogdan Vodă, Budești, Călinești, Cicârlău, Coroieni, Cupșeni, Dumbrăvița, Groși, Ieud, Ocna Șugatag, Lapuș, Leordina, Petrova, Poienile Izei, Repedea, Remetea Chioarului, Rona de Sus, Ulmeni, Săcălășeni, Salsig, Seini, Șișesti, Suci de Sus, Tauți Măgherauș ;
- accidente și avarii (pe timpul transporturilor de substanțe toxice sau periculoase pe traseele rutiere – drumuri naționale și județene sau de cale ferată, avarii cu accidente colective în subteran la exploatarea miniere, etc.);
- alte accidente majore pe căile feroviare și rutiere din județ ;
- epidemii, epizootii (îmbolnăviri în masă) ;
- poluări accidentale datorită ruperii digurilor iazurilor de steril sau avariilor la conductele de transport a sterilului (Borșa – Iezer, Baia Mare – Bozanta Mare, Cavnic).

În ceea ce privește zonele cu risc crescut, în funcție de tipurile de risc generatoare de situații de urgență întâlnim:

- Riscuri tehnologice: pe teritoriul municipiilor și localităților urbane, platformelor industriale, depozitelor, pe căile de comunicații rutiere, feroviare, aeriene, la rețelele de alimentare cu utilități (gaz metan, curent electric).

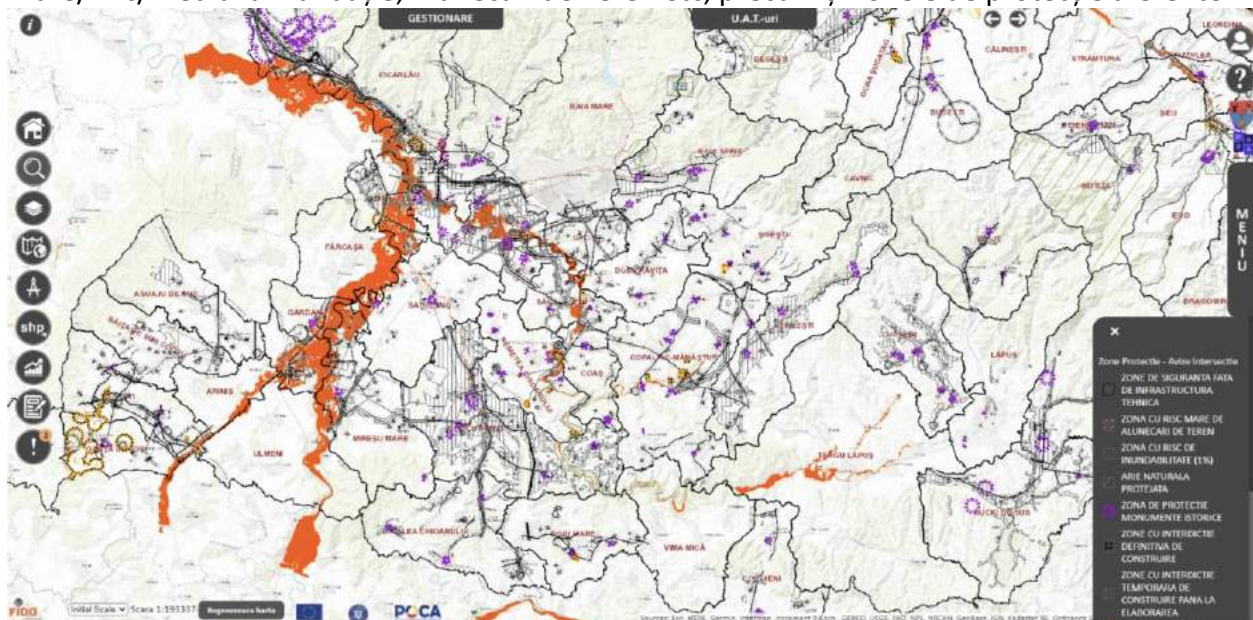
- Riscuri biologice: zonele specificate în documentele anee la PAAR și la efectivele de animale în colectivități sau gospodăriile populației;
- Riscuri de incendii: aglomerările urbane, platforme industriale, obiective socio-culturale dar și la fondul forestier, în zonele cu grad ridicat de împădurire;
- Riscuri sociale: localitățile urbane și rurale.

Epidemia SARS-COV 2 a demonstrat faptul că oricât de pregătiți am fi, neprevăzutul poate apărea oricând, cu consecințe nefaste. Un mod de a preveni aceste deficiențe este bugetul local – unde se pot prevedea sume care să poată fi folosite la nevoie.

Evoluția riscurilor în ultima perioadă urmează trendul de dezvoltare al societății, devin tot mai complexe, combinate și mai greu de prevăzut. În acest context, pregătirea populației, dar și menținerea încrederii acesteia în autoritățile responsabile este unul dintre factorii esențiali ai succesului.

Nu în ultimul rând, invazia Ucrainei de către Federația Rusă la 24 februarie 2022 impune un risc ridicat României în general, și Maramureșului în special, datorită proximității cu Ucraina și graniței comune. Fluxul mare de refugiați în prima lună a invaziei, chiar dacă foarte puțini din acești refugiați au ales să rămână și să se stabilească în Maramureș a pus presiune pe entitățile publice și private din toate punctele de vedere: capacități de primire, capacități de tranzit, resurse financiare pentru ajutorare minimală imediată.

Mai jos, prezentăm o captură de ecran din cadrul aplicației GIS implementate în cadrul Consiliului Județean, captură care surprinde Zonele de risc transpuse în cadrul aplicației: Risc Mare/Mic/Mediu la Inundație, Alunecări de Teren etc, precum și zonele de protecție aferente.

Sursa: intragis.maramures.ro, portal intern, necesită autentificare

UNIUNEA EUROPEANĂ

II.1.7. Specificul local și tradițional

Conform Indicelui de Atractivitate Regională (capacitatea relativă a unei regiuni de a se dezvolta și de a atrage investiții care să susțină dezvoltarea regională) Regiunea de Nord-Vest este cea mai atractivă dintre regiunile de dezvoltare după București-Ilfov.

Dacă încercăm să identificăm ceea ce este specific pentru Maramureș trebuie să ne referim în primul rând la OAMENI și Ospitalitatea pentru care sunt recunoscuți maramureșenii. Ospitalitate care este însoțită de mâncăruri tradiționale și de băutura tradițională specifică zonei – horinca.

Peisajele unice te însoțesc pe toată întinderea județului – Maramureșul beneficiind de 35 arii protejate, situate în Parcurile Naționale Munții Rodnei și Parcul Național Munții Maramureșului, totalizând o suprafață de 28.842 Ha, sunt o altă mare atracție a zonei.

Existența bisericilor din lemn, 8 dintre ele fiind încadrate în patrimoniul UNESCO, a porților tradiționale și a caselor tradiționale, precum și a meșteșugarilor se constituie într-un alt criteriu care se identifică cu zona.

Bisericile de lemn din Maramureș reprezintă adevărate bijuterii arhitectonice care au scris istorie. Daltuite cu maiestrie în lemn de către mesterii locului, bisericile au fost locul în care bătrânii luau deciziile în vremurile tulburi, unde tinerii s-au căsătorit, copiii și-au primit botezul, iar vârstnicii au avut parte de ultima pomenire. Și astăzi, în zilele de sărbătoare, impresionantele construcții din lemn primesc localnici și turiști dornici să redescopere tainele sfinte.

Ridicate unele în secolul al XIV-lea, altele cu trei-patru veacuri mai târziu, bisericile au fost construite din lemn de stejar, gorun și rasinoase. De multe ori erau construite chiar pe locul unde copacii erau tăiați, iar la aceasta muncă participa întreaga comunitate. Cu timpul, priceperea mesterilor a dus la noi tehnici de construcție și îmbinare a lemnului. Amplasate în locuri înalte cu turnuri foarte mari care au servit și ca punct de observație, acestea constituie o culme a artei de a construi în lemn. Maramureșul reunește cele mai multe biserici din lemn de pe teritoriul țării noastre. La începutul secolului al XIX-lea, în regiunea istorică existau 120 de astfel de construcții, numărul lor reducându-se la 45 în 1993, când administrația austriacă a decis să se înalte biserici din zid. Dintre acestea, opt fac parte din patrimoniul UNESCO, reprezentând remarcabile exemple ale particularităților arhitecturale din diverse regiuni și perioade.

Aceste construcții ies în evidență prin forma streasinilor, prin acoperisurile din sindrila ce au aspectul solzilor de pește și prin cupolele înalte. De asemenea, stalpii pridvorului sunt împodobite cu imagini simbolice, de natură geometrică, florală sau zoomorfică. Arhitectura bisericii oferă informații despre importanța localității. În ceea ce privește pictura interioară, domină stilul bizantin, însă apar și influențe occidentale baroce. Icoanele sunt realizate pe panza, apoi amplasate pe ziduri și ilustrează scene religioase, dar și aspecte ale vieții locale și imagini ale portului popular (*sursa - romania-travel-guide*)

Păstrarea obiceiurilor populare tradiționale, combinate cu dorința oamenilor de a trăi "ca la țară", existența Mocăniței pe Valea Vaserului, a Cimitirului Vesel de la Săpânța, a Muzeului de Mineralogie fac parte integrantă din specificul local și tradițional al județului.

Una dintre cele mai apreciate caracteristici ale zonei este DETERMINAREA cu care oamenii locului implementează ideile, încăpățânarea cu care reușesc să-și ducă la bun sfârșit proiectele.

Un alt specific al zonei este reprezentat de resursele hidrominerale, cunoscute și apreciate de mult timp. Zona muntoasă din județ, dispune de formațiuni vulcanice interesante (oaș, Gutâi,

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Țibleș). La acest moment Maramureșul dispune de următoarele localități clasificate ca stațiuni sau zone turistice: Ocna Șugatag, Borșa, Izvoarele, Mogoșa, Cavnic, Sighetul Marmăției. Doar stațiunea Ocna Șugatag este declarată ca fiind de “interes național”, din anul 2020.

Nu trebuie uitate vestigiile istorice, cetățile din Evul Mediu – care fac parte din atracțiile zonei. Potențialul zonei, atât de variat face din zona județului Maramureș un punct de atracție, care poate aduce beneficii importante zonei, dacă este atent exploatat și urmărește evoluția cerințelor pieței – turismul putând constitui a doua sursă de venit la bugetul județului. În momentul de față, în județul Maramureș se pot dezvolta o diversitate de forme de turism: turism balneoclimateric, turism montan, turism cultural, turism rural-etnofolcloric, turism de evenimente și afaceri, turism religios, turism științific, turism gastronomic, promovând un marketing adecvat și adaptat la cerințele consumatorului modern.

Un element important care sintetizează și exprimă specificul local și tradițional, **Muzeul Județean de Etnografie și Artă Populară Maramureș** este o instituție publică de cultură care funcționează sub autoritatea Consiliului Județean Maramureș și este amplasat în Baia Mare, Str. Dealul Florilor nr. 1. Muzeul funcționează în actuala clădire din 1971. Expoziția pavilionară de etnografie și artă populară are trei părți distincte, în care sunt prezentate: ocupațiile tradiționale principale și secundare, meșteșuguri și instalații tehnice, obiecte aparținând artei populare, ceramică, mobilier, obiecte de uz casnic, elemente de arhitectură populară, port și textile de interior, din cele patru zone etnografice ale județului (Chioar, Codru, Lăpuș, Maramureș).

Muzeul Satului, inaugurat în 1984 în peisajul pitoresc de pe Dealul Florilor (6 ha), cuprinde monumente din cele patru zone etnografice ale județului Maramureș grupate în jurul Bisericii de lemn adusă din Chechiș. Ansamblul muzeului este declarat monument istoric.

Muzeul desfășoară nenumărate evenimente punctuale și mai ales anuale, deja de tradiție:

- Hramul Bisericii Monument Sfântul mare Mucenic Gheorghe - ocrotitorul Bisericii din Satul de pe Deal
- Zilele Maramureșului - eveniment-maraton, desfășurat în cursul lunii mai, cuprinde numeroase manifestări culturale și artistice (lansări de carte, expoziții, spectacole, târguri, festivaluri)
- Noaptea Muzeelor - organizat anual, în prima sâmbătă care urmează Zilei Internaționale a Muzeelor – 18 mai. Vizitatorii au acces gratuit în Secția Pavilionară unde pot viziona expoziția de bază și expozițiile temporare, sau pot participa la diversele concerte, proiecții de film
- Ziua universală a Iei românești - zi dedicată iei românești, respectiv cămășii maramureșene – emblemă a păstrării tradiției pe aceste meleaguri
- Crăciun în Maramureș - eveniment de amploare, având invitați de seamă: autorități locale și județene, fețe bisericești, ansambluri folclorice, grupuri de colindători, televiziuni locale și naționale care transmit de la fața locului. Activitățile se desfășoară în jurul pregătirilor pentru Crăciun: prepararea produselor din porcul proaspăt tăiat, primirea colindătorilor cu mere, nuci, cozonac și colăcei, dar și cu mâncare de post, reconstituirea unor obiceiuri de iarnă cum sunt Viflaimul, Irozii, Capra, Steaua, Brondoșii. În cadrul evenimentului sunt reprezentate toate zonele etnografice ale județului Maramureș, prin

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

participarea primăriilor din diferite comune și a oamenilor gospodari din satele maramureșene.

În apropiere de Centrul Vechi al orașului Baia Mare, pe o străduță îngustă, tipic medievală, se află o clădire care adăpostea, în Evul Mediu, celebra Monetărie. Aici se transforma, în lingouri și monede, aurul extras din exploatarea minieră aflate în bazinul băimărean. Din această pricină, orașul a putut avea fortificații, locuitorilor li s-au acordat privilegiile și urbea a prosperat din punct de vedere economic, social și cultural. În prezent, în acest spațiu, își are sediul **Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Maramureș**, exponatele ilustrând evoluția unor așezări umane în zonă, încă din zorii preistoriei. Dovezile unor necropole tumulare permit o percepție vizuală asupra modului de viață și a credințelor unei populații străvechi. Colecția de arme medievale (paloșul orașului, spade, săbii, cămăși de zale) „vorbește” despre cavaleri legendari, eroi și armate strălucitoare care și-au câștigat gloria luptând pentru idealuri și interese. Sigiliile breslelor (a argintarilor, aurarilor, croitorilor, măcelarilor) reconstituie viața economică.

În incinta Muzeului, există o bibliotecă de carte veche, cu valoare de patrimoniu, care relevă o activitate culturală efervescentă în perioada anterioară. Evident, nu lipsesc nici fotografiile, corespondențele și documentele ce au aparținut unor personalități culturale locale (George Pop de Băsești, Petre Dulfu, Ion Șugariu), ceea ce facilitează un contact sentimental cu opera acestor iluștri înaintași. Aici se derulează anual programe și proiecte culturale cu caracter interactiv, de educație muzeală (gen „Muzeul viu”) pentru a determina un interes sporit din partea comunității locale în scopul cunoașterii istoriei. O serie de expoziții temporare marchează multiculturalismul regional sau obiectivele de patrimoniu mondial. (*sursa - wikipedia*). Pe lângă localul Monetăriei, edificat în cursul secolului al XVIII-lea, muzeul mai administrează un important monument istoric, care a făcut parte din sistemul de fortificații al orașului medieval Baia Mare, Bastionul Măcelarilor. Acesta a fost redat comunității locale și a reintrat în circuitul turistic în anul 2011, datorită proiectului Restaurarea și revitalizarea Bastionului Măcelarilor din Baia Mare, Maramureș. Patrimoniul muzeal, alcătuit din variate categorii de bunuri culturale, din care o parte depășește importanța locală, regională și chiar națională, este pus în valoare în spațiile generoase ale fostei Monetării a orașului, dar și ale Bastionului Măcelarilor. (*sursa - siteul oficial al muzeului - muzeubaiamare.ro*)

II.1.8. Aspecte legislative și politice

Toată activitatea din următorii ani se va derula sub imperativul implementării Planului Național de Redresare și Reziliență. Acesta este un instrument, care ne oferă, pe lângă finanțarea acțiunilor de redresare economică, resursele pentru a implementa investiții și reforme structurale esențiale pentru dezvoltarea țării noastre pe termen mediu și lung. Toate aceste resurse financiare reprezintă o oportunitate extraordinară pentru noi să investim în construirea de autostrăzi, în căi ferate, să modernizăm infrastructura energetică și de mediu, să dezvoltăm rețeaua de spitale, să implementăm programe de digitalizare în economie, în administrație, să investim în infrastructura din educație și din sănătate.

Pentru asigurarea implementării măsurilor asumate de către autoritățile publice centrale este nevoie de stabilitate politică – atât la nivel central cât și la nivel local. Dezvoltarea de proiecte la

UNIUNEA EUROPEANĂ

nivel local, care să se încadreze în Pilonii PNRR trebuie să fie prioritatea Consiliului Județean Maramureș și a autorităților locale.

Adoptarea Strategiei Investiționale a Județului Maramureș în relație directă cu Strategia de Dezvoltare Durabilă și cea a Turismului din Județul Maramureș trebuie să constituie baza proiectelor dezvoltate pe termen scurt, mediu și lungă județului.

II.2. Relația ”Strategiei Investiționale a Județului Maramureș” cu politica investițională și politica de dezvoltare regională (strategii naționale, regionale, județene, locale, proiecte în derulare).

Pentru a fi coerenti în întreaga activitate este imperios necesar să existe o corelare între Strategia investițională și politicile de dezvoltare de la nivel național și județean. Încadrarea în cadrul politicilor de dezvoltare stabilite de către Guvern facilitează accesarea programelor proiectate și accesarea resurselor financiare necesare implementării obiectivelor stabilite la nivel județean. În acest context, considerăm că Strategia investițională trebuie să fie continuu monitorizată și actualizată, funcție de dezvoltările la nivel regional și național.

În schimb, relația dintre strategia investițională județeană și politicile de dezvoltare la nivel județean (strategii, proiecte în derulare) trebuie să fie de aliniere și corelare permanentă. Inexistența unei singure condiții, produce dezechilibre în implementarea programelor stabilite, întâzieri în proiectarea proiectelor, dar mai ales întâzieri în procesul de achiziții.

Considerăm esențială existența în cadrul Consiliului Județean Maramureș a unui nucleu responsabil cu monitorizarea permanentă a celor două nivele – cel național și cel județean și corelarea acestora permanentă cu modificările apărute. Informarea periodică a Consiliului Județean și menținerea obiectivelor stabilite, indiferent de conducerea politică aflată la conducerea Consiliului Județean asigură continuitatea implementării planurilor și obiectivelor.

II.3. Analiza stadiului actual de dezvoltare a investițiilor în județul Maramureș

II.3.1. Contextul actual al economiei județului

Anul 2020 a produs – prin instalarea pandemiei de SARS-COV 2 schimbări radicale în economia țărilor din lume. Oprirea activității în majoritatea domeniilor, reorientarea afacerilor spre mediul on-line, schimbările majore în activitatea instituțiilor statului, în special în sistemul, au produs schimbări majore în raportul de cerere-ofertă. Incertitudinea privind modul de acțiune în viitorul apropiat, datorită anunțurilor privind apariția de noi tulpini a virusului SARS-COV 2, imposibilitatea planificării resurselor pe termen scurt și mediu, au făcut din piață în general o piață haotică, în așteptare.

În primele 7 luni ale anului 2021, în Regiunea Nord-Vest a țării au fost înființate 8.993 firme, 1.038 au intrat în insolvență și 3.366 au fost radiate.

Firmele de construcții (CAEN 4120) sunt pe primul loc atât în topul firmelor nou-înființate, cât și în topul celor insolvente.

TOP 10 CAEN-uri - firme noi Nord-Vest		
CAEN	Denumire activitate	Nr. firme
4120	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale	834
4941	Transporturi rutiere de mărfuri	657
4791	Comerț cu amănuntul prin intermediul caselor de comenzi sau prin internet	415
6201	Activități de realizare a soft-ului la comandă (software orientat client)	337
7022	Activități de consultanță pentru afaceri și management	257
4520	Comerț cu motociclete, piese și accesorii aferente, întreținerea și repararea motocicletelor	240
5610	Restaurante	239
6831	Agenții imobiliare	180
4711	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun	173
6202	Activități de consultanță în tehnologia informației	131

Sursa - INS

Dacă facem o analiză succintă a firmelor noi înființate în anul 2021, acestea respectă tendințele rezultate ca urmare a efectului SARS COV2 din anul 2020. Astfel, în topul firmelor noi apar firmele care dezvoltă activități de comerț cu amănuntul prin intermediul caselor de comenzi sau prin internet, pe lângă cele de lucrări de construcții rezidențiale și nerezidențiale și cele de transporturi rutiere de mărfuri.

TOP 10 CAEN-uri - firme insolvente Nord-Vest		
CAEN	Denumire activitate	Nr. firme
4120	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale	112
4941	Transporturi rutiere de mărfuri	64
5630	Baruri și alte activități de servire a băuturilor	46
5610	Restaurante	39
4711	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun	37
1413	Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte (exclusiv lenjeria de corp)	20
4520	Comerț cu motociclete, piese și accesorii aferente, întreținerea și repararea motocicletelor	19
7022	Activități de consultanță pentru afaceri și management	19
1520	Fabricarea încălțămintei	16
4673	Comerț cu ridicata al materialului lemnos și al materialelor de construcții și echipamentelor sanitare	14

La nivel național, cele mai multe firme insolvente sunt în regiunea de Nord-Vest a țării – cu firmele de construcții în topul insolvențelor, urmate de cele de transport și baruri.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

TOP 10 CAEN-uri - firme radiate Nord-Vest		
CAEN	Denumire activitate	Nr. firme
4941	Transporturi rutiere de mărfuri	22
4120	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale	17
7022	Activități de consultanță pentru afaceri și management	16
4791	Comerț cu amănuntul prin intermediul caselor de comenzi sau prin internet	12
6201	Activități de realizare a soft-ului la comandă (software orientat client)	12
5610	Restaurante	10
7112	Activități de inginerie și consultanță tehnică legate de acestea	7
7311	Activități ale agenților de publicitate	6
4673	Comerț cu ridicata al materialului lemnos și al materialelor de construcții și echipamentelor sanitare	5
6810	Cumpărarea și vânzarea de bunuri imobiliare proprii	5

Sursa: INS

II.3.2. Analiza ofertei investiționale în județul Maramureș

În analiza ofertei investiționale a județului Maramureș trebuie să pornim de la răspunsul la două întrebări care să precedă această analiză

- Ce ar atrage investitorii în Maramureș?
- Ce investiții ar putea face Consiliul Județean pentru a sprijini o cât mai mare afluență de investitori în zonă?

Analiza capitolelor precedente ne arată că oferta județului Maramureș pentru investitori acoperă toate domeniile economice.

Dintre domeniile atractive pentru investitori se numără:

- componenta industrială
- lucrările în construcții
- turismul
- domeniul IT

În capitolul II.7 – Susținerea mediului de afaceri a fost realizată o analiză detaliată a intențiilor de investiții ale posibilelor investiții viitoare, inclusiv prin intermediul unui chestionar public, transmis mediului de afaceri din Maramureș. Astfel, conform răspunsurilor primite, domeniile enunțate mai sus, în corelație strânsă cu investiții în capacități de energie regenerabilă reprezintă priorități de investiție viitoare, și în consecință, pe aceste domenii ar trebui să se concentreze și eforturile autorității centrale a județului, dar și a autorităților locale ca sprijin acordat mediului de afaceri.

Creșterea galopantă a prețurilor din sectorul energetic – conduce orientarea spre investiții în energia verde – având drept primă consecință reducerea cheltuielilor de operare – acest obiectiv devine obiectiv central al prezentei strategii – astfel orientarea spre investiții în parcuri fotovoltaice este justificată, acolo unde condițiile meteo-climatice permit aceste tipuri de investiții.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Agricultura este un alt domeniu atractiv, creșterea animalelor și investițiile în culturi cu valoare adăugată mare (culturi de afini, aluni) sau unități de frig necesare conservării fructelor sunt domenii care pot aduce profit autorităților locale.

Cu atât mai mult, aceste oportunități trebuie oferite investitorilor ținând cont de profilul tradițional al județului, orientat dintotdeauna spre livezi de pomi fructiferi, creșterea ovinelor și a bovinelor. O problemă acută în domeniul agriculturii este reprezentată de faptul că forța de muncă existentă calificată este insuficientă și din păcate plecată în număr foarte mare în străinătate, satele maramureșene caracterizându-se printr-o depopulare majoră.

Închiderea exploatărilor miniere a dus la o migrare în masă a forței de muncă, mai ales în țări ale UE și la o cerere mare a angajatorilor din toate domeniile.

La o analiză succintă a tuturor factorilor, reiese clar că asigurarea mobilității și creșterea calității infrastructurii este una dintre principalele direcții în care toate autoritățile locale, inclusiv Consiliul Județean Maramureș trebuie să-și continue concentrarea eforturilor investiționale, inclusiv prin atragerea tuturor categoriilor de finanțări disponibile.

Este nevoie de un Master Plan la nivel județean, un document adoptat de către toate autoritățile locale – care să prioritizeze modernizarea tuturor căilor de transport din județ, iar acest lucru să se facă într-un mod unitar și concentrat, corelate cu extinderea și modernizarea rețelelor de utilități.

O altă categorie de investiții care trebuie luate în considerare de către Consiliul Județean este crearea de parcuri industriale, entități care pot facilita dezvoltarea afacerilor în zonă, care vor fi dublate în eficiență prin corelarea înființării acestor parcuri industriale cu investiții în infrastructura de conectivitate.

Categoriile de investiții profitabile pentru autoritățile locale sunt:

- investiții în energia verde
- parcuri fotovoltaice – care ar reduce cheltuielile necesare funcționării unităților aflate în subordinea acestora
- gropile de gunoi ecologice – reducerea cheltuielilor de colectare și depozitare a gunoiului

Agricultura nu trebuie neglijată, în acest sens investiții profitabile ar fi în depozitele de frig, necesare pentru depozitarea fructelor de pădure, a fructelor și legumelor cultivate în zonă, demersuri ce ar putea contribui consistent la bugetele locale.

De altfel, însuși prioritățile transpuse în cadrul axelor care vor defini posibilitățile de finanțare existente în perspectiva următorilor ani, a domeniilor finanțate prin PNRR vor defini și facilita domeniile majore de investiții ale consiliului județean:

- energie verde
- managementul deșeurilor
- managementul apei
- digitalizare

Ca repartizare geografică, este evident că zona municipiului Baia Mare concentrează majoritatea afacerilor județului (ca număr de firme, cifră de afaceri, profit).

Se pot defini și analiza 3 zone/centre de referință distincte:

- zona definită de municipii - Municipiul Baia Mare și Municipiul Sighetu Marmăției
- zona definită de orașele județului
- zona definită de comunele județului

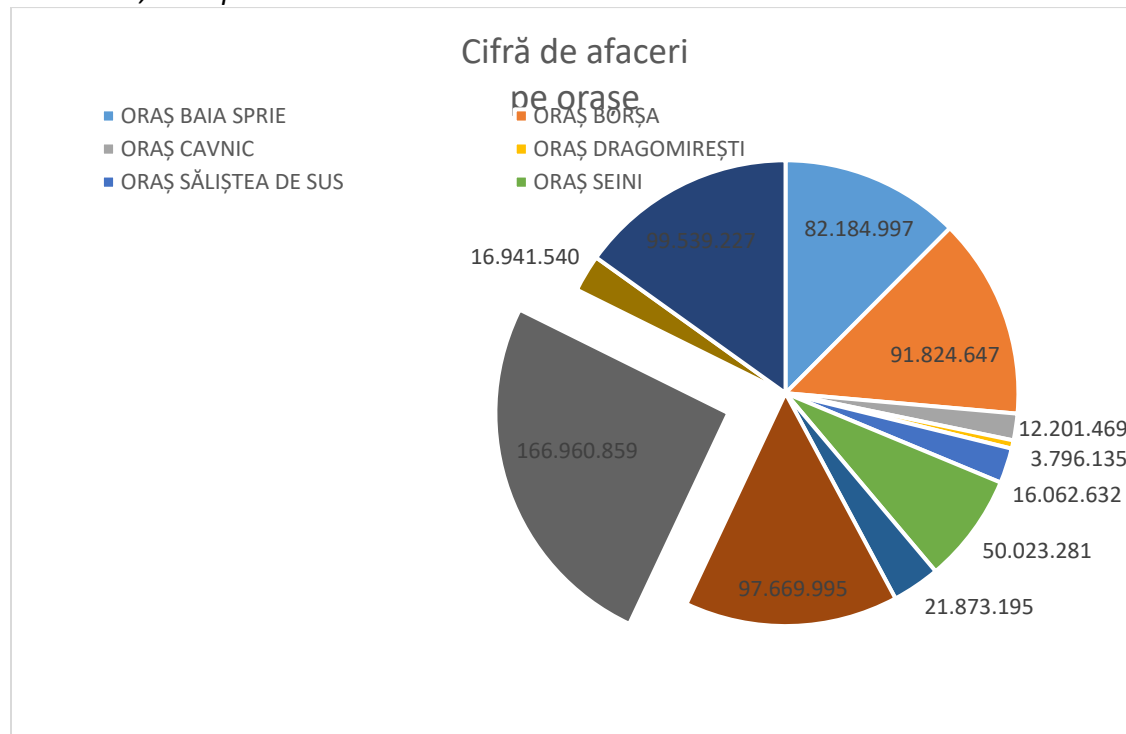
Redăm în cele ce urmează o repartizare pe unități administrativ teritoriale și zone/centre de referință a afacerilor existente în județ, împreună cu numărul de angajați, raportat la total populație:

Municipiu	Număr firme	Cifra afaceri(EURO)	Profit brut(EURO)	Pierderi brute(EURO)	Număr salariați	Locuitori
BAIA MARE	6,519	2,219,068,757	197,669,489	40,333,124	39,863	143,272
SIGHETU MARMAȚIEI	1,069	219,915,065	19,361,493	2,208,031	6,267	42,635
Total municipii	7,588	2,438,983,822	217,030,982	42,541,154	46,130	185,907

Sursa: INS, date procesate

Oraș	Număr firme	Cifra afaceri(EURO)	Profit brut(EURO)	Pierderi brute(EURO)	Număr salariați	Locuitori
ORAȘ BAI A SPRIE	427	82,184,997	9,937,091	1,200,203	1,583	16,916
ORAȘ BORȘA	723	91,824,647	16,128,788	1,926,385	2,207	29,499
ORAȘ CAVNIC	109	12,201,469	1,751,788	159,566	371	5,077
ORAȘ DRAGOMIREȘTI	38	3,796,135	654,720	57,524	94	3,124
ORAȘ SĂLIȘTEA DE SUS	78	16,062,632	2,960,756	178,235	257	4,950
ORAȘ SEINI	282	50,023,281	3,585,767	673,649	1,055	9,604
ORAȘ ȘOMCUTA MARE	177	21,873,195	2,262,352	285,096	490	8,042
ORAȘ TÂRGU LĂPUȘ	346	97,669,995	7,753,111	770,708	2,064	12,825
ORAȘ TĂUȚII-MĂGHERĂUȘ	302	166,960,859	14,913,562	1,168,888	2,649	8,960
ORAȘ ULMENI	101	16,941,540	1,412,741	414,304	550	7,438
ORAȘ VIȘEU DE SUS	382	99,539,227	8,558,625	602,706	2,042	17,596
Total orașe	2,965	659,077,977	69,918,997	7,437,263	13,362	124,031

Sursa: INS, date procesate

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Sursa: INS, date procesate

Comună	Număr firme	Cifra afaceri(EURO)	Profit brut(EURO)	Pierderi brute(EURO)	Salariați	Locuitori
ARDUSAT	34	20,389,799	679,123	64,798	89	2,832
ARINIȘ	22	14,055,056	1,561,436	204,872	151	1,040
ASUAJU DE SUS	12	148,848	28,377	5,310	15	1,206
BĂIȚA DE SUB CODRU	17	3,912,136	261,466	27,904	78	1,859
BĂIUȚ	23	1,620,020	62,025	80,813	63	2,231
BĂRSANA	85	15,571,235	3,020,337	117,130	279	4,635
BĂSEȘTI	16	1,410,177	214,789	13,377	20	1,341
BICAZ	8	466,284	43,610	21,648	17	961
BISTRA	20	2,076,675	670,322	0	33	4,246
BOCICOIU MARE	51	11,136,191	1,163,434	95,232	146	4,520
BOGDAN VODĂ	39	1,391,872	307,820	222,441	87	2,945
BOIU MARE	20	6,832,760	441,508	15,219	177	1,117
BOTIZA	29	2,032,014	365,730	9,603	46	2,498
BUDEȘTI	36	3,386,929	566,123	50,510	118	2,939
CĂLINEȘTI	42	10,221,223	1,147,656	33,473	178	3,093
CÂMPULUNG LA TISA	23	3,664,498	290,385	16,922	89	2,483
CERNEȘTI	32	5,280,341	541,874	19,592	112	3,598
CICĂRLĂU	116	35,212,110	5,428,764	403,013	905	4,366
COAȘ	21	2,807,115	218,654	76,080	49	1,428
COLTĂU	64	5,167,367	613,500	131,974	201	3,080
COPALNIC-MĂNĂȘTI	96	9,615,044	764,721	460,621	209	5,572
COROENI	44	18,345,588	1,340,191	36,519	301	2,510
CUPȘENI	23	1,448,416	322,960	105,599	77	3,254
DESEȘTI	35	6,311,072	883,852	23,074	90	2,307
DUMBRĂVIȚA	83	108,500,001	1,564,999	17,434,155	2,212	4,320
FĂRCAȘA	75	257,270,251	16,637,782	166,638	2,654	4,038
GÂRDANI	16	434,107	37,794	36,359	22	1,348
GIULEȘTI	61	6,077,202	535,972	200,281	141	3,151
GROȘI	178	26,484,701	3,492,984	549,212	645	3,148
GROȘII TIBLEȘULUI	35	4,104,723	436,427	151,874	108	2,080
IUD	32	1,191,277	198,707	23,280	52	4,355
LĂPUȘ	43	5,871,978	364,988	127,168	167	3,582
LEORDINA	33	5,070,877	702,016	51,538	143	2,362
MIREȘU MARE	92	23,644,689	1,400,308	345,642	205	4,692
MOISEI	190	22,612,829	2,571,246	602,579	657	9,362
OARTA DE JOS	14	1,648,192	66,845	82,423	27	1,103
OCNA ȘUGATAC	92	6,832,030	1,176,120	134,636	186	4,126
ONCEȘTI	40	10,907,164	778,738	198,460	224	1,499
PETROVA	11	2,192,373	232,704	17,651	60	2,400
POIENILE DE SUB MUI	79	6,326,937	1,751,835	980	174	10,247
POIENILE IZEI	6	192,771	5,569	0	12	806
RECEA	330	89,624,949	8,122,232	2,916,446	1,708	6,692
REMETEA CHIOARULUI	79	2,350,505	325,155	33,968	118	2,906
REMEȚI	23	966,178	154,415	35,513	25	3,193
REPEDEA	38	2,939,268	545,543	8,937	74	5,005
RONA DE JOS	26	2,010,321	311,815	16,568	55	1,968
RONA DE SUS	53	9,776,270	808,332	21,995	195	4,438
ROZAVLEA	30	2,159,715	353,260	37,961	71	3,227
RUSCOVA	55	7,365,156	1,235,871	85,473	138	5,611
SĂCĂLĂȘENI	72	5,756,095	786,894	58,323	190	2,433
SĂCEL	43	5,074,423	925,479	114,817	121	3,281
SĂLSIG	20	2,694,236	367,197	31,696	59	1,681
SĂPÂNȚA	36	1,209,477	156,877	68,940	71	3,147
SARASĂU	40	11,911,242	1,500,925	115,091	187	2,830
SATULUNG	126	41,070,514	1,779,324	620,169	583	6,374
ȘIEU	37	2,923,104	372,347	33,214	82	2,336
ȘIȘEȘTI	88	6,555,005	1,052,406	158,614	184	5,349
STRĂMTURA	43	1,869,484	385,434	50,582	56	3,455
SUCIU DE SUS	35	5,710,129	543,861	42,696	131	3,848
VADU IZEI	52	15,697,745	5,074,916	61,236	208	2,884
VALEA CHIOARULUI	35	3,503,990	503,625	38,011	54	1,979
VIMA MICĂ	10	115,211	76,658	7,146	9	1,377
VIȘEU DE JOS	117	18,834,178	1,897,712	355,542	330	4,976
Total comune	3,376	911,982,068	80,183,968	27,271,538	15,868	207,670

Sursa: Date INS, procesate

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

II.3.3. Analiza cererii investiționale din județul Maramureș,

Ca urmare a consultării cu reprezentanții mediului de afaceri pe primul loc pentru asigurarea creșterii investițiilor în județ se situează – asigurarea mobilității, în special a celei rutiere – suplimentarea eforturilor pentru mărirea capacității de absorbție a căilor rutiere.

O altă cerere este asigurarea condițiilor pentru dezvoltarea afacerilor – prin dezvoltarea spațiilor necesare derulării afacerilor, a parcurilor industriale și asigurarea de facilități celor care închiriază spații.

Autoritățile locale au fost consultate prin intermediul unor chestionare punctual transmise, și prin intermediul unei conferințe virtuale la care au participat majoritatea reprezentanților UATO-urilor județului.

Astfel, aceștia solicită:

- infrastructura de acces către localități și infrastructura de acces către obiectivele turistice locale;
- existența unei strategii coerente privind dezvoltarea județului, care să stabilească de comun acord cu autoritățile locale perspectivele dezvoltării locale în domeniile prioritare stabilite în Strategia de Dezvoltare a Județului Maramureș;
- împărțirea echilibrată a domeniilor de dezvoltare la nivelul județului între localități astfel încât să se asigure o dezvoltare echilibrată a tuturor localităților și asigurarea repatrierii populației dislocate în alte țări;
- tehnologii de producere a energiei verzi, asigurându-se astfel parte din plata utilităților, crescute datorită liberalizării prețurilor;
- demersuri pentru reorientarea învățământului funcție de strategia de dezvoltare a județului, astfel încât absolvenții să aibă asigurate locuri de muncă pe plan local, reducându-se astfel fenomenul migrației către statele din UE
- descentralizare și localizare extinsă de servicii de sănătate de calitate

II.3.4. Analiza raportului cerere-ofertă, domenii și perspective certe

În prezent investițiile străine directe (proiecte Investiții Străine Directe - ISD) în România, din cauza incertitudinilor economice, au înregistrat o scădere cu 27% (57 de proiecte anunțate în 2020 față de 78 proiecte derulate în 2019), având un element de noutate de 2 miliarde de Euro, în scădere cu 61% față de anul 2019. La nivel european, Investițiile Straine Directe au scăzut cu 13%.

În concordanță cu tendințele europene, sectorul software și servicii IT a atras cel mai mare număr de proiecte ISD – 32% din totalul proiectelor, comerțul cu ridicata amănuntul și distribuție au deținut 18%, iar comerțul cu produse electronice 9% din totalul acestora.

Datorită problemelor apărute în piața asiatică, dar și a crizei economice existente, investitorii străini se orientează către țările din Europa, astfel analiza planurilor de investiții pentru anul 2021 arată că peste 66% plănuiesc să înființeze sau să își extindă operațiunile din România în următoarele 12 luni (peste media europeană de 41%), față de doar 27% în 2020. Lanțul de aprovizionare și producția se numără printre cele mai populare proiecte de investiții în rândul liderilor de companii pentru al doilea an consecutiv – reprezentând 44% din totalul investițiilor directe, urmate de producție – 19% și servicii de asistență pentru întreprinderi cu 15% din total.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Începând cu anul 2022, anticipăm o creștere accelerată a Investițiilor Străine Directe, atât datorită conflictului militar între Rusia și Ucraina, prin relocarea a numeroase din companiile mari cu prezență semnificativă, care operau mai ales pe teritoriul Federației Ruse. România se află într-o poziție extrem de favorabilă pentru relocarea multor din aceste investiții, datorită garanțiilor de securitate NATO, Maramureșul beneficiind în plus de un avantaj prin poziționarea strategică în apropiere de Ucraina și Vest, prin granița cu Ungaria.

La nivelul finalului de an 2021, principalii factori avuți în vedere de investitori, pentru alegerea unei anumite zone pentru investiții sunt:

- Fiabilitatea și gradul de acoperire ale infrastructurii (transporturi, telecomunicații, energie)
- Măsurile de siguranță și securitate puse în practică pentru a preîntâmpina o criză majoră în viitor (sanitară, de mediu, cibernetică, provocată de calamități naturale)
- Gradul de adoptare a tehnologiei de către consumatori, cetățeni și autorități
- Competitivitatea țării în materie de costuri
- Puterea pieței interne
- Abilitățile și disponibilitatea forței de muncă
- Stabilitatea regimului politic și legislativ
- Abordarea politică privind schimbările climatice și calitatea vieții, diversitatea și cultura
- Pondere pachetelor naționale de stimulente și impactul acestora
- Lichiditatea piețelor financiare și disponibilitatea capitalului
- Nivelul de succes în soluționarea crizei provocate de COVID-19
- Gradul de adoptare a tehnologiei de către consumatori, cetățeni și autorități

Suplimentar, din februarie 2022, un element esențial pentru alegerea unei anumite zone în detrimentul alteia pentru realizarea de investiții este garanția de securitate a țării/regiunii.

Având în vedere că nivelul de atractivitate al României în următoarea perioadă nu va scădea (44% din investitorii străini consideră că acesta se va menține sau va crește), considerăm că potențialul de creștere al României rezidă din următoarele sectoare:

- economia digitală – 38%
- industria auto și mobilitate 20%
- industria bunurilor de consum 11%

Se configurează astfel necesitatea ca prioritățile României, din perspectiva atragerii investitorilor străini, să fie:

- Sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii
- Încurajarea politicilor și atitudinilor de protecție a mediului
- Creșterea calității produselor și a valorii adăugate a serviciilor
- Facilitarea accesului la creditare
- Relaxarea regulilor din domeniul concurenței
- Sprijinirea sectoarelor aflate în dificultate
- Reducerea costurilor salariale
- Dezvoltarea educației și abilităților

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

- Reducerea costului cu taxele salariale
- Stabilitatea politicilor fiscale
- Sprijinirea sectoarelor de înaltă tehnologie și inovație (tehnologii ecologice, tehnologie, logistică, sănătate, rețele de electricitate inteligentă etc.)
- Actualizarea reglementărilor în pas cu schimbările tehnologice și de altă natură
- Investiții în proiecte majore de infrastructură și urbanism

În ceea ce privește tipurile de proiecte de investiții, logistica domină arena ISD, cumulând aproape o treime dintre proiectele anunțate pentru 2022. Proiectele de vânzări și marketing urmează pe locul al doilea, iar pe locul al treilea, în mod surprinzător, se clasează proiectele de cercetare-dezvoltare. Acest ultim domeniu indică o zonă nouă de interes din partea investitorilor străini, având în vedere că România nu a atras multe proiecte de cercetare-dezvoltare în anii precedenți.

Cinci mari orașe (București, Cluj-Napoca, Timișoara, Brașov, Iași) reprezintă destinația pentru aproape 70% dintre toate proiectele ISD ale anului 2022, ceea ce demonstrează clar preferința investitorilor străini pentru orașele dezvoltate, de mari dimensiuni.

Marea majoritate a companiilor străine au planuri de investiții care sunt evaluate la mai puțin de 10 milioane de euro. În plus, 20% dintre investitorii intervievați au declarat că investiția lor este estimată între 11 și 100 milioane de euro, iar 6% au spus că plănuiesc să investească între 101 milioane și 500 milioane de euro – chestionar la nivel național. Chiar dacă aceste investiții de valoare mare sunt puțin numeroase, acestea arată un potențial de creștere în atragerea de sume mari în piață. Din păcate, Maramureșul nu se află printre județele preferate de către investitori, dintre județele învecinate Sălajul, Bihorul se află printre favorite – un prim semnal de alarmă, care ar trebui să constituie punctul de plecare în stabilirea priorităților la nivelul autorităților locale.

Principalele recomandări pentru atragerea investițiilor străine directe (ISD) presupun:

1. Acordarea de prioritate transformării digitale. Transformarea digitală pare să fie o temă comună și stringentă pentru investitorii din toată lumea. Resursele asociate cu tehnologia influențează de ceva timp destinațiile unde investitorii aleg să își extindă sau să își stabilească operațiunile, dar acești factori nu au fost niciodată atât de semnificativi pentru companii și consumatori precum în prezent. Pandemia a intensificat nevoia pentru competențe digitale și infrastructură și servicii digitale. Potrivit Studiului de atractivitate pentru Europa, 92% dintre investitorii internaționali au declarat că disponibilitatea forței de muncă cu abilități tehnologice este un factor important în stabilirea destinațiilor investițiilor lor. 20% din asistența financiară alocată României din Mecanismul pentru redresare și reziliență trebuie utilizată pentru a încuraja transformarea digitală prin digitalizarea administrației publice, capacități cloud, servicii în bandă largă rapide și perfecționarea digitală. Putem spune că intrăm într-o nouă eră digitală, o perioadă în care inovația, educația și adoptarea tehnologiilor digitale ar putea oferi României un avantaj competitiv în regiune.
2. Dezvoltarea sectoarelor serviciilor logistice și producției și investiții în infrastructură fiabilă. Sectoarele serviciilor logistice și producției au devenit forțe motrice esențiale pentru economia României: în 2021, pentru al doilea an consecutiv, proiectele ISD în

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

logistică și producție sunt cele mai populare alegeri în rândul investitorilor. Acest fapt subliniază potențialul României de a deveni un centru de producție și logistică în regiune. Dar, pentru ca acest lucru să se întâmple, resursele umane trebuie completate de inovație tehnologică, reziliență a lanțului de aprovizionare și, în primul rând, de o infrastructură solidă și fiabilă. Pentru a atrage investitorii care în prezent ezită să își extindă operațiunile în alte țări, investițiile în infrastructură s-ar putea dovedi cruciale. Din fericire, România va accesa fonduri de asistență considerabile prin intermediul Mecanismului de redresare și reziliență, aproape 30% dintre acestea fiind destinate infrastructurii de transport.

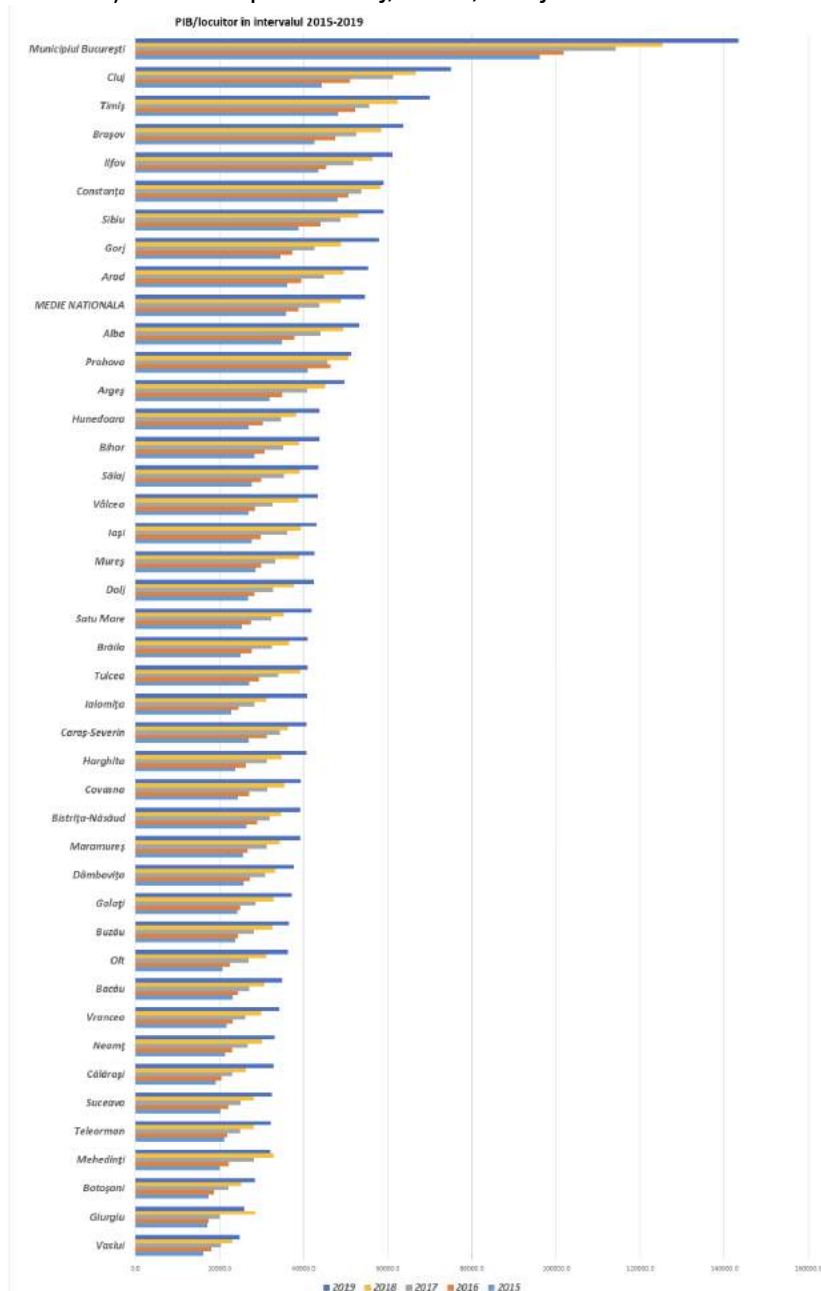
3. Sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii și concentrarea asupra stimulentei și politicilor fiscale atractive. Majoritatea investitorilor care au participat la studiul nostru – vezi descrierea detaliată în cadrul cap. II.7 - au evaluat sprijinul acordat IMM-urilor drept principalul aspect asupra căruia România trebuie să se concentreze pentru a deveni mai competitivă în economia globală. Pachetele de stimulente și salvare pot juca un rol important în această privință, cu condiția să nu reprezinte o povară pentru economie. În plus, politicile publice care vizează stimularea spiritului antreprenorial pot favoriza creșterea economică a României și, în același timp, o pot face mai atractivă pentru investitorii care caută un sector economic solid.
4. Atenție mai mare acordată politicilor de mediu și sustenabilitate. Construirea unei economii a județului mai puternice care să poată atrage investiții străine mari ar putea însemna și construirea unei economii verzi, circulare. Factorii de decizie politică, mediul de afaceri și cetățenii trebuie să joace un rol activ în accelerarea acestei tranziții, printr-o conduită responsabilă față de mediu și prin politici publice corespunzătoare. În această privință, România dispune de sprijinul financiar adecvat pentru a face această tranziție mai ușor: cel puțin 37% din fondurile asigurate prin Mecanismul de redresare și reziliență vor fi direcționate către investiții și reforme în domeniul climatic. Aceasta este o oportunitate imensă pentru a atrage investiții verzi în regiune și pentru a dezvolta tehnologii ecologice, clădiri eficiente energetic, alimentate din surse de energie regenerabile și sisteme de transport durabile din punct de vedere ecologic.
5. Sprijinirea forței de muncă și a perfecționării competențelor. Având în vedere locurile de muncă pierdute și transformările în dinamica muncii provocate de pandemie, factorii de decizie, mediul academic și mediul de afaceri trebuie să colaboreze pentru a sprijini forța de muncă locală și pentru a se asigura că aceasta dispune de abilitățile de care vor avea nevoie companiile în viitor. Recalificarea și perfecționarea sunt elemente centrale în dobândirea mult necesarelor competențe digitale.

II.3.5. Analiza comparativă cu județele învecinate

Analiza se poate face în cadrul județelor din Regiunea Nord-Vest. Cele mai atractive județe rămân cele care au nivel de atractivitate mare, astfel Județul Cluj ocupă primul loc la toate capitolele și este preferat de investitori, în special din perspectiva încurajării investițiilor în domeniul IT. Din acest punct de vedere Județul Cluj ocupă și primul loc la valoarea cheltuielilor privind asigurarea condițiilor de viață, chiriile și metrul pătrat construit fiind la cele mai înalte valori din țară. Județul Bihor – situat în proximitatea graniței cu Ungaria se situează pe locul secund privind nivelul

investițiilor, transformându-se într-unul din cele mai atractive județe. Maramureșul se situează pe penultimul loc la majoritatea indicatorilor analizați, situându-se pe locul secund doar în privința turismului – și asta datorită numărului de zile petrecute în perioada sărbătorilor religioase, în special în perioada sărbătorilor de iarnă.

La nivelul PIB-ului pe cap de locuitor, Maramureșul este mult sub media națională, pe poziția 25 în clasamentul inter județe, cu doar 15 poziții înregistrate sub Maramureș. Mai îngrijorător este faptul că județul Maramureș se află pe ultimul loc și între județe regiunii, imediat lângă Bistrița Năsăud și mult în spatele Cluj, Bihor, Sălaj.

Sursa: Institut Național de Statistică + hotnews.ro

II.3.6. Dinamica mediului de afaceri în perioada ultimilor 10 ani.

La nivelul județului se constată o creștere constantă a dinamicii mediului de afaceri.

O analiză a cifrei de afaceri în ultimii 10 ani, pe clase de activitate conform CAEN rev 2, exprimată în prețuri curente, relevă practic o dublare a acestora în 2019 față de 2009.

CAEN Rev.2 (activitati ale economiei nationale)	Ani									
	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019
	Milioane lei RON									
Total industrie, constructii, comert si alte servicii	11033	12253	12866	13443	14742	16083	17559	19364	20900	22925
B INDUSTRIA EXTRACTIVA	33	43	63	80	103	101	75	60	73	83
C INDUSTRIA PRELUCRATOARE	4102	4709	4829	5303	5777	6187	6857	7582	8207	8713
D PRODUCTIA SI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICA SI TERMICA, GAZE, APA CALDA SI AER CONDITIONAT	266	85	99	111	101	109	109	288	110	109
E DISTRIBUTIA APEI; SALUBRITATE, GESTIONAREA DESEURILOR, ACTIVITATI DE DECONTAMINARE	130	164	171	157	136	130	131	167	176	197
F CONSTRUCTII	1158	1206	1063	962	1142	1358	1266	1325	1401	2005
G COMERT CU RIDICATA SI CU AMANUNTUL; REPARAREA AUTOVEHICULELOR SI	4075	4579	4960	5119	5552	5942	6776	7323	7940	8527

UNIUNEA EUROPEANĂ

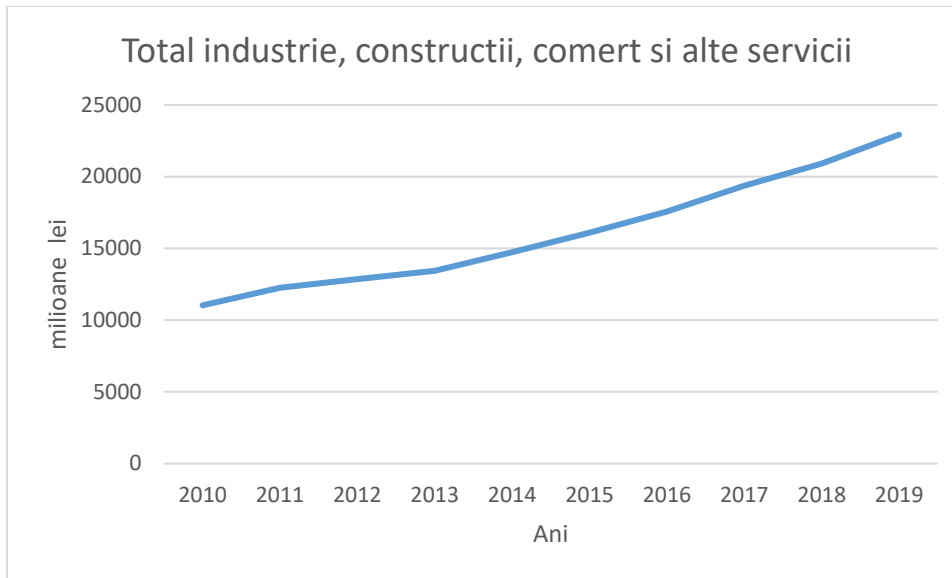
Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

CAEN Rev.2 (activitati economiei nationale)	Ani									
	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019
	Milioane lei RON									
MOTOCICLETELOR										
H TRANSPORT SI DEPOZITARE	638	689	811	894	1067	1252	1323	1402	1502	1597
I HOTELURI SI RESTAURANTE	136	133	148	139	170	214	234	278	328	410
J INFORMATII SI COMUNICATII	126	223	246	172	199	224	211	245	326	354
TRANZACTII IMOBILIARE, INCHIRIERI SI ACTIVITATI DE SERVICII PRESTATE IN PRINCIPAL INTREPRINDERILOR (activitati profesionale, stiintifice si tehnice, activitati de servicii administrative si activitati de servicii suport)	271	319	361	381	374	412	399	501	607	671
P INVATAMANT	4	4	4	5	4	6	6	7	8	11
Q SANATATE SI ASISTENTA SOCIALA	19	21	27	30	36	54	64	78	96	105
R+S ALTE ACTIVITATI DE SERVICII COLECTIVE, SOCIALE SI PERSONALE	75	78	84	90	81	94	108	109	126	141

Sursa: INS

La sfârșitul anului 2020 sinteza economică a mediului de afaceri județean cuprindea următorii indicatori:

Număr agenți economici

54.531 agenți economici, din care 13.929 au depus bilanț contabil la nivelul anului 2020

2,45% din totalul agenților economici din România

Cifra de afaceri

19,1 Miliarde lei (4,3 Miliarde euro)

1,20% din cifra de afaceri a României

Număr angajați

74.105 angajați

1,91% din totalul de angajați din România

Profit

1,6 Miliarde lei (363 milioane euro)

1,13% din profitul net realizat în România

Volumul investițiilor nete în județ, în ultimii 10 ani este redată în continuare:

CAEN (activitati economiei nationale)	Rev.2 ale	Ani									
		Anul 201 0	Anul 201 1	Anul 201 2	Anul 201 3	Anul 201 4	Anul 201 5	Anul 201 6	Anul 201 7	Anul 201 8	Anul 201 9
		Milioane lei									
Total industrie, constructii, comert si alte servicii		895	719	812	719	856	112 9	119 9	112 7	134 5	195 3
B INDUSTRIA EXTRACTIVA		20	12	10	13	6	9	19	11	11	13
C INDUSTRIA PRELUCRATOARE		251	306	328	297	384	605	471	519	630	106 0
D PRODUCTIA SI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICA SI TERMICA, GAZE, APA CALDA SI AER CONDITIONAT		21	21	87	31	34	23	26	34	47	51
E DISTRIBUTIA APEI; SALUBRITATE, GESTIONAREA DESEURILOR, ACTIVITATI DE DECONTAMINARE		52	8	8	20	7	20	11	13	12	44
F CONSTRUCTII		51	68	70	50	59	73	88	92	104	127
G COMERT CU RIDICATA SI CU AMANUNTUL; REPARAREA AUTOVEHICULELO R SI MOTOCICLETELOR		124	160	141	124	152	142	149	169	222	282
H TRANSPORT SI DEPOZITARE		54	77	97	114	117	161	239	186	156	147
I HOTELURI SI RESTAURANTE		21	14	24	19	18	29	23	32	28	43
J INFORMATII SI COMUNICATII		10	10	10	11	9	13	12	10	42	44

CAEN (activitati economiei nationale)	Rev.2 ale	Ani									
		Anul 201 0	Anul 201 1	Anul 201 2	Anul 201 3	Anul 201 4	Anul 201 5	Anul 201 6	Anul 201 7	Anul 201 8	Anul 201 9
		Milioane lei									
TRANZACTII IMOBILIARE, INCHIRIERI SI ACTIVITATI DE SERVICII PRESTATE IN PRINCIPAL INTREPRINDERILOR (activitati profesionale, stiintifice si tehnice, activitati de servicii administrative si activitati de servicii suport)		287	33	30	33	60	42	144	50	70	109
P INVATAMANT	:	1	1	0	1	1	1	2	1	1	
Q SANATATE SI ASISTENTA SOCIALA		2	4	3	4	5	8	7	7	13	15
R+S ALTE ACTIVITATI DE SERVICII COLECTIVE, SOCIALE SI PERSONALE		2	5	3	4	2	5	7	4	12	17

Tabel: Investiții nete din unitățile locale active, pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.2, județ Maramureș

În perioada ianuarie - septembrie 2011 la nivelul județului, au fost înmatriculate 2.679 de societăți, dintr-un total la nivel național de 104.592 de societăți, cu 24% mai mult decât în aceeași perioadă din anul 2010. Cele mai mari creșteri au fost înregistrate în activitatea de intermediari financiare și asigurări – 77%. La nivelul anului 2010 în Maramureș existau 12.260 firme, având o cifră de afaceri de 2.276.639.519 Euro și un număr de salariați de 68.832 .

În perioada ianuarie-septembrie a anului 2021 la nivelul județului Maramureș, au fost înmatriculate un număr de 2.869 de societăți, dintr-un total la nivel național de 116.731 societăți.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Dacă ne raportăm la firmele care au depus bilanțuri în anul 2019, din totalul de 13.169 societăți cele mai multe firme le găsim în domeniile servicii – 3.361, comerț - 3.183, construcții – 1.884, industrie-1.742, transporturi - 1.402.

La nivelul anului 2019 existau 13.169 firme, având o cifră de afaceri de 4.103.737.988 Euro și un număr de 76.478 salariați.

Cei 54.531 de agenți economici din județul Maramureș, (număr care, procentual, reprezintă 2,45% din totalul agenților economici înregistrați la nivel național) au raportat în anul 2020 un număr total de 74.105 angajați (procentual, 1,91% din totalul angajaților agenților economici din România). În anul 2020, firmele maramureșene au înregistrat o cifră de afaceri totală de 19,1 miliarde de lei (foarte mică, aproape jumătate din cea a județului Mureș, de exemplu). Suma este echivalentă la sfârșitul anului trecut cu 3,92 miliarde euro și reprezenta 1,20% din cifra de afaceri națională. Din cifra totală de afaceri din județ, peste 12% a fost realizată de doar două firme (evident, primele în topul județean): Aramis Invest din Baia Mare și Eaton Electro Producție din Sârbi (com. Fărcașa). Domeniile care au concentrat anul trecut cele mai mari cifre de afaceri au fost fabricarea mobilei, a aparatelor de control și distribuție a electricității, transporturile, comerțul de lemn și materiale de construcție și lucrări de construcție civilă și industrială.

Iată cum arată **Top 20 firme maramureșene cu cele mai mari cifre de afaceri în 2020** – precizări: firmele au fost înscrise după localitatea unde sunt înregistrate sediile sociale, iar convertirea în monedă europeană a cifrei de afaceri s-a făcut la cursul BNR mediu al anului 2020 (respectiv 4,8371 lei/euro).

1. **Aramis Invest SRL Baia Mare: 1,18 miliarde lei (244,73 milioane euro)** – producție de mobilier
2. **Eaton Electro Producție SRL Sârbi/Fărcașa: 1,11 miliarde lei (231,02 milioane euro)** – producător de echipamente electrice de joasă tensiune și de soluții de automatizare
3. **Universal Alloy Corporation Europe (UACE) SRL Dumbrăvița: 471,53 milioane lei (97,48 milioane euro)** - producător de piese pentru industria aeronautică
4. **Aviva SRL Baia Mare: 424,94 milioane lei (87,85 milioane euro)** - producător de mobilier
5. **Steelcorp Distribution SRL Baia Mare: 291,53 milioane lei (60,27 milioane euro)** – comercializare materiale de construcții
6. **Weidmüller Interface România SRL Tăuții Măgherauș: 265,20 milioane lei (54,82 milioane euro)** – componente pentru industrii precum construcția de mașini, industria prelucrătoare, fabricarea de dispozitive, sectorul energetic și ingineria transporturilor

UNIUNEA EUROPEANĂ

7. **Italsofa România SRL Baia Mare: 240,66 milioane lei (49,75 milioane euro)** – producție de mobilier, specializată în producția de canapele și somiere.
8. **Taparo SA Târgu Lăpuș: 225,17 milioane lei (46,55 milioane euro)** - producător de mobilier
9. **Maravet SRL Baia Mare: 201,97 milioane lei (41,77 milioane euro)** – comercializare echipamente medicale pentru uz veterinar, medicamente, suplimente și hrană pentru animale
10. **Optibelt Power Transmission SRL Tăuții Măgherauș: 197,94 milioane lei (40,92 milioane euro)** - producție curele pentru autovehicule și pentru aparate electrocasnice.
11. **Ferma Zootehnică SRL Baia Mare: 186,21 milioane lei (38,49 milioane euro)** - producător de carne și preparate din carne.
12. **ATP Motors Ro SRL Baia Mare: 182,60 milioane lei (37,75 milioane euro)** - dealer autorizat de vânzări și service: Mercedes-Benz, Mazda, Opel, Suzuki, Iveco, MAN, Ford
13. **Bertus SRL Baia Mare: 178,92 milioane lei (36,98 milioane euro)** – case de amanet
14. **Plimob SA Sighetu Marmației: 177,09 milioane lei (36,61 milioane euro)** - producător de mobilier.
15. **Fragra Design SRL Baia Mare: 116,44 milioane lei (24,07 milioane euro)** – comerț
16. **Storo SRL Baia Mare: 111,57 milioane lei (23,06 milioane euro)** - distribuția de sisteme de izolare exterioară, panouri pentru placare, sisteme acustice și acoperiri fațade
17. **Electro Sistem SRL Baia Mare: 104,38 milioane lei (21,57 milioane euro)** - producție și comercializare de echipamente de medie și joasă tensiune pentru sistemele de distribuție a energiei electrice
18. **Mercali SRL Baia Mare: 103,57 milioane lei (21,41 milioane euro)** – furnizare de furaje umede
19. **Trencadis Corp SRL Baia Mare: 99,3 milioane lei (22,6 milioane euro)** - servicii software și tehnologie
20. **Sifa International SRL Baia Mare: 93 milioane lei (21,1 milioane euro)** - producător de încălțăminte

UNIUNEA EUROPEANĂ

Este de reținut că în primele 20 de firme maramureșene cu cele mai mari afaceri în anul pandemic 2020, o largă majoritate sunt firme de producție. În urma unei analize comparative cu alte județe din Transilvania, ponderea firmelor direct productive care au pătruns în topurile județene ale marilor afaceri este sensibil mai mică decât în Maramureș. Din păcate, însă, sumele totale care se produc în economia maramureșeană sunt încă extrem de mici, comparativ cu județele dezvoltate, Maramureșul reușind să genereze doar 1,20% din cifra de afaceri națională. Spre comparație cu județele din Regiunea de Dezvoltare Nord Vest, Clujul generează 5.5% din total cifrei de afaceri naționale, Bihorul 3.44%, Sălajul plasându-se sub Maramureș, cu 1.16%.

De remarcat prezența în număr foarte mare a companiilor cu profil de producție de mobilier, lucru care plasează Maramureșul pe locul 1 național al companiilor producătoare de mobilier. Tot de remarcat este prezența extrem de scăzută a companiilor de servicii, în același timp a companiilor de servicii IT – una și aceeași companie, mult sub ponderea

II.4. Conceptul de investiție

II.4.1. Investiții – elemente cheie

Investițiile sunt o categorie de cheltuieli care angajează viitorul, în sensul că de ele depind creșterea și perfecționarea potențialului productiv al unei întreprinderi (prin extindere și modernizare), apariția de noi capacități de producție (sporirea numărului de întreprinderi) într-o ramură a economiei naționale.

În același timp se fac importante cheltuieli de investiții pentru dezvoltarea bazei materiale a activităților social-culturale, precum și pentru construcția de locuințe.

În orice economie, investițiile fac legătura dintre prezent și viitor, între generații.

Scăderea inevitabilă a proiectelor de investiții străine directe pentru anul 2020 la nivelul tuturor piețelor europene din cauza pandemiei este confirmată de cea mai recentă analiză privind proiectele ISD (ISD – Investiții Străine Directe) anunțate în 2020. Au fost anunțate 5.413 proiecte, față de 6.412 proiecte în 2019. Investițiile străine s-au redus în opt dintre cele mai importante zece destinații pentru ISD din Europa. În concordanță cu studiul de anul trecut, multe proiecte au fost amânate și unele au fost anulate. Cu toate acestea, scăderea totală de 13% a proiectelor ISD în Europa arată că efectele pandemiei nu au afectat atât de mult planurile de investiții și că este de așteptat ca redresarea economică, precum și revirimentul ISD pe piețele europene să înregistreze un ritm constant și rapid după încheierea pandemiei. Unele țări s-au dovedit a fi mai rezistente la șocuri decât altele. Într-un an dominat de COVID-19, țările care au făcut față cel mai bine pandemiei și au redus la minimum pierderile economice au înregistrat și cele mai mici scăderi ale investițiilor străine.

Cu toate acestea, investitorii consideră în continuare Europa o destinație atractivă pentru investiții, datorită nivelului ridicat de stabilitate a regimului politic și economic, forței de muncă de înaltă calificare și unei infrastructuri de transport, energie și telecomunicații mai solide față de alte destinații.

Franța a atras cele mai multe proiecte ISD urmată de Regatul Unit și Germania, deși această cursă în trei a adus și o scădere a proiectelor ISD, care a variat între 18% (Franța) și 4% (Germania), față

UNIUNEA EUROPEANĂ

de 2019. Franța și-a menținut aceeași cotă de piață (18%), în timp ce Regatul Unit și Germania au înregistrat ușoare majorări ale cotei de piață.

Din cauza incertitudinii provocate de Brexit, Regatul Unit a pierdut proiecte ISD în producție, dar continuă să conducă autoritar în ceea ce privește proiectele din domeniul serviciilor.

În pofida pandemiei, au existat câteva țări care au manifestat stabilitate și au reușit să atragă ISD, cu o creștere semnificativă a numărului de proiecte ISD: Elveția a înregistrat o creștere de 25%, urmată de Suedia (creștere de 19%), Turcia (+13%) și Austria (+10%).

Ungaria, Rusia și Serbia s-au numărat printre țările cu cele mai dramatice scăderi ale proiectelor ISD. În cazul Rusiei, invazia Ucrainei din 24 februarie 2022 va duce la o scădere uriașă, chiar spre zero, a proiectelor de tipul ISD pentru mulți ani de acum înainte. Mai mult, un număr uriaș (peste 400 la nivelul lunii martie 2022) de companii mari și-au anunțat retragerea totală a capacităților existente pe teritoriul Rusiei.

Este posibil ca dinamica geopolitică, împreună cu evoluția pandemiei, să fi jucat un rol în ceea ce privește numărul de proiecte de ISD anunțate în 2020, un an apăsător, complicat și dificil pentru toate țările europene. La nivel de sectoare, investițiile în producție s-au diminuat cu 22% din cauza perturbării lanțurilor de aprovizionare și incertitudinii cererii, în timp ce investițiile s-au majorat atât în serviciile logistice pentru comerțul electronic, cât și în cercetare-dezvoltare. Per total, bioștiințele au reprezentat singurul sector care a înregistrat o creștere semnificativă.

Odată cu apropierea finalului pandemiei, cu primii pași vizibili în 2021 și relaxarea măsurilor în toate țările lumii începând cu ianuarie – februarie 2022, nivelul proiectelor ISD se preconbiza că va crește începând cu trimestrul al doilea al anului 2022. În cazul României, condiția nou apărută odată cu invazia Ucrainei poate duce la o creștere explozivă a proiectelor ISD, prin relocarea unor afaceri din Ucraina în fază imediată, și și prin relocări ale unor investiții din Rusia în a doua fază.

II.4.2. Investiții – clasificare

Investițiile publice sunt clasificate, conform OU 88/2013, art. 40 – în funcție de valoarea estimată în următoarele categorii:

- **semnificative** - atunci când valoarea totală estimată a proiectului depășește 100 de milioane lei;
- **medii** - atunci când valoarea totală estimată a proiectului este între 30 și 100 de milioane lei;
- **mici** - când valoarea totală estimată a proiectului este sub 30 de milioane lei.

Investițiile private

Investițiile directe presupun relații investiționale de durată între entități rezidente și entități nerezidente ce implică, de regulă, exercitarea de către investitori a unor influențe manageriale semnificative în întreprinderile în care au investit. Componentele investițiilor străine directe (ISD) sunt: participațiile la capital ce revin investitorilor nerezidenți care dețin cel puțin 10 la sută din capitalul social subscris al unor întreprinderi rezidente, profitul reinvestit de către aceștia, precum și instrumentele de natura datoriei (împrumuturi, credite comerciale și avansuri, alte creanțe/angajamente externe) dintre investitori sau grupul din care aceștia fac parte și întreprinderile în care au investit.

Din punct de vedere a apartenenței regionale:

- interne, care se efectuează în cadrul granițelor naționale a unei țări
- externe, care se efectuează în alte sau de alte țări

Din punct de vedere al plasării capitalului

- reale, ce caracterizează investirea capitalului în reproducerea mijloacelor fixe și în creșterea stocurilor de mărfuri și materiale
- financiare, care caracterizează investirea capitalului în instrumente financiare

După caracterul participării în procesul investițional:

- directe, ce presupun participarea investitorului în alegerea obiectului de investire
- indirecte, ce presupun efectuarea investițiilor de către intermediari

După perioada de investire:

- pe Termen Lung
- pe Termen Scurt

După nivelul riscului investițional

- fără risc, adică investirea în obiecte unde lipsește riscul real de pierdere a capitalului investit sau a venitului așteptat;
- cu risc minim, caracterizează investirea capitalului în obiecte unde riscul este cel mai mic față de riscul pe piața investițională;
- cu risc mediu, unde nivelul riscului investirii corespunde nivelului riscului mediu de pe piața investițională;
- cu risc înalt, unde nivelul riscului investirii este mai mare decât nivelul riscului de investire pe piața investițională;
- speculative, care caracterizează investirea capitalului în cele mai riscante proiecte sau instrumente de investire în urma cărora se așteaptă cel mai înalt nivel al venitului investițional;

Procedura de alegere a investiției presupune evaluarea și compararea rentabilității proiectelor precum și greutatea în obținerea surselor de finanțare.

Sub aspect financiar investițiile provoacă mari cheltuieli inițiale care trebuie să fie urmate de intrări de fonduri, de fluxuri financiare de recuperare prevăzute a avea loc pentru întreaga perioadă de viață economică.

II.4.3. Selectarea variantei optime de investiții.

Selectarea proiectului de investiții presupune studierea proiectelor sub aspect comercial, financiar, tehnic, fiscal și de personal. În urma studiului efectuat și evaluării principalelor caracteristici este posibilă utilizarea criteriilor financiare pentru adoptarea deciziei de investire. Pot fi selectate 3 criterii financiare de aprobare a variantei optime a investiției și anume:

- criteriul rentabilității
- criteriul lichidității
- criteriul riscului

UNIUNEA EUROPEANĂ

Criteriul rentabilității - în economia de piață mai importantă este problema selectării celui mai bun proiect de investiții utilizându-se cât mai favorabil fondurile disponibile. Acest criteriu este cel mai important pentru adoptarea proiectelor. În acest context rata rentabilității trebuie să fie mai mare decât costurile surselor de finanțare proprii sau împrumutate.

Valoarea actualizată netă - reprezintă diferența dintre valorile actualizate ale fluxurilor de cheltuieli și venituri viitoare, atunci valoarea actuală reală netă se calculează.

II.4.4. Investiții – potențiale

Pentru cetățeni, prioritare trebuie să fie investițiile în:

- repararea drumurilor
- introducerea gazului metan
- alimentarea cu apă și canalizare
- construcția de locuințe sociale
- modernizarea unităților sanitare

La nivel regional/național, pentru autoritățile publice cele mai urgente proiecte de investiții trebuie realizate în următoarele domenii:

- construirea de autostrăzi
- repararea drumurilor
- alimentarea cu apă
- introducerea gazului metan
- construirea de locuințe sociale
- întreținerea unităților culturale
- asigurarea plății utilităților

În conformitate cu prevederile PNRR investițiile în următoarea etapă vor fi concentrate pe domeniile prevăzute în document, potrivit alocării de resurse financiare prevăzute în documentul agreat cu UE

II.4.5. Investiții – planificare, promovare și implementare

Procesul de planificare al investițiilor publice ar trebui să acopere 7 etape cheie:

1. Analiza situației actuale: este un proces de gândire analitic și de înțelegere. În această etapă, persoanele implicate în procesul de planificare doresc să identifice principalele aspecte și probleme care trebuie rezolvate în viitor.

2. Elaborarea planurilor strategice: descriu în mare direcția viitoare a unei instituții pe baza unei viziuni de ansamblu, cu o perspectivă pe termen lung. Planul strategic ajută la clarificarea priorităților și la unificarea personalului în urmărirea aceluiași obiective comune. Planificarea Strategică oferă oportunitatea de a rezolva chestiuni fundamentale și de a susține inițiative și reforme importante. În cele din urmă, Planurile Strategice servesc drept instrumente de comunicare atât pentru personal cât și pentru factorii externi;

3. Bugetarea: implică proiectarea veniturilor și a cheltuielilor în Cadru Planurilor Strategice;

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

4. Planificarea acțiunilor: în decursul acestei etape, instituțiile își programează activitățile pentru anul următor și întocmesc documente suplimentare și detaliate care să le transpună planurile generale în realitate.

5. Implementarea: în decursul acestei etape ar trebui să implementeze bugetul investițional, cu atingerea parametrilor tehnici preconizați și asumați;

6. Monitorizarea și Evaluarea: intern, instituțiile țin evidența progresului în implementarea propriilor planuri

7. Raportarea și mediatizarea, promovarea: în cadrul acestei etape rezultatele sunt comunicate tuturor factorilor interesați. În mod ideal, progresul și performanța sunt comunicate sau raportate clienților, politicienilor, organismelor de reglementare și altor părți interesate, inclusiv publicului larg.

Particular, în fluxul dezvoltării investiționale sunt identificate etapele principale: planificare, promovare și implementare.

Rolul documentului de față este de a fundamenta etapa de planificare, de a stabili direcțiile de acțiune, liniile directoare, pornind de la analiza nevoilor identificate, analizând problemele identificate în domeniul de referință ca mai apoi să fie propuse obiective bazate pe oportunități de piață sau de finanțare cu scopul de a atinge obiectivele propuse.

Etapa de analiză a avut în vedere 2 paliere majore: datele și informațiile relevante, obținute din surse de date pertinente și oficiale pe de o parte iar pe de altă parte din analize pe bază de chestionare, interviuri, organizarea de discuții cu mediul public și privat din județ,

Etapa ulterioară este de promovare a informațiilor conținute și relevante pentru sectorul investițional în toate mediile și către toți factorii interesați de la nivel local la nivel regional.

Etapa finală este de a implementa investițiile atât publice cât și cele private. Cea mai complexă etapă și cea mai dificilă este cea de implementare, datorită complexității acestei dar mai ales al impactului major în societate al eșecului realizării și finalizării conform așteptărilor a unei investiții. Sunt multiple condiționalități de care trebuie ținut seama pentru succesul unei investiții.

Un principiu fundamental în utilizarea banilor publici îl constituie maximizarea rezultatelor economice și sociale, obținerea celei mai mari valori pentru fiecare leu investit. Pentru atingerea acestui deziderat, modelul de programare multianuală a investițiilor propune parcurgerea unor etape care, în linii mari, vizează identificarea problemelor cu care se confruntă comunitatea, definirea clară a scopului și obiectivelor, a soluțiilor alternative și evaluarea acestora, comparând costurile cu beneficiile. Programul multianual de investiții creează premisele folosirii resurselor pentru atingerea obiectivelor prioritare stabilind legătura dintre strategia de dezvoltare și bugetele anuale, precum și dintre programarea financiară și cea de execuție a obiectivelor de investiții. Utilizat ca instrument de comunicare cu mediul extern administrației publice, modelul de programare multianuală conduce la coroborarea și armonizarea propriilor programe de investiții cu cele inițiate de alte autorități și instituții publice locale, județene și naționale, contribuind astfel la utilizarea eficientă a resurselor prin generarea unor efecte de sinergie. Modelul favorizează și legătura cu cetățenii, mediul de afaceri, sponsori, finanțatori etc. O importanță deosebită trebuie acordată prognozei veniturilor și cheltuielilor bugetului local,

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

ierarhizării programelor de investiții, în funcție de rolul pe care îl au în atingerea obiectivelor prioritare. Programul de investiții, ca instrument la îndemâna administrațiilor publice locale, dobândește o legitimitate sporită, prin girul cetățenesc, astfel încât finanțatorii externi și potențialii investitori vor avea garanția sprijinului comunității în proiectele pe care le vor finanța. Pe plan internațional desfășurarea fiecărui obiectiv de investiții publice are la bază un proces elaborat, stabilit în contextul unui program de investiții multianual și definit într-un cadru strategic de dezvoltare locală și zonală. Alinierea procedeelelor și a proceselor investiționale locale la standardele europene devine condiție obligatorie de îndeplinit. Investițiile publice, în perioada actuală, urmează trei etape distincte:

- concepția (fundamentare, proiectare);
- execuția (realizarea propriu-zisă, urmărirea pe parcursul execuției);
- exploatarea (punerea în funcțiune, utilizarea și întreținerea obiectivului).

La nivelul administrației publice locale, în funcție de stadiul investiției, aceasta are „tutori”, respectiv:

- serviciile sau departamentele care constată necesitatea – în faza de concepție;
- serviciile care se ocupă de investiții și buget – în faza de execuție;
- serviciile care se ocupă de administrare, buget – în faza de exploatare.

Un obiectiv public de investiții se poate realiza numai dacă îndeplinește cumulativ următoarele cerințe:

- este o urgență;
- are o notă de fundamentare sau are o temă de proiectare (studiu);
- poate suporta o perioadă relativ lungă de implementare (minimum doi ani);
- există suficient interes pentru finanțare în toată perioada de implementare;
- poate fi ușor urmărită pe parcursul execuției;
- are suficient impact ulterior. Cadrul actual de desfășurare a activității investiționale în sectorul public local este caracterizat de constrângeri în acțiune, uneori fără continuitate și scopuri bine definite. Urgența declarată a unui anumit obiectiv de investiții reprezintă, de cele mai multe ori, criteriul de selecție și punere în practică.

Procesul de planificare a investițiilor vizează în general:

- calitatea unor solicitări de proiecte de investiții publice este în prima fază verificată privind necesitatea, oportunitatea și justificată prin poziția pe care aceasta o ocupă într-un clasament;
- un set de criterii de clasificare și ierarhizare a cheltuielilor de capital;
- îndeplinirea unor criterii obiective stabilite în strânsă corelare cu direcțiile de dezvoltare locală definite în aceasta fază;
- susținerea proiectelor și alocarea fondurilor necesare în bugetul anual de directorii și șefii de servicii care au propus investiția;
- corelarea propunerilor de investiții cu includerea acestora în lista anuală a achizițiilor publice;
- publicarea actelor normative care aprobă investițiile, precum și alte evenimente intervenite în derularea investițiilor;

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

- consultarea cetățenilor cu privire la necesitatea și oportunitatea inițierii unui proces investițional sau ierarhizarea unei liste de investiții care poate deveni obligatorie în condițiile aplicării Legii nr. 52/2003 republicată privind transparența decizională în administrația publică;
- comisiile de specialitate ale Consiliului local decid în urma audierii și analizării propunerilor în funcție de calitatea investițiilor și oportunitatea realizării acestora în limita fondurilor disponibile;
- proiectele care se desfășoară pe baza unor convenții de finanțare (grant) cu instituții și agenții locale, naționale și internaționale se includ în programul de investiții în condițiile îndeplinirii la timp a angajamentelor asumate.

Recomandăm ca documentele care susțin realizarea și implementarea investițiilor să fie pregătite și de inițiator, având calitatea de membru în echipa de lucru, pe toată perioada de desfășurare.

II.5. Resursele economice

II.5.1. Resurse economice – clasificare

În general, prin noțiunea de resurse se desemnează suma bunurilor materiale și imateriale susceptibile de a fi valorificate într-o împrejurare dată. Sensurile respective au în principal o conotație economică. Definim, prin urmare, resursele economice ca fiind ansamblul elementelor materiale și umane cunoscute și determinate, aflate în rezervă și susceptibile a fi valorificate prin producerea de bunuri și servicii.

Resursele economice pot fi reflectate prin intermediul mai multor grupări:

- resurse primare (materiale și umane), adică potențialul de resurse naturale (minerale, hidrocarburi, fondul funciar și forestier s.a.) și potențialul demografic, (rezervorul resurselor de muncă);
- resurse derivate, respectiv cele create de către oameni pe baza celor primare (cum sunt echipamentele tehnice - mașini, utilaje, instalații etc. - și cunoștințele științifice, experiența și deprinderile de muncă ale oamenilor);
- resurse intermediare - apărute mai târziu în mecanismul economic și care sunt formate din mijloace financiare și capitalul necesar transferului, transformării/consumului de resurse materiale și umane într-un anumit circuit.

În general, resursele economice, pentru fiecare țară, au un caracter limitativ cu nevoile care se cer a fi satisfăcute, însă trebuie să accentuăm această caracteristică în cazul resurselor naturale.

Particularizând, pentru țara noastră, în etapa actuală, pe lângă recunoscutele limitări în procurarea din interior a unor resurse naturale, se mai adaugă și cele referitoare la resursele intermediare, foarte des pomenindu-se lipsa resurselor financiare care să recapitalizeze o serie de unități economice ce au o structură de fabricație cu bune perspective.

Această penurie de resurse financiare, îndeosebi sub forma valutei liber convertibile a generat în spațiul nostru economic - și nu numai la noi - o adevărată „cruciadă” pentru atragerea capitalului străin.

Resursele economice sunt reprezentate într-un vast areal, în care se detașează factorul uman, materia organică și anorganică, elemente ale mediului natural care pot fi sau sunt deja incluse într-un ciclu de transformări obiectivate printr-un sistem de interese angajate în procesul neîntrerupt al satisfacerii nevoilor umane.

Sfera resurselor economice s-a mărit continuu într-un ritm care, însă, este mereu inferior nevoilor manifestate în societate. Secolul nostru și mai ales cea de-a doua jumătate, sub impactul revoluției științifico-tehnice, se caracterizează prin creșteri spectaculoase, în cantitativ, dar și calitativ a resurselor aflate la dispoziția unui mereu mai perfecționat aparat productiv. Chiar dacă oamenii de știință s-au arătat a fi îngrijorați în primul rând de pericolul epuizării într-un termen scurt a unor resurse naturale, extrem de importante, care se află în bună măsură, la baza civilizației actuale, totuși, descifrându-se multiplele fațete pe care le prezintă acest proces se consideră pe bună dreptate, că rezolvarea situației, în favoarea viitorului, nu se rezuma doar la acest aspect.

Numai printr-o îmbinare organică, elastică și inteligentă a celor trei categorii de resurse economice, la nivelul fiecărei țări, se poate aspira la progres printr-o dezvoltare durabilă. Hotărâtor, în acest demers, pe care trebuie să-l efectueze fiecare națiune, este factorul uman, el și numai el dând măsura succesului sau insuccesului.

Accesul la resurse a fost în toate timpurile o problemă dificilă, dificultățile fiind de ordin tehnic, economic și juridic; caracterul limitat al acestora, înscrierea lor în cadrul unei proprietăți generează, în contextul economiei de piață o ofertă limitată a acestora la un anumit preț, izbutind să și le procure doar cei mai puternici, capabili să plătească prețul respectiv și, totodată, să producă în condițiile cele mai economice cu putință. O situație atipică în privința accesului la resursele economice, o întâlnim în statele cu economie centralizată la nivel central care obligă posesorii de resurse să le exploateze și să le „livreze” unor consumatori presiliți indiferent de modul în care valorifică ei acele resurse. De asemenea, în situația de monopol, într-un lanț care pornește de la resurse și se încheie cu produsele finite, apar contorsionari în privința pretului real al respectivelor resurse.

II.5.2. Resurse primare

Resursele naturale, împreună cu cele demografice reprezintă resursele originare sau **primare**.

Resursele naturale pot fi clasificate după diverse criterii :

1) după durata folosirii lor:

- a) resurse recuperabile (pământ, apă, etc.);
- b) resurse nerecuperabile (combustibili fosili și minerali)

2) după posibilitatea recuperării lor:

- a) resurse recuperabile (diferite materii prime);
- b) parțial recuperabile (materiile prime de natură biologică);
- c) nerecuperabile (resursele energetice).

Serviciile în funcție de obiectul activității se clasifică în:

- a) productive, cum sunt cele de cercetare științifice, proiectare, transport de mărfuri, depozitare, etc.;

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

b) neproductive, cum sunt cele din învățământ, ocrotirea sănătății, asistența socială, etc.

II.5.3. Resurse derivate

Resursele derivate sunt definite ca fiind: resursele create de către oameni pe baza celor primare (cum sunt echipamentele tehnice – mașini, utilaje, instalații etc. - și cunoștințele științifice, experiența și deprinderile de muncă ale oamenilor).

Dacă industria extractivă, specifică în trecut județului Maramureș și-a închis porțile, iar marile întreprinderi au fost închise sau restructurate din temelii, în momentul de față Județul Maramureș poate să concureze cu orice altă zonă a țării în domeniul turismului și deține o resursă valoroasă în instituția de învățământ superior existentă pe teritoriul județului.

Turismul ar trebui să rămână un domeniu prioritar, la acest nivel existând deja o infrastructură de turism dezvoltată – pensiuni, hoteluri, părții de ski, personal pregătit – gazde care deja au formată o clientelă specifică, dar și locuri amenajate care pot contribui la diversificarea serviciilor oferite în acest domeniu. Este clar conturată nevoia de personal specializat în industria HORECA, personal care a părăsit locurile de muncă, odată cu izbucnirea pandemiei de SARS COV 2.

Județul Maramureș este acreditat ca fiind unul dintre județele din prima linie care furnizează olimpici pentru olimpiadele la nivel național și unul dintre județele în care domeniul IT s-a dezvoltat în mod impetuos.

Modernizarea învățământului universitar și înființarea de facultăți în concordanță cu nevoile de la nivel regional, ar putea constitui motivația ca olimpicii să rămână în universitatea din județ, sau să se întoarcă în județ după finalizarea studiilor.

Implicarea firmelor existente în județ în implementarea proiectelor dezvoltate de către Consiliul Județean Maramureș ar constitui un imbold pentru dezvoltarea acestora și ar spori încrederea în economia județului.

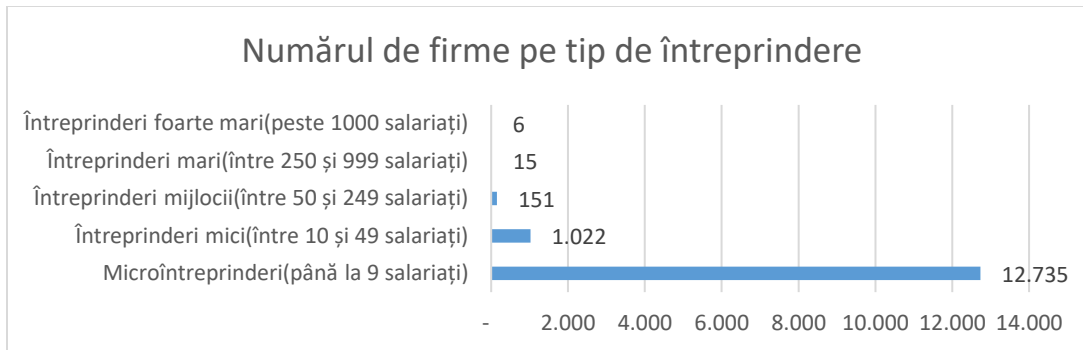
II.6. Profilul economic al județului Maramureș

II.6.1. Analiză transversală

Notă: În analiza profilului economic al județului Maramureș s-au luat în considerare date disponibile la nivelul Ministerului de Finanțe și Institutul Național de Statistică, cu privire la firmele înregistrate - cu sediul social - în Maramureș, care și-au depus bilanț la nivelul ultimului bilanț disponibil - 2020. O categorie aparte a societăților înregistrate în Maramureș - cele fără personalitate juridică, deși importante ca pondere a numărului acestora în cifrele județului, nu au putut fi luate în considerare în analiza financiară, întrucât acestea nu depun situații financiare de tipul bilanț fiscal. Toate referirile din cadrul prezentului capitol - Profilul economic al județului Maramureș se folosește de cifrele aferente bilanțurilor fiscale depuse și înregistrate la ANAF pentru anul 2020.

Astfel, la nivelul județului Maramureș, la finalul anului 2020, un număr de 13.929 firme au depus bilanț, dintr-un număr total de firme înregistrate de 54.531.

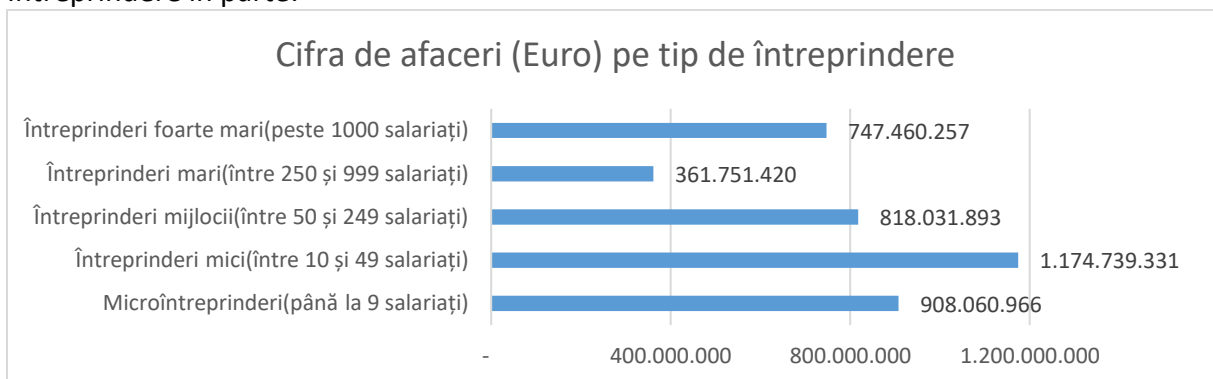
O clasificare a acestor companii, după **Tipul Întreprinderii**, este după cum urmează:

Sursa: Date Anaf, INS - procesare și reprezentare proprie

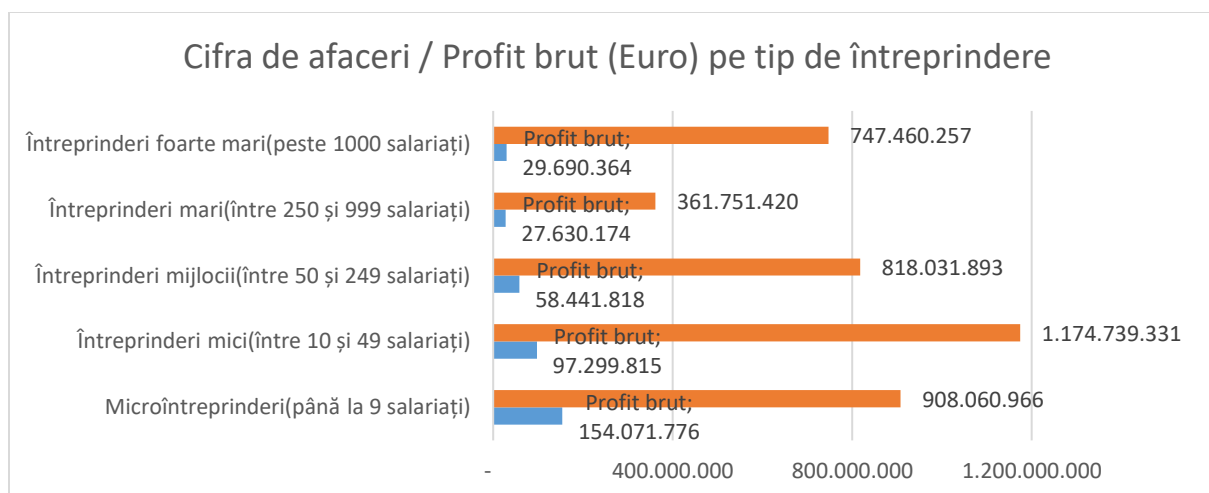
Se poate observa ponderea principală a Microîntreprinderilor (până la 9 salariați): 12.735 companii din totalul de 13.929 (91.42%), urmată ca număr de Întreprinderile Mici(între 10 și 49 salariați) cu 1.022 companii (7.33%) în timp ce de abia 6 companii se încadrează în categoria Întreprinderilor foarte mari(peste 1000 salariați) (0.043% din totalul firmelor).

Graficul de mai jos redă cifra de afaceri realizată de companiile din Maramureș, pe fiecare tip de Întreprindere în parte:

Sursa: Date Anaf, INS - procesare și reprezentare proprie

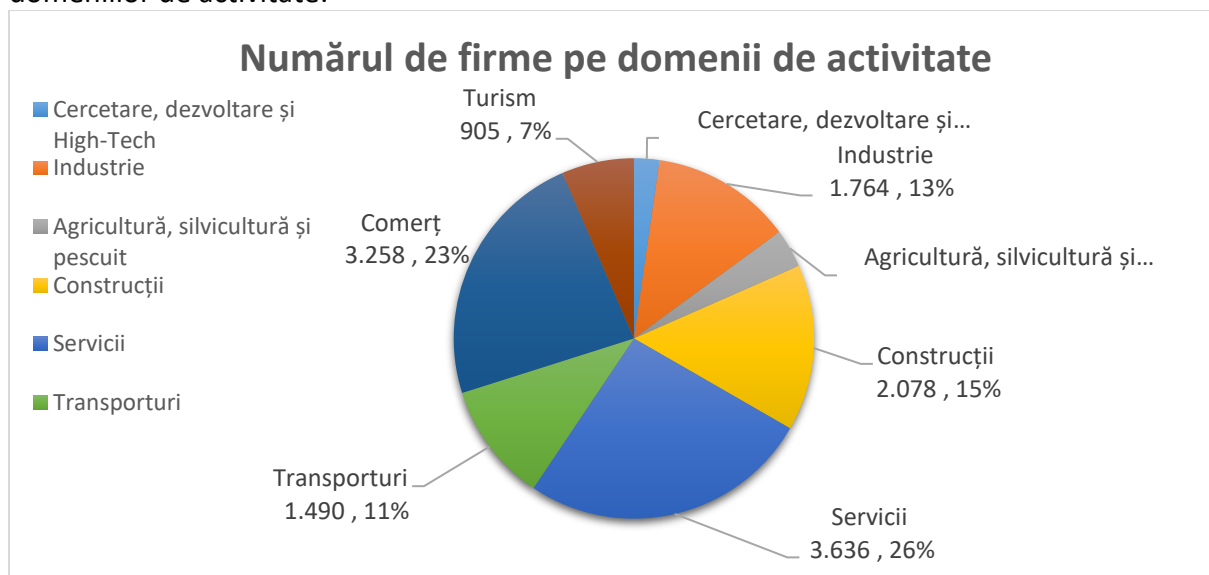
Era evident că cele 6 Întreprinderi foarte mari vor genera o valoare a cifrei de afaceri: 747.460.257 Euro (18.64% din totalul de **4.010.043.867 Euro**) apropiată de valoarea generată de cele 12.735 Microîntreprinderi: 908.060.966 Euro (22.64%), dar surprinzător poate este faptul că aceleași cifre de afaceri relativ apropiate generează profituri brute semnificativ mai mari în cazul Microîntreprinderilor față de Întreprinderile foarte mari:

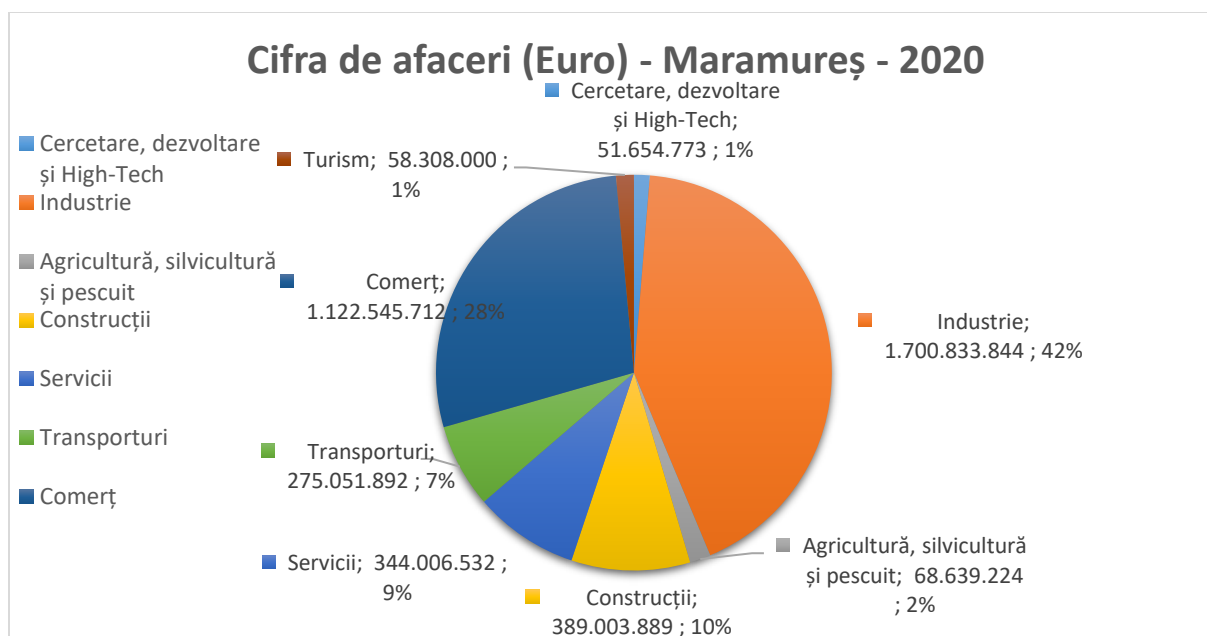
Sursa: Date Anaf, INS - procesare și reprezentare proprie

În mod cert, profitabilitatea firmelor foarte mici (16.97% profit brut din cifra de afaceri) și mici (8.28% profit brut din cifra de afaceri) este net superioară profitabilității firmelor mari (7.64% profit brut din total cifra de afaceri) și foarte mari (3.97% profit brut din total cifra de afaceri). Profitabilitatea firmelor mari și foarte mari scade datorită investițiile net superioare făcute de acestea din urmă, prin comparație cu nivelul investițiilor realizate de firmele foarte mici, cu sub 9 angajați.

Aceleași cifre, număr de angajați, respectiv cifră de afaceri, de această dată din perspectiva domeniilor de activitate:

Sursa: Date Anaf, INS - procesare și reprezentare proprie

Sursa: Date INS, procesare și prezentare proprie

Interpretarea cifrelor din perspectiva domeniilor de activitate se face în cele ce urmează, prin tratarea în cadrul unor subcapitole distincte a domeniilor de activitate cu adevărat importante pentru județul Maramureș.

O clasificare și mai detaliată, la nivelul codurilor CAEN, cu o sinteză a primelor 15 de coduri CAEN din perspectiva cifrei de afaceri:

Poziție	Cod Caen	Denumire	Cifra de Afaceri - Euro -
1	3109	Fabricarea de mobilă nca	413.900.000
2	2712	Fabricarea aparatelor de control și distribuție a electricității	278.600.00
3	4941	Transporturi rutiere de mărfuri	259.800.00
4	4673	Comerț cu ridicata al materialului lemnos și al materialelor de construcții și echipamente sanitare	190.000.000
5	4120	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale	186.900.000
6	4711	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun	130.800.000
7	3030	Fabricarea de aeronave și nave spațiale	107.200.000
8	3102	Fabricarea de mobilă pentru bucătării	96.800.000

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

9	4773	Comerț cu amănuntul al produselor farmaceutice, în magazine specializate	83.100.000
10	1610	Tăierea și rindeluirea lemnului	83.100.000
11	2790	Fabricarea altor echipamente electrice	78.900.000
12	4520	Întreținerea și repararea autovehiculelor	74.500.000
13	4690	Comerț cu ridicata nespecializat	74.300.000
14	2219	Fabricarea altor produse din cauciuc	69.000.000
15	4531	Comerț cu ridicata de piese și accesorii pentru autovehicule	63.100.000

În cadrul etapei de consultare publică pentru redactarea formei finale a Strategiei Investiționale a Județului Maramureș, unitățile administrativ teritoriale au răspuns la chestionarul transmis de Consiliul Județean Maramureș cu privire la locațiile disponibile pe care le au pentru realizarea unor posibile investiții.

Mai jos, răspunsurile cu definirea potențialelor terenuri disponibile pentru investiții - Parcuri/Zone Industriale (nu au fost introduse deloc în tabel UAT-urile care au răspuns negativ sau nu au răspuns):

UAT	Răspuns afirmativ Suprafața
Baia Mare	2 terenuri: Zona Aramis , Zona Phoenix
Baia Sprie	Teren: 310.942,733 mp, fără localizare
Seini	Deține teren în suprafață de 22 ha, fără localizare
Șomcuta Mare	Deține teren de 74,50 ha care face parte din domeniul public /privat al orașului, fără localizare
Târgu Lăpuș	Deține teren în suprafață de 10 ha, fără localizare
Ariniș	Deține teren în suprafață de 5 ha, fără localizare
Bogdan Vodă	Deține terenuri publice și private: 2 ha, fără localizare
Coaș	Deține teren în suprafață de 4 ha, fără localizare
Coroieni	Terenuri pt parcuri industriale – pers. fizice: Loc. Coroieni Valea cea Mare: 20 ha Valea Secăturii: 25 ha Loc. Vălenii Lăpușului Bâncoi: 30 ha Ungunoaia: 30 ha Loc. Drăghia Valea Drăghii: 25 ha Pe poduri: 10 ha Loc. Baba Pe șes: 26 ha
Cupșeni	Deține teren pășune: 2 ha, fără localizare
Fărcașa	Deține teren pt „Amenajare Zonă Industrială”: 204145 mp, nr. CF: 52150
Groșii Țibleșului	Deține teren în suprafață de 15 ha aparținând domeniului public al comunei, fără localizare
Remetea Chioarului	Există terenuri proprietate privată: 18 ha, fără localizare
Sarasău	Deține teren în suprafață de 5 ha, fără localizare
Săcălășeni	Există teren: 12.650 mp, fără localizare

Sursa: răspuns chestionar Consiliul Județean Maramureș - date prelucrate

Mai jos, răspunsurile cu definirea potențialelor terenuri disponibile pentru investiții - Parcuri Fotovoltaice (nu au fost introduse deloc în tabel UAT-urile care au răspuns negativ sau nu au răspuns):

UAT	Răspuns afirmativ
Șomcuta Mare	Deține teren care face parte din domeniul public /privat al orașului: 39,25 ha
Târgu Lăpuș	Deține teren de 4,073 ha – în domeniul public al orașului
Ulmeni	Deține 2 terenuri: Arduzel: 19.000 mp (domeniu privat) Chelița: 20.000 mp (domeniu public)
Ariniș	Deține teren în suprafață de 3 ha
Asaju de Sus	Deține teren în suprafață de 5 ha – teren public-privat
Bogdan Vodă	Deține terenuri publice și private: 2 ha
Coaș	Deține teren în suprafață de 2 ha
Coroieni	Terenuri disponibile - persoane fizice: <i>Localitatea Dealu Mare:</i> Dealul Ursului: 40 ha Dealul Voivodului: 10 ha <i>Loc. Vălenii Lăpușului:</i> Măgurici: 80 ha Seci: 41 ha <i>Loc. Drăghia:</i> Calea Gostilii: 60 ha
Cușeni	Deține teren în suprafață de peste 50 ha, terenuri private (70 proprietari)
Fărcașa	Deține teren în suprafață de 75.000 mp
Groșii Țibleșului	Deține teren 15 ha – face parte din domeniul public al comunei
Petrova	Deține teren, domeniu privat al comunei, 31128 mp
Recea	Deține teren: 26 ha
Remetea Chioarului	Deține terenuri: Berchez: teren 5.12 ha Remetea Chioarului: 8.30 ha și 6.99 ha
Sarasău	Deține teren 10 ha aparținând domeniului public pe pășunea comunală.

Sursa: răspuns chestionar Consiliul Județean Maramureș - date prelucrate

În cadrul etapei de analiză a datelor existente pentru redactarea formei finale a Strategiei Investiționale a Județului Maramureș, s-au revizuit și transmis Fișele Localităților pentru toate unitățile administrativ teritoriale ale județului.

Tratăm în cele ce urmează câteva aspecte pentru care defalcarea informațiilor pe localități este imposibil de realizat din lipsa datelor, sau, dimpotrivă, datorită uniformității datelor la nivelul întregului județ.

Costuri privind rețelele edilitare

UNIUNEA EUROPEANĂ

Apă și Apă uzată

În prezent, există o relație de natură contractuală între comunitățile locale beneficiare ale serviciilor furnizate/prestate de apă și apă uzată, grupate în Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru apă-canal Maramureș și compania S.C. VITAL S.A., care are la bază Contractul de Delegare a gestiunii serviciilor de apăcanal, aprobat prin Hotărârea ADI Maramureș Nr. 15/2008.

Extinderea ariei de delegare a S.C. VITAL S.A. s-a realizat prin atribuirea directă a serviciilor de apă și canalizare din localitățile semnatare ale contractului de delegare a gestiunii.

La finalul anului 2021 în aria de delegare a serviciilor de alimentare cu apă și canalizare erau cuprinse 10 localități urbane: Baia Mare, Vișeu de Sus, Sighetu Marmăției, Baia Sprie, Cavnic, Seini, Tăuții Măgherauș, Târgu Lăpuș, Ulmeni, Șomcuta Mare și 9 comune: Recea, Groși, Dumbrăvița, Copalnic Mănăstur, Coaș, Săcălășeni, Coltău, Mireșu Mare și Satulung. Totalul populației deservite în cadrul ariei de delegare este de 254.717 persoane dintr-un total de 515.971 persoane ale județului (49.36%).

Prețurile și tarifele unice pentru serviciile de furnizare apă potabilă și de canalizare – epurare pentru utilizatorii din aria de operare a S.C. VITAL S.A., aplicate cu data de 01.02.2022:

Produs/serviciu	Preț / Tarif fără TVA (lei/mc)	Cota TVA	Preț / Tarif cu TVA (lei/mc)
Apă potabilă produsă, transportată și distribuită pe întreaga arie de operare	4,64	9%	5,06
Canalizare – epurare pentru întreaga arie de operare	3,68	9%	4,01

Sursa: vitalmm.ro

Tarifele practicate poziționează compania Vital SA pe poziția 31 a tarifelor companiilor de apă naționale (poziția 1 reprezintă cel mai mare tarif parcticat), o poziție bună națională, dar peste compania care deservește județele din regiune Bihor și Cluj , cu o valoare în medie cu 10% mai mare pentru Vital SA.

Pentru celelalte unități administrativ teritoriale nu sunt date referitoare la tarifele practicate.

Energie electrică și gaze naturale

Liberalizarea totală a pieței de furnizare a energiei electrice și gaze către consumatorii finali – persoane fizice sau juridice face imposibilă identificarea unui tarif practicat de către companiile furnizoare.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Relevantă pentru punerea în contextul corect este Piața pentru Ziua Următoare (PZU) a bursei OPCOM - o componentă a pieței angro de energie electrică pe care se realizează tranzacții orare ferme cu energie electrică cu livrare în ziua următoare zilei de tranzacționare.

Astfel, în aprilie 2022 prețul mediu la energia electrică a fost 861 lei pe MWh, față de 1.356 lei pe MWh în martie 2022 și 932 Lei pe MWh în februarie 2022. Comparativ cu aprilie 2021, cotația pe piața spot este mai mare cu 178%.

Scumpirea extrem de agresivă a gazelor și a energiei electrice în iarna 2021/2022, datorată majorării prețurilor la energie în toată Europa, dar mai ales în contextul războiului din Ucraina, a dus la aprobarea, prin OUG 27/2022, a unei Scheme de sprijin, care conține măsuri aplicabile clienților finali din piața de energie în perioada 1 aprilie 2022 – 31 martie 2023, cu scopul protejării acestora de efectele măririi prețurilor de vânzare a energiei.

Prețul plafonat de gaze naturale pentru clienții casnici este de maximum 0,31 lei/kWh (TVA inclus). Prețul se va aplica pentru toți clienții de gaze naturale, indiferent de consumul acestora, până la data de 31 martie 2023.

Prețul plafonat de energie electrică pentru clienții casnici se va aplica în funcție de consumul mediu lunar din anul 2021. Astfel, prețul final facturat este:

maximum 0,68 lei/kWh (TVA inclus), în cazul clienților casnici al căror consum mediu lunar realizat la locul de consum în anul 2021 este mai mic sau egal cu 100 kWh;

maximum 0,8 lei/kWh (TVA inclus), în cazul clienților casnici al căror consum mediu lunar realizat la locul de consum în anul 2021 este cuprins între 100 kWh și 300 kWh inclusiv.

Pentru clienții cu un consum mediu lunar realizat la locul de consum, în anul 2021, care depășește 300 kWh/lună, prețul final facturat nu va fi plafonat și va fi stabilit de fiecare furnizor, conform prevederilor de la art. 5 și 6 din OUG nr. 27/2022.

Costul de trai mediu. Venitul mediu

Date referitoare la Venitul Mediu al salariaților defalcat pe unități administrative individuale în interiorul județului Maramureș sunt dificil de obținut, în principal datorită unei mobilități tot mai mari a forței de muncă. Totuși, prin detalierea datelor despre venitul mediu lunar la nivel de Câștiguri salariale, pe activități și subactivități clasificare conform CAEN rev 2, în județ – vezi tabel detaliat paginile 85 – 92, se poate face o repartizare teritorială relativă a veniturilor medii în interiorul județului. Ca o concluzie a datelor prezentate la paginile 85-92, ecartul între câștigul minim și maxim este de la 1420 lei net la 5266 lei net – 3.846 lei (de 3,708 ori) pe lună, cu un maxim pentru câștigurile salariale din zona de Software, Servicii IT.

Dacă pentru Venitul mediu lunar Institutul Național de Statistică furnizează date destul de exacte și detaliate, date referitoare la costul de trai mediu sunt mult mai dificil de obținut, INS oferind informații doar despre Indicele Mediu Anual de Consum și Inflație.

Indicele anual al preturilor de consum masoara evolutia de ansamblu a preturilor marfurilor cumparate si a tarifelor serviciilor utilizate de catre populatie în anul curent fata de anul precedent (sau alt an ales ca perioada de referinta). Acest indice este determinat ca raport, exprimat procentual, între indicele mediu al preturilor din anul curent și indicele mediu al anului precedent (sau alt an ales ca perioada de referinta). Incepand cu anul 1992, indicele mediu al preturilor unui anumit an se determina ca medie aritmetica simpla a indicilor lunari din acel an, calculati fata de aceasi baza (octombrie 1990=100).

Rata anuala a inflatiei se calculeaza sczand 100 din indicele anual al preturilor de consum.

Astfel, valoarea Indicelui prețurilor de consum IPC pentru 2021 a fost de 105,05 inflația fiind 5,1. Pentru anul 2022, la nivelul Trimestrului 1, inflația a atins 10.2, respectiv IPC a atins valoarea 110,2, iar previziunea pentru Trimestrul 2 2022 este ca valoarea IPC să atingă valoarea de 114,2, respectiv inflația un nivel de 14.2.

Pentru valori ale costului de trai, singurele date disponibile identificate au fost pe portalul specializat numbeo.com, portal care se bazează pe date transmise voluntar de utilizatori ai platformei.

La nivel de România, pălatforma informează că o familie de 4 persoane are costuri lunarte, fără chirie de 8,295 Lei.

Platforma permite o comparație între orașe – prezentăm mai jos câteva capturi de ecran cu valori comparative între Baia Mare și Cluj Napoca:

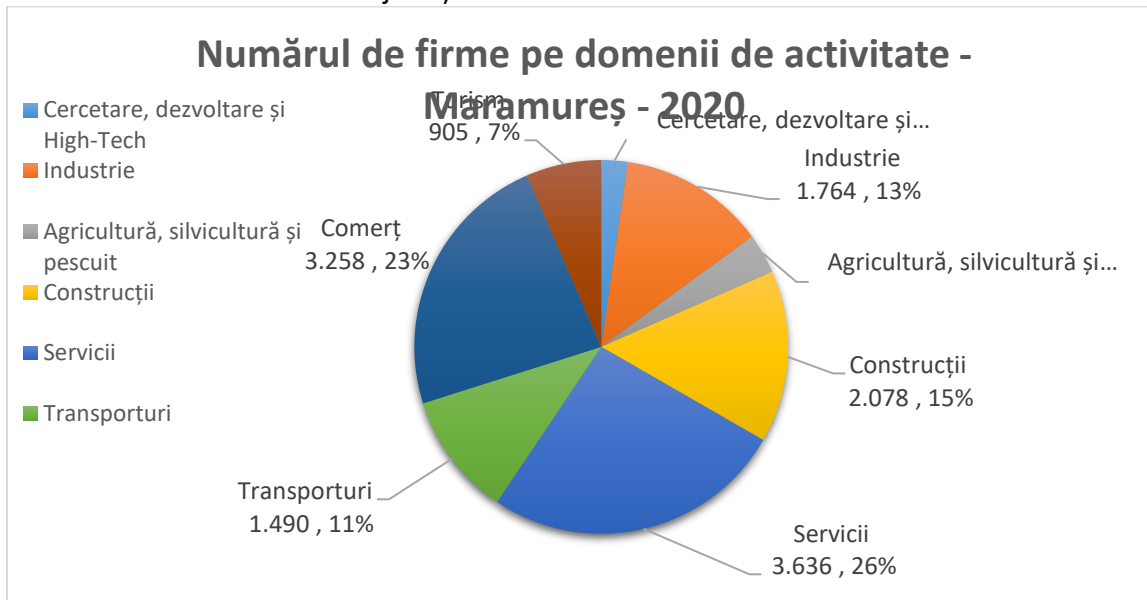
	Cluj-Napoca	Baia Mare	
🏠 Rent Per Month	Cluj-Napoca	Baia Mare	
	 Edit	 Edit	
Apartment (1 bedroom) in City Centre	2,220.84 lei	1,030.71 lei	-53.59 %
Apartment (1 bedroom) Outside of Centre	1,538.65 lei	775.09 lei	-49.63 %
Apartment (3 bedrooms) in City Centre	4,090.21 lei	1,649.13 lei	-59.68 %
Apartment (3 bedrooms) Outside of Centre	2,549.83 lei	1,319.30 lei	-48.26 %
🏠 Buy Apartment Price	Cluj-Napoca	Baia Mare	
	 Edit	 Edit	
Price per Square Meter to Buy Apartment in City Centre	14,498.04 lei	5,503.97 lei	-62.04 %
Price per Square Meter to Buy Apartment Outside of Centre	10,053.44 lei	4,143.44 lei	-58.79 %
💰 Salaries And Financing	Cluj-Napoca	Baia Mare	
	 Edit	 Edit	
Average Monthly Net Salary (After Tax)	4,056.57 lei	2,900.00 lei	-28.51 %
Mortgage Interest Rate in Percentages (%), Yearly, for 20 Years Fixed-Rate	5.65	5.70	+0.84 %
Last update:	May 2022	May 2022	
Contributors in the past 12 months:	236	18	

Sursa: <https://www.numbeo.com/cost-of-living>

II.6.2. Industrie

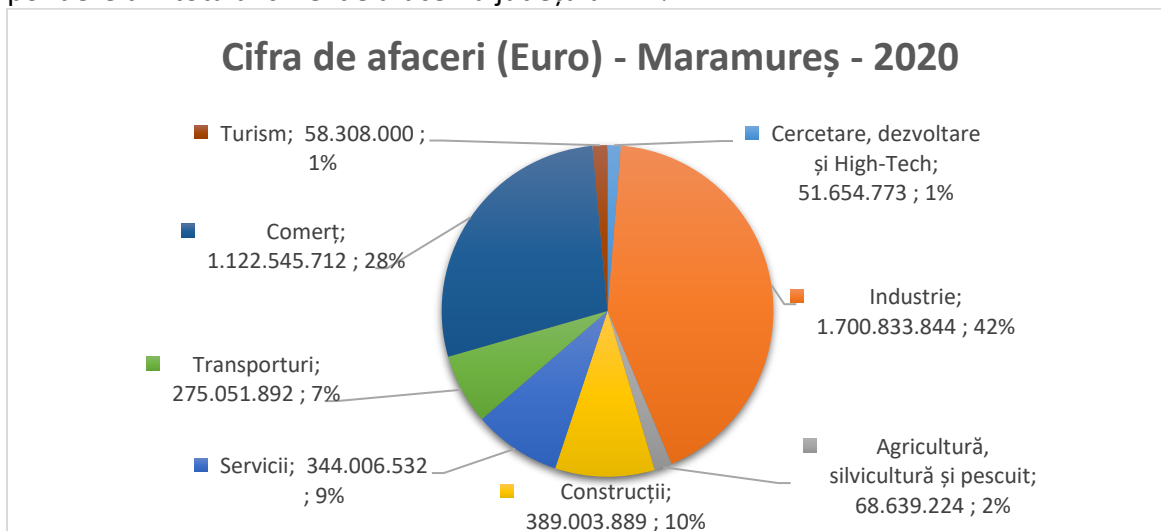
Industrie (ramuri, tipuri de producție, investiții, întreprinderi active, Cifră Afaceri, P.I.B.)

Reluăm graficul cu numărul de firme pe domenii de activitate, pentru reliefaarea ponderii numărului de firme și a numărului de angajați ai acestor firme, pentru domeniul de activitate Industrie din totalul firmelor județului.

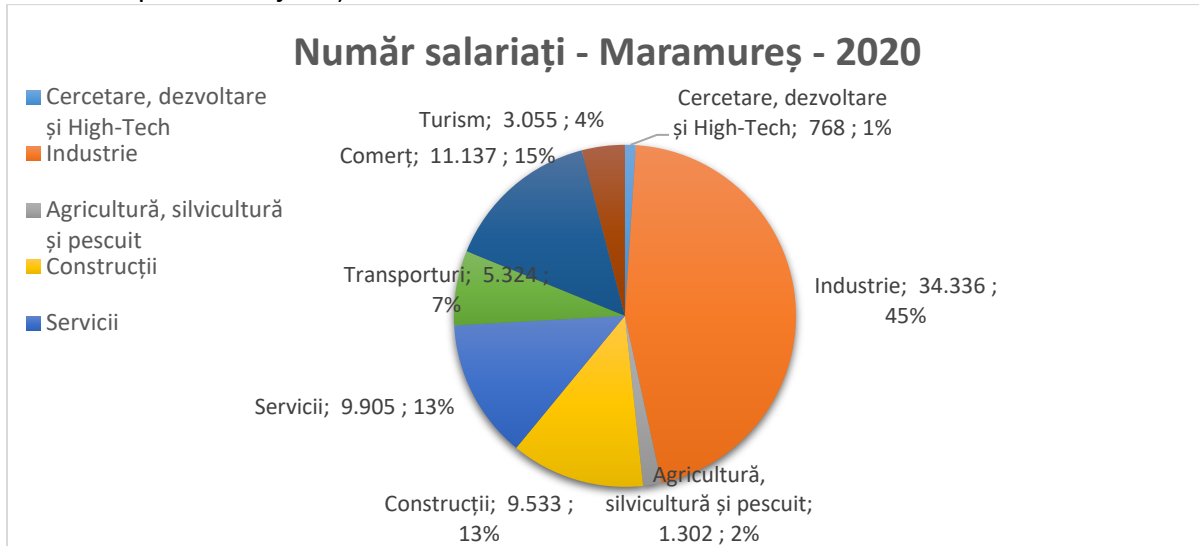
Sursa: Date Anaf, INS - procesare și reprezentare proprie

Dacă numărul de firme implicate în Industrie este de 1.764, reprezentând 13% din totalul firmelor din județ, în mod previzibil, cifra de afaceri a firmelor din Industrie reprezintă cea mai mare pondere din totalul cifrei de afaceri a județului: 42%

Sursa: Date INS, procesare și prezentare proprie

După cum era de așteptat, și numărul de salariați angajați în companii industriale reprezintă cea mai mare pondere a județului - 45%.

Sursa: Date INS, procesare și prezentare proprie

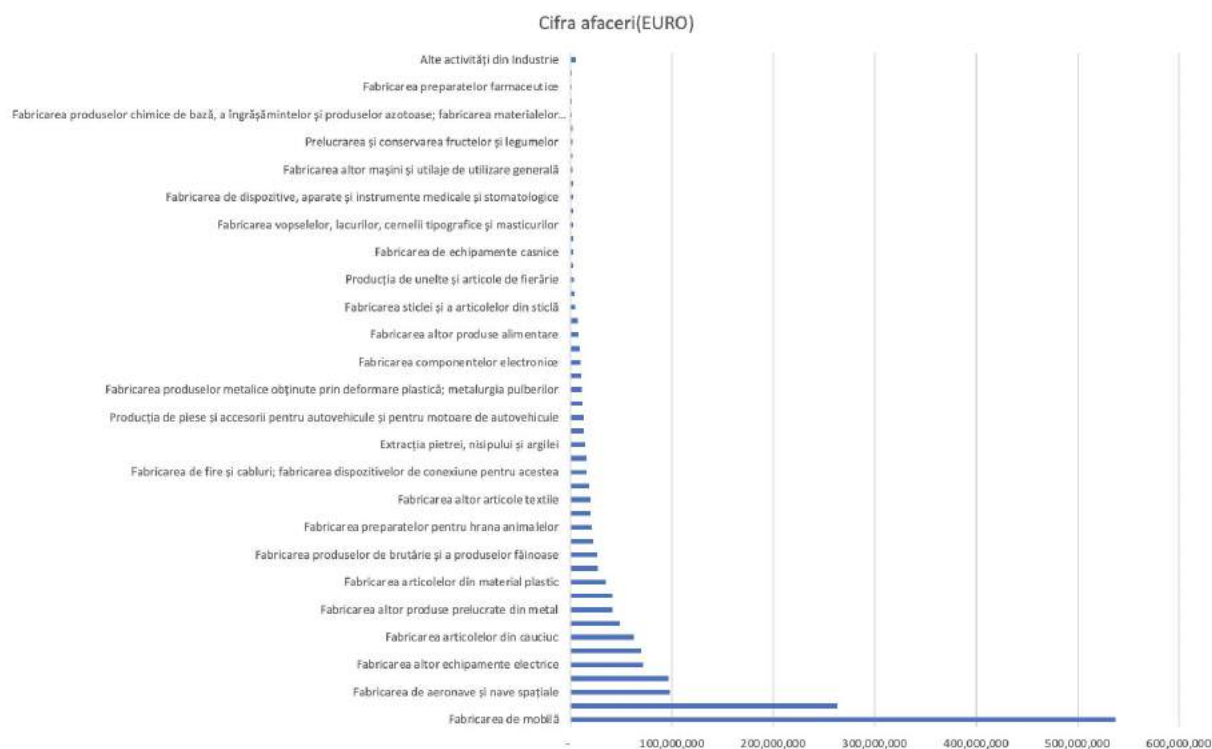
La nivel de detaliu, pe ramură industrială, cifrele stau astfel:

CAEN	Denumire	Număr firme	Cifra afaceri(EURO)	Profit brut(EURO)	Număr salariați
310	Fabricarea de mobilă	169	537,429,663	31,278,450	11,491
271	Fabricarea motoarelor electrice, generatoarelor și transformatoarelor electrice	5	262,768,844	17,039,849	2,576
303	Fabricarea de aeronave și nave spațiale	1	97,481,983	-	1,964
161	Tăierea și rindeluirea lemnului	141	96,367,541	3,986,892	1,385
279	Fabricarea altor echipamente electrice	5	71,747,054	3,113,247	1,413
101	Producția, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne	22	69,715,598	5,664,786	850
221	Fabricarea articolelor din cauciuc	15	62,770,276	6,242,212	646
251	Fabricarea de construcții metalice	141	48,082,992	2,802,208	1,356
259	Fabricarea altor produse prelucrate din metal	30	41,452,705	1,743,166	557
162	Fabricarea produselor din lemn, plută, paie și din alte materiale vegetale	137	41,188,616	3,014,267	1,216
222	Fabricarea articolelor din material plastic	64	35,272,951	2,160,795	611
289	Fabricarea altor mașini și utilaje cu destinație specifică	9	26,166,628	2,243,651	539
107	Fabricarea produselor de brutărie și a produselor făinoase	211	25,724,247	2,534,441	1,169
152	Fabricarea încălțămintei	22	22,362,791	3,655,146	934
109	Fabricarea preparatelor pentru hrana animalelor	5	20,676,057	643,488	101
141	Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte, cu excepția articolelor din blană	118	19,635,666	2,176,256	1,738
139	Fabricarea altor articole textile	45	19,097,963	1,476,783	738
236	Fabricarea articolelor din beton, ciment și ipsos	37	18,068,625	1,264,361	250
273	Fabricarea de fire și cabluri; fabricarea dispozitivelor de conexiune pentru cabluri	2	16,183,073	1,646,920	241
172	Fabricarea articolelor din hârtie și carton	30	15,978,495	1,013,082	277
081	Extracția pietrei, nisipului și argilei	60	14,497,559	1,863,447	284
205	Fabricarea altor produse chimice	2	13,205,578	1,232,862	178
293	Producția de piese și accesorii pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule	11	12,862,127	1,967,122	301
181	Tipărire și activități de servicii conexe tipăririi	46	11,962,906	719,868	460
255	Fabricarea produselor metalice obținute prin deformare plastică; metalurgia	6	10,818,621	227,183	143
256	Tratarea și acoperirea metalelor; operațiuni de mecanică generală pe bază de mașini	41	10,222,283	658,698	226
261	Fabricarea componentelor electronice	3	9,841,343	1,250,969	185
105	Fabricarea produselor lactate	22	8,654,647	337,590	225
108	Fabricarea altor produse alimentare	32	7,427,918	1,025,647	296
106	Fabricarea produselor de morărit, a amidonului și produselor din amidon	7	6,856,930	855,421	135
231	Fabricarea sticlei și a articolelor din sticlă	11	4,719,844	498,276	121
211	Fabricarea produselor farmaceutice de bază	1	4,040,329	766,995	74
257	Producția de unelte și articole de fierărie	8	3,106,033	235,182	105
291	Fabricarea autovehiculelor de transport rutier	1	2,718,870	55,911	6
275	Fabricarea de echipamente casnice	3	2,664,682	19,814	61
265	Fabricarea de echipamente de măsură, verificare, control și navigație; produse de măsură	2	2,598,243	335,333	37
203	Fabricarea vopselelor, lacurilor, cernelii tipografice și masticurilor	5	2,330,934	91,122	64
133	Finisarea materialelor textile	10	2,329,157	65,106	173
325	Fabricarea de dispozitive, aparate și instrumente medicale și stomatologice	29	2,314,966	459,031	134
110	Fabricarea băuturilor	20	2,162,977	177,060	85
282	Fabricarea altor mașini și utilaje de utilizare generală	14	1,836,807	153,993	37
204	Fabricarea săpunurilor, detergenților și a produselor de întreținere, cosmetice	10	1,686,369	78,654	11
103	Prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor	30	1,610,182	163,672	40
234	Fabricarea altor articole din ceramică și porțelan	12	1,595,745	6,294	162
201	Fabricarea produselor chimice de bază, a îngrășămintelor și produselor azotice	8	1,434,694	332,582	31
329	Alte activități industriale	21	1,359,077	81,886	96
212	Fabricarea preparatelor farmaceutice	2	1,321,522	6,170	84
237	Tăierea, fasonarea și finisarea pietrei	30	1,268,850	63,718	79
	Alte activități din Industrie	108	5,212,881	2,680,602	451
	Total Industrie	1,764	1,700,833,844	110,110,208	34,336

Sursa: Date INS, procesare și prezentare proprie

Fabricarea de mobilă constituie, de departe, ramura industrială cea mai valoroasă a județului Maramureș, cu un număr de angajați de peste 11.000 oameni, și o cifră de afaceri de peste 537.000.000 Euro.

Primele 5 poziții de fapt concentrează peste 70% din cifra de afaceri, profitul și numărul de angajați al ramurei industriale, generând campionii absoluți ai județului.

Sursa: Date INS, procesare și prezentare proprie

II.6.3. Agricultură

Agricultura - inventarul suprafețelor agricole, domeniile de activitate, principalii indicatori privind producția vegetală, date relevante despre domeniile reprezentative ale județului: legumicultura, cultura mare, zootehnie, silvicultură, piscicultură, horticultură, avicultură, apicultură

Din punctul de vedere al firmelor implicate în ramura Agricultură, redăm domeniile care grupează cele mai importante afaceri ale județului:

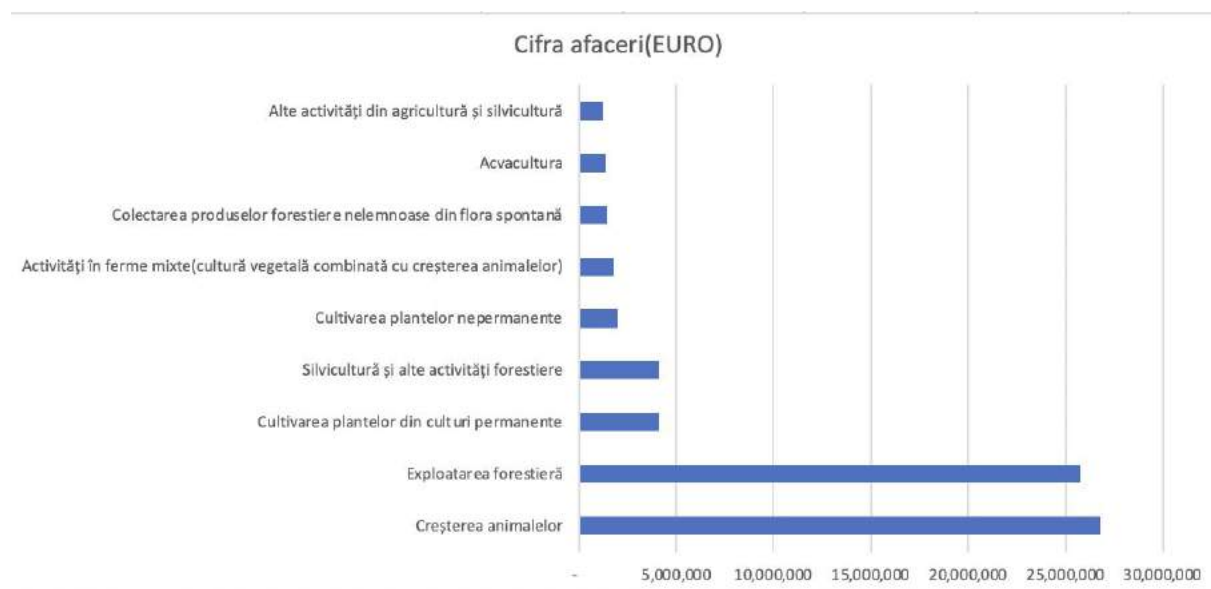
CAEN	Denumire	Număr firme	Cifra afaceri(EURO)	Profit brut(EURO)	Număr salariați
014	Creșterea animalelor	103	26,787,203	1,803,613	285
022	Exploatarea forestieră	167	25,760,450	3,374,725	609
012	Cultivarea plantelor din culturi permanente	56	4,123,602	795,124	48
021	Silvicultură și alte activități forestiere	30	4,109,651	424,790	184
011	Cultivarea plantelor nepermanente	54	1,972,108	335,907	46
015	Activități în ferme mixte(cultură vegetală combinată cu creșterea animalelor)	29	1,801,306	477,828	33
023	Colectarea produselor forestiere nelemnoase din flora spontană	6	1,448,217	181,158	27
032	Acvacultura	15	1,402,581	503,775	28
013, 016, 024	Alte activități din agricultură și silvicultură	21	1,234,105	209,175	42
Total Agricultură, silvicultură și pescuit		481	68,639,224	8,106,095	1,302

Sursa: Date INS, procesare și prezentare proprie

Se observă astfel că numărul persoanelor implicate în agricultură, cu forme legale de muncă este foarte redus față de industrie, spre exemplu, dar și față de ceea ce tradițional se știa, că Maramureșul și România în general au o mare forță de muncă implicată în agricultură. Ce reiese din aceste cifre nu este neaparat faptul că populația activă a migrat de la sat la oraș și înspre

domenii ale industriei sau serviciilor în mod major, ci că, mai ales în agricultură, majoritatea celor implicați încă sunt într-o zonă gri, sau chiar neagră a economiei, sau muncind propriul pământ, într-o zonă de subzistență, sau muncind fără forme legale.

Așa cum era poate de așteptat, Creșterea animalelor, urmată de Exploatarea Forestieră și Cultivarea plantelor din culturi permanente, domenii tradiționale în Maramureș, generează cele mai mari cifre de afaceri, respectiv angajează cel mai mare număr de oameni.

Sursa: Date INS, procesare și prezentare proprie

Depresiunea Băii Mari, lunca și terasele joase ale râurilor Someș, Lăpuș, Bârsău și Săsar sunt areale cu un grad înalt de favorabilitate pentru agricultură. Solurile brune podzolite, brune argiloase și podzolice, ca și cele argiloiluviale permit obținerea unor producții ridicate¹.

Un grad bun de favorabilitate prezintă partea joasă a depresiunilor Maramureș și Lăpuș, dar productivitatea solurilor gleice, drenajul mai slab, ca și regimul termic mai răcoros reduc productivitatea lor agricolă.

Mai puțin favorabile culturilor agricole sunt zonele piemontane și deluroase. Ele sunt supuse mai frecvent proceselor erozionale și de alunecări, astfel că suprafețele de teren degradate sunt mai frecvente. În acest fel, lucrările antierozionale și de conservare a solului, energia mai mare de relief, cresc considerabil costurile exploatațiilor agricole. Aceste zone sunt valorificate prin pomicultură, viticultură pe versanții însoriți ai piemontului baimărean și în zona Codru. Suprafețele întinse ocupate cu fânețe și pășuni naturale sunt valorificate în creșterea animalelor: bovine, cabaline, ovine și caprine.

Zona montană, care o pondere de aproape 50% din suprafață, nu este favorabilă culturilor agricole, dar în condițiile întinselor pășuni naturale, este zona de creșterea a animalelor domestice - bovine și ovine, constituind un vast domeniu agropastoral.

¹ Sursa PATJ Maramureș, 2010

Suprafata fondului funciar dupa modul de folosinta

Modul de folosinta pentru suprafata agricola	Hectare								
	Anul 1990	Anul 1995	Anul 2000	Anul 2005	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014
Total	630436	630436	630436	630436	630436	630436	630436	630436	630436
Agricola	311135	311231	311225	311155	306192	305373	305528	305528	305528
Arabila	85220	83604	83827	83998	82855	81619	81657	81206	81072
Pasuni	99402	101141	101084	101017	96495	96634	96888	96888	96888
Finete	117739	120201	120030	119756	120260	120658	120528	120937	121019
Vii si pepiniere viticole	246	246	246	230	243	243	243	243	243
Livezi si pepiniere pomicole	8528	6039	6038	6154	6339	6219	6212	6254	6306
Terenuri neagricole total	:	:	:	:	324244	325063	324908	324908	324908
Paduri si alta vegetatie forestiera	:	:	:	:	290236	290329	290041	290041	290041
Ocupata cu ape, balti	:	:	:	:	5380	5371	5387	5387	5387
Ocupata cu constructii	:	:	:	:	12401	12721	12824	12827	12827
Cai de comunicatii si cai ferate	:	:	:	:	6430	6373	6389	6389	6389
Terenuri degradate si neproductive	:	:	:	:	9797	10269	10267	10264	10264

Legenda: ':' - date lipsa;

Analiza structurii generale a terenurilor pune în evidență următoarele:

- Suprafața agricolă a județului însumează 305528 ha, respectiv 48,46% din suprafața județului, față de o medie pe țară de 63%, fapt ce situează județul în rândul celor cu un potențial natural agricol mai scăzut;
- Populația ocupată în agricultură reflectă gradul de dezvoltare al agriculturii, rentabilitatea exploatațiilor agricole, productivitatea muncii în agricultură, dar și caracterul mai mult sau mai puțin intensiv al agriculturii. Pentru județul Maramureș valoarea medie a acestui indicator este de 17,12 persoane/100 ha teren agricol, o valoare destul de ridicată conform standardelor europene².

Producția vegetală

Repartiția teritorială a suprafețelor cultivate ține cont de condițiile ecologice necesare diferitelor soiuri de cereale și plante agricole și de necesitatea aprovizionării consumatorilor locali.

Cultura porumbului deține ponderea cea mai însemnată – 28,12%, fiind și cea mai importantă cultură cerealiară, devansând cu mult grâul și păioasele luate împreună.

Suprafata cultivata cu principalele culturi

Județul Maramureș	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018
Total	67371	68805	68879	66618	65501	65704	67652	63652	66888
Cereale pentru boabe	28470	27531	26515	26703	26957	27663	28783	28062	28857
Grau si secara	3087	3215	2902	2730	2745	2988	3021	3090	3608
Secara	3	1	1	4	11	13	10	9	9
Grau - total	3084	3214	2901	2726	2734	2975	3011	3081	3599
Orz si orzoaica	389	278	236	543	525	600	631	660	700
Porumb boabe	17054	18809	18080	18721	18734	18786	19525	16786	18810
Leguminoase pentru boabe	74	75	97	73	104	103	106	79	82
Legume - total	1910	2015	1975	2079	2080	1884	1878	1862	1873
Furaje verzi din teren arabil	26327	26597	25786	25360	25362	25958	26106	25723	25950
Furaje perene	24596	25257	24488	24031	24075	24723	24639	24291	24560
Fiori si plante ornamentale	5	33	2	4	4	29	31	2	2
Livezi pe rod	6058	5637	5674	6380	6302	6544	6383	6477	6456
Teren arabil in repaus	15408	11634	7119	1393	6243	7228	19	51	31

² Sursa PATJ Maramureș, 2010 cu date actualizate INSSE nov 2021.

Sursa: INS, date procesate ³

Se cultivă în toate zonele agricole ale județului, dar suprafețele cele mai extinse sunt în luncile și pe terasele Someșului, Lăpușului, Bârsăului și Tisei.

Cultura plantelor de nutreț are condiții favorabile. Producția lor suplimentează baza furajeră formată din fânețele și pășunile naturale. Se cultivă mai ales lucernă, trifoi și rădăcinoase pentru nutreț

Productia agricola vegetala la principalele culturi

JUDEȚUL MARAMUREȘ	Tone									
	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019
Cereale boabe	77710	89423	65242	88716	95181	75218	94542	133082	150310	118145
Grau si secara	5968	9896	6937	7516	8749	9801	9877	12301	14873	12356
Secara	6	2	2	8	16	20	19	26	32	.
Grau - total	5562	9894	6935	7508	8733	9781	9858	12275	14841	12356
Grau comun	5562	9894	6935	7508	8690	9716	9858	12129	14841	12356
Orz si orzoaica	574	604	462	1301	1399	1417	1849	2114	2306	2106
Orz	322	365	343	947	897	904	1304	1520	1657	1596
Ovaz	5882	5832	5678	6007	6217	5678	6441	6831	7258	6802
Porumb boabe	61861	68702	46910	68536	72546	51217	69861	102779	116240	87946
Leguminoase pentru boabe	231	230	223	308	300	295	237	201	257	234
Fasole boabe	229	230	223	308	300	295	237	201	257	234
Plante uleioase	978	1226	680	750	973	618	1267	2476	2327	3887
Floarea soarelui	976	1220	680	745	973	618	1266	2442	2288	3863
Cartofi - total	134120	172073	106872	130012	158441	114020	118947	159601	175304	163314
Cartofi de toamna	134060	171868	106467	130012	157816	113512	117919	158254	173984	162264
Legume - total	23298	23070	21278	25210	26160	21847	19698	20216	21522	20198
Tomate	3668	2321	2451	2595	2695	2689	2458	2750	3404	3235
Vineta	1085	1275	1159	1100	953	994	819	833	899	893
Ceapa uscata	2650	2684	2076	2516	2519	2257	2136	2261	2346	2305
Usturoi uscat	788	722	698	848	849	840	710	795	786	778
Varza alba	6971	8839	8627	9938	10048	9142	8321	8179	8601	7707
Ardei	1687	1235	1164	1307	1502	1421	1321	1334	1474	1382
Radacinoase comestibile	2059	2345	1946	2561	2514	2146	2032	2002	2004	1877
Legume cultivate in camp	8181	11863	11412	13174	14879	10698	10053	10370	11122	9788
Legume in solarii	213	151	79	71	51	72	72	44	67	45
Legume prospete din gradinile familiale	14904	11065	9787	11965	11230	11077	9573	9802	10333	10305
Furaje verzi din teren arabil	432076	435764	325416	347899	382017	395273	367005	387323	462269	384828
Furaje perene	407949	417599	308862	327624	358539	377079	340043	398811	436005	361198
Lucerna-in echivalent masa verde	164384	155240	132236	122003	122583	128190	110381	114266	143442	136309
Trifoi-in echivalent masa verde	106587	117692	86315	111857	115196	128056	124462	126815	131128	104050
Furaje verzi anuale	24127	18206	16504	20475	23478	21694	25962	28512	26264	23630
Porumb verde furajer	4389	3396	3702	6362	8086	6740	11936	13368	9581	4066
Radacinoase furajere	6159	9702	5502	6743	6013	6395	6917	6767	6090	3659

Sursa: INS, date procesate

Pomicultura se constituie ca o subramură agricolă cu tradiție în județul Maramureș. Se remarcă o creștere sensibilă a suprafețelor cu livezi. De departe cea mai mare producție este la mere urmată de prune, nuci (unde practic avem o dublare a cantității în 2018 față de 2010).

Productia de fructe pe specii de pomi

JUDEȚUL MARAMUREȘ	tone									
	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019
Total	56608	77420	53175	54287	56785	60309	50483	31697	75596	
Prune	7058	10767	7473	9913	10789	11318	11024	8113	18364	
Mere	42259	57629	39549	37821	39306	42657	33162	16908	47661	
Pere	2622	2652	1741	2051	1728	1476	1427	1952	2260	
Piersici	138	137	130	138	162	142	184	93	101	
Nectarine	5	55	3	9	10	8	7	6	2	
Cirese si visine	2257	2606	2424	2547	2456	2323	2325	1723	2618	
Caise si zarzare	28	62	48	42	51	38	41	31	38	
Nuci	1995	3184	1471	1410	1786	1890	1816	2303	3988	
Capsuni		11		12	72	98	112	54	48	
Alte fructe	246	317	336	344	425	359	385	514	516	
Fructe din gradinile familiale	893	871	974	1047	1070	992	956	924	976	

Sursa: INS, date procesate

³ Sursa date: https://maramures.inse.ro/wp-content/uploads/2020/02/5_Suprafata-cultivata-cu-principalele-culturi.pdf

Productia medie hectar, la principalele culturi

Kg/ ha

JUDEȚUL MARAMUREȘ	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019
Cereale pentru boabe	2936	3248	2461	3322	3631	2719	3285	5106	6209	4223
Grau si secara	1933	3078	2390	2753	3187	3280	3269	3981	4122	3982
Secara	2000	2000	2000	2000	1455	1538	1900	2889	3556	:
Grau - total	1933	3078	2391	2754	3194	3288	3274	3994	4123	3982
Grau comun	1933	3078	2391	2754	3197	3290	3274	4012	4123	3982
Orz si orzoaica	1733	2173	1958	2396	2550	2362	2930	3203	3293	2839
Orz	1704	2325	2242	2785	2848	2772	3268	3502	3579	3168
Ovaz	1323	1674	1500	1785	1868	1709	1926	2025	2064	2012
Porumb boabe	3627	3653	2705	3661	3672	2725	3527	6123	6180	4750
Fasole boabe	1014	800	928	1192	1212	1282	1632	1734	2220	1939
Floarea soarelui	1172	1713	990	1092	1337	815	1486	2673	2683	3787
Cartofi - total	10856	13753	8549	11346	14551	11767	11491	16682	17975	16572
Cartofi timpurii, semitimpurii si de vara	10000	8542	11083	:	13587	10583	9306	11439	12500	9913
Cartofi de toamna	10856	13763	8542	11346	14556	11773	11514	16742	18034	16643
Tomate	13555	8825	9765	8887	10313	10109	8747	9857	12179	11616
Ceapa uscata	5431	8658	6851	8359	8777	7864	7495	7961	8261	8116
Usturoi uscat	5510	4979	4716	5267	5145	5122	4383	4938	4913	4893
Varza alba	15234	18806	18795	19718	20136	18394	17481	17326	17872	15881
Ardei	11880	8821	8314	9403	10884	10604	10484	10758	11606	10882
Furaje perene	16586	16532	12622	13629	14893	15272	13801	14771	17752	14641
Lucerna (in echivalent masa verde)	18371	17310	16048	14815	15082	15404	13175	13658	16867	15978
Trifoi (in echivalent masa verde)	14628	15437	11547	15126	15129	15627	15709	16011	16520	13046
Furaje verzi anuale	13938	13586	12560	15406	18242	17666	18379	19911	18896	16959
Porumb verde furajer	33260	24271	14405	25188	26000	25338	23872	29104	30018	28193

Sursa: INS, date procesate

Creșterea animalelor

Creșterea animalelor este o activitate tradițională în județul Maramureș, cunoscut mai ales pentru creșterea ovinelor și a bovinelor, având chiar o rasă autohtonă – bruna de Maramureș. La acestea se adaugă premisele naturale care sunt favorabile acestui sector agricol – suprafață mare a pășunilor montane și a fânețelor naturale.

Creșterea bovinelor are ponderea cea mai mare în județ atât în mari ferme cât și în gospodăriile populației.

Efectivele de animale, pe categorii de animale, forme de proprietate, la sfarsitul anului						
Categoriile de animale	Forme de proprietate	Ani				
		Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
		UM: Numar				
		Numar	Numar	Numar	Numar	Numar
Bovine	Total	81912	79510	76557	74219	73393
-	Sector privat	81807	79405	76448	74104	73283
-	din care: Exploatații agricole individuale	80818	78782	75695	73374	72786
Vaci, bivolițe și juninci	Total	58262	57309	54356	52856	52480
-	Sector privat	58222	57258	54292	52775	52415
-	din care: Exploatații agricole individuale	58046	57056	54118	52626	52314
Juninci	Total	3381	3698	3847	2643	3045

-	Sector privat	3381	3687	3831	2628	3043
-	din care: Exploatații agricole individuale	3369	3683	3811	2603	3038
Vaci și bivolite	Total	54881	53611	50509	50213	52480
-	Sector privat	54841	53571	50461	50147	49372
-	din care: Exploatații agricole individuale	54677	53373	50307	50023	49276
Porcine	Total	81562	74962	74831	65374	68767
-	Sector privat	81560	74951	74828	65369	68764
-	din care: Exploatații agricole individuale	62522	65252	64971	49382	60874
Scroafe de prasila	Total	5209	5377	5465	5635	5225
-	Sector privat	5209	5377	5465	5635	5225
-	din care: Exploatații agricole individuale	4925	5120	5335	3448	5223
Scrofite pentru reproducție	Total	827	582	502	:	500
-	Sector privat	827	582	502	:	500
-	din care: Exploatații agricole individuale	797	582	502	:	500
Ovine	Total	188942	191141	194525	196428	196265
-	Sector privat	188942	191141	194525	196428	196265
-	din care: Exploatații agricole individuale	187698	189928	193256	195683	195601
Oi și mioare	Total	161783	161564	166167	167541	168106
-	Sector privat	161783	161564	166167	167541	168106
-	din care: Exploatații agricole individuale	160599	160417	164969	166822	167466
Caprine	Total	25684	26180	26392	28274	28676
-	Sector privat	25684	26180	26392	28271	28676
-	din care: Exploatații agricole individuale	22758	24125	26300	28246	28622
Capre	Total	20137	20283	20715	23619	23725
-	Sector privat	20137	20283	20715	23616	23725
-	din care: Exploatații agricole individuale	18495	19054	20632	23591	23671
Cabaline	Total	9857	8531	7322	6650	6643
-	Sector privat	9857	8531	7322	6650	6643
-	din care: Exploatații agricole individuale	9857	8531	7321	6649	6642

Cabaline de munca	Total	8419	7219	5994	5987	6617
-	Sector privat	8419	7219	5994	5987	6617
-	din care: Exploatații agricole individuale	8419	7219	5993	5986	6616
Pasari	Total	827614	764888	699353	698923	590444
-	Sector privat	827614	764888	699353	698898	590444
-	din care: Exploatații agricole individuale	608560	569858	553193	509715	405616
Pasari ouatoare adulte	Total	711268	669953	603683	644200	555473
-	Sector privat	711268	669953	603683	644176	555473
-	din care: Exploatații agricole individuale	502493	474938	457529	454993	370646
Familii de albine	Total	26926	26198	30093	44647	47646
-	Sector privat	26926	26198	30093	44647	47646
-	din care: Exploatații agricole individuale	26826	26063	29953	44485	47464
Iepuri	Total	7038	5017	:	:	0
-	Sector privat	7038	5017	:	:	0
-	din care: Exploatații agricole individuale	7026	5013	:	:	0

Efectivele de animale, pe categorii de animale ⁴

Animale ce revin la 100 ha teren, pe principalele categorii de animale, forme de proprietate, la sfarsitul anului						
Categorii de animale	Forme de proprietate	Ani				
		Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
		UM: Numar				
		Numar	Numar	Numar	Numar	Numar
Bovine	Total	24	27,9	26,2	25,6	25,8
-	Proprietate privata	29,6	30,5	28,8	25,3	25,8
Vaci, bivolite si juninci	Total	17,1	20,1	18,6	18,2	18,5
-	Proprietate privata	21	22	20,5	18,2	18,4
Porcine	Total	120,5	117,7	111,8	98,4	105,2
-	Proprietate privata	120,6	117,7	111,9	98,4	105,2
Scoafe de prasila	Total	7,7	8,4	8,2	8,5	8

⁴ Sursa: INSSE – nov 2021

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

-	Proprietate privata	7,7	8,4	8,2	8,5	8
Ovine si caprine	Total	62,9	76,4	75,5	77,6	79,1
-	Proprietate privata	77,6	83,5	83,2	77,6	79,1
Oi, mioare si capre	Total	53,3	63,9	63,9	66	67,4
-	Proprietate privata	65,8	69,9	70,4	66	67,4

Animale ce revin la 100 ha teren ⁵

Creșterea **ovinelor** este o activitate tradițională. Efectivele de ovine și caprine s-au ridicat în anul 2020 la 196.265 de capete, cu o densitate medie de 79,1 capete/100 ha teren agricol. În mod curent, se cresc rasele țurcană, țigaie și merinosul transilvan. Efectivele cele mai ridicate sunt înregistrate cu precădere în comunele din zona montană și în Depresiunea Maramureșului: Bârsana, Bistra, Borșa, Budești, Ocna Șugatag.

Indicii producției ramurii agricole ⁶ pe sectoare, forme de proprietate, an de baza/an precedent						
Ramuri agricole - serie noua	Forme de proprietate	Ani				
		Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
		UM: Procente				
		Procente	Procente	Procente	Procente	Procente
Total	Total	105,6	94,4	113,4	94,3	96,9
-	Proprietate privata	104,3	95,6	113,4	94,3	96,9
Vegetala	Total	109,1	97,8	127,5	91,4	90,6
-	Proprietate privata	105,8	100,5	127,7	91,4	90,4
Animala	Total	102,9	90,9	99,1	98,1	105,5
-	Proprietate privata	102,9	90,9	99,1	98	105,5

În domeniul îmbunătățirilor funciare remarcăm că suprafețele afectate se mențin cel puțin în ultimii 5 ani la aceleași valori, cu toate că apreciem că sunt suprafețe semnificative în județ unde ar fi nevoie de asemenea lucrări.

Suprafata terenurilor amenajate cu lucrari de ameliorare si combaterea eroziunii solului, pe categorii de folosinta a terenurilor ⁷	
	Ani

⁵ Sursa: INSSE – tempo-on-line, nov 2021

⁶ Sursa: INSSE – tempo-on-line, nov 2021

⁷ Sursa: INSSE – tempo-on-line, nov 2021

Imbunatatiri funciare	Modul de folosinta a terenurilor	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
		UM: Ha				
		Hectare	Hectare	Hectare	Hectare	Hectare
Lucrari de combaterea eroziunii si de ameliorare terenurilor - total	Suprafata totala amenajata	36459	36459	36459	36459	36459
-	Suprafata agricola amenajata	34850	34850	34850	34850	34850
-	Teren arabil	16533	16533	16533	16533	16533
-	Pasuni naturale	9929	9929	9929	9929	9929
-	Fanete naturale	6308	6308	6308	6308	6308
-	Vii, pepiniere viticole si hameisti	83	83	83	83	83
-	Livezi de pomi, pepiniere, arbusti fructiferi	1997	1997	1997	1997	1997
Lucrari de drenaj - total	Suprafata totala amenajata	6659	6659	6659	6659	6659
-	Suprafata agricola amenajata	6659	6659	6659	6659	6659
-	Teren arabil	6110	6110	6110	6110	6110

Dotarea cu mașini agricole

Gradul de mecanizare reflectă cât de modernă este agricultura, în condițiile în care investiția în muncă vie (umană și animală) este un indiciu al arhaismului și autosuficienței în agricultură.

Cea mai mare parte a UAT-urilor din județul Maramureș au valori cuprinse între 2 - 40 ha teren arabil/tractor, aici înscriindu-se în totalitate jumătatea vestică, unde cu 2-3 excepții care merg până la 97 ha teren arabil/tractor (Seini, Cicârlău, Bicz, Oarța de Jos), care este zona cea mai pretabilă culturilor de câmp.

Unul din atributele moderne ale unei agriculturi performante, comerciale, sunt fermele specializate.

De regulă orice exploatare agricolă este o fermă, dacă aplicăm noțiunea în sensul european al termenului; la nivelul județului Maramureș ființează doar câteva zeci de ferme, aproape în totalitate concentrate în jumătatea vestică.

Cele mai multe sunt ferme mixte, adică specializate și în producții vegetale, de regulă cerealiere, și în creșterea animalelor, pe baza furajelor proprii. Cele mai numeroase ferme mixte sunt în UAT-urile Recea, Satulung și Seini, Ulmeni, Baia Mare, Sighetu Marmăției, Boiu Mare, Șomcuta Mare, Remetea Chioarului și Săliștea de Sus, Ardușat.

UNIUNEA EUROPEANĂ

II.6.4. Comerțul

Referitor la anul 2020, oficialii Camerei de Comerț și Industrie Maramureș spun că acesta a fost unul special. Din păcate nu într-un sens favorabil. O criză sanitară care a fost declanșată la începutul lui 2020 a afectat modul în care economiile și societățile sunt organizate și funcționează. Același an 2020 a adus măsuri impuse de autorități, de distanțare și restrângere a unor drepturi, care inevitabil au condus și la o intervenție economică. A urmat apoi răspunsul companiilor la criza sanitară și la acțiunile autorităților și schimbări majore pentru toate tipurile de activități umane.

Pe când părea că economia și lumea revine la normalitate pre-pandemică, izbucnirea unui război prin invadarea Ucrainei de către Rusia la 24 februarie 2022 a zdruncinat liniștea unei Europe care nu a mai cunoscut războiul de 2 generații.

Radiografia economică a județului Maramureș în anul 2020, realizată de Camera de Comerț și Industrie Maramureș reliefează cele 3 sectoare economice semnificative în județul Maramureș și care au avut o evoluție pozitivă sau stabilă în perioada analizată. Este vorba despre prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei, fabricarea echipamentelor electrice respectiv fabricarea de mobilă.

Analiza capitoulului referitor la Comerț se bazează mult pe datele și comentariile Camerei de Comerț Maramureș, ca entitate dedicată monitorizării și analizei sectorului de comerț al județului.

Analiza Exporturi (FOB) versus Importuri (CIF)

În ciuda efectelor anului 2020 asupra activității economice, multianual se menține tendința de creștere a volumului exporturilor. În timp ce exporturile au suferit o ajustare de 8.55% (an 2020 comparativ cu an 2019), procentul de scădere a importurilor a fost de doar 5,52%. La nivel național se menține tendința de creștere a deficitului balanței comerciale. La nivel județean, Maramureșul rămâne în continuare un exportator net, cu un sold pozitiv (într-o ușoară scădere în anul 2020) al balanței comerciale FOB/CIF.

Numărul societăților comerciale care activează în domeniul comerțului a fluctuat având o tendință de scădere până în anul 2020, dar odată cu izbucnirea pandemiei numărul acestora s-a diminuat constant.

➤ STRUCTURA EXPORTURILOR (FOB) PE SECȚIUNI ALE NOMENCLATORULUI COMBINAT (NC) – ANUL 2019. JUDEȚUL MARAMUREȘ.

Secțiune a Nomenclatorului Combinat (NC)	Valoare exporturi FOB 2020. Mii EUR
XX. Mărfuri și produse diverse	445,144.00
XVI. Mașini, aparate și echipamente electrice; aparate de înregistrat sau de reproducere sunetului și imaginile	366,535.00
IX. Produse din lemn, exclusiv mobilier	95,050.00
VII. Materiale plastice, cauciuc și articole din acestea	76,777.00
XVII. Mijloace și materiale de transport	67,783.00
XV. Metale comune și articole din acestea	59,221.00
XI. Textile și articole din textile	53,583.00
XII. Încălțăminte, pălării, umbrele și articole similare	49,080.00
XXII. Bunuri necuprinse în alte secțiuni din Nomenclatorul Combinat	19,132.00
I. Animale vii și produse animale	18,128.00
VI. Produse chimice	8,926.00
XIII. Articole din piatră, ipsos, ciment, ceramică, sticlă și din alte materiale similare	7,807.00

Sursa: Camera de Comerț și Industrie Maramureș

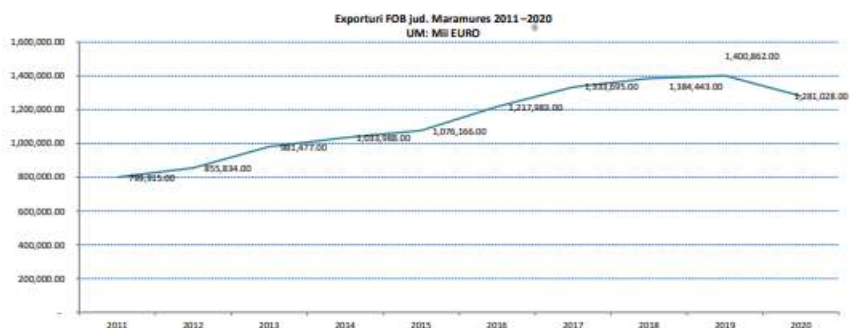
SOLDUL BALANȚEI COMERCIALE

EXPORTURI (FOB) - 2011 –2020

	2011	2012	2013	2014	2015
	Mii EURO	Mii EURO	Mii EURO	Mii EURO	Mii EURO
Exporturi FOB jud. Maramureș	799,915.00	855,834.00	981,477.00	1,033,988.00	1,076,166.00

	2016	2017	2018	2019	2020
	Mii EURO	Mii EURO	Mii EURO	Mii EURO	Mii EURO
Exporturi FOB jud. Maramureș	1,217,983.00	1,333,695.00	1,384,443.00	1,400,862.00	1,281,028.00

Sursa: Institutul Național de Statistică, Tempo Online. Calcule proprii.

În ciuda efectelor anului 2020 asupra activității economice, multianual se menține tendința de creștere a volumului exporturilor.

Sursa: Camera de Comerț și Industrie Maramureș

Secțiune a Nomenclatorului Combinat (NC)	Valoare exporturi FOB 2020. Mii EUR
IV. Produse alimentare, băuturi și tutun	5,704.00
X. Hârtie și articole din acestea	2,779.00
II. Produse vegetale	2,276.00
XVIII. Instrumente și aparate optice, fotografice, cinematografice, medic-chirurgicale; ceasuri; instrumente muzicale	1,934.00
VIII. Piei crude, piei tăbăcite, blănuri și produse din acestea	837
V. Produse minerale	328
III. Grăsimi și uleiuri animale sau vegetale	4

Sursa: Institutul Național de Statistică, Tempo Online. Calcule proprii.

IMPORTURI (CIF) - 2011 –2020

	2011	2012	2013	2014	2015
	Mii EURO	Mii EURO	Mii EURO	Mii EURO	Mii EURO
Importuri CIF Maramureș	629,935.00	625,223.00	666,670.00	716,877.00	801,824.00

	2016	2017	2018	2019	2020
	Mii EURO	Mii EURO	Mii EURO	Mii EURO	Mii EURO
Importuri CIF Maramureș	912,047.00	982,298.00	997,407.00	1,028,334.00	971,549.00

Sursa: Institutul Național de Statistică, Tempo Online. Calcule proprii.

În timp ce exporturile au suferit o ajustare de 8.55% (an 2020 comparativ cu an 2019), procentul de scădere a importurilor a fost de doar 5,52%.

➤ STRUCTURA IMPORTURILOR (CIF) PE SECȚIUNI ALE NOMENCLATORULUI COMBINAT (NC) – ANUL 2020.
JUDEȚUL MARAMUREȘ

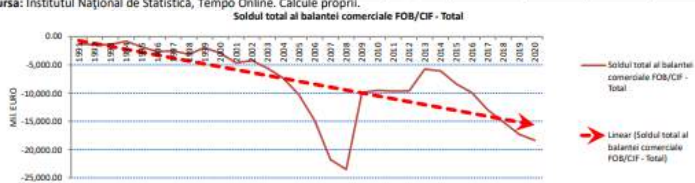
Secțiune a Nomenclatorului Combinat (NC)	Valoare importuri CIF 2020. Mii EUR
XVI. Mașini, aparate și echipamente electrice; aparate de înregistrat sau de reproducere sunetului și imaginii	310,548
XV. Metale comune și articole din acestea	133,917
VII. Materiale plastice, cauciuc și articole din acestea	109,536
XI. Textile și articole din textile	105,137
VI. Produse chimice	67,776
XVII. Mijloace și materiale de transport	57,345
IX. Produse din lemn, exclusiv mobilier	38,138
VIII. Piele crude, piele tăbăcite, blănuri și produse din acestea	27,474
I. Animale vii și produse animale	24,001
IV. Produse alimentare, băuturi și tutun	21,902
XX. Mărfuri și produse diverse	20,465
II. Produse vegetale	12,609
X. Hârtie și articole din acestea	10,626
XIII. Articole din piatră, ipsos, ciment, ceramică, sticlă și din alte materiale similare	10,043
XVIII. Instrumente și aparate optice, fotografice, cinematografice, medicochirurgicale; ceasuri; instrumente muzicale	8,264
XXII. Bunuri necuprinse în alte secțiuni din Nomenclatorul Combinat	5,634
V. Produse minerale	4,013
XII. Încălțăminte, pălării, umbrele și articole similare	3,857
III. Grăsimi și uleiuri animale sau vegetale	266

Sursa: Institutul Național de Statistică, Tempo Online. Calcule proprii.

SOLDUL TOTAL AL BALANȚEI COMERCIALE EXPORTURI (FOB) – IMPORTURI (CIF)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020*
	Mii EURO	Mii EURO	Mii EURO	Mii EURO	Mii EURO	Mii EURO	Mii EURO	Mii EURO	Mii EURO
Soldul total al balanței comerciale FOB/CIF - Total	(9,634.00)	(5,755.00)	(6,056.00)	(8,361.00)	(9,972.00)	(12,960.00)	(15,116.00)	(17,299.00)	(18,388.00)

Sursa: Institutul Național de Statistică, Tempo Online. Calcule proprii.

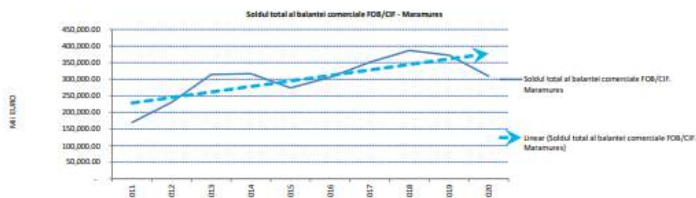
La nivel național se menține tendința de creștere a deficitului balanței comerciale.

➤ JUDEȚUL MARAMUREȘ

	2011	2012	2013	2014	2015
	Mii EURO	Mii EURO	Mii EURO	Mii EURO	Mii EURO
Soldul total al balanței comerciale FOB/CIF. Maramureș	169,980.00	230,611.00	314,807.00	317,111.00	274,342.00

	2016	2017	2018	2019	2020
	Mii EURO	Mii EURO	Mii EURO	Mii EURO	Mii EURO
Soldul total al balanței comerciale FOB/CIF. Maramureș	305,936.00	351,397.00	387,036.00	372,528.00	309,479.00

Sursa: Institutul Național de Statistică, Tempo Online. Calcule proprii.

La nivel județean, Maramureșul rămâne în continuare un exportator net, cu un sold pozitiv (într-o scădere ușor accentuată în anul 2020) al balanței comerciale FOB/CIF.

Sursa: Camera de Comerț și Industrie Maramureș

II.6.5. Demografie și forța de muncă

În cadrul acestui subcapitol se vor analiza populația totală a județului, ponderea pe sexe, numărul mediu al salariaților, numărul salariaților pe activități ale economiei, șomajul și rata șomajului, câștigul salarial brut și net, nivelurile salariale: maxim și minim, numărul mediu al pensionarilor, pensia medie anuală, migrația forței de muncă (dimensiune, destinații, categorii socio-profesionale) etc. Datele vor fi verificate în teren pentru a determina dimensiunea reală a populației, în raport cu datele statistice ale ultimului recensământ.

Evoluția numerică a populației

Cunoașterea evoluției numerice a populației constituie un instrument important pentru determinarea tendințelor demografice și este un factor de seamă în elaborarea planurilor de dezvoltare socio-economică. Evoluția și mărimea populației influențează organizarea spațială a unităților administrativ teritoriale, iar în profil teritorial pot fi surprinse trenduri destul de diferențiate datorită numeroșilor factori externi, care își pun amprenta asupra sistemelor demografice. De asemenea, este un factor esențial în evaluarea condiționalităților preexistente în susținerea și dezvoltarea investițiilor.

Evoluția populației județului în ultimii 5 ani este redată în tabelul de mai jos.

POPULATIA DUPĂ DOMICILIU la 1 ianuarie pe grupe de varsta si varste, sexe, medii de rezidenta								
Varste si grupe de varsta	Sexe	Medii de rezidenta	Ani					
			Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	
			UM: Numar persoane					
Total	Total	Total	525098	523831	522307	520907	517608	
-	-	Urban	316215	315227	313953	312880	309938	
-	-	Rural	208883	208604	208354	208027	207670	
-	Masculin	Total	258572	257918	257254	256436	254653	
-	-	Urban	153560	153044	152423	151769	150140	
-	-	Rural	105012	104874	104831	104667	104513	
-	Feminin	Total	266526	265913	265053	264471	262955	
-	-	Urban	162655	162183	161530	161111	159798	
-	-	Rural	103871	103730	103523	103360	103157	

Sursa: Date INS, procesare și prezentare proprie

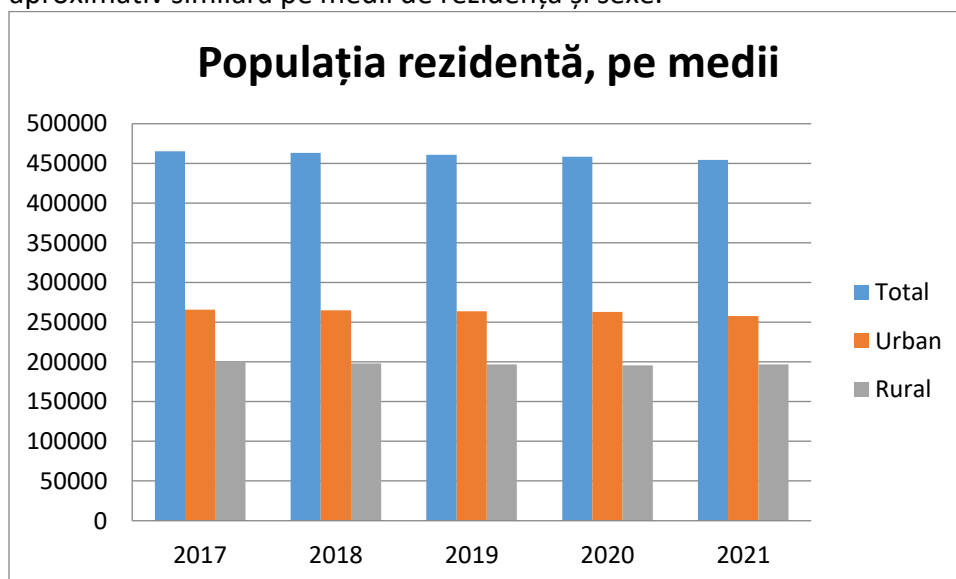
Constatăm o constantă și ușoară scădere a populației cu domiciliul în județ (cu 1,42% în 2021 față de 2017) aproximativ similară pe medii de rezidență și sexe.

Populatia rezidenta la 1 ianuarie pe sexe si medii de rezidenta								
Varste si grupe de varsta	Sexe	Medii de rezidenta	Ani					
			Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	

			UM: Numar persoane				
Total - - - - - - - -	Total	Total	465423	463306	460756	458636	454607
		Urban	265895	265177	263652	262965	257815
		Rural	199528	198129	197104	195671	196792
	Masculin	Total	228714	227712	226497	225242	223228
		Urban	128640	128229	127315	126735	123981
		Rural	100074	99483	99182	98507	99247
	Feminin	Total	236709	235594	234259	233394	231379
		Urban	137255	136948	136337	136230	133834
		Rural	99454	98646	97922	97164	97545

Sursa: Date INS, procesare și prezentare proprie

Constatăm o constantă și ușoară scădere a populației rezidente (cu 2,32% în 2021 față de 2017) aproximativ similară pe medii de rezidență și sexe.

Sursa: Date INS, procesare și prezentare proprie

La nivel național, într-o ierarhie a potențialului demografic, județul Maramureș se încadrează în categoria județelor mijlocii-mari, în timp ce în cadrul Regiunii de Dezvoltare – Nord-Vest acesta ocupă o poziție de mijloc, după județele Cluj și Bihor, și înaintea județelor Satu Mare, Bistrița-Năsăud și Sălaj. Potențialul demografic respectiv constituie o premisă semnificativă pentru dezvoltarea socio-economică generală a județului.

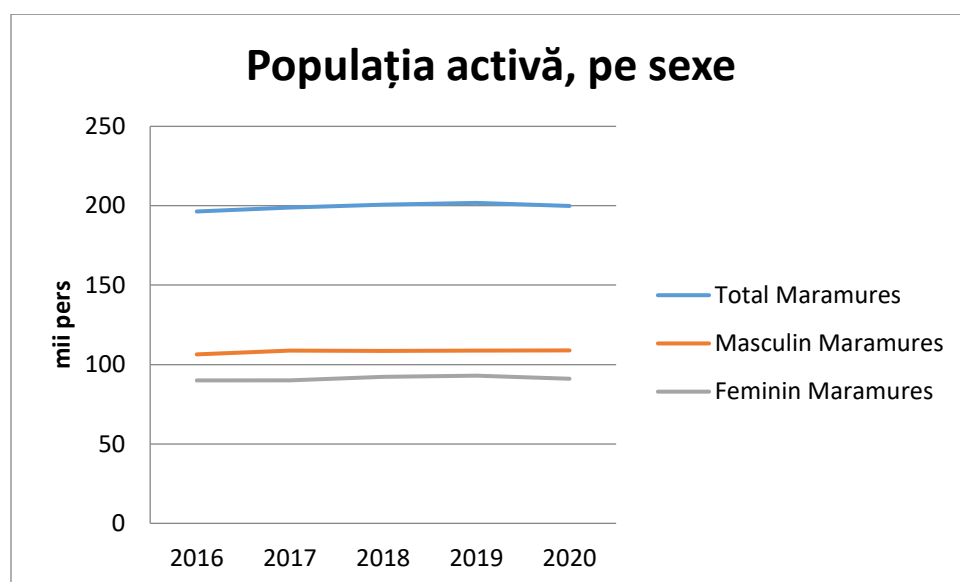
În baza datelor statistice, analiza evoluției demografice evidențiază conturarea unor areale de evoluție pozitivă și altele de evoluție negativă. Evoluția generală a populației pe unități administrative respectă tendințele demografice ale populației totale, mai precis de scădere generalizată.

Populația activă cunoaște o variație anuală în ultimii 5 ani. Evoluția este redată în tabelul de mai jos:

Populația activă civilă pe sexe					
Sexe	Ani				
	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
Total	196,4	198,9	200,7	201,8	199,9
Masculin	106,4	108,8	108,5	108,8	108,9
Feminin	90	90,1	92,2	93	91

Sursa: Date INS, procesare și prezentare proprie

Variația numărului populației ocupate este una mică, în creștere netă cu peste 3500 persoane, ceea ce denotă crearea unui număr semnificativ de locuri de muncă în ultimii 5 ani.

Sursa: Date INS, procesare și prezentare proprie

Somajul

Evoluția numărului șomerilor în județ în ultimii 5 ani este redată mai jos:

Someri inregistrați pe categorii de someri pe sexe						
Categorii de someri	Sexe	Ani				
		Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
UM: Numar persoane						
Total	Total	6409	6186	6418	5185	4697
-	Feminin	2923	2762	3179	2555	2313
- Primar, gimnazial si profesional	Total	4665	4330	4935	3429	2377
-	Feminin	1891	1572	2316	1520	985
- Liceal si postliceal	Total	1317	1399	1164	1412	1889

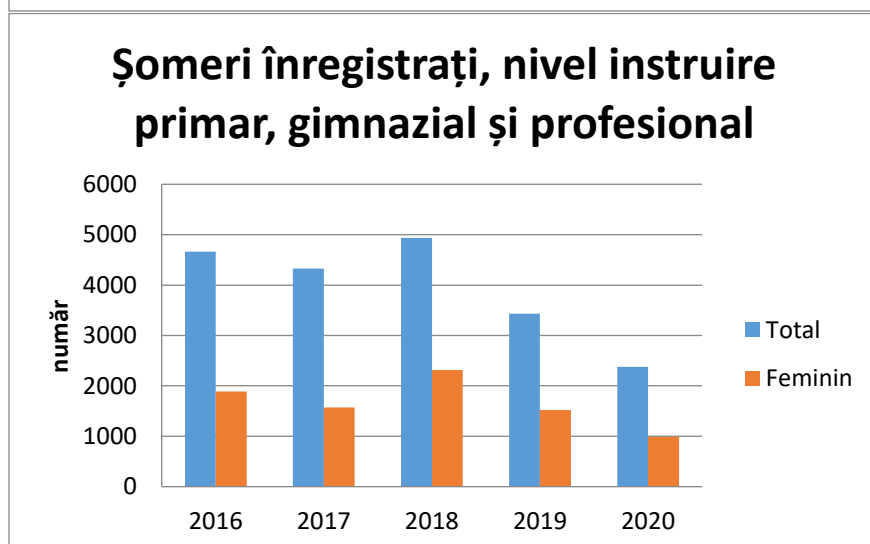
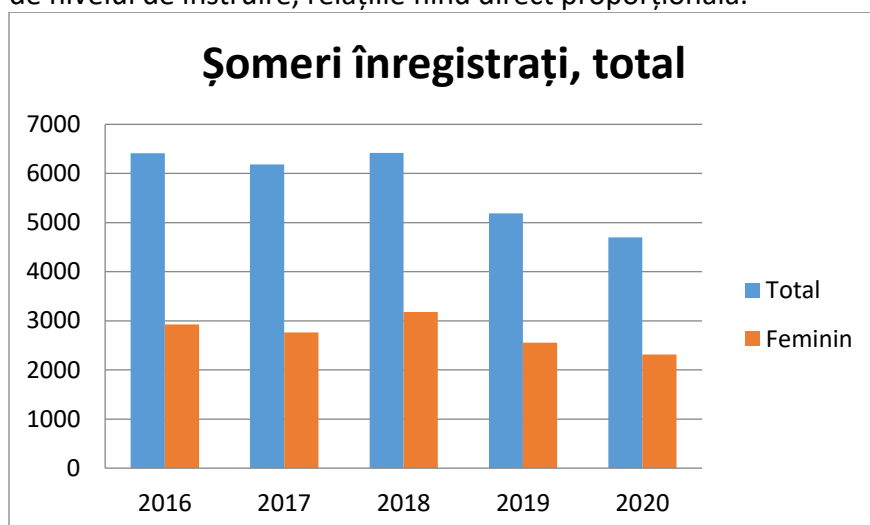
-	Feminin	775	883	686	809	1048
- Universitar	Total	427	457	319	344	431
-	Feminin	257	307	177	226	280

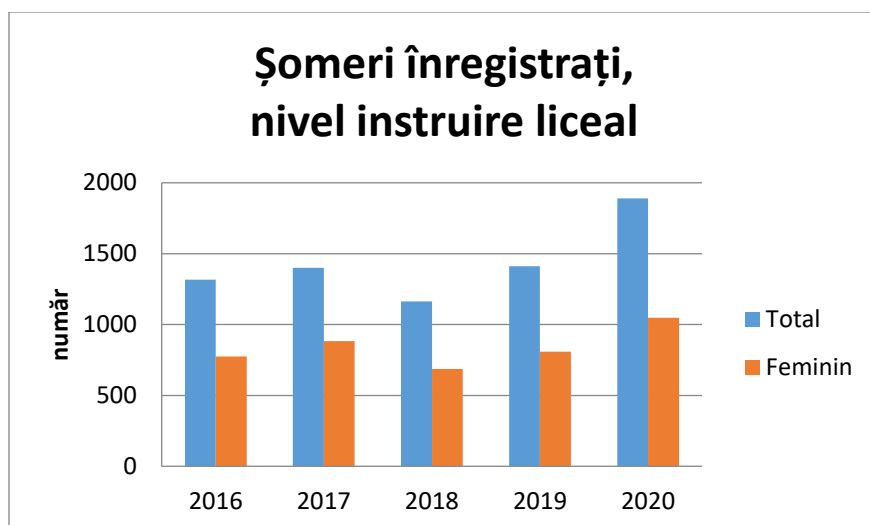
Sursa: Date INS, procesare și prezentare proprie

Remarcăm o scădere semnificativă a numărului șomerilor în 2020 față de 2016.

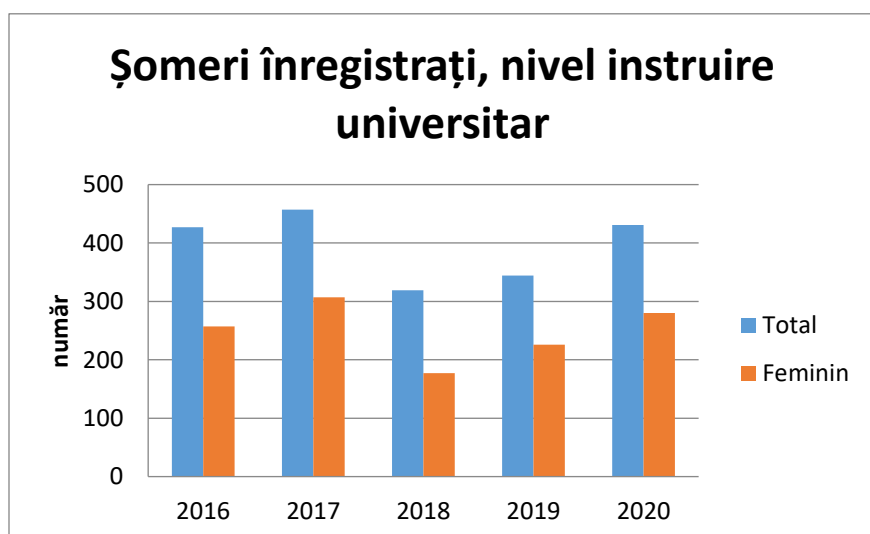
Șomajul în rândul femeilor este mai mic decât în rândul bărbaților, dar în rândul șomerilor cu studii liceale și universitare avem chiar o creștere a șomajului între anii de referință.

Ponderea scăderii șomerilor s-a înregistrat în rândul categoriilor de șomeri care au absolvit învățământ primar- gimnazial și profesional. Semnalul tras de aceste evoluții este unul al nevoii de investiții în sectoare care să asigure utilizarea forței de muncă calificate și instruite de nivel superior. Avem în vedere în acest caz și corelarea productivității muncii și al nivelului salarizării de nivelul de instruire, relațiile fiind direct proporțională.

Sursa: Date INS, procesare și prezentare proprie

Sursa: Date INS, procesare și prezentare proprie

Câștigurile salariale, pe activități și subactivități clasificare conform CAEN rev 2, în județ, în ultimii 5 ani sunt redate în continuare:

Castigul salarial nominal mediu net lunar pe activitati ale economiei nationale (sectiuni si diviziuni) CAEN Rev.2, sexe						
CAEN Rev.2 (activitati ale economiei nationale)	Sexe	Ani				
		Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
		UM: Lei				
		Lei	Lei	Lei	Lei	Lei
TOTAL	Total	1572	1886	2127	2437	2595
-	Masculin	1591	1851	2060	2432	2565

-	Feminin	1552	1925	2199	2442	2626	
A	AGRICULTURA, SILVICULTURA SI PESCUIT	Total	1582	1815	2111	2255	2171
-	Masculin	1642	1855	2139	2271	2130	
-	Feminin	1328	1677	1977	2187	2387	
01	Agricultura, vanatoare si servicii anexe	Total	1149	1536	1587	1955	1869
-	Masculin	1180	1456	1513	1900	1721	
-	Feminin	1072	1697	1785	2098	2306	
02-03	Silvicultura si exploatare forestiera; Pescuit si acvacultura	Total	1827	1976	2364	2431	2338
-	Masculin	1857	2039	2393	2453	2319	
-	Feminin	1633	1654	2171	2291	2490	
INDUSTRIE	Total	1527	1790	1970	2244	2340	
-	Masculin	1617	1871	2079	2404	2501	
-	Feminin	1428	1694	1849	2067	2154	
B	INDUSTRIA EXTRACTIVA	Total	1544	1865	1769	2478	2557
-	Masculin	1464	1862	1738	2508	2556	
-	Feminin	1985	1880	1939	2271	2569	
07	Extractia minereurilor metalifere	Total	1877	2206	2277	2496	2894
-	Masculin	1766	2238	2277	2541	2911	
-	Feminin	2280	2117	2277	2286	2799	
08	Alte activitati extractive	Total	1262	1565	1448	2463	2294
-	Masculin	1241	1593	1432	2482	2297	
-	Feminin	1452	1319	1605	2251	2268	
09	Activitati de servicii anexe extractiei	Total	957	:	1137	:	:
-	Masculin	957	:	:	:	:	
-	Feminin	:	:	1137	:	:	
C	INDUSTRIA PRELUCRATOARE	Total	1502	1765	1941	2208	2290
-	Masculin	1590	1840	2043	2362	2439	
-	Feminin	1414	1682	1835	2050	2132	
10	Industria alimentara	Total	1024	1383	1440	1494	1625
-	Masculin	1087	1399	1551	1550	1716	
-	Feminin	977	1366	1385	1452	1561	
11	Fabricarea bauturilor	Total	1090	1998	1593	1896	1674
-	Masculin	1132	2049	1631	1974	1700	
-	Feminin	1023	1951	1546	1834	1640	

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

13 Fabricarea produselor textile	Total	1500	1748	1852	1859	2104
-	Masculin	1703	1893	2085	2177	2313
-	Feminin	1438	1661	1756	1747	2017
14 Fabricarea articolelor de îmbracaminte	Total	1150	1491	1629	1700	1802
-	Masculin	1143	1539	1630	1733	1906
-	Feminin	1152	1482	1629	1693	1780
15 Tabacirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinarie, harnasamentelor și încălțăminte; prepararea și vopsirea blanurilor	Total	1371	1730	1961	2166	2196
-	Masculin	1166	1611	1899	1941	2206
-	Feminin	1420	1745	1971	2196	2194
16 Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și pluta, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite	Total	1360	1656	1851	2239	2284
-	Masculin	1401	1673	1866	2326	2307
-	Feminin	1295	1617	1820	2073	2230
17 Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie	Total	1029	1565	1405	1587	1815
-	Masculin	1025	1670	1381	1552	1836
-	Feminin	1037	1441	1433	1627	1792
18 Tiparire și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor	Total	1776	1863	2024	2332	2194
-	Masculin	1806	1891	1972	2196	2201
-	Feminin	1753	1843	2063	2406	2191
20 Fabricarea substanțelor și a produselor chimice	Total	1631	1802	1986	2177	2373
-	Masculin	1703	1906	2089	2274	2505
-	Feminin	1516	1644	1836	2052	2218
21 Fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice	Total	2005	2200	2488	2653	2884
-	Masculin	1887	2220	2630	2828	3047
-	Feminin	2074	2186	2408	2555	2766

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

22 Fabricarea produselor din cauciuc si mase plastice	Total	1934	1977	2323	2729	2688
-	Masculin	2109	2066	2433	2820	2788
-	Feminin	1539	1702	1948	2375	2339
23 Fabricarea altor produse din minerale nemetalice	Total	1214	1539	1605	2266	2393
-	Masculin	1316	1565	1536	2320	2529
-	Feminin	1157	1502	1735	2070	1991
24 Industria metalurgica	Total	2716	3123	3460	3713	3272
-	Masculin	2691	3122	3446	3720	3257
-	Feminin	2781	3123	3492	3702	3300
25 Industria constructiilor metalice si a produselor din metal, exclusiv masini, utilaje si instalatii	Total	1578	1780	2043	2393	2455
-	Masculin	1552	1746	1991	2433	2454
-	Feminin	1630	1851	2166	2310	2463
26 Fabricarea calculatoarelor si a produselor electronice si optice	Total	2130	2092	2251	2504	2460
-	Masculin	1920	1893	1976	2229	2523
-	Feminin	2489	2603	2967	3085	2340
27 Fabricarea echipamentelor electrice	Total	1697	1868	2013	2261	2359
-	Masculin	1750	1891	2076	2350	2422
-	Feminin	1673	1858	1982	2221	2331
28 Fabricarea de masini, utilaje si echipamente n.c.a.	Total	2025	2116	2372	2921	2935
-	Masculin	2040	2136	2372	2952	2954
-	Feminin	1947	2022	2372	2757	2828
29 Fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor si semiremorcilor	Total	1533	1606	1724	1805	1918
-	Masculin	1496	1604	1578	1638	1802
-	Feminin	1562	1608	1854	1962	2038
30 Fabricarea altor mijloace de transport	Total	:	:	1126	:	:
-	Masculin	:	:	1126	:	:
31 Fabricarea de mobila	Total	1650	1860	1969	2214	2394
-	Masculin	1691	1972	2068	2332	2555
-	Feminin	1588	1709	1840	2066	2204

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!Instrumente Structurale
2014-2020

32 Alte activitati industriale n.c.a.	Total	1131	1148	1264	1373	1526
-	Masculin	1219	1119	1236	1322	1487
-	Feminin	1046	1161	1279	1401	1539
33 Repararea, intretinerea si instalarea masinilor si echipamentelor	Total	1895	2160	2043	1994	2143
-	Masculin	1923	2160	2077	1941	2090
-	Feminin	1503	2160	1897	2381	2427
D PRODUCTIA SI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICA SI TERMICA, GAZE, APA CALDA SI AER CONDITIONAT	Total	2911	3195	3540	3997	4545
-	Masculin	2892	3238	3573	4029	4640
-	Feminin	3018	2959	3339	3791	3987
E DISTRIBUTIA APEI; SALUBRITATE, GESTIONAREA DESEURILOR, ACTIVITATI DE DECONTAMINARE	Total	1578	1833	2082	2354	2563
-	Masculin	1569	1817	2073	2329	2538
-	Feminin	1606	1876	2109	2428	2636
36 Captarea, tratarea si distributia apei	Total	1817	2056	2350	2793	3123
-	Masculin	1827	2034	2335	2777	3081
-	Feminin	1796	2106	2388	2832	3236
37 Colectarea si epurarea apelor uzate	Total	1828	1975	2218	2644	3040
-	Masculin	1812	1946	2178	2604	2979
-	Feminin	1864	2045	2318	2737	3159
38-39 Colectarea, tratarea si eliminarea deseurilor; activitati de recuperare a materialelor reciclabile; Activitati si servicii de decontaminare	Total	1319	1595	1831	1925	2013
-	Masculin	1328	1612	1858	1936	2053
-	Feminin	1284	1536	1733	1888	1875
F CONSTRUCTII	Total	1247	1360	1478	2422	2778
-	Masculin	1234	1357	1455	2406	2743
-	Feminin	1311	1393	1644	2598	3158

G COMERT CU RIDICATA SI CU AMANUNTUL; REPARAREA AUTOVEHICULELOR SI MOTOCICLETELOR	Total	1367	1666	1811	1890	2040
-	Masculin	1471	1752	1871	1993	2081
-	Feminin	1277	1591	1759	1804	2004
H TRANSPORT SI DEPOZITARE	Total	1472	1675	1787	1988	2111
-	Masculin	1483	1660	1789	1992	2092
-	Feminin	1439	1741	1778	1972	2198
49 Transporturi terestre si transporturi prin conducte	Total	1321	1564	1647	1802	1907
-	Masculin	1327	1538	1618	1777	1855
-	Feminin	1293	1737	1843	1941	2371
51 Transporturi aeriene	Total	:	:	2765	2991	:
-	Masculin	:	:	2765	2991	:
52 Depozitare si activitati auxiliare pentru transporturi	Total	2230	2381	2604	2947	3097
-	Masculin	2223	2392	2648	2967	3124
-	Feminin	2291	2306	2337	2827	2922
53 Activitati de posta si de curier	Total	1413	1502	1510	1736	1881
-	Masculin	1247	1356	1472	1702	1897
-	Feminin	1513	1607	1542	1762	1868
I HOTELURI SI RESTAURANTE	Total	971	1192	1263	1384	1420
-	Masculin	997	1226	1265	1433	1453
-	Feminin	959	1180	1262	1365	1406
J INFORMATII SI COMUNICATII	Total	2790	2855	3420	3473	4046
-	Masculin	3106	3047	3425	3733	4229
-	Feminin	2238	2425	3412	3018	3714
58 Activitati de editare	Total	2662	3616	3964	3035	5266
-	Masculin	2949	3533	3867	3008	5383
-	Feminin	2317	3817	4128	3078	5105
59-60 Activitati de productie cinematografica, video si de programe de televiziune; inregistrari audio si activitati de editare muzicala; Activitati de difuzare si transmitere de programe	Total	930	1124	1277	1383	1498
-	Masculin	938	1105	1317	1392	1512

-	Feminin	902	1148	1222	1359	1470
61 Telecomunicatii	Total	2641	2509	2269	2463	2505
-	Masculin	2690	2736	2331	2656	2656
-	Feminin	2431	1983	2110	2149	2256
62-63 Activitati de servicii in tehnologia informatiei; Activitati de servicii informatice	Total	3528	2755	4475	4500	4283
-	Masculin	4552	3148	4687	4991	4556
-	Feminin	2270	1832	4165	3611	3664
K INTERMEDIERI FINANCIARE SI ASIGURARI	Total	2773	2940	3099	3347	3659
-	Masculin	3274	3328	3544	3341	3948
-	Feminin	2574	2788	2945	3350	3549
64 Intermedieri financiare, cu exceptia activitatilor de asigurari si ale fondurilor de pensii	Total	3006	3114	3319	3724	3987
-	Masculin	3641	3537	3816	4156	4533
-	Feminin	2766	2951	3151	3591	3813
65 Activitati de asigurari, reasigurari si ale fondurilor de pensii (cu exceptia celor din sistemul public de asigurari sociale)	Total	2468	2851	3400	3635	3692
-	Masculin	2354	3453	4365	4443	4466
-	Feminin	2533	2583	2944	3231	3356
66 Activitati auxiliare intermediarilor financiare, activitati de asigurare si fonduri de pensii	Total	1266	1297	1367	1391	1853
-	Masculin	1580	1357	1256	1297	2077
-	Feminin	1126	1271	1407	1493	1671
L TRANZACTII IMOBILIARE	Total	1468	1694	1693	2933	2267
-	Masculin	1517	1618	1739	2828	2413
-	Feminin	1403	1796	1635	3162	2053
M ACTIVITATI PROFESIONALE, STIINTIFICE SI TEHNICE	Total	1497	2019	2020	2715	2970
-	Masculin	1543	1972	1967	2739	2894
-	Feminin	1434	2091	2076	2686	3054

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

72 Cercetare-dezvoltare	Total	1248	1600	1729	3216	:
-	Masculin	1259	1641	1678	2734	:
-	Feminin	1213	1511	2085	:	:
N ACTIVITATI DE SERVICII ADMINISTRATIVE SI ACTIVITATI DE SERVICII SUPORT	Total	1147	1365	1571	1765	1844
-	Masculin	1148	1330	1500	1710	1797
-	Feminin	1145	1441	1729	1884	1951
O ADMINISTRATIE PUBLICA SI APARARE; ASIGURARI SOCIALE DIN SISTEMUL PUBLIC	Total	2602	3382	3989	4527	4753
-	Masculin	2541	3242	3849	4354	4554
-	Feminin	2649	3493	4099	4661	4901
P INVATAMANT	Total	1802	2328	2662	3262	3379
-	Masculin	1935	2535	2875	3533	3622
-	Feminin	1747	2248	2578	3174	3300
Q SANATATE SI ASISTENTA SOCIALA	Total	1907	2530	3194	3437	3618
-	Masculin	1927	2551	3169	3453	3695
-	Feminin	1901	2525	3202	3432	3598
R ACTIVITATI DE SPECTACOLE, CULTURALE SI RECREATIVE	Total	1377	1757	2004	2258	2583
-	Masculin	1380	1763	2081	2315	2614
-	Feminin	1374	1752	1958	2221	2561
S ALTE ACTIVITATI DE SERVICII	Total	1362	1590	1745	1902	2066
-	Masculin	1344	1588	1794	1990	2112
-	Feminin	1431	1596	1654	1776	1936

Sursa: Date INS, procesare și prezentare proprie

În termeni nominali, câștigurile salariale nete au crescut cu peste 65% în ultimii 5 ani. De remarcat că în rândul femeilor câștigul salarial net este mai mare decât în rândul bărbaților, la fel ca și creșterea procentuală (69,2% față de 61,22%).

Cele mai mici salarii sunt înregistrate în domeniul "hoteluri și restaurante", "activități de producție cinematografică", "industria alimentară", "fabricarea băuturilor".

Cele mai mari câștiguri salariale se înregistrează în sectorul "informatii si comunicatii", "productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat" și respectiv "administratie publica si aparare; asigurari sociale din sistemul public".

Maximul este atins de sectorul economic "Activitati de editare".

Ecartul între câștigul minim și maxim este de la 1420 lei la 5266 lei net – 3846 lei (de 3,708 ori) pe lună.

II.6.6. Educația și formarea profesională în județul Maramureș

Componenta educațională face din Județul Maramureș un teritoriu important pentru partea de nord a țării, prin faptul că dispune de o infrastructură de resort completă și complexă. Unele instituții se remarcă printr-o tradiție îndelungată, și o recunoaștere la nivel național, datorită calității actului educațional, reliefat prin rezultate pozitive, obținute cu ocazia diverselor concursuri naționale și internaționale.

Învățământul este integrat pe verticală (există toată structura de învățământ, de la cel preșcolar până la cel universitar și post-universitar - în cele două municipii al județului, Baia Mare și Sighetu Marmăției) și pe orizontală (este reprezentat în restul teritoriului județean prin componenta sa preuniversitară).

Precum învățământul național, și cel maramureșean se află astăzi într-un amplu proces de restructurare, reorganizare și modernizare, venind în întâmpinarea unei componente cât mai diversificate a populației școlare preuniversitare și universitare. O provocare majoră este criza creată în toate domeniile vieții sociale de pandemia de COVID-19 care a afectat dramatic învățământul în anii 2020-2021 și se întrevede o continuare a acesteia în anii următori.

Sistemul educațional din România și implicit cel din județul Maramureș este organizat conform Nivelurile de educatie, in conformitate cu Clasificarea Internationala Standard a Educatiei - ISCED 2011.

Coexistă învățământul de stat și particular.

Analiza în prezentul material se va apleca asupra acelor niveluri care sunt relevante pentru procesul investițional – liceal, post liceal, formare profesională și învățământ superior.

Structura pe forme de proprietate și categorii de învățământ, precum și evoluția în ultimii 5 ani este redată în tabelul de mai jos:

Categoriile de unitati de invatamant	Forme de proprietate	Ani				
		Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
		UM: Numar				
Total	Total	189	191	187	187	182
-	Proprietate publica	166	170	167	167	163
-	Proprietate privata	23	21	20	20	19

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!Instrumente Structurale
2014-2020

Creșe	Total	1	1	1	1	1
-	Proprietate publică	1	1	1	1	1
Grădinițe de copii	Total	29	30	30	30	29
-	Proprietate publică	21	23	23	22	22
-	Proprietate privată	8	7	7	8	7
Unități școlare din învățământul preuniversitar	Total	159	160	156	156	152
-	Proprietate publică	144	146	143	144	140
-	Proprietate privată	15	14	13	12	12
Scoli din învățământul primar și gimnazial (inclusiv învățământul special)	Total	104	104	103	104	104
-	Proprietate publică	102	102	101	102	102
-	Proprietate privată	2	2	2	2	2
Scoli din învățământul primar și gimnazial	Total	100	100	99	100	100
-	Proprietate publică	98	98	97	98	98
-	Proprietate privată	2	2	2	2	2
Scoli din învățământul special primar și gimnazial	Total	4	4	4	4	4
-	Proprietate publică	4	4	4	4	4
Unități școlare din învățământul secundar ciclul 2	Total	49	51	49	48	44
-	Proprietate publică	42	44	42	42	38
-	Proprietate privată	7	7	7	6	6
Licee-învățământ secundar ciclul 2	Total	45	45	42	39	38

-	Proprietate publica	38	38	35	33	32
-	Proprietate privata	7	7	7	6	6
Licee si colegii teoretice	Total	16	16	16	15	16
-	Proprietate publica	10	10	10	10	11
-	Proprietate privata	6	6	6	5	5
Licee profil tehnic	Total	15	14	12	10	8
-	Proprietate publica	15	14	12	10	8
Licee profil resurse	Total	2	2	2	2	2
-	Proprietate publica	2	2	2	2	2
Licee profil servicii	Total	6	7	6	6	5
-	Proprietate publica	5	6	5	5	4
-	Proprietate privata	1	1	1	1	1
Scoli normale (Licee pedagogice)	Total	2	2	2	2	2
-	Proprietate publica	2	2	2	2	2
Licee profil artistic	Total	1	1	1	1	1
-	Proprietate publica	1	1	1	1	1
Licee cu program de educatie fizica si sport	Total	1	1	1	1	2
-	Proprietate publica	1	1	1	1	2
Seminarii teologice	Total	2	2	2	2	2
-	Proprietate publica	2	2	2	2	2
Scoli din invatamantul profesional-invatamant secundar ciclul 2	Total	4	6	7	9	6
-	Proprietate publica	4	6	7	9	6
Scoli profesionale-invatamant secundar ciclul 2	Total	:	2	3	5	5

-	Proprietate publica	:	2	3	5	5
Scoli profesionale speciale- invatamant secundar ciclul 2	Total	2	:	:	1	:
-	Proprietate publica	2	:	:	1	:
Scoli profesionale speciale de reeducare / Centre scolare de educatie incluziva - invatamant secundar ciclul 2	Total	2	4	4	3	1
-	Proprietate publica	2	4	4	3	1
Scoli din invatamantul postliceal si de maistri	Total	6	5	4	4	4
-	Proprietate privata	6	5	4	4	4
Scoli postliceale	Total	6	5	4	4	4
-	Proprietate privata	6	5	4	4	4

Sursa: Date INS, procesare și prezentare proprie

Remarcabil este faptul că sunt acoperite cu unități de învățământ toate nivelurile de educație.

Săli de clasă (cabinele scolare/amfiteatre) pe niveluri de educație:

Niveluri de educatie	Ani				
	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
	UM: Numar				
Total	3793	3800	3758	3724	3747
Invatamant anteprescolar	26	29	29	29	29
Invatamant prescolar	702	696	686	691	678
Invatamant primar si gimnazial (inclusiv invatamantul special)	1896	1940	1914	1874	1891
Invatamant primar si gimnazial	1826	1878	1856	1816	1833
Invatamant special primar si gimnazial	70	62	58	58	58
Invatamant liceal	1072	1009	973	956	955
Invatamant profesional	17	25	58	67	87
Invatamant postliceal si de maistri	4	25	22	28	28
Invatamant universitar	76	76	76	79	79
Invatamant universitar-public	76	76	76	79	79

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020*Sursa: Date INS, procesare și prezentare proprie*

Laboratoare școlare pe niveluri de educație

Niveluri de educație	Ani				
	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
	UM: Numar				
Total	431	432	425	418	398
Invatamant primar si gimnazial (inclusiv invatamantul special)	188	182	180	177	167
Invatamant primar si gimnazial	183	174	172	169	159
Invatamant special primar si gimnazial	5	8	8	8	8
Invatamant liceal	161	162	155	147	135
Invatamant profesional	4	6	9	10	12
Invatamant postliceal si de maistri	1	5	4	7	7
Invatamant universitar	77	77	77	77	77
Invatamant universitar-public	77	77	77	77	77

Sursa: Date INS, procesare și prezentare proprie

PC-uri/echipamente IT pe niveluri de educatie

Niveluri de educatie	Ani				
	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
	UM: Numar				
Total	7832	7942	8135	8399	8640
Invatamant anteprescolar	11	15	15	15	15
Invatamant prescolar	359	370	375	375	415
Invatamant primar si gimnazial (inclusiv invatamantul special)	3584	3476	3545	3585	3647
Invatamant primar si gimnazial	3446	3364	3425	3465	3526
Invatamant special primar si gimnazial	138	112	120	120	121
Invatamant liceal	2893	2965	2999	2938	2997
Invatamant profesional	52	90	172	203	244
Invatamant postliceal si de maistri	55	78	47	79	78
Invatamant universitar	878	948	982	1204	1244
Invatamant universitar-public	878	948	982	1204	1244

Sursa: Date INS, procesare și prezentare proprie

Populatia scolara, pe niveluri de educatie, forme de proprietate

Niveluri de educatie	Forme de proprietate	Ani				
		Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
		UM: Numar persoane				
Total	Total	79307	78529	77621	76704	75714
-	Proprietate publica	75791	74703	73598	72536	71511
-	Proprietate privata	3516	3826	4023	4168	4203
Copii inscrisi in crese	Total	966	1137	720	751	617
-	Proprietate publica	966	1137	720	751	617
Copii inscrisi in gradinite	Total	12608	12585	12589	12732	12818
-	Proprietate publica	12225	12111	12106	12206	12339
-	Proprietate privata	383	474	483	526	479

Elevi înscriși în învățământul preuniversitar	Total	60538	59492	59031	58027	57102
-	Proprietate publică	57663	56451	55739	54583	53523
-	Proprietate privată	2875	3041	3292	3444	3579
Elevi înscriși în învățământul primar și gimnazial (inclusiv învățământ special)	Total	39303	38478	37621	36572	35480
-	Proprietate publică	39248	38382	37492	36403	35261
-	Proprietate privată	55	96	129	169	219
Elevi înscriși în învățământul primar (inclusiv învățământ special) - clasele I-IV	Total	20765	21339	20836	20130	19379
-	Proprietate publică	20710	21243	20707	19971	19180
-	Proprietate privată	55	96	129	159	199
Elevi înscriși în învățământul gimnazial (inclusiv învățământ special) - clasele V-VIII - secundar ciclul 1	Total	18538	17139	16785	16442	16101
-	Proprietate publică	18538	17139	16785	16432	16081
-	Proprietate privată	:	:	:	10	20
Elevi înscriși în învățământul primar și gimnazial	Total	38815	38032	37151	36064	34995
-	Proprietate publică	38760	37936	37022	35895	34776
-	Proprietate privată	55	96	129	169	219
Elevi înscriși în învățământul primar - clasele I-IV	Total	20548	21149	20635	19929	19207

-	Proprietate publica	20493	21053	20506	19770	19008
-	Proprietate privata	55	96	129	159	199
Elevi inscrisi in invatamantul gimnazial - clasele V-VIII secundar ciclul 1	Total	18267	16883	16516	16135	15788
-	Proprietate publica	18267	16883	16516	16125	15768
-	Proprietate privata	:	:	:	10	20
Elevi inscrisi in invatamantul special primar si gimnazial	Total	488	446	470	508	485
-	Proprietate publica	488	446	470	508	485
Elevi inscrisi in invatamantul special primar - clasele I-IV	Total	217	190	201	201	172
-	Proprietate publica	217	190	201	201	172
Elevi inscrisi in invatamantul special gimnazial - clasele V-VIII secundar ciclul 1	Total	271	256	269	307	313
-	Proprietate publica	271	256	269	307	313
Elevi inscrisi in invatamantul secundar ciclul 2 (liceal si profesional)	Total	19284	18999	19224	19317	19582
-	Proprietate publica	18048	17702	17831	17727	17791
-	Proprietate privata	1236	1297	1393	1590	1791
Elevi inscrisi in invatamantul liceal secundar ciclul 2	Total	16591	16189	16501	16742	17083
-	Proprietate publica	15441	14993	15215	15269	15426

-	Proprietate privata	1150	1196	1286	1473	1657
Elevi inscristi in licee si colegii teoretice	Total	7737	7723	7953	8124	8386
-	Proprietate publica	6854	6755	6793	6805	6929
-	Proprietate privata	883	968	1160	1319	1457
Elevi inscristi in licee tehnice - total, din care:	Total	3745	3611	3844	3813	3826
-	Proprietate publica	3745	3611	3844	3813	3826
Elevi inscristi in Licee tehnice	Total	3293	3154	3362	3312	3331
-	Proprietate publica	3293	3154	3362	3312	3331
Elevi inscristi in Licee tehnice - resurse naturale si protectia mediului	Total	452	457	482	501	495
-	Proprietate publica	452	457	482	501	495
Elevi inscristi in licee agricole	Total	264	300	293	302	359
-	Proprietate publica	264	300	293	302	359
Elevi inscristi in licee silvice	Total	153	133	143	127	111
-	Proprietate publica	153	133	143	127	111
Elevi inscristi in licee veterinare	Total	4	10	13	19	19
-	Proprietate publica	4	10	13	19	19
Elevi inscristi in licee economice	Total	2984	2761	2721	2735	2683
-	Proprietate publica	2717	2533	2595	2581	2483
-	Proprietate privata	267	228	126	154	200

Elevi inscriși în licee administrative și de servicii	Total	87	112	:	:	54
-	Proprietate publică	87	112	:	:	54
Elevi inscriși în școli normale (Licee pedagogice)	Total	458	441	410	415	414
-	Proprietate publică	458	441	410	415	414
Elevi inscriși în licee de arte plastice	Total	226	214	226	225	223
-	Proprietate publică	226	214	226	225	223
Elevi inscriși în licee de muzică	Total	99	90	91	97	103
-	Proprietate publică	99	90	91	97	103
Elevi inscriși în licee cu program de educație fizică și sport	Total	562	552	555	619	634
-	Proprietate publică	562	552	555	619	634
Elevi inscriși în seminariile teologice	Total	272	242	252	266	271
-	Proprietate publică	272	242	252	266	271
Elevi inscriși în învățământul profesional secundar ciclul 2	Total	2693	2810	2723	2575	2499
-	Proprietate publică	2607	2709	2616	2458	2365
-	Proprietate privată	86	101	107	117	134
Elevi inscriși în școli profesionale-secundar ciclul 2	Total	2388	2514	2426	2276	2232
-	Proprietate publică	2302	2413	2319	2159	2098
-	Proprietate privată	86	101	107	117	134

Elevi inscriși în școli profesionale speciale - secundar ciclul 2	Total	93	:	:	48	48
-	Proprietate publică	93	:	:	48	48
Elevi inscriși în școli speciale de reeducare / centre școlare de educație incluzivă - secundar ciclul 2	Total	212	296	297	251	219
-	Proprietate publică	212	296	297	251	219
Elevi inscriși în învățământul postliceal și de maistri	Total	1951	2015	2186	2138	2040
-	Proprietate publică	367	367	416	453	471
-	Proprietate privată	1584	1648	1770	1685	1569
Elevi inscriși în școli postliceale	Total	1891	1958	2105	2003	1933
-	Proprietate publică	307	310	335	318	364
-	Proprietate privată	1584	1648	1770	1685	1569
Elevi inscriși în școli de maistri	Total	60	57	81	135	107
-	Proprietate publică	60	57	81	135	107
Studeni și cursanți inscriși în învățământul universitar (licență, master, cursuri postuniversitare, doctorat și programe postdoctorale de cercetare avansată)	Total	5195	5315	5281	5194	5177
-	Proprietate publică	4937	5004	5033	4996	5032
-	Proprietate privată	258	311	248	198	145

Studenti si cursanti cu diploma de bacalaureat in alta tara inscrisi in invatamantul universitar (licenta, master, cursuri postuniversitare, doctorat si programe postdoctorale de cercetare avansata)	Total	46	54	53	62	60
-	Proprietate publica	46	53	50	58	58
-	Proprietate privata	:	1	3	4	2
Studenti inscrisi in invatamantul universitar de licenta	Total	3751	3771	3696	3640	3664
-	Proprietate publica	3493	3460	3448	3442	3519
-	Proprietate privata	258	311	248	198	145
Studenti cu diploma de bacalaureat in alta tara inscrisi in invatamantul universitar de licenta	Total	41	46	39	45	45
-	Proprietate publica	41	45	36	41	43
-	Proprietate privata	:	1	3	4	2
Cursanti inscrisi in invatamantul universitar de master si in invatamantul postuniversitar	Total	1354	1407	1435	1383	1330
-	Proprietate publica	1354	1407	1435	1383	1330
Cursanti cu diploma de bacalaureat in alta tara inscrisi in invatamantul universitar de master si in invatamantul postuniversitar	Total	5	5	11	12	11

-	Proprietate publica	5	5	11	12	11
Cursanti inscrisi la programele doctorale si postdoctorale de cercetare avansata	Total	90	137	150	171	183
-	Proprietate publica	90	137	150	171	183
Cursanti cu diploma de bacalaureat in alta tara inscrisi la programele doctorale si postdoctorale de cercetare avansata	Total	:	3	3	5	4
-	Proprietate publica	:	3	3	5	4

Sursa: Date INS, procesare și prezentare proprie

Personalul didactic, pe niveluri de educatie, sexe

Niveluri de educatie	Sexe	Anul 2020	
		UM:	Numar persoane
Total	Total	5357	
-	Masculin	1014	
-	Feminin	4343	
In invatamantul anteprescolar	Total	15	
-	Feminin	15	
In invatamantul prescolar	Total	877	
-	Masculin	1	
-	Feminin	876	
In invatamantul preuniversitar	Total	4293	
-	Masculin	925	
-	Feminin	3368	
In invatamantul primar si gimnazial (inclusiv invatamantul special)	Total	2802	
-	Masculin	482	
-	Feminin	2320	
In invatamantul primar (inclusiv invatamantul special)	Total	1115	
-	Masculin	69	

-	Feminin	1046
In invatamantul gimnazial (inclusiv invatamantul special)-secundar ciclul 1	Total	1687
-	Masculin	413
-	Feminin	1274
In invatamantul primar si gimnazial	Total	2629
-	Masculin	465
-	Feminin	2164
In invatamantul primar	Total	1053
-	Masculin	66
-	Feminin	987
In invatamantul gimnazial secundar ciclul 1	Total	1576
-	Masculin	399
-	Feminin	1177
In invatamantul special primar si gimnazial	Total	173
-	Masculin	17
-	Feminin	156
In invatamantul special primar	Total	62
-	Masculin	3
-	Feminin	59
In invatamantul special gimnazial	Total	111
-	Masculin	14
-	Feminin	97
In invatamantul secundar ciclul 2	Total	1449
-	Masculin	433
-	Feminin	1016
In invatamantul liceal	Total	1291
-	Masculin	387
-	Feminin	904
In licee si colegii teoretice	Total	477
-	Masculin	131
-	Feminin	346
In licee profil tehnic	Total	340
-	Masculin	123
-	Feminin	217
In licee profil resurse	Total	85
-	Masculin	12
-	Feminin	73

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

In licee profil servicii	Total	117
-	Masculin	25
-	Feminin	92
In scoli normale (Licee pedagogice)	Total	60
-	Masculin	18
-	Feminin	42
In licee profil artistic	Total	114
-	Masculin	37
-	Feminin	77
In licee cu program de educatie fizica si sport	Total	51
-	Masculin	22
-	Feminin	29
In seminarii teologice	Total	47
-	Masculin	19
-	Feminin	28
In invatamantul profesional	Total	158
-	Masculin	46
-	Feminin	112
In scoli profesionale	Total	87
-	Masculin	28
-	Feminin	59
In scoli profesionale speciale	Total	14
-	Masculin	4
-	Feminin	10
In scoli speciale de reeducare / centre scolare pentru educatie incluziva	Total	57
-	Masculin	14
-	Feminin	43
In invatamantul postliceal si de maistri	Total	42
-	Masculin	10
-	Feminin	32
In scoli postliceale	Total	42
-	Masculin	10
-	Feminin	32
In invatamantul universitar	Total	172
-	Masculin	88
-	Feminin	84

Sursa: Date INS, procesare și prezentare proprie

Învățământul liceal este bine reprezentat în Județul Maramureș, aici existând licee de mare tradiție, de referință la nivel național. Este acoperită, prin oferta educațională, întreaga pleiadă de specializări, competența cadrelor didactice fiind în majoritatea cazurilor ireproșabilă, lucru probat de rezultatele elevilor, cu prilejul diverselor concursuri școlare.

Promovabilitatea la examenul de bacalaureat în sesiunea 2021 a fost de 71,7% (național 73,9), în creștere față de 2021 – național 62,9%, județ 69,07%.

Economia Județului Maramureș este un element important pentru partea de nord vest a României, acest fapt implicând existența unor instituții școlare formatoare de forță de muncă necesară. Este de la sine înțeles că specializările existente în județ, sunt calate pe ramurile economice: alimentație, industria textilă, industria electrică, electrotehnică și electronică, industria chimică, exploatarea și prelucrarea lemnului, mecanică, etc.

Facultăți pe forme de proprietate:

Forme de proprietate	Ani				
	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
	UM: Numar				
Total	7	7	7	7	7
Proprietate publica	5	5	5	5	5
Proprietate privata	2	2	2	2	2

Sursa: Date INS, procesare și prezentare proprie

Profilurile instituțiilor de învățământ superior din județ sunt următoarele:

- Centrul Universitar Nord din Baia Mare, filială a Universității Tehnice din Cluj Napoca Facultatea de Științe prin varietatea domeniilor de competență pe care le abordează: Biologie, Chimie, Inginerie alimentară, Matematică, Informatică, Fizică, Management, Administrarea afacerilor, Cibernetică, Statistică și Informatică economică, asigură realizarea unui învățământ de performanță, dezvoltat și perfecționat printr-o complexă activitate de cercetare. In cadrul Facultății funcționeaza 11 programe de licenta, 9 programe de studii masterale și un program de studii doctorale în domeniul Matematică începand din anul 2005.

Facultatea de Științe - Centrul Universitar Nord din Baia Mare are în componență următoarele Departamente:

- Departamentul de Matematică și Informatică
- Departamentul de Chimie și Biologie
- Departamentul de Științe Economice și Fizică

Admiterea 2021 s-a organizat pentru următoarele specializări:

Domeniul de studiu	Specializarea
--------------------	---------------

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Administrarea Afacerilor	<u>Economia Firmei</u>
Biologie	<u>Biologie</u>
Chimie	Chimie <u>Chimie Medicală</u>
Cibernetică, Statistică și Informatică Economică	<u>Informatică Economică</u>
Informatică	<u>Informatică</u>
Ingineria Produselor Alimentare	<u>Controlul și Expertiza Produselor Alimentare</u> <u>Ingineria Produselor Alimentare</u>
Management	<u>Management (ZI / IFR)</u>
Matematică	<u>Matematică Informatică</u> Matematică

Facultatea de Inginerie Centrul Universitar Nord Baia Mare are următoarele specializări:

DOMENIUL DE STUDIU	SPECIALIZARE
Calculatoare și Tehnologia Informației	<u>Calculatoare</u>
Inginerie Electrică	<u>Electromecanică</u>
Inginerie Electronică, Telecomunicații și Tehnologii Informaționale	<u>Electronică Aplicată</u>
Inginerie Energetică	<u>Ingineria Sistemelor Electroenergetice</u>
Inginerie Industrială	<u>Tehnologia Construcțiilor de Mașini</u>
Inginerie și Management	<u>Inginerie Economică în Domeniul Mecanic</u>
Mecatronică și Robotică	<u>Robotică</u>
Ingineria Materialelor	<u>Ingineria Procesării Materialelor</u>
Ingineria Mediului	<u>Ingineria și Protecția Mediului în Industrie</u>

Facultatea de Litere - Centrul Universitar Nord din Baia Mare

Departamente:

- Departamentul de Filologie și Studii culturale
- Departamentul de Științe Socio-umane, Teologie, Arte

DOMENIUL DE STUDIU	SPECIALIZARE
Arte Vizuale	<u>Arte Plastice</u>
Asistență Socială	<u>Asistență Socială</u>
Filosofie	<u>Filosofie</u>
Limbă și Literatură	<u>Limba și Literatura Română</u>

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

	Limba și Literatura Română – o Limbă și Literatura Modernă (<u>Engleză, Franceză</u>)
Limbi moderne aplicate	<u>Limbi moderne aplicate (engleză-franceză/germană)</u>
Studii Culturale	<u>Etnologie</u>
Științe ale Comunicării	<u>Jurnalism</u> <u>Comunicare și Relații Publice</u>
Științe ale Educației	<u>Pedagogia Învățământului Primar și Preșcolar</u>
Teologie	<u>Teologie Ortodoxă Pastorală</u>

Multe licee în special Colegiile naționale din județ au o mare tradiție în participarea la olimpiade și concursuri școlare. Mai multe olimpiade naționale au fost organizate în județ de-a lungul anilor. Conform datelor și informațiilor Inspectoratului școlar Maramureș cele mai recente rezultate foarte bune sunt la Olimpiada Internațională de Astronomie și Astrofizică.

Cele mai multe premii au fost obținute la specialitățile matematică, chimie, informatică.

Infrastructura de formare și pregătire profesională în domeniul public și privat (societăți de profil, programe, training-uri de formare, centre de formare și consultare) este bine conturată în județ, acoperind majoritatea domeniilor de interes al pieței și întreg arealul.

În vederea formării profesionale în județ ființează o serie de instituții de stat și private.

Identificăm o serie de licee cu profil tehnic cum sunt:

- LICEUL TEHNOLOGIC "ALEXANDRU FILIPASCU" PETROVA
- LICEUL TEHNOLOGIC "DR. FLORIAN ULMEANU" ULMENI
- LICEUL TEHNOLOGIC "GRIGORE C MOISIL" TARGU LAPUS
- LICEUL TEHNOLOGIC "MARMATIA" SIGHETU MARMATIEI
- LICEUL TEHNOLOGIC "OCTAVIAN GOGA" ROZAVLEA
- LICEUL TEHNOLOGIC "TRAIAN VUIA" TAUTII-MAGHERAUS
- LICEUL TEHNOLOGIC "TRANSILVANIA" BAIA MARE
- LICEUL TEHNOLOGIC AGRICOL "ALEXIU BERINDE" SEINI
- LICEUL TEHNOLOGIC DE TRANSPORTURI AUTO BAIA SPRIE
- LICEUL TEHNOLOGIC FORESTIER SIGHETU MARMATIEI
- LICEUL TEHNOLOGIC OCNA SUGATAG
- LICEUL TEHNOLOGIC UCECOM "SPIRU HARET" BAIA MARE

Colegii cu profil tehnic:

- COLEGIUL TEHNIC "ANGHEL SALIGNY" BAIA MARE

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

- COLEGIUL TEHNIC "AUREL VLAICU" BAIA MARE
- COLEGIUL TEHNIC "CD NENITESCU" BAIA MARE
- COLEGIUL TEHNIC "GEORGE BARITIU" BAIA MARE

Colegii cu profil economic:

- COLEGIUL ECONOMIC "NICOLAE TITULESCU" BAIA MARE
- COLEGIUL ECONOMIC "PINTEA VITEAZUL" CAVNIC

Școli profesionale:

- SCOALA POSTLICEALA TEHNICA "HENRI COANDA" BAIA MARE
- SCOALA PROFESIONALA DUMBRAVITA
- SCOALA PROFESIONALA NR. 1 VISEU DE SUS
- SCOALA PROFESIONALA NR. 4 VISEU DE SUS
- SCOALA PROFESIONALA POIENILE DE SUB MUNTE
- SCOALA PROFESIONALA REPEDEA
- SCOALA PROFESIONALA RUSCOVA
- SCOALA POSTLICEALA SANITARA "CAROL DAVILA" BAIA MARE
- SCOALA POSTLICEALA SANITARA "HIPOCRATES" SIGHETU MARMATIEI

În domeniul formării profesionale în județ există o serie de operatori economici care oferă servicii de instruire autorizate. Astfel, în REGISTRUL NATIONAL AL FURNIZORILOR AUTORIZATI 2017-31.10.2021 remarcăm un mare număr de operatori economici acreditați pentru formare profesională, respectiv peste 350 entități.

Domeniile în care se asigură formare profesională sunt variate, adaptate cerințelor pieței locale. Dintre acestea amintim: cursuri în domeniul îngrijirii personale (coafor, manichiurist, stilist, Dermopigmentist, etc), tapițer, dulgher, baby sitter, fochist, bucătar, patisier, Lucrător în cultura plantelor, Lucrător în cultura animalelor, agricultor, pomicultor, apicultor, Lucrător la prelucrarea produselor semifinite din lemn, agent turism, Agent de turism-Ghid, Ghid montan, Confeționer produse textile, contabili, vânzător, etc.

Remarcăm oferta de servicii de meditații, coroborat cu o oportunitate de piață creată de cadrul pandemic.

Conform Ministerului de finanțe în județ sunt înregistrate un număr de 48 firme cu obiect principal de activitate 8559 – alte forme de învățământ, care au realizat o cifra de afaceri cumulată de peste 3 milioane lei.

II.6.7. Sistemul de sănătate

În Județul Maramureș asistența medicală publică este organizată pe trei niveluri de bază: asistența primară (cabinete medicale de medicină familială individuale, comasate sau asociate, dispensare teritoriale, dispensare școlare și de întreprindere, respectiv cabinete și unități

specializate de prim eșalon prin cabinete stomatologice, farmacii și stații de salvare), asistența ambulatorie de specialitate (spitale, centre de diagnostic și tratament, centre de specialitate, policlinici etc) și asistența medicală în unități medicale cu paturi (spitale clinice, spitale județene, spitale teritoriale urbane și alte unități medicale sau medico-sociale și centre de sănătate cu paturi).

Infrastructura medicală

Analiza infrastructurii medicale din Județul Maramureș se prezintă astfel:

Unitati sanitare pe categorii de unitati și forme de proprietate						
Categorii de unitati sanitare	Forme de proprietate	Ani				
		2016	2017	2018	2019	2020
		Numar				
Spitale	Total	12	12	13	13	13
-	Proprietate publica	8	8	8	8	8
-	Proprietate privata	4	4	5	5	5
Ambulatorii de specialitate	Total	3	2	4	3	3
-	Proprietate publica	1	1	1	1	1
-	Proprietate privata	2	1	3	2	2
Ambulatorii integrate spitalului	Total	10	10	8	9	9
-	Proprietate publica	8	8	8	8	8
-	Proprietate privata	2	2	:	1	1
Dispensare medicale	Total	5	5	5	5	5
-	Proprietate publica	5	5	5	5	5
Centre de sanatate	Total	1	1	1	1	1
-	Proprietate publica	1	1	1	1	1
Centre de sanatate mintala	Total	2	2	2	2	2
-	Proprietate publica	2	2	2	2	2
Unitati medico-sociale	Total	2	2	2	2	2
-	Proprietate publica	2	2	2	2	2

Centre medicale de specialitate	Total	6	7	1	1	1
-	Proprietate publica	1	1	1	1	1
-	Proprietate privata	5	6	:	:	:
Centre medicale de specialitate cu paturi de spital	Total	:	:	4	4	3
-	Proprietate privata	:	:	4	4	3
Puncte de lucru ale centrelor de dializa	Total	:	:	3	3	3
-	Proprietate privata	:	:	3	3	3
Cabinete medicale de medicina generala	Total	11	11	11	11	12
-	Proprietate publica	1	1	1	1	1
-	Proprietate privata	10	10	10	10	11
Cabinete medicale scolare	Total	17	17	17	17	17
-	Proprietate publica	17	17	17	17	17
Cabinete medicale studentesti	Total	1	1	1	1	1
-	Proprietate publica	1	1	1	1	1
Cabinete medicale de familie	Total	256	254	254	245	244
-	Proprietate publica	1	:	:	:	:
-	Proprietate privata	255	254	254	245	244
Cabinete stomatologice	Total	345	354	364	368	369
-	Proprietate publica	1	1	1	1	1
-	Proprietate privata	344	353	363	367	368
Cabinete stomatologice scolare	Total	2	2	2	2	2
-	Proprietate publica	2	2	2	2	2

Societate stomatologica civila medicala	Total	1	1	1	1	1
-	Proprietate privata	1	1	1	1	1
Cabinete medicale de specialitate	Total	213	221	223	226	250
-	Proprietate privata	213	221	223	226	250
Societate civila medicala de specialitate	Total	3	3	3	3	3
-	Proprietate privata	3	3	3	3	3
Farmacii	Total	205	206	211	212	210
-	Proprietate publica	8	8	8	8	8
-	Proprietate privata	197	198	203	204	202
Puncte farmaceutice	Total	22	21	22	17	14
-	Proprietate publica	1	1	1	1	1
-	Proprietate privata	21	20	21	16	13
Depozite farmaceutice	Total	1	1	1	1	1
-	Proprietate privata	1	1	1	1	1
Laboratoare medicale	Total	80	80	86	87	86
-	Proprietate publica	47	47	50	52	52
-	Proprietate privata	33	33	36	35	34
Laboratoare de tehnica dentara	Total	84	85	81	82	82
-	Proprietate privata	84	85	81	82	82
Centre de transfuzie	Total	1	1	1	1	1
-	Proprietate publica	1	1	1	1	1
Alte tipuri de cabinete medicale	Total	5	5	4	4	4
-	Proprietate publica	5	5	4	4	4

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Sursa: Date DSP Maramureș, procesare și prezentare proprie

Valoarea medie județeană a numărului de locuitori/cabinet medical (dispensar+cabinet școlar+cabinet studentesc+cabinet medical de familie) este de 850,90 persoane; cifra menționată depășește cu mult valoarea medie din Uniunea Europeană, unde se promovează valori de 200-300 persoane/cabinet medical; 539 unități la 458.636 locuitori.

Numărul de paturi în unitățile medicale din județ în anul 2020 este redat în tabelul de mai jos:

Tip unitate	Număr paturi
In spitale, inclusiv in centre de sanatate cu paturi de spital - paturi pentru internare continua	2825
- din care: in spitale - paturi pentru internare continua	2815
- din care: in centre de sanatate cu paturi de spital - paturi pentru internare continua	10
- din care: paturi pentru obstetrica-ginecologie (in spitale) - paturi pentru internare continua	186
- din care: paturi pentru copii (in spitale) - paturi pentru internare continua	149
- din care: paturi pentru nou-nascuti (inclusiv nou-nascuti prematur) - paturi pentru internare continua	92
In spitale, inclusiv in centre de sanatate cu paturi de spital - paturi pentru cazuri de zi	195
- din care: in spitale - paturi pentru cazuri de zi	195
- din care: paturi pentru obstetrica-ginecologie (in spitale) - paturi pentru cazuri de zi	13
- din care: paturi pentru copii (in spitale) - paturi pentru cazuri de zi	7
In unitati medico-sociale - paturi pentru internare continua	76
In centre medicale de specialitate cu paturi de spital - paturi pentru cazuri de zi	34
In puncte de lucru ale centrelor de dializa	66

Sursa: Date DSP Maramureș, procesare și prezentare proprie

Pe structuri de proprietate, sunt 2677 paturi în sistem public și 148 în sistem privat.

Cea mai complexă unitate medicală din județ este **Spitalul Județean de Urgență "Dr. Constantin Opreș"**.

Spitalul are în structura sa un număr de 920 de paturi spitalizare continuă și 70 de paturi spitalizare de zi.

Spitalul județean de urgență "Dr, Constantin Opreș" are o structură care cuprinde⁸:

- Secția Medicină Internă
- Secția Hematologie

⁸ Sursa: <https://www.spitaljbm.ro/index.php/structura/sectii-medicale>

- Cabinet Diabet Zaharat, Nutriție și Boli Metabolice
- Compartiment Endocrinologie
- Secția Cardiologie
- Reumatologie
- Secția Ortopedie și Traumatologie
- Secția Neurologie
- Secția Chirurgie și Ortopedie Pediatrică
- Secția Chirurgie Generală
- Secția Neurochirurgie
- Secția Urologie
- Secția Otorinolaringologie (O.R.L)
- Secția ATI
- Secția Pediatrie
- Chirurgie Plastică și Microchirurgie Reconstructivă
- Secția Obstetrică-Ginecologie
- Secția Neonatologie
- Secția Oncologie Medicală
- Secția Medicina Muncii
- Compartiment Chirurgie Vasculară
- Compartiment Nefrologie
- Centrul de Sănătate Mintală Copii
- Centrul de Planificare Familială
- Serviciul Județean de Medicină Legală
- Compartimentul Bloc Operator
- Farmacia
- Serviciul de Anatomie Patologică
- Centrul Județean de Diabet Zaharat, Nutriție și Boli Metabolice
- Secția Sterilizare
- Compartiment Oftalmologie
- Centrul de hemodializă
- Secția Recuperare, Medicină Fizică și Balneologie

Spitalul dispune de o serie de laboratoare:

- Laborator Explorări Funcționale
- Laborator Angiografie și Cateterism Cardiac
- Laborator Radioterapie
- Laborator Recuperare, Medicina Fizică și Balneologie
- Laborator Radiologie și Imagistică Medicală - CT, RMN
- Laboratorul de Analize Medicale (LAM)

UNIUNEA EUROPEANĂ

În cadrul spitalului este integrată Unitatea de primire urgențe: Unitatea de Primire Urgente (UPU) a Spitalului Județean de Urgență "Dr. Constantin Opris" Baia Mare asigură triajul, evaluarea și tratamentul de urgență pentru pacienții care se prezintă la spital spontan sau care sunt transportați cu ambulanța.

La sosirea pacienților în UPU se face triajul acestora și, raportat la funcțiile vitale, acuze și starea clinică a acestora, pacienții sunt preluați de unul din departamentele din Unitatea de Primire Urgente.

Unitatea de Primire Urgente are în structura sa:

- Camera de resuscitare - unde se acordă asistența medicală de urgență pacienților aflați în stare critică sau cu potențial de agravare, care pune în pericol viața pacienților.
- Camera de tratament imediat - spațiul destinat evaluării, investigării, monitorizării și inițierii tratamentului de urgență medico-chirurgical pacienților care, la preluare, au funcțiile vitale stabile, dar prezintă posibilitatea agravării pe termen scurt.
- Camera de urgențe minore - spațiul de tratament pentru pacienții cu afecțiuni acute, dar care nu pun viața în pericol, imediat.
- Urgențe pediatrie - cabinet consultații și sala de tratament.
- Cabinet de stomatologie cu program non-stop.
- Cabinet de ginecologie
- Camera de gipsare
- Camera de chirurgie

Ambulatoriul integrat de specialitate al Spitalului Județean de Urgență "Dr. Constantin Opris" Baia Mare funcționează în aceeași clădire, la primele 2 etaje.

Ambulatoriul Integrat face parte din structura Spitalului Județean de Urgență "Dr. Constantin Opris" Baia Mare, iar activitatea medicilor se desfășoară în sistem integrat și utilizează, în comun, platoul tehnic, cu respectarea legislației în vigoare de prevenire a infecțiilor nosocomiale, în vederea creșterii accesibilității pacienților la servicii medicale diverse și complete. Serviciile medicale ambulatorii sunt înregistrate și raportate distinct.

În cadrul ambulatoriului de specialitate activează 94 medici.

Personalul spitalului este format din medici, asistente medicale, infirmieri, îngrijitori, muncitori cu diverse specializări – bucătărie, instalații, electricieni - etc, personal tehnic – ingineri, registratori medicali, etc. Statul de funcții cuprinde 2015 posturi ocupate din 2168 posturi existente ca normativ legal⁹.

Resursa umană este formată din:

- Medici – 218
- Medici rezidenți – 8
- Farmaciști – 5
- Alt personal superior sanitar – 48

⁹ Sursa: PSI Spitalul județean de urgență

UNIUNEA EUROPEANĂ

- Personal mediu sanitar – 923
- Personal auxiliar sanitar – 381
- TESA – 54
- Muncitori calificați – 121
- Personal deservire – 19

În cursul anului 2020 au fost externați 28.230 pacienți și au fost în total 17.203 spitalizări de zi.

În ambulatoriu s-au efectuat 208.366 consultații medicale.

Au fost efectuate 30.058 CT-uri, 771 mamografii, 29.927 examene radiologice, 14.104 ecografii, 2.753 angiografii, 4.499 RMN-uri. De asemenea au fost efectuate 835.661 analize medicale și 13545 explorări funcționale.

Al doilea spital din județ este **Spitalul de Boli Infecțioase și psihiatrie Baia Mare.**

Structura organizatorică¹⁰ a acestuia este redată mai jos:

- Secția BOLI INFECȚIOASE 110 paturi, din care:
 - compartiment boli infecțioase copii 10 paturi
 - compartiment HIV / SIDA 10 paturi
 - compartiment de ATI – în curs de amenajare 6 paturi
- Secția DERMATOVENEROLOGIE activitate suspendată temporar
- Secția PSIHIATRIE ACUȚI 25 paturi
- TOTAL 135 paturi
- Spitalizare de zi 15 paturi
- Paturi pentru însoțitori 5 paturi
- Cameră de gardă
- Farmacie
- Laborator analize medicale
- Laborator de radiologie și imagistică medicală
- Centru sănătate mintală (CSM)
- staționar de zi: 50 locuri
- Compartiment de prevenire și control a infecțiilor asociate asistenței medicale
- Cabinete de boli infecțioase
- Cabinet boli infecțioase – HIV/SIDA
- Cabinet de epidemiologie (vaccinologie)
- Cabinet boli infecțioase – antirabic
- Cabinet de asistență socială
- Ambulatoriul integrat spitalului cu cabinete în specialitățile:
 - Psihiatrie
 - Dermatovenerologie

¹⁰ Sursa: <http://sbidvp.ro/structura-organizatorica/>

UNIUNEA EUROPEANĂ

- Aparat funcțional

Laboratoarele deservesc atât secțiile cu paturi cât și ambulatoriul integrat.

Un spital public de referință în județ este **Spitalul de Pneumoftiziologie "Dr. Nicolae Rușdea" Baia Mare.**

Acesta funcționează din 1996 ca Spital de Pneumoftiziologie în Baia Mare, având un număr de 300 de paturi, cu secții de Pneumoftiziologie, o secție de chirurgie toracică, cu un compartiment A.T.I. cu paturi în cadrul secției chirurgie toracică. În perioada 1996-2006 numărul de paturi s-a redus de la 300 la 270 de paturi, cu 3 secții de Pneumoftiziologie, o secție Pneumoftiziologie pediatrică, secție de chirurgie toracică și un compartiment A.T.I.

În prezent funcționează cu 260 de paturi conform Ordinului MSP 403/2008, cu următoarele secții: 3 secții de Pneumologie adulți, o secție de Pneumologie copii, o secție chirurgie toracică și un compartiment ATI.

Spitalul de Pneumoftiziologie "Dr. Nicolae Rușdea" Baia Mare are o structură de personal cuprinzând 343 posturi existente. În total sunt 297 de posturi ocupate din 343 posturi existente. Din 297 de angajați, 18 persoane sunt încadrate în Dispensarul TB, fondul de salariu aferent acestora fiind finanțat integral de la Bugetul de stat.

Situația comparativă în mediul urban și rural

Mediul urban este net mai bine reprezentat în raport cu mediul rural, fenomen de așteptat, serviciile medicale fiind tradițional concentrate în zonele urbane, având în vedere în special conexiunea directă cu numărul populației.

Din toate spitalele județului, doar unul singur este localizat în mediul rural (Colțău, de altfel comună situată la mică distanță de municipiul reședință de județ).

În schimb, există în fiecare unitate administrativ județeană din Maramureș, cel puțin câte un cabinet medical de familie, acestea fiind practic, principalele unități medicale de primă intervenție și constatare în derularea actului medical zilnic.

Urbanul județului Maramureș totalizează un număr de 393 cabinete medicale de familie, cabinete medicale de medicină generală, Cabinete medicale de specialitate, în timp ce entitățile rurale dețin un număr de 89 astfel de unități sanitare.

Locațiile în care funcționează aceste instituții sanitare de bază sunt acceptabile în majoritatea cazurilor, dispunând de condițiile minime necesare pentru buna desfășurare a actului medical primar.

Resurse umane existente și necesare

Numărul și structura personalului medico sanitar din județ, precum și evoluția acestuia în ultimii 5 ani, este prezentată în tabelul de mai jos:

Categoriile de personal sanitar	Forme de proprietate	Sexe	Ani					
			Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	

		UM: Numar persoane					
Medici (exclusiv stomatologi)	Total	Total	870	877	906	926	929
-	-	Feminin	554	564	588	602	606
-	Proprietate publica	Total	506	516	522	550	552
-	-	Feminin	298	310	320	336	335
-	Proprietate privata	Total	364	361	384	376	377
-	-	Feminin	256	254	268	266	271
din care: medici de familie	Total	Total	254	251	252	246	247
-	-	Feminin	194	192	192	188	188
-	Proprietate publica	Total	6	4	4	7	8
-	-	Feminin	4	3	3	6	6
-	Proprietate privata	Total	248	247	248	239	239
-	-	Feminin	190	189	189	182	182
Stomatologi	Total	Total	353	350	373	375	375
-	-	Feminin	201	201	213	216	215
-	Proprietate publica	Total	7	7	6	5	5
-	-	Feminin	5	5	4	4	4
-	Proprietate privata	Total	346	343	367	370	370
-	-	Feminin	196	196	209	212	211
Farmacisti	Total	Total	430	446	450	453	480
-	-	Feminin	390	407	407	413	428
-	Proprietate publica	Total	15	16	16	15	17
-	-	Feminin	13	14	14	12	14
-	Proprietate privata	Total	415	430	434	438	463
-	-	Feminin	377	393	393	401	414
Alte tipuri de personal sanitar cu studii superioare	Total	Total	277	286	300	296	308
-	-	Feminin	246	255	268	263	271
-	Proprietate publica	Total	258	265	272	269	281

-	-	Feminin	228	235	241	238	248
-	Proprietate privata	Total	19	21	28	27	27
-	-	Feminin	18	20	27	25	23
Din care: asistenti medicali cu studii superioare	Total	Total	163	170	174	170	178
-	-	Feminin	145	152	155	152	159
-	Proprietate publica	Total	153	158	163	161	169
-	-	Feminin	135	140	144	143	150
-	Proprietate privata	Total	10	12	11	9	9
-	-	Feminin	10	12	11	9	9
Personal sanitar mediu	Total	Total	4071	4148	4110	4280	4407
-	-	Feminin	3679	3700	3663	3822	3928
-	Proprietate publica	Total	2485	2473	2360	2559	2624
-	-	Feminin	2243	2222	2119	2309	2362
-	Proprietate privata	Total	1586	1675	1750	1721	1783
-	-	Feminin	1436	1478	1544	1513	1566
din care: asistenti medicali	Total	Total	3574	3638	3754	3759	3900
-	-	Feminin	3264	3271	3366	3382	3494
-	Proprietate publica	Total	2080	2069	2094	2130	2208
-	-	Feminin	1882	1859	1870	1917	1977
-	Proprietate privata	Total	1494	1569	1660	1629	1692
-	-	Feminin	1382	1412	1496	1465	1517
Asistenti medicali obstetrica - ginecologie (Moase)	Total	Total	82	80	46	76	68
-	-	Feminin	82	80	46	76	68
-	Proprietate publica	Total	77	77	46	76	68
-	-	Feminin	77	77	46	76	68
-	Proprietate privata	Total	5	3	:	:	:

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

-	-	Feminin	5	3	:	:	:
Personal sanitar auxiliar	Total	Total	1532	1623	1610	1600	1703
-	-	Feminin	1224	1303	1287	1282	1325
-	Proprietate publica	Total	1348	1443	1437	1437	1552
-	-	Feminin	1051	1136	1126	1130	1183
-	Proprietate privata	Total	184	180	173	163	151
-	-	Feminin	173	167	161	152	142

Sursa: Date INS, procesare și prezentare proprie

Se remarcă ponderea personalului feminin, peste 65,23% din total.

Pentru o populație județeană (după domiciliu) totală de 517.608 locuitori, în instituțiile medicale publice și private din Județul Maramureș, activează un număr de 929 medici, 375 stomatologi, 480 farmaciști și 4407 cadre medicale cu studii medii; raportat la numărul de locuitori, situația se prezintă astfel: unui medic îi revin, la nivel județean, un număr de 557,17 persoane, unui stomatolog (1.380,29 persoane), unui farmacist (1.078,35 persoane), respectiv 117,45 persoane/cadru medical mediu;

Analiza acestor valori medii regionale, induc două aprecieri:

- valorile existente pentru fiecare indicator depășesc cu mult valorile statelor dezvoltate din Uniunea Europeană, fapt care ar trebui contracarat rapid, prin angajarea unui număr mare de specialiști în domeniul medical
- există discrepanțe majore, între valorile indicatorilor ce vizează personalul medical din mediul urban, față de cele aferente mediului rural (care prezintă o realitate mult mai dificilă și greu de surmontat, dar care trebuie rezolvată, indiferent de costurile financiare implicate);

II.6.8. Mobilitate și Infrastructura de Transport

Infrastructura tehnico-edilitară necesară dezvoltării investiționale

În cadrul analizei privind infrastructura tehnico-edilitară trebuie atinse câteva elemente esențiale care vor conduce la stabilirea priorităților în acest domeniu. Astfel trebuie analizată infrastructura transporturilor – rețeaua de drumuri publice, rețeaua de căi ferate, puncte trecere de frontieră, transportul aerian. Rețeaua de alimentare cu apă, canalizarea, rețeaua de alimentare cu gaze, energie electrică, rețeaua de comunicații și acoperirea acesteia. Acestea sunt elemente esențiale pentru crearea cadrului general de dezvoltare al diferitelor sectoare, în crearea condițiilor de viață a populației din zonă.

Unul dintre obiectivele „Strategiei de dezvoltare teritorială a României. România policentrică 2035. Coeziune și competitivitate teritorială, dezvoltare și șanse egale pentru oameni”

UNIUNEA EUROPEANĂ

(Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, MDRAP, 2016, 139) îl constituie creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare și a serviciilor publice în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de bună calitate, atractive și incluzive social. Dezvoltarea rețelelor de alimentare cu apă potabilă, canalizare, tratare și epurare a apelor uzate în localități a reprezentat și un angajament asumat de țara noastră prin Tratatul de Aderare la Uniunea Europeană la Capitolul 22 „Mediu” și respectarea legislației comunitare în domeniu (de exemplu, prevederile Directivei nr. 91/271/EEC privind epurarea apelor uzate urbane sau ale Directivei nr. 98/83/EC privind calitatea apei destinate consumului uman). Obiectivul respectiv a fost concretizat prin inițierea de programe naționale pentru dezvoltare edilitară ce s-au instituit ca surse de finanțare pentru rețelele de infrastructură la nivel local, iar beneficiarii lor au fost unitățile administrativ teritoriale – municipii, orașe și comune.

Infrastructura de transport

Pe teritoriul Regiunii Nord-Vest (Transilvania de Nord) nu trece nici unul din culoarele inițiale paneuropene **IV** (Berlin - Praga - Budapesta - Arad - Constanța - Istanbul), **V** (Venice - Trieste/Koper - Ljubljana - Maribor - Budapesta - Uzhhorod - Lviv - Kiev) și **IX** (Helsinki - Vyborg - St. Petersburg - Pskov - Gomel - Kiev - Ljubashevka - Chișinău - București - Dimitrovgrad – Alexandroupolis). Proiectul Uniunii Europene TEN-T a definit ulterior 30 de axe prioritare, dintre care axele 7 – rutieră și 22 – feroviară sunt cele care ar putea să racordeze regiunea în mod corespunzător la rețelele europene de transport cu mențiunea că din rețeaua centrală de transport paneuropean doar axa feroviară 22 traversează teritoriul regiunii.

Accesibilitatea insuficientă este suplinită temporar prin patru aeroporturi (din care trei sunt în rețeaua globală TEN-T) care necesită investiții semnificative pentru operare, unul dintre ele fiind situat în Baia Mare.

În pofida faptului că este un județ aflat la granița Uniunii Europene cu spațiul ex-sovietic, că are o populație numeroasă și un potențial economic și turism considerabil, județul Maramureș are o poziție excentrică față de principalele coridoare TEN de transport rutier și feroviar. Practic, la nivelul județului, sunt incluse în rețeaua TEN globală doar următoarele obiective: - Aeroportul Internațional Baia Mare și Magistrala CF 400 Dej-Baia Mare-Satu Mare. Prin urmare, pentru intervalul de timp 2015-2020 nu au fost prevăzute în Master Planul General de Transport al României investiții semnificative în dezvoltarea infrastructurii majore de transport rutier și feroviar, singura excepție notabilă fiind investițiile prevăzute pentru Aeroportul din Baia Mare. Investiții în infrastructura majoră de transport sunt prevăzute la nivel județean doar pentru perioada 2021-2030.

Infrastructura rutieră

Regiunea este străbătută de 7 drumuri europene: cele mai importante fiind E60 - dinspre Ungaria, face legătura cu Oradea – Cluj - Brașov și București, E576 - Cluj-Napoca - Dej, E81 – dinspre Satu Mare – Zalău - Cluj-Napoca – Brașov - București, E79 – Oradea - Deva, E671 – Oradea – Arad - Timișoara, **E58 – Cluj-Napoca – Dej – Bistrița - Baia Mare - Vatra Dornei.**

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Infrastructura de drumuri naționale cuprinsă în rețeaua TEN-T centrală se limitează la segmente pe Turda-Sebeș (E81) și Turda-Luna (E60), aprox. 33 km. Pe rețeaua TEN-T globală se regăsesc peste 420 km (E60, E81, E671) care străbat teritoriul Regiunii Nord-Vest.

O analiză în profil teritorial a infrastructurii rutiere relevă faptul că, în anul 2018, lungimea totală a drumurilor din Regiunea Nord-Vest a fost de 12.738 km, respectiv 14.8% din totalul drumurilor la nivel național. Se remarcă o creștere a infrastructurii rutiere în anul 2018 față de anul 2012 cu 1.47%, puțin sub media de 2.43% înregistrată la nivel național. Cea mai mare creștere s-a înregistrat în județul Cluj (3.97%).

Din totalul drumurilor din regiune, 18.6% sunt proprietate publică administrate de Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere (CNAIR), restul de 81.4% fiind în administrarea consiliilor județene sau locale (comunale). Rețeaua de drumuri însumând 12.738 km total, din care 1.690 de km drumuri din regiune nu se prezintă în condiții de utilizare optime. Doar 4.256 km sunt modernizați ceea ce reprezintă un procent de 33.41% din lungimea totală a drumurilor, mult sub procentul național de 42.54%.

Lungimea drumurilor publice din județul Maramureș este de 1.573,3 km, reprezentând 2% din totalul drumurilor publice din România, având la nivelul anului 2018, modernizați doar 626 km, cu îmbrăcămînți ușoare 576 km, existând încă 441 km de drumuri pietruite și 166 km de drumuri de pământ. Din totalul drumurilor publice:

- 309,106 km – 19,62% - sunt drumuri naționale
- 895,819 km – 57,68% - sunt drumuri județene
- 370,418 km – 23,51% - sunt drumuri comunale

Drumurile naționale/europene din județ sunt:

- DN 1C (cu statut de drum european – E58) Cluj Napoca-Dej-Baia Mare-Satu Mare- Halmeu este un drum național cu o bandă pe sens și reprezintă principala cale de acces în județ și la municipiul Baia Mare, asigurând legătura acestuia cu principalul centru urban din regiune (Cluj-Napoca), cu celelalte regiuni ale țării, cu municipiul Satu Mare și cu granița de vest. De asemenea, acesta asigură legătura dintre municipiul reședință de județ cu localitățile urbane și rurale din partea de vest și de sud a Maramureșului. Drumul a fost recent reabilitat cu fonduri de la bugetul de stat și se află într-o stare bună;

- DN 18 Baia Mare-Sighetu Marmației-Vișeu de Sus-Borșa-Iacobeni – este un drum de importanță strategică, care asigură legătura dintre municipiul Baia Mare, zona Maramureșului Istoric, județul Bistrița-Năsăud și regiunea Moldovei. Drumul, prevăzut cu o bandă pe sens, a fost recent reabilitat cu fonduri de la bugetul de stat și se află într-o stare bună;

- DN 19 Oradea - Satu Mare - Sighetu Marmației – prevăzut cu o bandă pe sens, asigură legătura dintre Maramureșul Istoric, județele din partea de vest a României și granița cu Ungaria și Ucraina. Acest drum a beneficiat, la rândul său, de lucrări de reabilitare cu fonduri de la bugetul de stat, în perioada 2012-2015, pe teritoriul județului Satu Mare, fiind planificată realizarea acestora și pe teritoriul județului Maramureș, și se află într-o stare relativ bună;

- DN 17C Moisei-Bistrița – cu o bandă pe sens, asigură legătura dintre Maramureșul Istoric și municipiul Bistrița, fiind o alternativă la DN 18 pentru traficul către Moldova. Drumul a beneficiat în ultimii ani doar de lucrări de reparații și întreținere curentă, fiind într-o stare medie;

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

- DN 18B Dej - Baia Mare – intrat în categoria drumurilor naționale, este prevăzut cu o bandă pe sens și este principala cale de acces în Țara Lăpușului, atât dinspre municipiul reședință de județ, cât și dinspre Cluj. Drumul beneficiază de lucrări de reparații și întreținere și se află într-o stare medie.

Municipiul Baia Mare beneficiază de un drum de centură de-a lungul Str. Europa și Dumbravei, predate de municipalitate către CNADNR în anul 2014 pentru modernizare. Drumul este prevăzut cu 2 benzi de circulație, benzi de refugiu și parcări pentru tiruri.

De asemenea, în orașul Târgu Lăpuș, cu fonduri POR 2007-2013, a fost amenajată o variantă de ocolire pentru traficul greu, care permite evitarea zonei centrale.

Inițiative pentru amenajări de variante de ocolire există și în orașele Sighetu Marmăției și Borșa, însă acestea nu s-au materializat până în prezent, deși pentru primul există studii de fezabilitate. O altă idee de proiect, vehiculată încă din anii 80 și nematerializată până în prezent, este cea de construcție a unui tunel de 4 km pe sub Munții Gutâi, pentru care există un studiu de prefezabilitate care estimează investiția la peste 90 mil. Euro. Acesta ar permite eliminarea porțiunii de drum cu serpentine (circa 18 km), reducerea distanței parcurse între Baia Mare și Sighet cu circa 12 km, creșterea vitezei medii deplasare la 48 km/h, ceea ce ar însemna parcurgerea distanței dintre cele două centre urbane în doar 30 de minute.

O altă problemă majoră la nivelul județului Maramureș este conectivitatea redusă cu regiunile învecinate din Ucraina, care ar permite dezvoltarea relațiilor de cooperare și de transport cu spațiul ex-sovietic, inclusiv de natură economică, cu acesta. Orașele Sighetu Marmăției și Solotvino, unde există singurul punct de trecere a frontierei din județ (deși granița comună a județului Maramureș cu Ucraina este de peste 100 km), sunt în prezent legate printr-un pod cu o singură bandă pe sens, construit la începutul anilor 2000 și consolidat în anul 2008. Începând cu anul 2015 a fost contractat serviciul pentru pregătirea documentațiilor tehnice pentru construcția unui pod peste Tisa, la granița cu Ucraina, în zona municipiului Sighetu Marmăției (Teplița). Acesta va avea patru benzi și va fi deschis atât traficului greu, cât și celui ușor.

Zona Metropolitană Baia Mare este singura cu valori foarte ridicate de trafic, aici fiind necesare măsuri urgente de fluidizare a acestuia. Celelalte tronsoane de drum național din județ înregistrează valori de trafic mai reduse (între 500 și 5.000 de vehicule/zi). Tot această zonă este și cea care concentrează cele mai multe evenimente rutiere din județ, alături de intravilanul principalelor centre urbane.

Infrastructura feroviară

Infrastructura feroviară la nivel regional este în cea mai mare suferință, la acest capitol existând diferențe mari chiar față de starea infrastructurii la nivel național (care este precară) în ciuda faptului ca prin regiune trece un coridor feroviar european.

Lungimea rețelei feroviare în anul 2018 atinge 1.668 km, din care 311 km sunt linii electrificate (18.64%), iar 244 km sunt linii duble (14.62%), ambele cifre fiind mai mici decât cele din 2012.

La nivelul anului 2018 față de valoarea medie regională a densității liniilor de cale ferată de 48,7 km/1000 km² densitatea cea mai mare se regăsește în județul Bihor (66,3 km/1000 km²), Bistrița-Năsăud înregistrând de asemenea valori peste medie. **Cea mai redusă densitate o găsim în**

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

județul Maramureș (32,8 km/1000 km²), județele Satu Mare, Sălaj și Cluj situându-se de asemenea sub medie.

În ce privește rețeaua feroviară, a fost inițiat un program de modernizare a gărilor.

Principalele probleme sunt legăturile deficitare (mai ales cele interjudețene), lipsa de intermodalitate cu rețeaua rutieră și în special cu transportul public, și existența a numeroase zone cu restricții de viteză datorate stării precare a căilor de rulare.

Din punct de vedere al lungimii liniilor electrificate, Regiunea Nord-Vest se situează pe ultimul loc la nivel național având o pondere de doar 7,71% din rețeaua națională, în condițiile în care regiunea este teritoriul de „legătură” infrastructurală al României cu Vestul european.

Acces feroviar. Baia Mare este conectată direct, prin intermediul căilor ferate, atât de Satu Mare și de alte puncte feroviare ale regiunii, cât și de regiunile Centru, Nord-Est, Sud-Est, Sud și Sud-Vest. Prin intermediul căilor ferate este asigurată conexiunea Municipiului Baia Mare atât cu Municipiul București, cât și cu zona de vest a țării (Satu Mare — Oradea — Arad — Timișoara). Teritoriul județului este străbătut de magistrala 400: Brașov — Ciceu — Deda — Dej — Baia Mare — Satu Mare (518 km), dar și de magistrala 409: Salva — Vlășeu de Jos — Sighetu Marmăției (118 km). Starea tehnică a rețelei de cale ferată din județul Maramureș este în general bună. Cu toate acestea, nivelul dotărilor și starea tehnică a liniilor nu permit viteze mai mari de 60 — 80 km/h.

Infrastructura aeriană

Județul Maramureș dispune de un aeroport amplasat pe drumul național DN1C, la o distanță de 7 km de Municipiul Baia Mare, în orașul Tăuții-Măgherăuș. Prin acest aeroport se asigură legături interne cu capitala țării, dar și legături internaționale prin cursele charter. Aeroporturi aflate în apropiere – Satu-Mare la aproximativ 60 km, Cluj Napoca – 136 km, Oradea – 200 km, Debrecen (HU) – 175 km, Budapesta – 391 km.

Actualmente aeroportul Baia Mare deservește curse către București – prin Compania Tarom, 3 curse regulate către Vestul Europei: Londra, Milano, Paris iar pe timp de vară deservește curse aeriene tip charter către destinații din Turcia, Grecia, Egipt.

Mobilitatea și Infrastructura de Transport se constituie în Pilonul numărul 1 al Strategiei Investiționale, și totodată în obiectivul principal investițional al Consiliului Județului Maramureș, din perspectiva proiectelor concrete deja demarate și aflate în stadii diverse de execuție (depusă la finanțare, pregătire lansare proceduri de achiziție publică pentru elaborare documentații tehnice, proceduri de achiziție publică în desfășurare, elaborare documentații tehnico-economice) :

- Pod peste Tisa în zona Teplița - Sighetu Marmăției
- Drum Expres Petea-Satu Mare - Baia Mare, sector Satu Mare - Baia Mare
- Varianta de ocolire Baia Mare;
- Varianta de ocolire Sighetu Marmăției;
- Varianta de ocolire Șomcuta Mare;
- Varianta de ocolire Copalnic Mănăștur;
- Varianta de ocolire a orașului Borșa, județul Maramureș;
- Centura ocolitoare a orașului Vlășeu de Sus;

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

- Realizare Pasaj Clubul Văcarilor (Baia Mare – Recea)
- Realizare Pasaj Italsofa (Baia Mare – Groși)
- Proiect Mara – Nord - reabilitare a circa 75 km de drum județean: DJ 109F (DJ 171) Rogoz - Cavnice (DJ 184); DJ 109F Ocna Șugatag (int. DJ185) – Ferești (DN18); DJ 186B Ferești (DN 18) - Budești (DJ 109F); DJ 186 Vadu Izei (DN 18) - Bârsana (DJ 185); DJ 185 Hărniciești (DN18) – Ocna Șugatag (DJ 109F)
- Modernizare și reabilitare DJ183-Baia Mare-Izvoare-DN18
- Modernizare și reabilitare Str. Europa și Str. Dumbravei, Municipiul Baia Mare
- Realizare Pasaj rutier zona Independenței intersecție cu strada Europa din Municipiul Baia Mare
- Modernizare și reabilitare pod peste râul Săsar – Str. Europa din Municipiul Baia Mare
- Reabilitare DJ 108A Gârdani – lim. jud. Sălaj
- Reabilitare DJ 108E Mireșu Mare – Hideaga (DJ 193)
- Reabilitare și modernizare DJ 109U Strâmbu Băiuț – Botiza
- Reabilitare DJ 171 Rogoz – lim. jud. Bistrița Năsăud
- Reabilitare DJ 171A Suci de Sus – Groșii Țibleșului
- Reabilitare DJ 182B Baia Mare – Coaș
- Lucrări de intervenție pentru protecția structurii rutiere, reabilitarea și modernizarea elementelor de siguranță rutieră pe traseul de drumuri județene DJ 184 – DJ 109F – DJ 185
- Reabilitare DJ 185 Petrova – Bistra – Valea Vișeuului
- Reabilitare DJ 188 Bogdan Vodă – Vișeu de Jos
- Modernizarea liniei CFF Vișeu de Sus Comanu
- Stații de reîncărcare vehicule electrice amplasate pe rețeaua de drumuri județene din județul Maramureș.
- terminal nou de pasageri la Aeroportul Internațional Maramureș

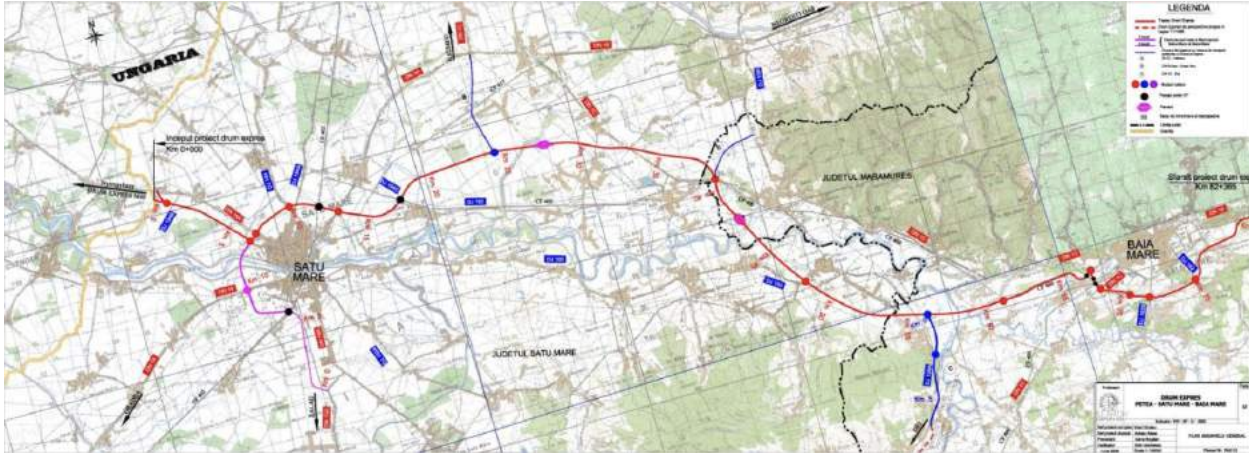
Infrastructura trecerilor de la punctele de frontieră

Pe cei 162 de km de graniță de la limita județului Maramureș există 3 puncte de trecere a frontierei, dintre care unul asigură și trecerea pe cale ferată în afară de transportul rutier. Transportul persoanelor și mărfurilor pe granița externă a Uniunii Europene este îngreunat de numărul redus al trecerilor de frontieră și lipsa modernizării acestora, care reprezintă o problemă mai ales pentru locuitorii județului Maramureș. De asemenea, se poate aminti calitatea proastă a drumurilor și a diferențelor de ecartament al căilor ferate. Calea ferată din zonă, pe lângă Ucraina, asigură și legătura cu Slovacia și Polonia. Pe teritoriul județului Maramureș există un singur punct de trecere a frontierei la Sighetu Marmăției, cu Ucraina.

Detaliam în cele ce urmează câteva din proiectele critice de dezvoltare a infrastructurii județului Maramureș, aflate deja în diferite stadii de implementare:

Drumul Expres Baia Mare - Satu Mare

- proiect vital pentru dezvoltarea economică a Maramureșului, prin conectarea la rețeaua de autostrăzi a Vestului Europei, via Ungaria, pentru atragerea de investiții
- proiect de peste 300.000.000 euro, care prevede realizarea a 55.5 km de drum nou

Sursa: CNADR - Proiecte - <http://www.cnadnr.ro/ro/proiecte/petea-satu-mare-baia-mare>

Pod peste Tisa, în Sighetu Marmăției

- parte a infrastructurii trecerilor de frontieră, va realiza legătura rutieră între județul Maramureș și Ucraina
- extrem de important în contextul războiului din Ucraina, din perspectiva schimburilor comerciale crescute care vor avea loc între România și Ucraina, și a relocării unor afaceri esențiale în România

Drum expres Baia Mare - Jibou

- Baia Mare – Jibou va avea 42 de km de drum nou, care va avea și o extensie spre autostrada Transilvania, realizându-se astfel realizată conexiunea cu infrastructura națională mare și cu cea internațională, prin conexiunile spre frontiera cu Ungaria

Varianta ocolitoare Baia Mare

- Varianta de ocolire a municipiului Baia Mare va avea 31.8 km de drum nou, pe traseul Bușag - Baia Sprie, și va avea patru benzi de circulație, câte două pe sens. Centura ocolitoare va realiza legăturile între drumurile județene, naționale și drumurile expres care vor fi construite în județul Maramureș.
- buget proiect: 103.700.000 Euro

Variante ocolitoare: Sighetu Marmăției, Copalnic Mănăstur, Borșa, Șomcuta Mare, Vișeu de Sus

- variantele ocolitoare ating 3 obiective majore ale strategiei investiționale a județului: creșterea calității vieții cetățenilor prin degrevarea traficului devenit infernal înspre periferii, prin îmbunătățirea infrastructurii de transport și implicit a creșterii gradului de siguranță a circulației, precum și prin deschiderea de oportunități în zona creării de parcuri industriale, zone destinate investițiilor

Pasaje supratere: Clubul Văcarilor, zona Italsofa, Independenței

- fluidizarea circulației, legătura cu noua centură ocolitoare

Terminal nou Aeroportul Internațional Maramureș

- extinderea aeroportului la peste 12.000 mp, creșterea spre o capacitate mult mai mare de trafic aerian și utilități moderne, vor asigura condiții de zbor la standarde europene
- proiect finanțat prin Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM), valoare: 27.000.000 Euro

II.6.9. Infrastructură energetică. Utilități

Infrastructura de apă și apă uzată

În perioada de programare 2014-2020, în cadrul Programului Operațional Infrastructură Mare a fost implementat proiectul „Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată în județul Maramureș – faza II” valoarea acestuia fiind de 32.635.775 Euro, contribuția UE din Fondul de coeziune fiind de 21.068.070 Euro. Totalul investițiilor pentru proiectul Modernizarea sistemelor de alimentare cu apă potabilă din județ a implicat numeroase măsuri, care au fost implementate în cadrul tuturor municipalităților. Spre exemplu: în Baia Mare, Baia Sprie și Sighetu Marmăției, proiectul a extins și reabilitat 9,42 km de conducte principale care transportă apa și 58,8 km din rețeaua de distribuție a apei, Seini a beneficiat de patru stații de pompare noi sau reabilite, în timp ce Sighetu Marmăției a beneficiat de trei, iar Baia Mare și Târgu Lăpuș au beneficiat fiecare de câte una. S-au construit rezervoare de apă noi în Baia Mare, Seini și Târgu Lăpuș și s-a reabilitat o stație de clorinare în Baia Mare. Proiectul a introdus 10 sisteme noi de monitorizare, control și achiziție de date (SCADA). Pentru unele faze ale proiectului au fost semnate acte adiționale care stipulează predarea lucrărilor în anul 2023.

În ceea ce privește componenta de colectare și tratare a apei uzate a acestui proiect, lucrările au inclus extinderea rețelei de apă uzată cu 72,2 km; reabilitarea a 9,2 km din rețeaua de apă uzată din Baia Mare, Târgu Lăpuș, Vișeu de Sus, Sighetu Marmăției și Cavnic; construirea sau reabilitarea a 52 de stații de pompare a apei uzate din Târgu Lăpuș, Vișeu de Sus, Sighetu

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

Marmației, Seini și Baia Mare; și construirea unor stații de epurare a apei uzate în Baia Mare, Seini, Vișeu de Sus și Cavnic. Proiectul a reprezentat un pas semnificativ către atingerea obiectivelor generale de asigurare a unei alimentări continue cu apă potabilă curată a întregii populații din județ și de reducere a riscului la adresa sănătății umane și a mediului cauzat de tratarea necorespunzătoare a apelor de canal.

Operatorul de apă care administrează rețeaua de apă la nivelul majorității localităților județului este SC VITAL SA, operator regional care a fost înființat în vara anului 1997 în urma reorganizării R.A.S.P. URBIS R.A., în baza Hotărârii Consiliului Local al Municipiului Baia Mare 131/1997, păstrându-și profilul de activitate: distribuția apei potabile la utilizatori casnici și industriali, colectarea și epurarea apelor uzate menajere și industriale. A fost înființată ca societate comercială pe acțiuni, cu acționar unic - Municipiul Baia Mare prin Consiliul Local, care avea calitatea de Adunare Generală a Acționarilor (AGA). Structura acționariatului S.C. VITAL S.A. la 31.12.2020: Municipiul Baia Mare, 87,768 % , Județul Maramureș, 3,476 % , Municipiul Sighetu Marmației, 2,630 % , Orașul Baia Sprie, 0,876 % , Orașul Cavnic, 0,876 % , Orașul Seini, 0,876 % , Orașul Șomcuta Mare, 0,876 % , Orașul Târgu Lăpuș, 0,876 % , Orașul Tăuții Măgherauș, 0,876 % , Orașul Vișeu de Sus, 0,870 % . În prezent, există o relație de natură contractuală între comunitățile locale beneficiare ale serviciilor furnizate/prestate, grupate în Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru apă-canal Maramureș și S.C. VITAL S.A., care are la bază Contractul de Delegare a gestiunii serviciilor de apă canal, aprobat prin Hotărârea ADI Maramureș Nr. 15/2008. Extinderea ariei de delegare a S.C. VITAL S.A. s-a realizat prin atribuirea directă a serviciilor de apă și canalizare din localitățile semnate ale contractului de delegare a gestiunii. La finalul anului 2020 în aria de delegare a serviciilor de alimentare cu apă și canalizare erau cuprinse 10 localități urbane: Baia Mare, Vișeu de Sus, Sighetu Marmației, Baia Sprie, Cavnic, Seini, Tăuții Măgherauș, Târgu Lăpuș, Ulmeni, Șomcuta Mare și 9 comune: Recea, Groși, Dumbrăvița, Copalnic Mănăștur, Coaș, Săcălășeni, Coltău, Mireșu Mare și Satulung.

La 31.12.2020 structura infrastructurii de apă și canalizare în aria de operare se prezenta astfel:
- nr. surse de captare: 28 din care: 11 surse de suprafață și 17 surse subterane - lungime aducțiune apă brută: 21,5 km - nr. stații de tratare apă: 10 - nr. rezervoare apă potabilă: 64 cu o capacitate totală de 56.430 mc - nr. stații de pompare apă potabilă: 176 - lungime rețea de distribuție apă: 1.265,8 km - nr. de branșamente: 94.720 - nr. de racorduri de canalizare: 73.367 - lungime rețea canalizare: 770,4 km - nr. stații de pompare apă uzată: 150 - nr. stații de epurare: 13.

Pentru celelalte localități, administrarea infrastructurii de apă-canal, cade în responsabilitatea administrațiilor locale, ceea ce pe termen lung nu asigură sustenabilitatea instituțională, tehnică și financiară a investițiilor de amploare, din cauza resurselor limitate de care dispun serviciile sau societățile de profil din subordinea UATurilor.

Pentru trimestrul II al anului 2022, sunt realizate toate demersurile prealabile necesare semnării unui contract foarte important pentru dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată a județului,

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

prin Programul Operațional de Infrastructură Mare (POIM), proiect al cărui buget estimat este de 249.370.000 Euro fără TVA.

Alimentare cu gaze naturale

În 2018, numărul localităților alimentate cu gaze naturale din Regiunea Nord-Vest a fost de 141 (cu două localități mai mult decât în 2011), din care 31 localități în mediul urban. Procentual, în Regiunea Nord-Vest se regăsesc 14,9% din totalul localităților alimentate cu gaze naturale la nivel național. La nivel regional, în mediul urban, 72% din orașe și municipii erau alimentate cu gaze naturale, sub media națională de 75%. În mediul rural însă procentul de 27% este superior celui național de 24,3%.

Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor naturale a fost 6.428 km în 2018, reprezentând 15,5% din rețeaua națională. Volumul gazelor naturale distribuite în regiune s-a ridicat la 902.501 m³, un consum relativ redus față de celelalte regiuni, reprezentând 10 % din gazele naturale distribuite la nivel național. Pentru uz casnic s-au distribuit 401.607 m³. În profil teritorial, se înregistrează un consum dezechilibrat, atât între județe, cât și între zonele urbane și rurale.

În județul Maramureș, la finalul anului 2018 erau racordate la rețeaua de alimentare cu gaze naturale un număr de 27 de localități dintre care 2 municipii și 7 orașe, restul fiind autorități administrative teritoriale la nivel comună.

În luna iunie a anul 2020, Guvernul României declară proiectul de investiții „Conductă de transport gaze naturale pe direcția Sighetu Marmăției - Vișeu de Sus - Borșa” proiect de importanță națională în domeniul gazelor naturale. Conducta va avea o lungime de aprox. 89 de kilometri și va traversa teritoriile administrative ale: municipiului Sighetu Marmăției, al orașelor Vișeu de Sus, Dragomirești, Săliștea de Sus, respectiv al comunelor Sarasău, Vadu Izei, Giulești, Oncești, Bârsana, Strâmtura, Rozavlea, Șieu, Bogdan Vodă, Vișeu de Jos, Săcel și Moisei. Prin realizarea acestei conducte se poate asigura alimentarea cu gaze naturale a localităților din zona de interes a obiectivului, respectiv un număr de aproximativ 51.500 consumatori casnici, 500 instituții publice (școli, primării, dispensare, cămine culturale, cabinete medicale, etc) și aproximativ 2.000 de agenți economici și instituții publice.

Rețeaua de termoficare

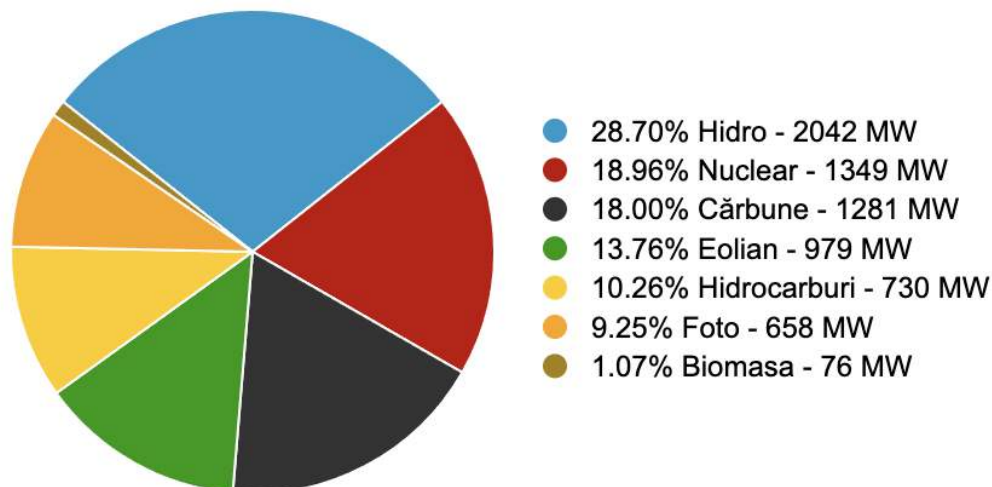
Sistemele de alimentare centralizată cu energie termică sunt într-un proces accentuat de restrângere ca urmare a extinderii rețelelor de distribuție a gazelor naturale și a montării unor surse de energie termică care folosesc acest combustibil, precum și a creșterii prețului energiei termice livrate centralizat. La nivelul anului 2018 județul Maramureș se situa printre administrațiile județene care se încadrau în cele 13 județe care nu mai depindeau de sistemul centralizat de termoficare, folosind un echipament independent de încălzire.

Analiza în profil teritorial, la nivel regiune de dezvoltare, relevă concentrarea sistemelor publice de distribuție a energiei termice în mediul urban.

Alimentarea cu energie electrică

Pentru o sursă în timp real de consultat pentru vizualizarea Stării Sistemului Național de Energie în timp real vă rugăm consultați: <https://www.transelectrica.ro/ro/web/tel/home>

Astfel, la data preluării acestei informații de pe site-ul transelectrica, datele de producție naționale în timp real sunt următoarele:

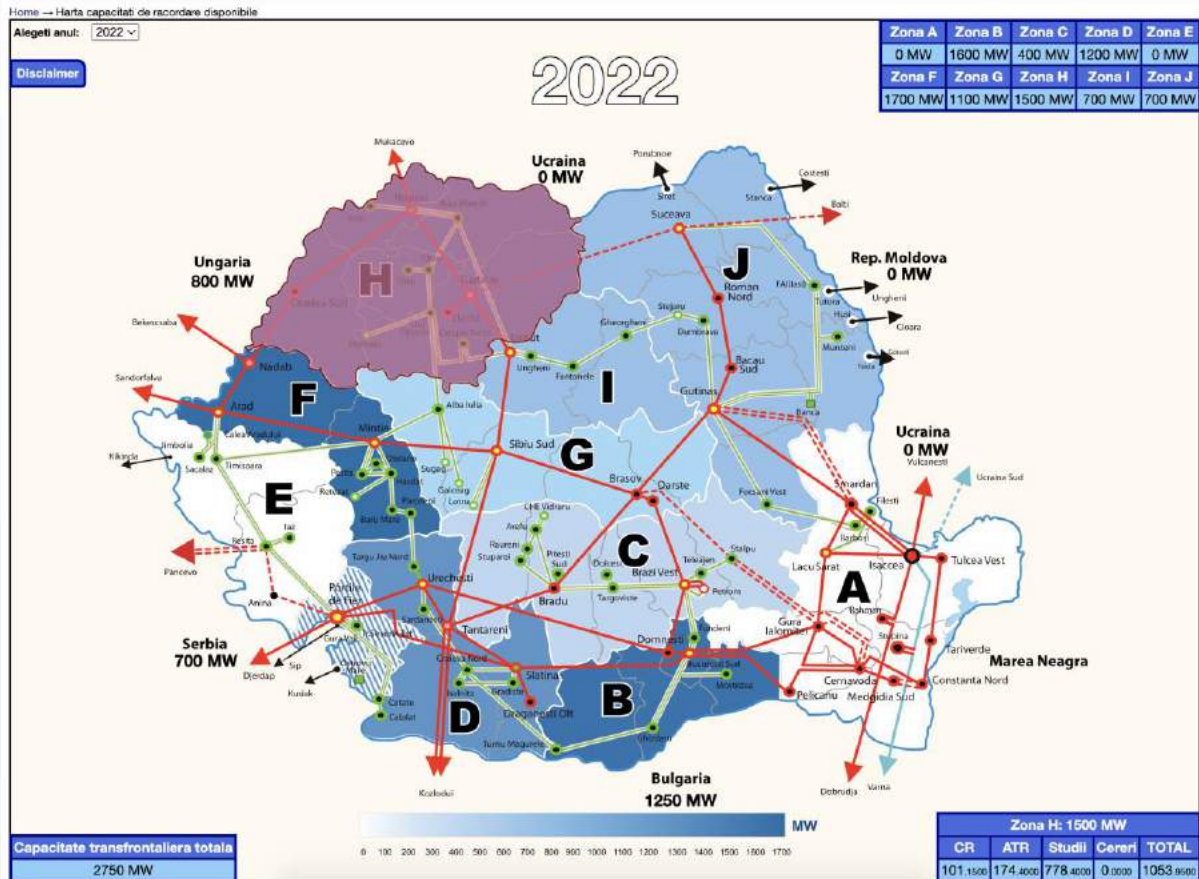
Total 7115 MW - Productia in 14-04-2022 ora 15:23:55

Sursa: <https://www.transelectrica.ro/ro/web/tel/home> - date în timp real

La nivel național, cei 28.7% Hidro + 13.76% Eolian + 9.25% Foto + 1.07% Biomasă dau o producție procentuală din surse regenerabile la data de 14.04.2022 de 52.78% din totalul energiei produse, un procent extraordinar de bun în comparație chiar cu asumările UE transpuse în cadrul *GreenDeal*. Problema este dată de incosistența acestor cifre, de neprevăzutul inerent al surselor de energie regenerabilă care nu sunt dublate de o capacitate de stocare aferentă.

Aparent, singurul lucru pe care îl putem face este să creăm și mai multă capacitate de energie regenerabilă. Problema este dată de fapt nu de capacitatea de producție, ci de capacitatea de preluare a rețelelor existente a noilor capacități de producție. Astfel, într-un mediu legislativ care ar rămâne stabil, capacitatea reală de creștere a energiei din surse regenerabile este dată de fapt de capacitatea reală de racordare + caacitatea reală de transport a energiei - de la locurile de producție, la locurile de consum.

Mai jos, o captură de ecran cu capacitățile de racordare disponibile național - Maramureșul face parte din zona H a hărții, cifrele prezentate reprezentând cifre agregate la nivelul zonei, nu doar a județului:

Sursa: https://web.transelectrica.ro/harti_crd_tel/ - date în timp real

Astfel, conform hărții capacităților de racordare, la nivelul întregii regiuni de Nord - Vest, din care Maramureșul face parte (zona H a hărții prezentate), la nivelul trimestrului I 2022 - martie 2022, capacitatea totală disponibilă de racordare este de 1500 MW, din care există cereri de racordare (CR) în valoare de 101.15 MW, sunt eliberate Avize Tehnice de Racordare pentru încă 174.4 MW, și 778 MW se află în stadiul de Studii de Soluție.

Acestea sunt date care privesc transportul de energie pe magistralele Transelectrica, dintr-o regiune în alta și peste graniță. În schimb nu există nici o informație disponibilă despre capacitatea liniilor de medie tensiune – maxim 110kV, linii care sunt administrate de companiile de distribuție – Societatea Distribuție Electrică România, sucursala Baia Mare. Astfel, fiecare capacitate nouă, potențială, trebuie analizată și solicitată pe baza unui proiect tehnic un ATR (Aviz Tehnic de Racordare), aviz care confirmă posibilitatea de preluare a liniilor de medie tensiune existente a noilor capacități de producție, precum și soluțiile tehnice de detaliu necesare pentru realizarea racordării.

La nivelul capacităților mari de Transport – liniile de peste 220kV, punctul sensibil devine astfel crearea unei strategii naționale de investiții semnificative creșterea capacității de racordare/transport. La nivelul anului 2022, următoarele proiecte majore de mărire a

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

capacităților de transport, respectiv de creștere a capacității de racordare sunt luate în considerare pentru perioada 2022 - 2029:

- LEA 400kV Cernavodă-Gura Ialomiței-Stâlp cu termen de PIF în anul 2023 și cu impact asupra capacității zonei A
- LEA 400kV Smârdan-Gutinaș cu termen de PIF în anul 2024 și cu impact asupra capacității zonei A
- reconducătorare LEA 220kV Stejaru-Gheorgheni-Fântânele cu termen de PIF în anul 2024 și cu impact asupra capacității zonelor A și J
- LEA 400kV Porți de Fier-Reșița cu termen de PIF în anul 2025 și cu impact asupra capacității zonei E
- trecerea la 400kV a axului 220kV Brazi Vest – Teleajen - Stâlp cu termen de PIF în anul 2025 și cu impact asupra capacității zonelor A și C
- LEA 400kV Medgidia Sud-Constanța Nord cu termen de PIF în anul 2026 și cu impact asupra capacității zonei A
- Trecerea la 400kV a axului 220kV Reșița-Timișoara-Săcălaz-Arad cu termen de PIF în anul 2027 și cu impact asupra capacității zonei E
- al doilea circuit LEA 400kV Tulcea-Isaccea cu termen de PIF în anul 2029 și cu impact asupra capacității zonei A
- reconducătorarea LEA 220kV Urechești - Târgu Jiu Nord - Paroșeni - Baru Mare – Hașdat cu termen de PIF în anul 2030 și cu impact asupra capacității zonei D

Posibilități de producere a energiei regenerabile în județul Maramureș

Energie geotermală

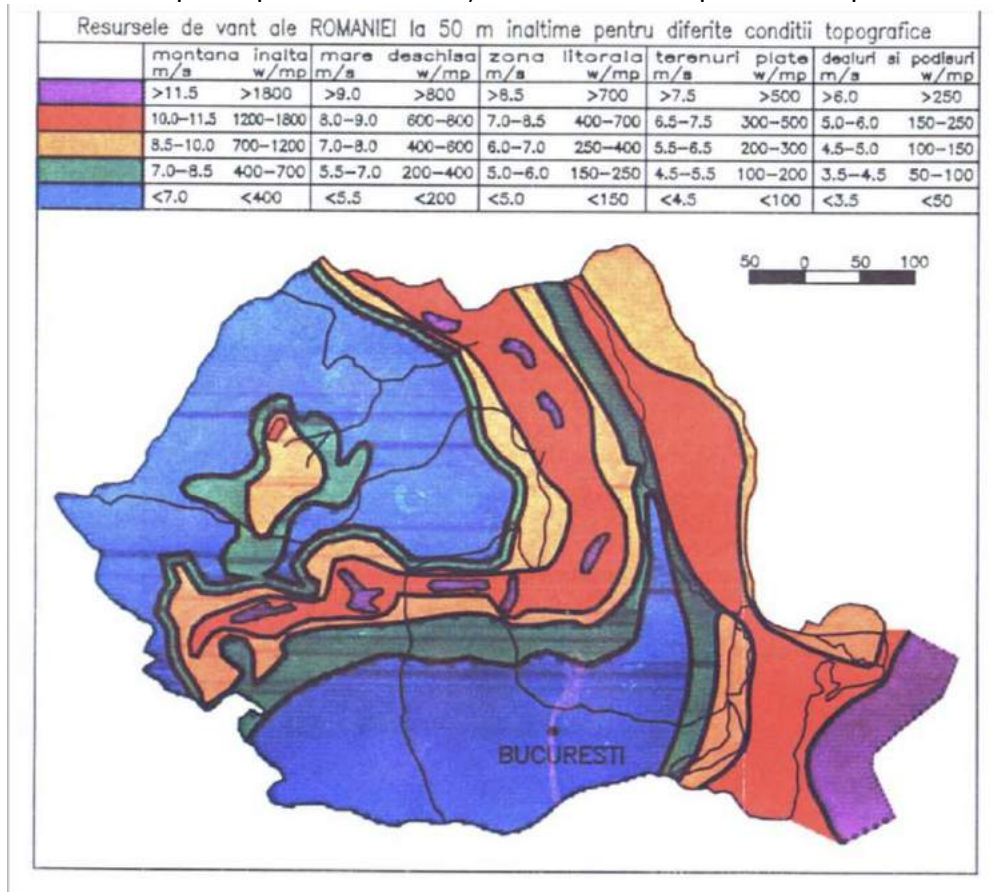
Energia geotermală este o formă de energie sustenabilă, regenerabilă, obținută din căldura apei aflate în interiorul Pământului. Tradițional, se știe că Islanda este cea mai importantă țară din lume care captează și valorifică această resursă, aceasta captând apa fierbinte și aburii din zonele cu activitate vulcanică pentru încălzirea locuințelor și producerea energiei electrice.

În Maramureș, Consiliul Județean a semnat un protocol de cooperare, cu societatea OMV Petrom, cu Grupul de Politici Energetice și Primăria Mireșu Mare, pentru prospectarea, urmată de extragerea și producerea de energie electrică din resursele geotermale identificate pe teritoriul Mireșu Mare. Au fost identificate în zonă surse de energie geotermală cu o temperatură estimată în zăcământ de 120-140 grade Celsius și cu un debit estimat suficient pentru crearea, în primă fază, a unei centrale de producere a energiei electrice de o putere instalată de 15MW. Dacă prospecțiunile, forajul inițial și etapele incipiente vor dovedi existența unor resurse suficiente, OMV Petrom anticipează creșterea investiției inițiale chiar spre 200 MW putere instalată.

Energie eoliană

Județul Maramureș nu este poziționat geografic într-o zonă favorabilă unor investiții pentru producerea de energie electrică din surse solare. Doar extremitățile montane extreme, unde

accesul este extrem de dificil atât în faza de producție, cât și în faza de transport pentru consum ulterior sunt predispușe unor condiții tehnice care ar permite amplasarea unor turbine eoliene.

Sursa: free-energy-monitor.com

Energie fotovoltaică

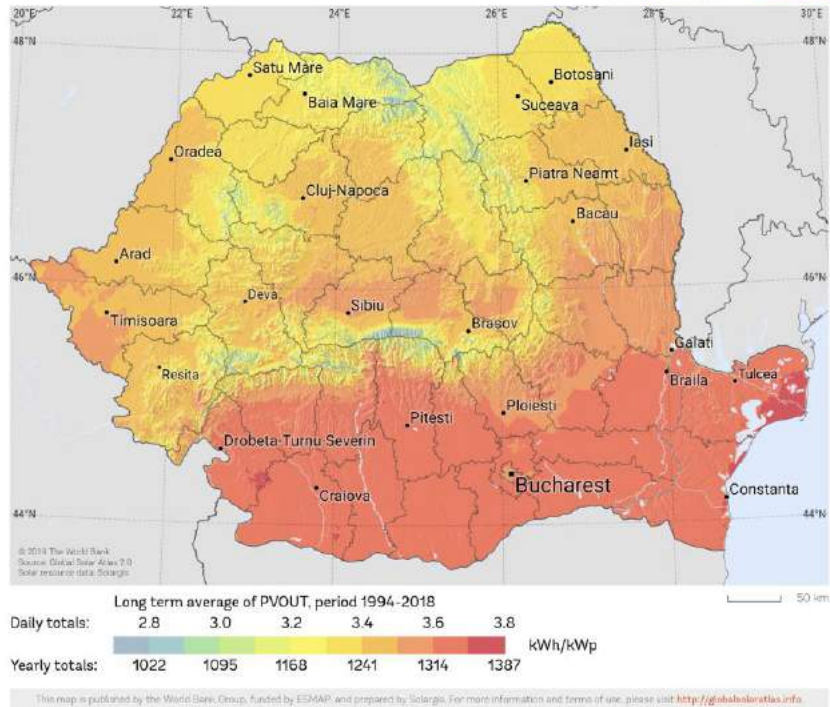
Județul Maramureș este amplasat, din perspectiva hărții disponibilului solar din România într-o zonă nu cea mai bună, și nu cea mai proastă, potențialul solar în partea de Sud, Sud-Est și Central al județului sugerând o producție anuală în banda de 1200 - 1250 MWh pentru o instalație fotovoltaică de putere instalată de 1MW, o cantitate cu maxim 10% sub potențialul maxim al României.

Evoluția susținută a tehnologiei fotovoltaice în ultimii 10 ani, dublată de scăderea semnificativă a costurilor de creare a unei facilități fotovoltaice, precum și variația extraordinară a capacităților posibil a fi implementate - de la foarte mic (2,3 kW, până la foarte mari - 50, 100 MW) fac din sursa de energie solară cea mai ușor de implementat ca sursă alternativă de producere a energiei electrice regenerabile.

Mai jos, harta potențialului solar al României, și implicit a Maramureșului:

SOLAR RESOURCE MAP

PHOTOVOLTAIC POWER POTENTIAL ROMANIA

Sursa: globalsolaratlas.info aplicatie a world bank si solargis

Aici, în energie fotovoltaică anticipăm cea mai bună aliniere a intențiilor și posibilităților mediului privat cu intențiile și posibilitățile mediului public, această aliniere necesitând identificarea terenurilor disponibile din partea autorităților județene și locale și crearea mediului juridic partenerial, prin, probabil, concesionarea suprafețelor de teren necesare creării unor parcuri fotovoltaice de anvergură.

Energie din deșeuri. Energie din biomasă

Producerea de energie electrică din deșeuri municipale este procesul care reduce cantitatea de deșeuri transportată la groapă prin arderea gazelor care se descompun și generează din deșeuri și producerea de energie electrică și abur.

Deșeurile prea murdare, sau amestecate sau degradate pentru a fi reciclate, în loc să ajungă la groapa de gunoi, pot genera energie, contribuind astfel nu doar la o politică mult mai sustenabilă de management al deșeurilor, dar și la reducerea emisiilor de gaze de seră sau la reducerea dependenței de energia fosilă.

Conform reglementărilor curente ale Directivei pentru Energie Regenerabilă, energia recuperată din gunoiul municipal este considerată energie regenerabilă din biomasă. În vreme ce, în mod evident, opțiunea preferabilă pentru gunoi bio este crearea de compost, care va genera gaze care

UNIUNEA EUROPEANĂ

apoi pot fi arse, acest gunoi trebuie să fie unul curat (vezi facilitatea de producere a energiei electrice din gunoi de grajd de la Seini - Maramureș - o investiție de peste 2.300.000 într-o unitate de producție de 0.315 MW, care în 2021 a generat o cantitate de energie electrică de 683 MWh, la jumătate din cantitatea de energie produsă de o instalație fotovoltaică de putere de 1 MW, al cărei cost actual este de aproximativ 1.000.000 Euro, TVA inclus). Astfel, cea mai bună opțiune de producere a energiei din gunoi este din gunoiul menajer, care există și se produce în cantități uriașe, în facilități de producție de tipul waste-to-energy(gunoi-în-energie).

Una dintre cele mai eficiente unități de producere a energiei electrice din gunoi menajer municipal este facilitatea TERSA, din Barcelona, care furnizează energie sub formă de abur. În funcție de perioada din an, acest abur este folosit pentru încălzire sau răcire. Această facilitate a ajutat Barcelona să își reducă consumul de energie fosilă cu 58% și să salveze aproape 19.000 tone de CO2 de emisii anual.

Județul Maramureș, care are o problemă cu finalizarea sistemului centralizat integrat de management al deșeurilor, și implicit prin lipsa unor facilități omologate la standarde europene de depozitare a deșeurilor menajere, ar putea adopta și implementa o astfel de tehnologie ca prioritate.

II.6.10. Domeniul IT

Infrastructura de telecomunicații

Principalii operatori de internet 3G și 4G declară că există acoperire pe marea majoritate a teritoriului regiunii Nord-Vest. În hărțile prezentate de aceștia zonele neacoperite de transfer de date prin 3G și 4G sunt cele montane sau unele zone rurale.

Accesul mediului de afaceri la TIC

Regiunea Nord-Vest se află pe locul 2 atât în ceea ce privește ponderea personalului care a utilizat PC și PC conectate la internet pe regiuni de dezvoltare, în 2017. Doar 35,6% din firmele din Regiunea Nord-Vest (altele decât microîntreprinderi) aveau site-uri web, la mare distanță de cele din București-Ilfov și la 15,2 puncte procentuale față de cele din regiunea Centru.

Accesul la internet

La nivelul 2018, în proporție de 79,8 % gospodării din România au acces la rețeaua de Internet acasă comparativ cu anul 2011 când doar 43,3% aveau acces. Interesul manifestat pentru conectarea la Internet este influențat însă de posibilitățile oferite în plan teritorial de furnizorii acestui serviciu și disponibilitatea financiară pe care fiecare gospodărie o are. Transpunerea acestora în decizia de a achiziționa un computer acasă sau de conectare la rețeaua de Internet pot explica decalajele mari întâlnite între mediul urban și cel rural.

În anul 2018, Regiunea Nord-Vest este pe locul 3, cu 72%, în ceea ce privește proporția gospodăriilor dotate cu computer acasă, după București-Ilfov și Vest. Nord-Vest se afla în creștere față de 2011, în ceea ce privește acest indicator, când 45% din gospodării erau dotate cu

calculator. 61% din cetățenii din regiunea Nord-Vest utilizează internetul zilnic, 12% din persoanele cu vârste cuprinse între 16 și 74 de ani au interacționat cu autorități publice prin intermediul internetului. Regiunea Nord-Vest se află pe locul al treilea după București-Ilfov și Vest, în 2018 cu 74%, în ceea ce privește conectarea la internet a gospodăriilor, într-o creștere față de 2011. Ponderea persoanelor în vârstă de 16-74 ani care au folosit cel puțin o dată internetul în anul 2018 poziționează regiunea Nord-Vest pe locul 3 cu 83,9%.

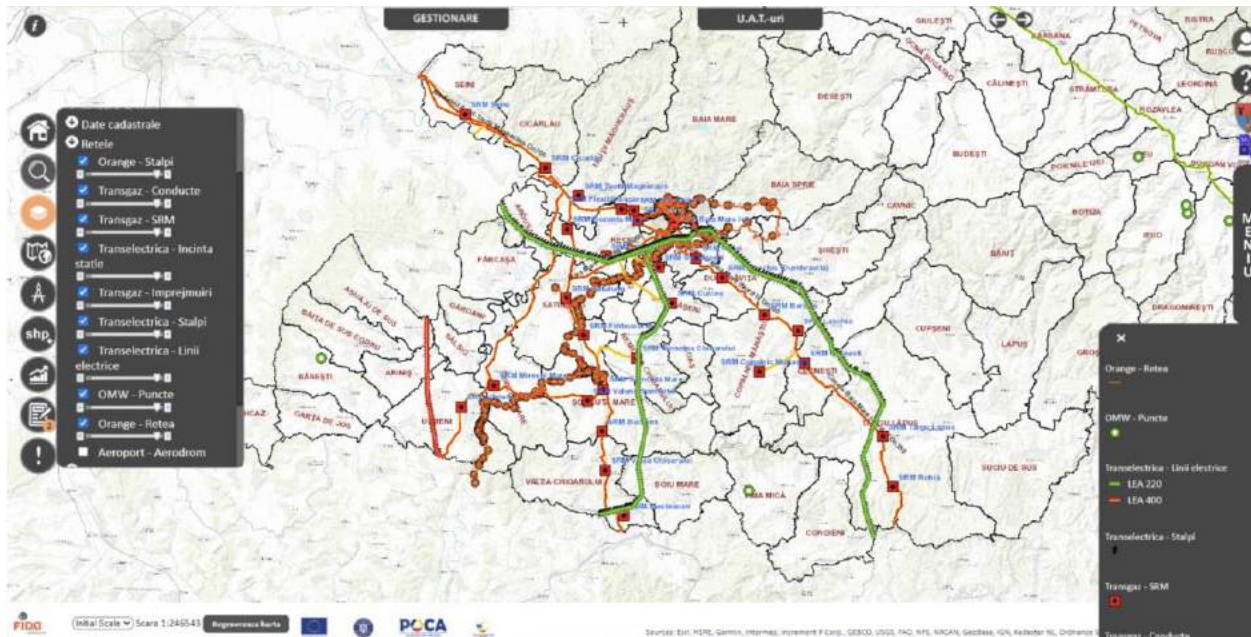
Broadband

Conform EUROSTAT, în 2018 un procent de 87% din gospodăriile din Regiunea Nord-Vest au avut acces internet broadband, față de numai 51% în 2012. Raportat la nivel național, Regiunea Nord-Vest ocupă locul doi, după Regiunea București-Ilfov.

Harta "zonelor albe NGN" reprezentând localitățile care nu sunt acoperite de rețele de generație viitoare (Next Generation Network) a fost publicată în 2018 de Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații - ANCOM (localități rurale din România încă nedeservite de rețele fixe cu viteze de 30 Mbps sau mai mari, la persoane fizice). Sunt identificate zone albe NGN cu rețea fixă <30 Mbps (albastru) și zone albe NGN fără rețea fixă (roșu).

În decursul anului 2020, ANCOM a supus unei consultări cu furnizorii de servicii publice de comunicații electronice relevanți o primă versiune de hartă privind acoperirea cu rețele publice de comunicații electronice destinate furnizării de servicii de bandă largă la puncte fixe, ce a fost realizată de Autoritate în 2019 pe baza informațiilor primite de la furnizori. La consultare au participat un număr de 266 de furnizori de servicii publice de comunicații electronice. În urma acestei consultări a fost obținută cea de-a doua versiune a hărții privind acoperirea cu rețele publice de comunicații electronice destinate furnizării de servicii în bandă largă la puncte fixe. La finalul anului 2020 s-a demarat procesul necesar realizării consultării publice a celei de a doua versiuni de hartă, astfel încât, la finalizarea acestui proces să fie definitivată la nivelul ANCOM versiunea consolidată a hărții privind acoperirea cu servicii de bandă largă. Județul Maramureș are câteva zone neacoperite situate în zona muntoasă.

Captura de ecran de mai jos este surprinsă din cadrul aplicației de management geospațial al județului:

Sursa: intragis.cjmaramures.ro - captură ecran

Industria de Software și Servicii

În analiza pieței de IT&C a județului Maramureș am luat în considerare documentul **Studiu privind impactul industriei de software și servicii IT în economia României**, redactat de ANIS (Asociația patronală a industriei de software și servicii), publicat în decembrie 2021 (link aici: https://anis.ro/wp-content/uploads/ANIS_RB_Studiu-privind-impactul-industriei-SWIT_FINAL.pdf), precum și de datele oficiale înregistrate de companiile de software maramureșene la Registrul Comerțului – bilanțuri depuse la nivelul anului 2020 (ultimele date financiare anuale oficiale existente).

Astfel, conform Studiului ANIS, la nivel național, Industria de software și servicii aduce un aport de 6,2% din Produsul Intern Brut (PIB), ceea ce însumează aproape 13,6 miliarde de Euro. Totodată, industria de software și servicii crește de 3 ori mai repede decât economia. Dacă în ultimii 5 ani analizați (2015-2020), creșterea economică a României a fost de 6%, piața de IT&C a înregistrat o creștere de 17%. De asemenea, industria înregistrează cea mai rapidă rată de creștere a angajaților în ultimii 5 ani, o creștere anuală de circa 10.000 de persoane. Deși cererea de forță de muncă din sectorul IT&C și, implicit, din industria de software și servicii IT, este în continuă creștere, există un deficit semnificativ de specialiști, de circa 10.000 pe an.

Potrivit studiului, cca. 270.000 de angajați sunt susținuți în total de industria de software și servicii IT, respectiv toți salariații care există, în medie, la nivelul a două județe din România. Mai exact, aceștia sunt 135.000 angajați în companiile cu activitate principală în software și servicii IT (impact direct), peste 73.000 angajați susținuți de-a lungul lanțului de furnizori români ai întreprinderilor din industrie (impact indirect) și peste 65.000 angajați susținuți prin salariile cheltuite în economia națională (impact indus).

În prezent, România are a treia cea mai mare bază de specialiști din CEE și o creștere de 1,2 ori mai mare față de regiune. Deși țara noastră are cea mai mică densitate a companiilor comparativ

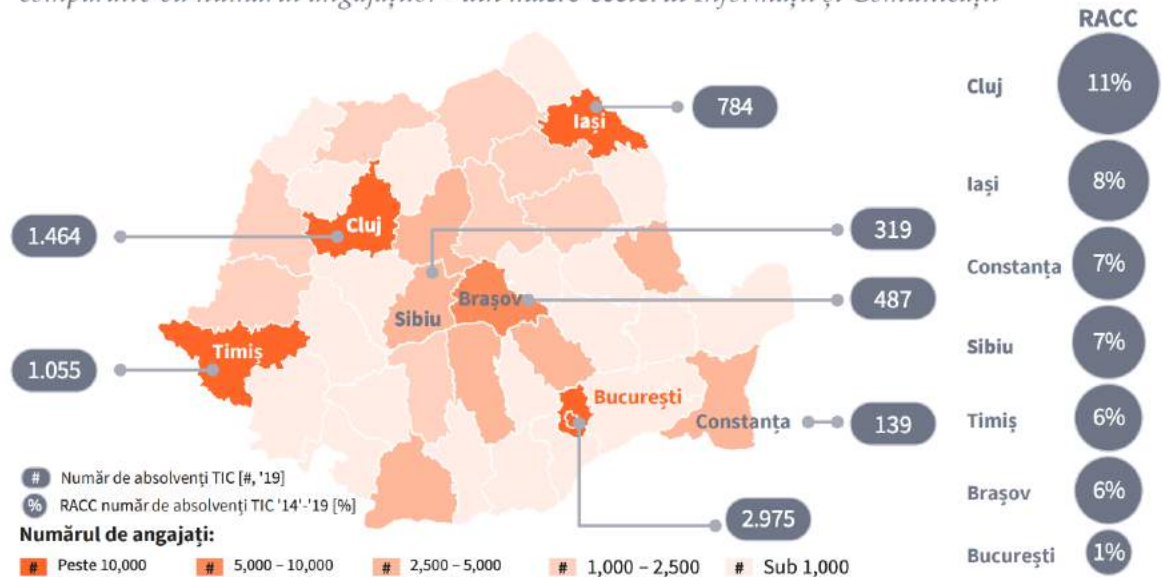
cu statele vecine și o performanță relativ scăzută în inovație, facilitățile fiscale reprezintă, momentan, un avantaj competitiv regional. Potrivit reprezentanților ANIS, în lipsa unor măsuri suplimentare de susținere a industriei IT, competitivitatea în regiune se va eroda. Totodată, emigrarea va deveni mai atractivă pentru specialiștii tech, iar costurile cu personalul și viteza de creștere a industriei se vor alinia mediei CEE.

Comparativ, județul Maramureș înregistrează 212 firme în domeniul IT&C (0.38% din totalul firmelor județului) (167 active – cu rezultate financiare depuse la registrul comerțului la nivelul anului 2020), însumând o cifră de afaceri de peste 233 milioane lei (1.3% din totalul județului). Se observă astfel că județul Maramureș se află mult sub cifrele naționale ale industriei, aceasta fiind dezvoltată asimetric, pe baza aceluiași poli de creștere cunoscuți la nivelul țării.

Un factor extrem de important al concentrării industriei IT&C, nedistribuirii uniforme și dezvoltării regionale, îl reprezintă existența unor centre universitare specializate. Astfel, București, Cluj-Napoca, Timișoara și Iași sunt principalele hub-uri TIC din România, concentrând peste două treimi atât din numărul angajaților, cât și din numărul absolvenților TIC. Totuși, se poate observa o eferescență și în cazul unor centre mai mici, Sibiu, Brașov și Constanța înregistrând creșteri semnificative în ultimii 5 ani.

Mai jos, un grafic relevant conținând Distribuția pe județe a principalelor centre universitare TIC din România, comparativ cu numărul angajaților¹⁾ din macro-sectorul Informații și Comunicații, grafic preluat din Studiul Anis

Figura nr. 16. Distribuția pe județe a principalelor centre universitare TIC din România, comparativ cu numărul angajaților¹⁾ din macro-sectorul Informații și Comunicații

1) Conform activitate omogena

Sursa: INS, Prelucrări suplimentare

Sursa: Studiul ANIS - vezi link mai sus

Maramureșul se situează astfel într-o a 3-a categorie privind dezvoltarea pieței IT&C, atât în privința resurselor pe care le angajează, cât și în privința cifrelor de afaceri realizate.

Trebuie să menționăm totuși că cifrele oficiale sunt viciate față de realitatea terenului, în sensul că în Maramureș sunt prezente cu punct de lucru fizic (dar fiscal nedeclarate) filiale ale unor mari

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

companii de software românești și străine, care angajează sute de alte persoane și care generează cifre de afaceri reale, dar care nu sunt oficial înregistrate în statistica județului. Un singur exemplu în acest sens – cel mai mare angajator care apare în statistici numără ușor peste 100 persoane angajate, în timp ce cel mai mare angajator în industria de IT&C a județului numără peste 350 de persoane angajate. Din aceeași perspectivă, nu sunt deloc de neglijat departamentele software ale marilor firme angajate în industria județului, firme care nu sunt înregistrate ca fiind firme de software dar care au departamente interne semnificative, uneori mai mari și mai puternice în termeni de oameni angajați și evident venituri generate de aceștia decât firmele de software declarate.

Și nu în ultimul rând, în contextul Covid care a nivelat granițele prin implementarea conceptului work from home, ia o deosebită amploare fenomenul profesionistilor care lucrează sub forma de contract, sau tot mai mult, sub forma de companii de software cu 1 singur angajat, în formula work from home, pentru firme software din România, dar mai ales din exteriorul României – lucru extrem de greu de surprins în statistici și cifre.

Revenind la o dimensiune națională, în prezent, România are a treia cea mai mare bază de specialiști din CEE și o creștere de 1,2 ori mai mare față de regiune. Deși țara noastră are cea mai mică densitate a companiilor comparativ cu statele vecine și o performanță relativ scăzută în inovație, facilitățile fiscale reprezintă, momentan, un avantaj competitiv regional.

Potrivit reprezentanților ANIS, în lipsa unor măsuri suplimentare de susținere a industriei IT, competitivitatea în regiune se va eroda. Totodată, emigrarea va deveni mai atractivă pentru specialiștii tech, iar costurile cu personalul și viteza de creștere a industriei se vor alinia mediei CEE.

ANIS estimează că în cazul menținerii situației actuale (scenariul de bază), industria poate contribui la PIB cu o valoare adăugată brută de circa 17,4 miliarde de euro în 2025.

Pe de altă parte, valoarea poate crește până la 20,4 miliarde de euro, dacă se instituie măsuri de îmbunătățire continuă a competitivității, ori poate scădea până la 15,7 miliarde de euro dacă se înregistrează o deteriorare abruptă a competitivității.

Printre măsurile de consolidare a competitivității se numără: menținerea scutirilor fiscale, introducerea unor măsuri suplimentare de încurajare a industriei și stimularea inovării. Pe de altă parte, decelerarea competitivității va avea loc dacă se vor elimina scutirile fiscale, România va deveni necompetitivă în regiune, iar ritmul de creștere va scădea.

Local, județean, prezența locală a Universității Tehnice din Cluj trebuie întărită și încurajată, atât prin parteneriate academice extinse, cât mai ales prin implicarea companiilor locale, prin înființarea de centre de studiu specializate, de laboratoare de cercetare dedicate, și de ce nău, prin înființarea unor clustere/hub-uri de inovare prin implicarea autorităților județene și locale.

Din perspectiva companiilor implicate în domeniul IT, al cifrelor de afaceri realizate, județul maramureș se încrie perfect în dinamica națională, fiind unul din domeniile cu cea mai rapidă creștere și cu unul din cele mai bune rapoarte număr de angajați/cifră de afaceri/profit:

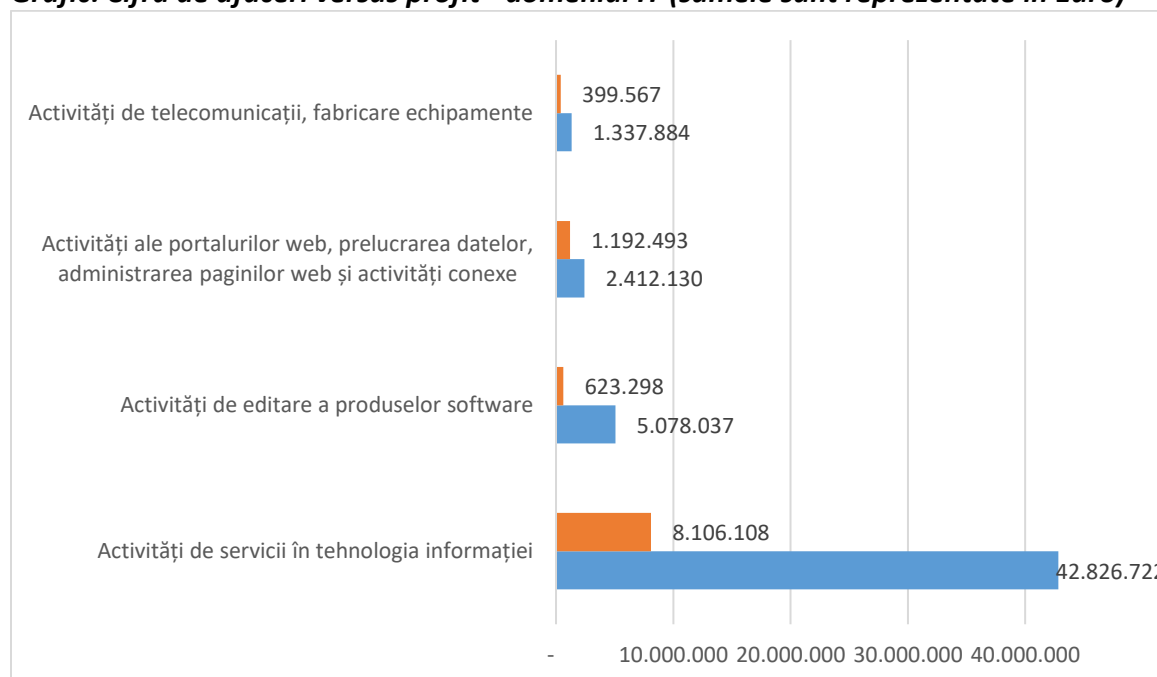
UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Grupă CAEN	Denumire	Număr firme	Cifra afaceri(EURO)	Profit brut(EURO)	Număr salariați
620	Activități de servicii în tehnologia informației	205	42,826,722	8,106,108	468
582	Activități de editare a produselor software	14	5,078,037	623,298	175
631	Activități ale portalurilor web, prelucrarea datelor, administrarea paginilor web și activități conexe	68	2,412,130	1,192,493	100
262, 611, 612, 619, 721, 711	Activități de telecomunicații, fabricare echipamente	30	1,337,884	399,567	25
Total Cercetare, Dezvoltare și High-Tech		317	51,654,773	10,321,466	768

Sursa: Date INS - procesare și prezentare proprie

Grafic: Cifra de afaceri versus profit - domeniul IT (sumele sunt reprezentate în Euro)

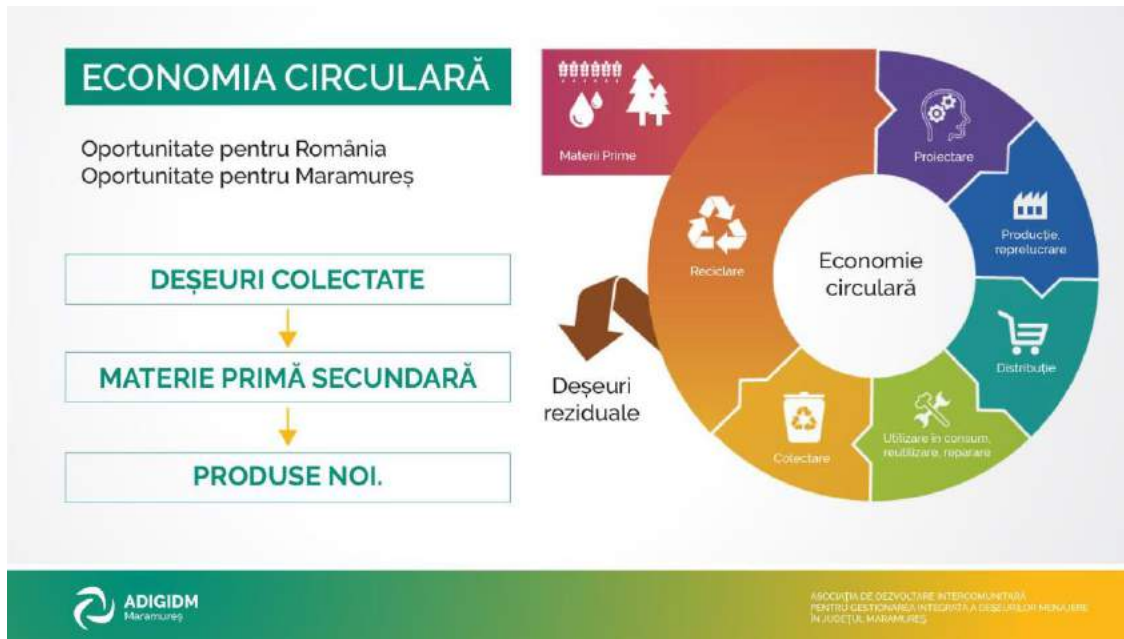
Sursa: Date INS - procesare și prezentare proprie

II.6.11. Economia circulară

De câțiva ani, în cercurile decizionale europene și mondiale se vehiculează un concept care nu este atât de nou, însă care abia acum începe să capete vizibilitatea și atenția cuvenită: **economia circulară**.

Principiile care stau la baza economiei circulare sunt: folosirea în comun, repararea, renovarea, re folosirea, reciclarea.

În cele mai simple cuvinte, economia circulară este o economie care produce **zero deșeuri**. Este o paradigmă nouă, un circuit economic în care, încă din faza de design, totul se proiectează în așa fel încât ceea ce intră într-un produs sau proces, se încadrează în două categorii: fie este o componentă biodegradabilă, fie este o componentă cu 100% potențial de reciclare. Când un produs ajunge la sfârșitul duratei sale de viață, materialele din care este făcut sunt păstrate în cadrul economiei de câte ori este posibil prin re folosire/reciclare. Acestea pot fi folosite din nou și din nou, creând astfel o valoare suplimentară.

Sursa: ADIGIDM Maramureș

În paradigma actuală a economiei liniare, procesele sunt destul de clare: companiile extrag sau cumpără materiile prime, care intră în fabricarea unor produse pe care le vând consumatorilor, iar aceștia le folosesc până când nu mai au nevoie de ele și le aruncă. Cu alte cuvinte, va fi nevoie de tot mai multe resurse, iar resursele planetei sunt tot mai limitate. Pe de altă parte, cantitatea enormă de deșuri care trebuie depozitate e la rândul ei o problemă majoră.

Avantajele economiei circulare:

- Reduce presiunea asupra mediului prin scăderea emisiei de gaze cu efect de seră și prin reducerea folosirii resurselor planetei în procesul de producție (energie, materie primă, apă etc.)
- Creșterea competitivității companiilor, care vor beneficia de resurse importante la prețuri mai mici
- Stimularea inovării în procesul de producție
- Creștere economică, crearea de locuri de muncă.

Un **exemplu** de transformare a economiei de tip liniar într-una circulară: trecerea de la vânzarea de produse (care poluează prin faptul că se consumă multe resurse în faza de producție și prin faptul că vor fi aruncate ca deșeu în final) la vânzarea de servicii. Astfel, o fabrică de utilaje de exemplu nu va mai produce pentru a vinde mii de exemplare, ci va produce mai puține și le va închiria. Un aparat de șlefuit, care este folosit ocazional, și stă mare parte din timp neutilizat, nu va fi vândut de companie, ci va fi închiriat contra unei sume mai mici, către mai mulți utilizatori. Cele mai cunoscute exemple care pun în practică acest model de afacere sunt Uber (folosirea în

UNIUNEA EUROPEANĂ

comun a automobilelor) și Airbnb (locuințe în care nu locuiește nimeni sunt puse la dispoziția turiștilor).

În decembrie 2015, Comisia Europeană a prezentat un pachet de măsuri privind trecerea la economia circulară, pachet care include o serie de măsuri ce vor fi luate în anii următori, precum și patru propuneri legislative pentru revizuirea Directivelor privind deșeurile, crescând țintele de refolosire / reciclare pe toate fluxurile.

Măsurile incluse în pachet acoperă întregul ciclu de viață al produselor, de la etapele de concepere și producție până la consum și o mai bună gestionare a deșeurilor atunci când produsele ajung la sfârșitul vieții lor utile.

Țintele de depozitare, refolosire și reciclare a deșeurilor, ce trebuie atinse până în 2030:

- Creșterea procentului de refolosire / reciclare din totalul deșeurilor municipale la 65%;
- Creșterea procentului de reciclare a deșeurilor din ambalaje la 75%;
- Deșeurile municipale depozitate reduse la maxim 10% din totalul deșeurilor.

De asemenea, propunerea legislativă promovează cooperarea între industrii, deșeurile generate de un proces devenind astfel materiale secundare pentru altele, printr-un cadru juridic simplificat pentru produsele secundare și încetarea statutului de deșeu, creând o mai mare certitudine pentru operatorii de pe piețele respective. Alte măsuri promovează prevenirea generării deșeurilor, îndeosebi a celor alimentare.

Uniunea Europeană cere statelor membre să ia toate măsurile ca până în 2050 să se atingă obiectivul de zero deșuri. România este obligată să se conformeze și de aceea Guvernul, prin Ministerul Mediului, a finalizat **Planul Național de Gestionare a Deșeurilor**, care conține și Programul Național de Prevenire a Deșeurilor. Scopul reglementării este, printre altele, de a permite continuarea investițiilor în instalații de ultimă generație, necesare asigurării unui management performant al deșeurilor la nivel național. Asta presupune ca autoritățile publice centrale și locale să colaboreze cu operatorii privați din domeniu, pe care să îi sprijine în activitatea pe care o desfășoară.

Recent, în cadrul proiectului REDUCES – “Regândirea Dezvoltării Durabile în Regiuni Europene Utilizând Modele de Afaceri ale Economiei Circulare” implementat de Consiliul Județean Maramureș în parteneriat internațional, a fost finalizat un document strategic privitor la “starea de fapt” a Economiei Circulare din Maramureș.

Raportul regional denumit „Economia Circulară - Raport - Status Quo Județul Maramureș” a fost elaborat de Consiliul Județean cu consultanța externă a Camerei de Comerț și Industrie Bistrița Năsăud și rezumă rezultatele studiilor realizate cu privire la afacerile și acțiunile existente în economia circulară, punctele forte, oportunitățile, provocările și punctele slabe din județul Maramureș.

Documentul „Economia Circulară Raport Status Quo Județul Maramureș” oferă baza următoarelor activități planificate în proiectul REDUCES alături de celelalte cinci rapoarte ale partenerilor internaționali din Finlanda, Marea Britanie, Regatul Țărilor de Jos, Spania și Bulgaria.

Pentru evaluarea stării economiei circulare în județul Maramureș au fost utilizate informațiile din strategiile cheie care se concentrează pe specializarea inteligentă a dezvoltării durabile a regiunii, precum și pe o cercetare prealabilă adresată factorilor interesați din județ. Toate documentele elaborate pot fi vizualizate în limba engleză pe site-ul Interreg Europe: <https://www.interregeurope.eu/reduces/news/news-article/9493/regional-ce-status-quo-reports-are-ready>.

Proiectul REDUCES - Regândirea Dezvoltării Durabile în Regiuni Europene Utilizând Modele de Afaceri ale Economiei Circulare” este implementat de Consiliul Județean Maramureș, în perioada 2019-2023, cu finanțare prin Programul Interreg Europe, cu scopul de a sprijini îmbunătățirea politicilor de dezvoltare regională prin promovarea modelelor de afaceri din domeniul economiei circulare durabile, în șase regiuni europene. REDUCES îmbunătățește colaborarea și schimbul de cunoștințe între regiuni, în domeniul economiei circulare, punând accent pe teme precum: prelungirea duratei de viață a produselor, reînnoire/regenerare, produsul ca serviciu, eficiența resurselor și reciclare, platforme de partajare.

CONSILIUL JUDEȚEAN MARAMUREȘ, titular al planului/programului **PLAN URBANISTIC ZONAL pentru Amenajarea unor platforme de compostare în vederea reducerii necesarului de depozitare (inclusiv amenajarea unei platforme pentru depozitarea deșeurilor biodegradabile și care nu pot fi supuse procesului de compostare)**, localitatea Satulung, a declanșat procedura depunerii solicitării de obținere a **avizului de mediu** pentru planul/programul menționat și declanșarea etapei de încadrare.

II.6.12. Calitatea vieții

Condiții materiale de trai

Produsul Intern Brut pe cap de locuitor este un indicator primar al măsurării performanțelor economice a zonei respective (care însumează veniturile, producția, exporturile, consumul etc.), dar care este utilizat și ca indicator al nivelului de trai.

În ultimii 10 ani (perioada 2007-2017), PIB pe cap de locuitor a crescut la nivel național de la 6.083 de euro la 9.565 de euro – procentual, creșterea este de 57%.

În 2007, când economia județului era dependentă de minerit, PIB pe cap de locuitor în Maramureș era de 4.066 de euro, cu 2.017 euro mai puțin decât media pe țară (6.083 de euro), județul situându-se pe locul 29 în clasamentul național (41 de județe + București), fiind devansat, în ordine, de: București, Ilfov, Timiș, Cluj, Brașov, Constanța, Sibiu, Argeș, Alba, Arad, Prahova, Bihor, Hunedoara și Gorj, Mureș, Vâlcea, Harghita, Covasna, Bistrița-Năsăud, Brăila, Sălaj, Caraș-Severin, Iași, Dâmbovița, Dolj, Satu Mare, Galați și Bacău.

Procentual, în 2007, PIB pe cap de locuitor în Maramureș era tot unul relativ scăzut: 66,84% din media națională.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

10 ani mai târziu, în 2017, găsim județul Maramureș șapte poziții mai sus în clasamentul național, pe locul 22, cu un PIB pe cap de locuitor de 7.133 de euro, mai mic cu 2.435 de euro decât media națională (9.565 de euro). Pe baza acestui criteriu de măsurare a calității vieții, Maramureș a fost devansat în 2017 de București, Timiș, Constanța, Cluj, Brașov, Ilfov, Alba, Sibiu, Prahova, Arad, Gorj, Argeș, Dolj, Bihor, Mureș, Vâlcea, Sălaj, Hunedoara, Tulcea, Caraș-Severin și Iași. Procentual, în 2017, PIB pe cap de locuitor în Maramureș era 74,57% din media națională.

Concluzie: în ultimii 10 ani, PIB pe cap de locuitori în județul Maramureș a crescut cu 3.067 de euro, într-un ritm valoric puțin mai lent decât media națională (în acest caz, creșterea valorică a fost de 3.482 euro). Procentual, creșterea este de 57% și se încadrează în media națională (57,2%). Mai exact, calitatea vieții în Maramureș a crescut în ritmul mediei naționale.

Social Progress Imperative este o organizație nonprofit globală cu sediul în Washington, DC, care oferă factorilor de decizie și cetățenilor obișnuiți cele mai bune date despre sănătatea socială și de mediu a societăților lor și ajutându-i să prioritizeze acțiunile care accelerează progresul social. De când a fost lansat pentru prima dată în 2014, Indicele Progresului Social a fost adoptat de lideri inovatori de la Londra până în India până în pădurile tropicale din Brazilia. Ei își aplică cadrul riguros pentru a aborda provocările sociale de astăzi și pentru a accelera eforturile de a conduce societăți echitabile, incluzive și înfloritoare.

Conform Raportului pentru anul 2021, din cele 168 de țări analizate, România a fost încadrată în grupa 3, scor cuprins între 70 și 80, grupă care conține 35 țări. România se situează pe locul 44, obținând un scor general de 78,41 puncte (dintr-un total de 100 puncte).

Tabloul de punctaj evidențiază punctele forte și punctele slabe relative ale unei țări în comparație cu 15 țări similare cu un PIB similar pe cap de locuitor.

În cazul României, comparația a fost făcută cu: Grecia, Turcia, Oman, Panama, Croația, Letonia, Malaiesia, Rusia, Slovacia, Ungaria, Trinidad și Tobago, Kazakhstan, Polonia, Chile, Portugalia.

Redăm în cele ce urmează punctajele pe câteva variabile pe care le considerăm importante:

Sănătate:

Nr.crt	Domeniul	Punctaj/valoare	Poziție	Nivel
1	Nutriție și îngrijire medicală	95,57	52	mediu
	Decese cauzate de boli infecțioase	27,18	51	mediu
	Rata mortalității infantile	6,98	49	mediu
	Nașteri prenatale	7,18	74	mediu
	Rata mortalității maternale	17,13	50	mediu
	Subnutriție	2,50	1	mediu
2	Sănătate și bunăstare	63,74	81	scăzut
	Speranța de viață la 60 de ani	20,42	72	mediu
	Decese premature din cauza bolilor netransmisibile (decese/100.000)	414,49	100	scăzut
	Acces egal la asistență medicală de calitate	1,76	100	scăzut
	Accesul la serviciile de sănătate esențiale	79,76	45	mediu

Educație:

Nr.crt	Domeniul	Punctaj/valoare	Poziție	Nivel
1	Acces la cunoștințe de bază	82,81	73	scăzut
	Femei fără școală	0,01	43	mediu
	Acces egal la educație de calitate	1,59	107	scăzut
	Înscrierea la școala primară	87,50	113	scăzut
	Nivelul de studii medii	90,80	37	mediu
	Paritatea de gen la nivel secundar	0,06	69	scăzut
2	Acces la învățământul superior	68,47	43	mediu
	Documente citate	0,80	48	mediu
	Libertatea academică	0,94	25	mediu
	Femei cu studii avansate	0,53	54	mediu
	Ani de școlarizare terțiară	2.39	64	scăzut
	Universități ponderate de calitatea învățământului	35.40	38	mediu

Relaxare și interacțiuni sociale

Nr.crt	Domeniul	Punctaj/valoare	Poziție	nivel
1	Incluziune	47,24	85	mediu
	Egalitatea puterii politice după gen (0=putere inegală; 4=putere egală)	2.05	73	mediu
	Egalitatea puterii politice pe grupe sociale (0=putere inegală; 4=putere egală)	2,67	49	mediu
	Egalitatea puterii politice în funcție de poziția socioeconomică (0=putere inegală; 4=putere egală)	1,71	116	scăzut
	Discriminarea și violența împotriva minorităților	6.00	90	mediu
	Acceptarea homosexualilor și lesbienelelor	0,27	75	scăzut

Siguranța economică și fizică

Nr.crt	Domeniul	Punctaj/valoare	Poziție	Nivel
1	Siguranță personală	78,29	38	mediu
	Decese din cauza violenței interpersonale (decese/100.000)	1,57	50	mediu
	Decese legate de transport (decese/100.000)	11.52	61	mediu
	Criminalitate percepută	3.00	36	mediu
	Crime politice și tortură	0,93	42	mediu

Guvernarea și drepturile fundamentale

Nr.crt	Domeniul	Punctaj/valoare	Poziție	Nivel
--------	----------	-----------------	---------	-------

1	Drepturi personale	89.01	41	Mediu
	Accesul la justiție	0,80	58	mediu
	Libertate de exprimare	0,90	38	mediu
	Libertatea de religie (0=fără libertate; 4=libertate deplină)	3,55	75	mediu
	Drepturi politice	35.00	38	mediu
	Drepturile de proprietate ale femeilor	4,84	18	mediu

Mediul natural și de viață

Nr.crt	Domeniul	Punctaj/valoare	Poziție	Nivel
1	Apă și canalizare	92,77	62	mediu
	Acces la sisteme sanitare îmbunătățite (proportia populației)	0,85	98	scăzut
	Acces la sursa de apă îmbunătățită (proportia populației)	1.00	20	mediu
	Decese cauzate de apă nesigură, salubritate și igienă	0,47	40	mediu
2	Locuințe	91,24	35	mediu
	Poluarea aerului casnic, decese imputabile	6.40	74	mediu spre scăzut
	Nemulțumirea față de accesibilitatea locuințelor	0,42	62	mediu
	Acces la energie electrică (% din populație)	100.00	1	mediu
	Utilizarea combustibililor curați și a tehnologiei pentru gătit (% din populație)	100.00	1	mediu

Experiența generală a vieții

Nr.crt	Domeniul	Punctaj/valoare	Poziție	Nivel
1	Libertate personală și alegere	70,90	47	mediu
	Cerere satisfăcută privind contracepția	74,20	66	mediu
	Percepția corupției	44.00	60	mediu
	Căsătoria timpurie	5,54	66	mediu
	Tineri care nu urmează educație, angajare sau formare (% dintre tineri)	14.66	55	mediu
	Angajare persoane vulnerabile	23.09	66	mediu

Analiza din perspectiva Indicelui de Progres Social (Social Progress Index – SPI) privind calitatea vieții și bunăstarea socială

România ocupă locul 44 din 168 de țări, într-un clasament mondial privind calitatea vieții și bunăstarea socială. Astfel, țara noastră continuă să rămână pe ultimul loc între statele membre

UNIUNEA EUROPEANĂ

ale Uniunii Europene din acest punct de vedere, potrivit studiului Indicele de Progres Social 2021. Cu punctajul de 78,41 de puncte din 100, România se regăsește în rândul țărilor din a treia categorie din clasament, după Argentina, Ungaria și Bulgaria.

Pandemia de COVID-19 nu a anulat progresul social înregistrat pe parcursul a câțiva ani, dar este remarcabil faptul că, în 2021, indicele la nivel global este ușor mai ridicat decât cel din 2020 (65,05 puncte din 100, comparativ cu 64,68, în 2020). România a înregistrat progrese în toate cele trei categorii analizate – nevoi de bază, bunăstare și oportunități, dar nu a reușit să urce de pe ultima poziție.

În clasamentul mondial, România se regăsește în primele 50 de țări la toate cele trei categorii analizate, nevoi de bază (locul 41), oportunități (locul 45) și bunăstare (locul 50).

În 2021, pe primele locuri în clasament sunt Norvegia, Finlanda și Danemarca, iar pe ultimele, Ciad, Republica Centrafricană și Sudanul de Sud.

Din 2011, indicele global a crescut cu 4,63 puncte, ajungând la 65,05 în 2021, deși avansurile înregistrate nu sunt distribuite uniform la nivelul tuturor componentelor analizate.

În perioada 2011-2021, 147 dintre țările analizate (86%) au cunoscut o îmbunătățire cu cel puțin un punct a calității vieții și bunăstării sociale.

În ultimii zece ani, nouă coordonate s-au îmbunătățit la nivel global: accesul la informație și comunicații, apă și salubritate, locuință, acces la educație avansată, nutriție și îngrijire medicală de bază, acces la educație de bază, sănătate și bunăstare, calitatea mediului și libertate personală și de a alege.

Pe de altă parte, drepturile personale se regăsesc printre indicatorii care au scăzut de-a lungul perioadei analizate, în timp ce incluziunea și siguranța personală au stagnat.

Dacă analizăm din punct de vedere statistic, România se situează la un nivel mediu, deși problemele cu care ne confruntăm vor afecta în viitorul apropiat bunul mers al societății. Creșterea alarmantă și necontrolată a prețurilor în toate sectoarele, corelate cu un exod tot mai mare al populației active către țările din vest, vor genera dezechilibre mari în societate. Perspectiva degradării principalilor indicatori trebuie să constituie o preocupare permanentă a tuturor autorităților în perspectiva următorilor ani.

Dificultățile percepute de către respondenții români s-au redus între 2003 și 2016 în toate aspectele menționate. În 2003, cel mai mare obstacol de acces, perceput de către români, era cel legat de costul vizitei la doctor. Astfel, 30% dintre respondenți spuneau că este "foarte dificil" din cauza costului implicat de vizita la doctor. Sub efectul îmbunătățirii nivelului de trai și a creșterii veniturilor populației în anii următori, s-a diminuat procentul românilor care considerau costurile implicate de vizita la doctor ca un obstacol. În 2007 și 2011, aproximativ 15% din respondenții din România menționau acest aspect ca fiind "foarte dificil", iar în 2016 doar 10%. Timpul pare a fi un obstacol din mai multe puncte de vedere (timp pentru a obține programarea, timpul de așteptare în ziua consultației, timpul necesar între îndatoririle de slujbă și cele de îngrijire a copiilor sau a altor persoane dependente). În context european, românii sunt dezavantajați în privința accesului la serviciile medicale, sub toate aspectele investigate. Distanța reprezintă un obstacol important, fiind menționat ca aspect pentru care accesul este "foarte dificil" de către 9% dintre respondenții din România, triplu față de media UE. Percepția, indicator subiectiv, se

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

suprapune peste inegalitățile majore de acces la servicii medicale primare între diferite regiuni, județe, localități din România.

Numeroase localități din mediul rural au servicii medicale primare insuficiente sau acestea lipsesc.

Domenii deficitare, identificare și analiza (ex: condiții materiale de trai, condiții de habitat, relații sociale, ocuparea forței de muncă, siguranța, relații sociale)

Analizând punctajele acordate fiecăreia dintre coordonatele încadrate în cele trei categorii, țara noastră a obținut cele mai bune scoruri pentru accesul la comunicații și informații (locul 35), siguranța personală (locul 38), drepturile personale (locul 41) și accesul la educație avansată (locul 43).

La polul opus, coordonatele analizate pentru România care au înregistrat punctaje mai slabe sunt incluziunea (locul 85), sănătatea și bunăstarea (locul 81) și accesul la educația de bază (locul 73). Maramureșul nu iese din tiparul evoluției întregii țări, dar are ca orice regiune particularitățile sale.

Astfel – exodul forței de muncă, în special bărbați către țările din vestul Europei și repatrierea a importante sume de bani și investițiile în locuințe, cuprinde două aspecte – primul se referă la faptul că sumele repatriate sunt investite în imobiliare – crescând astfel consumul de materiale și echipamente folosite la construcții, iar pe de altă parte îmbătrânirea populației din satele maramureșene. Reducerea învățământului primar, alături de nivelul de acces la cunoștințe de bază și accesul egal la educație de calitate sunt indicatori care pun în evidență problemele cu care ne vom confrunța în viitor. Asigurarea condițiilor materiale de trai – accesul la rețeaua de apă-canal, gaze, sunt elemente indispensabile ale asigurării opririi exodului populației către țările din vestul Europei. Asigurarea condițiilor de bază nu este singura soluție pentru oprirea acestui fenomen – locuri de muncă plătite în conformitate cu standardele europene ar fi o altă fațetă a acestui fenomen.

Situația grupurilor vulnerabile și identificarea măsurilor viabile privind creșterea calității vieții la următoarele categorii: minoritatea rroma din pungile de sărăcie, oamenii fără adăpost persoanele aflate în stări de promiscuitate, persoane vârstnice fără familii

Domeniul serviciilor sociale este unul încă slab dezvoltat la nivel național, numărul furnizorilor licențiați și a serviciilor acreditate fiind redus comparativ cu nevoile existente, iar acoperirea geografică a acestor servicii fiind limitată, cu o concentrare mare a serviciilor în regiunile și județele mai dezvoltate și în mediul urban. Măsurile de politică publică destinate dezvoltării serviciilor sociale au început în anul 1997 când focusul a fost pe cele destinate protecției copilului, iar din 1998 a început și sprijinirea serviciilor oferite de către furnizorii privați. Din anul 2003 există legislație specifică pentru servicii sociale (OG 68/2003) care prevede chiar și acreditarea furnizorilor de servicii sociale. Schimbarea legislației în domeniul asistenței sociale a făcut ca și cea referitoare la servicii sociale să fie mult îmbunătățită, inclusiv prin crearea standardelor de calitate și a celor de cost pentru aceste servicii. În România există o serie de servicii sociale și socio-medicale dedicate persoanelor vârstnice. Acestea cuprind servicii oferite în regim rezidențial (căminele de bătrâni) sau non-rezidențial (centre de zi, îngrijiri la domiciliu, cantine sociale etc). După aderarea României la UE în 2007, pe fondul recomandărilor existente la nivelul

UE pentru dezvoltarea serviciilor sociale pentru vârstnici în contextul îmbătrânirii tot mai accentuate a populației, sunt adoptate primele măsuri de politică publică dedicate persoanelor vârstnice la nivel național în special prin legi și inițiative conexe de extindere a serviciilor sociale dedicate acestei categorii de vârstă. Deși există o lege pentru asistența socială a persoanelor vârstnice încă din 2010 (Legii nr.17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice), dezvoltarea serviciilor sociale în sistem ne-rezidențial pentru vârstnici a luat amploare după anul 2014.

Conform datelor Ministerului Muncii și Protecției Sociale pentru aprilie 2020 erau licențiate un număr de 575 de centre rezidențiale pentru vârstnici, 143 de centre de zi, 292 de servicii de îngrijire la domiciliu, 60 de centre rezidențiale de îngrijire și asistență medico-socială. La acestea se adaugă 142 de centre de preparare și distribuție a hranei pentru persoanele aflate în risc de sărăcie la care și persoanele vârstnice se numără printre beneficiari.

Perioada pandemiei a dus la o creștere a numărului serviciilor sociale licențiate cu 72 de centre rezidențiale, 13 centre de zi, 1 serviciu de îngrijire la domiciliu, 5 centre de preparare a mesei. Cele mai multe dintre aceste servicii sunt deținute de către furnizori privați, respectiv organizații neguvernamentale, culte religioase și operatori economici.

Referința la grupurile sociale vulnerabile se face în contextul în care la acest moment Consiliul Județean Maramureș și autoritățile locale trebuie să-și reorienteze întreaga activitate din acest domeniu. Evoluția societății, mărirea numărului de persoane vârstnice va necesita reorientarea eforturilor autorităților competente în domeniu. La acest moment – DGASPC este bine ancorat în problematica asigurării asistenței copilului, a protecției mamelor dar strategia dezvoltării acestor sectoare în viitor trebuie să fie în concordanță cu evoluția fenomenului. Consiliul Județean Maramureș trebuie să-și canalizeze eforturile spre o schimbare fundamentală a concepției – să devină din principal furnizor de servicii, pionul principal în conceperea și coordonarea politicilor în acest domeniu, prin liberalizarea și externalizarea serviciilor sociale.

În acest moment 80% din costurile de întreținere a unei persoane vârstnice sunt destinate plății personalului.

Reorientarea serviciilor spre servicii pentru îngrijirea persoanelor vârstnice – servicii de asigurare a îngrijirii de zi, servicii de îngrijire la domiciliu, prin externalizarea serviciilor la un standard de cost bine definit, și monitorizarea respectării criteriilor de calitate de către operatorii care vor contracta aceste servicii va duce la o îmbunătățire semnificativă a calității serviciilor prestate, cu același cost.

Schimbarea orientării trebuie să vizeze creșterea capacității de monitorizare a serviciilor, iar acestea trebuie trecute în spațiul privat. Ca și în alte domenii investitorii au nevoie de predictibilitate – astfel elaborarea de politici în domeniu ar orienta investitorii spre acest domeniu. Acest lucru ar rezolva criza de resurse umane existentă în sistem și celălalt aspect – modernizarea infrastructurii, care suferă în acest moment. Acoperirea acestui domeniu cu parteneriate public-private și orientarea către serviciile private ar rezolva o multitudine de probleme, fără a scădea calitatea serviciilor.

Aceleași orientări ar trebui să fie predominante și în relația cu minoritatea romă. Atragerea copiilor în învățământ și menținerea interesului acestora pentru școală este condiția de bază în menținerea unui echilibru în cadrul acestei minorități.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Contribuții efective ale mediului antreprenorial la creșterea calității vieții în județ –

Contribuția firmelor la un viitor promițător trebuie să fie rezultatul impactului favorabil sporit al acestora asupra societății, iar acest obiectiv poate fi îndeplinit numai dacă firmele devin sustenabile. Pentru a-și asuma o asemenea provocare, tot mai multe firme trebuie să integreze sustenabilitatea în strategiile și operațiunile lor, dar aceasta nu poate fi obținută ușor. Specialiștii consideră că sustenabilitatea poate fi integrată pe deplin în strategia și operațiunile firmei, dacă aceasta depășește toate problemele, în fiecare etapă a procesului pentru câștigarea sustenabilității, și dezvoltă noi capacități pentru a rezolva asemenea provocări.

Calitatea vieții este influențată de mai mulți factori, de la nivelul de dezvoltare a societății în care trăiești, până la deciziile pe care le iei în ceea ce privește stilul de viață. Cu alte cuvinte, dincolo de factorii externi, care țin de măsurile economice și sociale, și pe care nu îi poți controla în mod direct, există o dimensiune individuală, cu un impact major asupra calității vieții.

Potrivit Eurostat, principalii indicatori ai calității vieții se referă la:

- resursele materiale - îți asigură nivelul de trai satisfăcător (plata facturilor, acoperirea financiară a nevoilor primare, investițiile în hobby-uri)
- activitatea zilnică - jobul pe care îl ai, activitățile de voluntariat;
- starea fizică - resursele financiare alocate pentru menținerea stării de sănătate, posibilitatea de a adopta un stil de viață sănătos;
- educația - accesul pe care l-ai avut la educație, experiențele care te-au format ca individ;
- calitatea timpului liber - ce hobby-uri îți permiți, ce vacanțe îți poți planifica, la ce evenimente culturale poți participa;
- securitatea economică - riscurile legate de stabilitatea jobului pe care îl ai, evoluția economică locală, națională și globală, crizele sanitare;
- mediul înconjurător - expunerea la diverși factori de poluare și felul în care îți influențează starea fizică și mintală.

Având ca punct de reper acești indicatori și raportându-ne la firme – indiferent în ce domeniu acționează – privat sau de stat- agenții economici contribuie la creșterea calității vieții prin:

- crearea de locuri de muncă – asigurând astfel resursele materiale necesare unui nivel de trai satisfăcător
- continuitatea afacerii – prin care asigură activitatea zilnică a angajatului, existența unui loc de muncă
- asigurarea unei remunerații în conformitate cu statutul din cadrul firmei – care asigură resursele financiare alocate pentru menținerea sănătății
- programe de calificare la locul de muncă, programe de inteship – contribuie la ridicarea nivelului de educație dar și la crearea unei legături cu instituțiile de învățământ
- timpul de lucru – în special întreprinderile care pot să implementeze lucrul de acasă – îmbunătățește calitatea timpului liber al angajaților. Adoptarea unui program de lucru flexibil crește posibilitatea practicării hobby-urilor, a vacanțelor ce ți le poți permite

UNIUNEA EUROPEANĂ

- contribuția la creșterea economică a județului – asigură dezvoltarea economiei locale și stabilitatea locurilor de muncă
- adoptarea de tehnologii nepoluante – asigură pastrarea unei bune calități a mediului, poluare redusă și un mediu propice pentru dezvoltare.

II.6.13. Studii de caz

CAZ DE SUCCES - ARAMIS

ARAMIS GROUP este un lanț integrat de companii localizat în Baia Mare. Cu un număr de peste 6.000 de angajați, în cadrul acestei companii se produce o gamă largă de mobilier, de la stadiul de design și procesare a materiei prime la controlul calității, depozitare și expediție.

Produsele Aramis ajung anual la zeci de mii de clienți de pe cinci continente, iar viziunea lor despre succes se bazează pe dezvoltarea permanentă profesională și personală a angajaților, precum și garantarea unor planuri de carieră atractive și stabile.

Aramis este liderul companiilor din Maramureș în ceea ce privește cifra de afaceri și numărul de angajați, la nivelul anului 2020.

CAZ DE SUCCES – ATP

ATP Exodus Group este o idee frumoasă devenită business de succes pe piața auto din România. Fondată în 1995 la Baia Mare această companie s-a extins inclusiv la nivel internațional, inovând prin produsele și serviciile puse la dispoziție.

Azi ATP Group oferă o gamă variată de bunuri și servicii prin intermediul diviziilor sale: ATP Automotive – Piese Auto Camioane, ATP Motors – Dealer și Service Auto, ATP Trucks – Producție Trucks&Buses, ATP Transit – Servicii de Transport și Utilaje și Stații de betoane.

Nevoia de sustenabilitate pentru produsele viitorului, deschiderea spre inovație și dezvoltare, înțelegerea fenomenului de globalizare și experiența ATP Group au condus spre apariția ATP Bus ca soluție alternativă în procesul de modernizare a transportului public urban.

Autobuzul electric este un produs adaptabil cerințelor locale de transport urban care oferă o autonomie de 200 de kilometri, ce poate fi extinsă până la 360 de km, o capacitate de până la 95 de locuri, costuri reduse de mentenanță, toate acestea beneficiind de o Omologare Europeană.

CAZ DE SUCCES - UAC

Universal Alloy Corporation Europe, subsidiara maramureșeană a grupului elvețiano-austriac Montana Tech Components, numără în prezent peste 2000 de angajați în cele două locații din Dumbrăvița și Tăuții Măgherauș.

Lider mondial al producătorilor de componente din aluminiu pentru industria aeronautică, UAC este și un actor important în viața comunității maramureșene.

Demarează constant investiții în tineri prin cursuri de specializare și investiții în echipamente de lucru, printre acestea numărându-se și dotarea unei săli a Centrului Universitar Nord din Baia Mare cu echipamente menite să încurajeze performanța academică locală. Recent, printr-o investiție de peste 150 de milioane de euro, a fost deschis și sediul de la Tăuții Măgherauș,

UNIUNEA EUROPEANĂ

localizat chiar în vecinătatea Aeroportului Internațional Maramureș, pentru a putea furniza componente de dimensiuni mai mari la nivel global direct prin intermediul transportului aerian.

CAZ DE SUCCES – EATON

Compania EATON Electro Producție, subsidiara locală a gigantului American EATON, deține două fabrici în județul Maramureș; una la Sârbi, iar cealaltă la Bușag. Cu un număr de peste 2000 de angajați, EATON produce o gamă largă de produse și servicii, de la sistemele eficiente din punct de vedere al consumului de combustibil, până la instrumentele de gestionare a lanțului de alimentare și componentele care ghidează în siguranță avioanele comerciale. Succesul lor pe piața locală din Maramureș se datorează și implicării active a acestora în viața comunității, prin stimularea incluziunii și a diversității. De asemenea, EATON pune la dispoziție și varii programe pentru absolvenți precum stagii de practică sau programe de dezvoltare a liderilor.

CAZ DE INSUCES – SOMPRODUCT

Somproduct este lider în comerțul on-line de tipul Home & Deco. Companie demarată la Baia Mare, a fost obligată să se mute la Cluj Napoca datorită creșterii explozive în contextul lipsei în județul Maramureș a unor facilități de tipul logistică/spații industriale.

II.7. Susținerea mediului de afaceri

II.7.1. Identificarea problematicii cu care se confruntă antreprenorii locali

Indiferent de performanțele sale economice, activitatea unei companii se va forma la intersecția între factorii de natură: legislativ-normativă, sociali, financiari, tehnologici, politici și globali. Fiecare factor influențează mediul antreprenorial într-un mod diferit și poate acționa atât în sensul scăderii cât și în sensul creșterii performanțelor sale. Gradul de adaptabilitate și flexibilitate a personalității antreprenorului au un cuvânt greu de spus.

Factori de natură legislativ-normativă.

Principala trăsătură a acestor factori se referă la caracterul lor extern. Acest tip de factori sunt generați în principal de statul român, de instituțiile sale, și din momentul aderării la Uniunea Europeană și de reglementările ei. Vizează în mod direct legile, actele, ordonanțele de guvern, dispozițiile cu caracter special sau alte proiecte de legi care se referă în mod direct la mediul antreprenorial. Spre deosebire de ceilalți factori, raportul de forțe pentru această situație este inegal. Indiferent de statutul, domeniul de activitate sau de elementele care țin strict de persoana antreprenorului, asupra factorilor menționați societatea comercială nu are putere de decizie în sensul schimbării lor. La nivel individual, fiecare companie trebuie să manifeste un comportament de adaptare și de înțelegere asupra condițiilor pieței pe care activează. Aici, un cuvânt greu de spus îl au organizațiile profesionale.

Factorii sociali

Factorii sociali sunt factori cu caracter dual și subiectiv, se întâlnesc atât în mediul extern cât și în mediul intern al întreprinderii. Factorii sociali în raport cu mediul extern întreprinderii sunt

reprezentați de furnizori, clienți (posibili și actuali), funcționarii statului, posibili investitori și partenerii de afaceri. În ceea ce privește factorii sociali interni, cea mai mare pondere o au angajații unei companii.

Factorii de ordin financiar

Factorii financiari nu introduc numai noțiuni teoretice în privința unor indicatori, ci prin analiza lor oferă informații relevante pe baza cărora se pot face verificări ale situației actuale, evaluări, dar și previziuni pentru o perioadă determinată de timp. O altă noțiune în definirea factorilor de ordin financiar se referă la posibilitatea infuziei cu cash-flow prin: credite, fonduri europene, împrumuturi de la stat și alte modalități. Principalii actori în categoria factorilor de ordin financiar sunt: instituțiile financiar-bancare, Banca Națională a României (BNR), Bursa de Valori București (BVB).

Factorii tehnologici

Factorii tehnologici au în vedere evoluția tehnologică și se regăsesc pe mai multe nivele. Astfel, își fac simțite efectele atât asupra obiectului principal de activitate al firmei, cât și asupra productivității unei companii.

Factorii politici

Pentru că stau la baza dezvoltării mediului antreprenorial, îi putem numi factori primari. Regimul politic a influențat în mod decisiv apariția sau dezvoltarea mediului antreprenorial într-o anumită țară sau zonă geografică.

Factorii de ordin global

Factorii de ordin global tratează cu precădere efectele pe care le au evenimentele din economiile puternice ale lumii, politica statelor care dețin monopol pe o anumită piață, conflictele armate, acordurile privind circulația mărfurilor sau ultimele descoperiri în domeniu.

Dintre problemele ridicate de către antreprenorii locali am reținut următoarele probleme

- Lipsa de mobilitate – transportul până la autostrăzi este foarte greu și datorită faptului că regiunea este deconectată de la marile rețele de transport
- Antreprenorii nu dispun de informații relevante în legătura cu sursele de finanțare, organizațiile care sprijină antreprenoriatul și programele de educație destinate lor. Mai mult decât atât, imaginea negativă a eșecului în afaceri în România, dar și mediul economic dificil sunt percepute ca obstacole importante de către aceștia
- Antreprenorii nu sunt mulțumiți de mediul de reglementare și impozitare – doar 36% dintre ei cred că România oferă o legislație eficientă pentru începerea unei afaceri, comparativ cu 51% dintre antreprenorii din UE. În ceea ce privește impozitele și stimulentele fiscale pentru start-up-uri, răspunsurile arată că acestea sunt destul de puține. Cu toate acestea, start-up-urile ar putea beneficia de stimulente fiscale care nu sunt în mod special dedicate lor, precum deducerile suplimentare pentru cheltuielile de cercetare și dezvoltare, facilități oferite pentru acoperirea cheltuielilor pentru utilități.

UNIUNEA EUROPEANĂ

- deficitul de resurse umane specializate reprezintă o problemă stringentă, mai ales datorită migrării forței de muncă
- lipsa unui brand puternic care să ofere notorietate și o garanție a calității – problematică legată

II.7.2. Relația instituțiilor statului cu mediul de afaceri, măsuri de optimizare și eficientizare

Dintre măsurile care ar putea fi adoptate pentru optimizarea și eficientizarea relației dintre instituțiile statului și mediul de afaceri putem menționa:

- înființarea de Forumuri/Parteneriate comercial-politice care implică comunitatea de afaceri, instituțiile de învățământ, sindicatele și organizațiile patronale, autoritățile locale, precum și cele de la nivel regional. Este un instrument care are ca scop promovarea inițiativelor care contribuie la dezvoltarea regiunii. Acestea și-ar putea concentra strategia asupra a trei domenii prioritare, în care companiile din regiune și-au dovedit capacitatea de lider în ultimii ani.

Cele trei domenii strategice propuse:

- Energie durabilă, cu accent pe eficiența energetică și pe producția de energie regenerabilă - vezi **Viziunea Strategică 2030.35%**;
 - Tehnologii de îmbunătățire a serviciilor de sănătate și servicii sociale;
 - Industria creativă și turism.
- modernizarea ecologică a economiei regiunii, prin sprijinirea creativității și inovației ca factori-cheie pentru dezvoltarea economică, oferind noi instrumente financiare pentru a completa gama de finanțare disponibilă. În acest sens, se pot folosi fondurile structurale ale UE, inclusiv al Fondului european de dezvoltare regională (FEDER), al Fondului social european (FSE) și al Fondului european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR).
 - accesul la capital pentru IMM-uri, prin acordarea de împrumuturi cu dobândă redusă, garanții și investiții de capital pentru înființarea, extinderea și achiziționarea de companii.
 - oferirea de sprijin pentru modernizarea ecologică a IMM-urilor, prin măsuri care măresc gradul de conștientizare, oferă informații și consiliere și promovează investițiile în eficiența energetică. Sprijinirea proiectelor care vizează utilizarea sporită a energiilor regenerabile și îmbunătățirea eficienței energetice și a securității aprovizionării
 - educația pentru spirit antreprenorial și sprijin pentru înființare de companii noi care poate fi asigurată printr-un program dezvoltat la nivel regional cu ajutorul Ministerului Economiei și Ministerul Învățământului într-o serie de școli. Elevii din clasele 10 -12 ar putea fi invitați să discute cu antreprenorii despre auto-angajare (selfemployment) și spiritul antreprenorial.
 - dezvoltarea de servicii de pilotare și coaching pentru diferite grupuri-țintă în vederea susținerii antreprenorilor începători la nivel regional. Toate măsurile ar trebui coordonate într-un sistem integrat și pot finanțate în baza actelor care vizează promovarea măsurilor de calificare și coaching pentru întreprinderile nou înființate și pentru IMM-uri

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

II.7.3. Măsurile de reducere a birocrației în relația mediului de afaceri cu administrația publică

Preocuparea autorităților centrale și locale pentru reducerea birocrației a fost concretizată în cadrul Strategiei pentru Consolidarea Administrației Publice, a Planului integrat pentru simplificarea procedurilor administrative aplicabile cetățenilor, documente strategice consolidate prin PNRR unde Componenta 7 o reprezintă Transformarea Digitală

- ✓ **Reforma R2. Tranziția către atingerea obiectivelor de conectivitate UE2025 și stimularea investițiilor private pentru dezvoltarea rețelelor de foarte mare capacitate** (*intervenția implică elaborarea unei hărți și a unor domenii prioritare pentru dezvoltarea infrastructurii de telecomunicații în zonele neacoperite, acordând prioritate municipalităților în care a fost pus în aplicare proiectul Ro-NET, construirea rețelei de acces (buclă locală) utilizând infrastructura existentă (rețeaua de instalații ale furnizorilor de energie electrică), dezvoltarea rețelelor hotspot (Wi-Fi), permițând conectarea rapidă a utilizatorilor și stimulente fiscale pentru investițiile în rețele și servicii de telecomunicații*)
- ✓ **Reforma R3. Asigurarea securității cibernetice a entităților publice și private care dețin infrastructuri cu valențe critice** (creșterea domeniului de protecție prin valorificarea know-how-ului deținut, precum și prin promovarea modelelor de bune practici în ceea ce privește asigurarea securității cibernetice, sporind, în același timp, nivelul de securitate cibernetică a entităților publice și private care dețin infrastructuri critice)
- ✓ **I19. Scheme dedicate perfecționării/recalificării angajaților din firme** Obiectivul acestei investiții este de a sprijini transformarea digitală a întreprinderilor mici și mijlocii prin creșterea competențelor digitale ale angajaților lor. Investiția se execută în mai multe etape. La început, va fi elaborat un curriculum pentru perfecționarea forței de muncă. Accentul se pune pe tehnologiile emergente (cum ar fi internetul obiectelor - the internet of things (IoT), volumele mari de date, învățarea automată, inteligența artificială, automatizarea proceselor roboților, tehnologia blockchain). În cea de-a doua etapă, un consultant sprijină administrația în stabilirea structurii formării și apoi se desfășoară cursurile pentru angajații IMM-urilor care și-au depus candidatura pentru a face parte din program.

II.7.4. Măsurile fiscale locale și un mediu prietenos pentru antreprenori

Majoritatea antreprenorilor susțin că aspectele de natură fiscală reprezintă cel mai mare obstacol în dezvoltarea unei afaceri în România, iar 65% dintre antreprenori cred că eșecul în afaceri este penalizat de către societate.

1/3 dintre antreprenori se așteaptă ca România să ofere un mediu prietenos pentru dezvoltarea afacerilor într-un orizont mediu de timp (5-10 ani).

Aproape 50% dintre antreprenori indică aspectele de natură fiscală, precum impredictibilitatea reglementărilor, complexitatea fiscalizării și nivelul taxelor, ca reprezentând cel mai mare obstacol în crearea și dezvoltarea unei afaceri în România.

De asemenea, din analiza cuvintelor utilizate de antreprenori pentru a indica obstacolele cele mai importante în dezvoltarea afacerilor se observă faptul că lipsurile le marchează activitatea, fie că este vorba despre lipsa predictibilității fiscale, a resurselor umane calificate, a susținerii

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

antreprenorilor de către administrațiile locale și centrale, lipsa incubatoarelor de afaceri sau a resurselor financiare.

Puțini dintre antreprenori consideră că reglementarea și fiscalizarea au cunoscut o evoluție pozitivă.

În viziunea antreprenorilor, primele măsuri guvernamentale care ar susține dezvoltarea afacerilor românești pe termen scurt sunt:

- reducerea poverii fiscale și acordarea de facilități fiscale,
- reducerea birocrației și simplificarea legislației, în special a Codului fiscal ,
- oferirea de garanții de stat pentru credite, mai ales pentru start-up-uri,
- îmbunătățirea colaborării și comunicării între mediul public și cel privat
- stabilitatea mediului fiscal (5%).

Potrivit sursei citate, antreprenorii consideră accesul la finanțare dificil sau foarte dificil, în scădere. Cele mai populare instrumente de finanțare cu impact pentru companiile antreprenoriale sunt

- creditele bancare,
- fondurile europene
- microfinanțarea.

În privința ariilor de acțiune ale Guvernului, antreprenorii români consideră următoarele măsuri ca fiind cele mai potrivite pentru a îmbunătăți accesul la finanțare al companiilor antreprenoriale:

- facilitățile fiscale pentru investițiile în companii mici;
- oferirea de garanții pentru credite;
- impozitarea redusă a câștigurilor de capital;
- eșecul în afaceri este penalizat.

Dintre măsurile care pot fi adoptate la nivel local putem menționa

- Încurajarea dezvoltării de organizații precum incubatoarele de afaceri, mentorii, cluburile de antreprenori. Majoritatea dintre antreprenori cred, însă, că efortul acestor organizații nu este suficient de coordonat. Dacă ar fi mai bine integrate și rationalizate, aceste resurse ar fi mult mai eficiente
- Acordarea de facilități fiscale locale pentru firmele care se încadrează în cerințele de protejare a mediului, implementare a proiectelor privind utilizarea energiei verzi, criterii stabilite și aprobate de către consiliul județean

II.7.5. Programe și măsuri privind reducerea emigrării și reîntoarcerea forței de muncă

Programele și măsurile privind reducerea emigrării și reîntoarcerea forței de muncă cuprinse în cadrul Strategiei Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, elaborată în anul 2014, în concordanță cu Strategia Europeană privind ocuparea forței de muncă programele nu au dat rezultate satisfăcătoare, migrația forței de muncă, în special pe teritoriul Județului Maramureș, accentuându-se, antreprenorii sesizând acest fenomen și începând să importe forță de muncă din străinătate.

Una din măsurile care poate fi adoptată pentru reducerea migrației este construirea **Economiei bazate pe cunoaștere** - este de la sine înțeles că există o corelație puternică între produsul intern

brut pe cap de locuitor, oportunitățile de ocupare și tendințele de migrație regională. Analiza ratelor de șomaj din Europa arată o relație foarte puternică cu regiunile „de origine” pentru emigranți, iar opusul este de asemenea adevărat pentru zonele cu un grad ridicat de ocupare al forței de muncă. Cu toate acestea, economia cunoașterii a fost identificată în mod obișnuit în literatură ca un factor cheie pentru tiparele de migrație și noile dinamici în Europa.

Unele dintre aspectele cheie în stimularea dezvoltării unei economii a cunoașterii competitive sunt următoarele:

- Economia cunoașterii acoperă un sector al pieței muncii la nivelul căruia dezvoltările atrag anumite implicații teritoriale specifice. Economia cunoașterii necesită muncă specializată și înalt calificată, spre exemplu în inginerie și TIC. Economia cunoașterii se diferențiază de alte sectoare prin capacitatea sa de a crea (și necesita) produce efecte colaterale de creare de locuri de muncă în sectoare asociate, încurajând nevoia de „perfecționare” a lucrătorilor în cadrul unor locuri de muncă cu o calificare înaltă și bine plătite și de a produce efecte colaterale de creare de locuri de muncă în sectoare conexe, încurajând nevoia de „perfecționare” a lucrătorilor.
- O economie a cunoașterii competitivă se bazează pe progresele tehnologice, precum și pe fluxurile de cunoștințe. Fluxurile de cunoștințe pot fi „cunoașteri codificate” accesibile tuturor, de exemplu prin intermediul publicațiilor academice. Fluxurile de cunoștințe pot fi, de asemenea, „tacite”, ceea ce înseamnă că informațiile sunt încorporate în rutine, experiențe și alte surse mai puțin accesibile.
- Pentru a se dezvolta, economia cunoașterii se bazează pe un capital social și uman suficient și pe interacțiuni. Economii cunoașterii sunt așadar definite parțial de capacitatea lor de a coopera din punct de vedere teritorial.

O altă măsură activă pentru limitarea și chiar inversarea fenomenului migrației este Dezvoltarea de strategii pentru diaspora. Există multe moduri prin care populația expatriată poate aduce contribuții regiunii de origine, de exemplu prin furnizarea unui sprijin economic prin transferuri de fonduri, investiții directe sau turism pentru diaspora. Populațiile de migranți pot contribui, de asemenea, la crearea de rețele de cunoaștere și la furnizarea de sprijin pentru investițiile în capital uman prin împărtășirea de competențe; investiții sociale în organizații caritabile sau bunuri publice care pot susține populația locală; promovare și diplomație. Recunoașterea acestei potențiale contribuții a permis multor țări cu tendințe de emigrare semnificative să dezvolte strategii multinaționale specifice pentru diaspora, cu scopul de a facilita contribuția expatriaților înalt calificați pentru țara/regiunea de origine.

Unul din programele cu vizibilitate și rezultate în acest sens este un program creat de mediul privat, RBL - Romanian Business Leaders, care a creat programul **RePatriot** - <https://repatriot.ro/> RePatriot este o comunitate constituită ca o platformă de inspirație, consiliere și informație care își propune să faciliteze accesul românilor din străinătate la oportunitățile din țară. Asociația și programul construiește instrumente de sprijin, oferă consiliere, mentorat, educație de afaceri, coalizează forțe instituționale importante alături de antreprenori, personalități și societatea

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

civilă. La finalul anului 2020 a fost lansată și o aplicație care apropie românii de pretutindeni mai mult ca niciodată.

Un program guvernamental cu rezultate bune este programul Start-up Diaspora, care oferă sprijin financiar românilor care doresc să se întoarcă în țară și să creeze o afacere - mai multe detalii: <https://startupdiaspora.eu/>

II.7.6. Infrastructura de sprijin pentru afaceri

În prezent, la nivelul județului Maramureș nu există niciun singur parc industrial autorizat. Aceasta, alături de izolarea față de principalele coridoare de transport din regiune și din țară, reprezintă una dintre principalele bariere în calea atragerii de noi investitori în județ, mai ales în contextul în care celelalte orașe mari din regiune (Cluj-Napoca, Oradea) se apropie de atingerea potențialului lor maxim de creștere și încep să se confrunte cu un deficit de forță de muncă.

Înființarea de Parcuri Industriale în județul Maramureș reprezintă una dintre prioritățile executivului Consiliului Județean Maramureș. Astfel, primul pas realizat în acest sens a fost înființarea SC Parcuri Industriale Maramureș SA, societate care are ca scop crearea condițiilor pentru potențialii investitori care doresc să dezvolte afaceri în Maramureș.

În prezent, s-a propus realizarea a patru parcuri industriale pe raza județului Maramureș, și anume Baia Sprie, Groși, Fărcașa și Șomcuta Mare. Pașii concreți realizați sau în curs de realizare presupun realizarea studiilor de fezabilitate pentru utilități, pentru drumuri de acces, iar ulterior se depunerea prin Programul Operațional Regional de cereri de finanțare pentru utilități, infrastructură, și în final atragerea de investitori pentru ocuparea parcurilor industriale.

II.7.7. Analiza mediului de afaceri pe perioada elaborării studiului investițional

Pe perioada etapei de analiză în vederea redactării documentului strategic, Prestatorul a întreprins numeroase discuții 1-1 și consultări 1:n, atât cu mediul privat, de business al județului, cât și cu mediul public, cu primarii UAT-urilor din județ.

Pe măsură ce feedback-ul mediului de afaceri s-a concretizat în inițiative și propuneri concrete, pentru a păstra și centraliza feedback-ul mediului de afaceri nu doar individual, cât mai ales statistic, centralizat, Prestatorul a derulat un chestionar public.

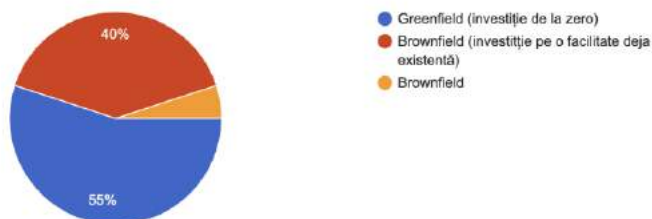
Astfel, în perioada 15.11.2021 - 30.11.2021 Prestatorul a derulat un chestionar online, transmis mediului de afaceri din județul Maramureș, cu privire la intențiile de investiții pe următorii 2 ani, a direcțiilor investiționale prognozate, precum și a măsurilor de sprijin pe care Consiliul Județean Maramureș le-ar putea adopta în sprijinul investitorilor.

Chestionarul poate fi consultat la adresa: <https://forms.gle/pr5xK6sBcHmFDUgP6>

Prezentăm în cele ce urmează o sinteză și o interpretare a răspunsurilor primite (toate imaginile prezentate sunt din centralizarea răspunsurilor primite):

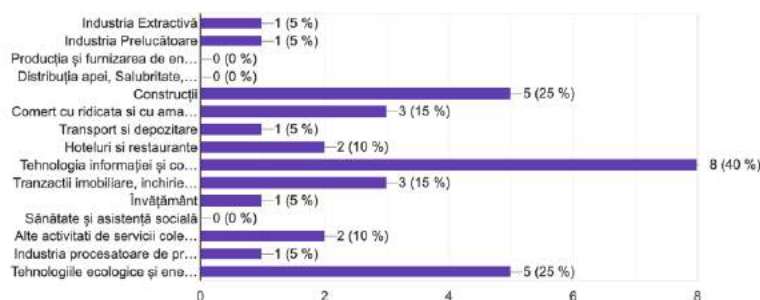
- **Tipul de investiții vizate:** 55% investiții Greenfield, 45% Brownfield

Tipul investiției vizate
20 de răspunsuri

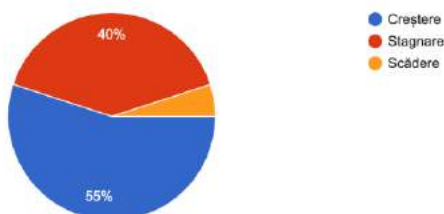
- Cele 3 **Domenii majore vizate de investiții** sunt și domeniile cu cea mai mare creștere la nivel european și național : Tehnologia informației (40% din total intenții de investiții), Construcții (25%), Tehnologiile ecologice și energie regenerabilă(25%). Dacă luăm în calcul și următoarele 2 poziții(Comert cu ridicata și Imobilizare/inchirieri, fiecare cu o pondere de cate 15%), observăm în continuare importanța Consumului în mixul Economic actual.

Ce domenii principale vor fi afectate/influențate de investiția dumneavoastră
20 de răspunsuri

- Un răspuns extrem de încurajator este că, în proporție semnificativă, ritmul investițiilor nu va scădea, ca urmare a efectelor pandemiei, dimpotrivă 55% din răspunsuri indică o accelerare a investițiilor în perioada post pandemie

Preconizați o creștere sau o scădere a investițiilor dumneavoastră după o perioadă de recuperare după pandemia provocată de COVID-19
20 de răspunsuri

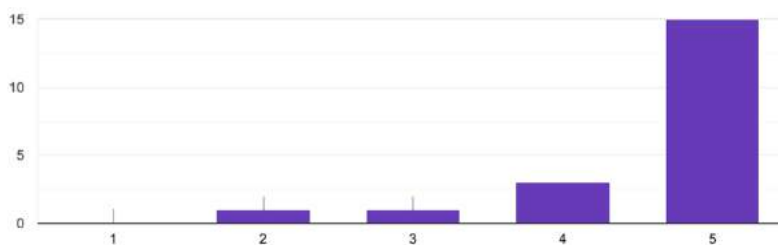

- Se păstrează în același timp structura și ponderea IMM-urilor versus total companii, majoritatea valori investițiilor individuale fiind în intervalul de jos al grilei de răspunsuri

(sub 500.000 Euro pentru următorii 2 ani), în timp ce doar 5% din respondenți intenționează să realizeze investiții în valoare mai mare de 10.000.000 Euro

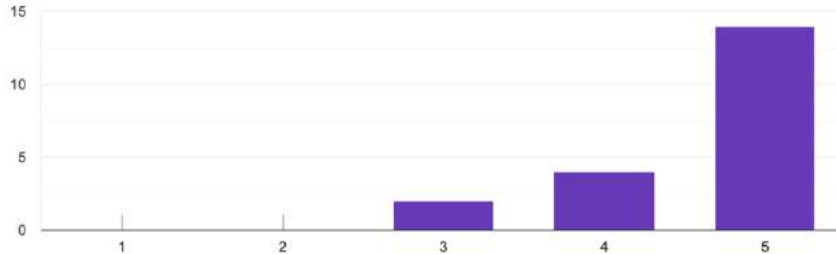
- Foarte interesant devine răspunsul la întrebarea: Ce factori ar putea influența decizia dumneavoastră de a selecta Maramureș ca viitoare destinație pentru extinderea operațiunilor companiei dumneavoastră ? Costul Forței de muncă și Existența parcurilor industriale primind cele mai mici punctaje, în timp ce factorii cu adevărat importanți în influențarea deciziei de investiție fiind: Fiabilitatea și gradul de acoperire a infrastructurii (transporturi, telecomunicații, energie) – 75%, Disponibilitatea și accesul la Educație a viitoarei forțe de muncă (Universitate, specializari ale forței de munca in institutii specializate) 70% și Abilitățile și disponibilitatea forței de muncă - 55%. Se confirmă noile tendințe ale pieței muncii, în care disponibilitatea dublată de abilitățile (dacă există), iar dacă nu de capabilitățile de educație încep să fie cu mult mai importante decât nivelul de salarizare al acesteia. Aceste răspunsuri vin să confirme faptul că economia României a încheiat ciclul de trecere de la o economie bazată pe forța de muncă ieftină, cu produse cu un grad de sofisticare redus, la o economie bazată pe produse calificate, cu un grad de sofisticare tot mai înalt.

Fiabilitatea și gradul de acoperire a infrastructurii (transporturi, telecomunicații, energie)
20 de răspunsuri

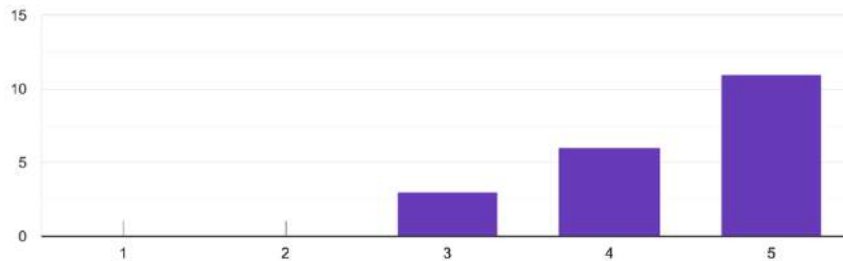
Disponibilitatea și accesul la Educație a viitoarei forțe de muncă (Universitate, specializări ale forței de muncă în institutii specializate)

20 de răspunsuri

Abilitățile și disponibilitatea forței de muncă

20 de răspunsuri

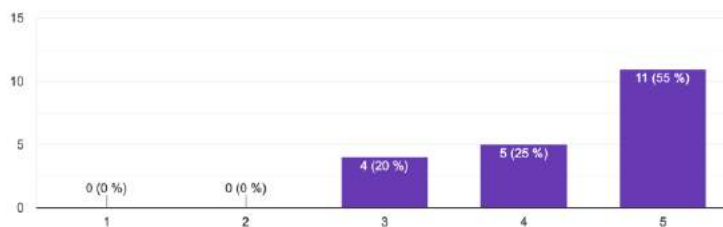

- Următoarea întrebare vine să confirme transformarea economiei înspre una care se bazează pe produse/servicii cu un grad tot mai ridicat de valoare adăugată. **În opinia dumneavoastră, care sectoare de activitate vor reprezenta motorul creșterii economice a Maramureșului în anii următori.** Primele 4 poziții sunt date de **IT, Servicii medicale, Utilități + Energie**, și evident, important pentru județul Maramureș, **Turismul.**

În opinia dumneavoastră, care sectoare de activitate vor reprezenta motorul creșterii economice a Maramureșului în anii următori

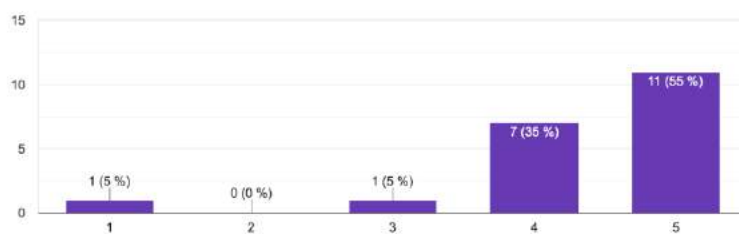
Economia digitală (IT, telecomunicații și media)

20 de răspunsuri

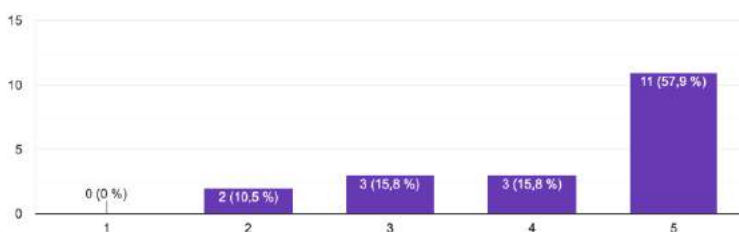
Turism

20 de răspunsuri

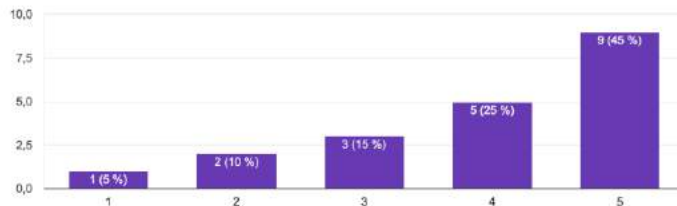
Utilitățile (recuperarea și reciclarea deșeurilor, tratarea apelor)

19 răspunsuri

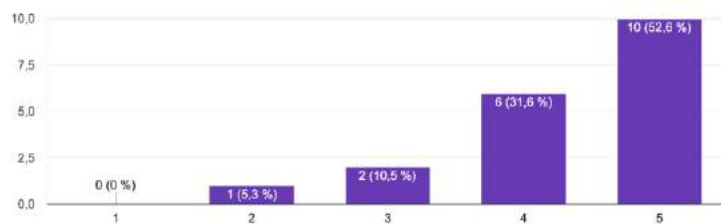
Energia (energia din surse regenerabile inclusiv energia nucleară)

20 de răspunsuri

Servicii medicale și de sănătate

19 răspunsuri

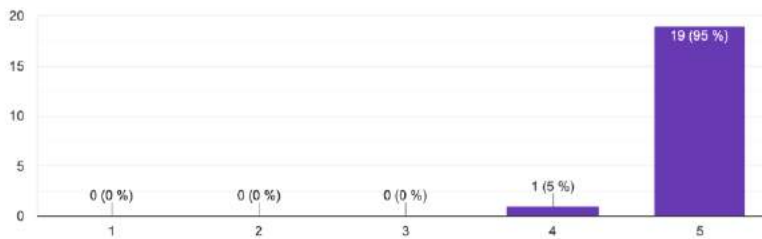
- Ultima întrebare a vizat așteptările mediului de afaceri vizavi de acțiunile pe care Consiliul Județean le poate întreprinde în sprijinul medilui de afaceri: **În opinia dumneavoastră, asupra căror aspecte trebuie să își canalizeze Consiliul Județean Maramureș eforturile ?** Extrem de important, **Investiții în proiecte majore de infrastructură și conectivitate (rutieră, aeriană, feroviară) – 95%, Sprijinirea sectoarelor de înaltă tehnologie și inovație (tehnologii ecologice, tehnologie, logistică, sănătate, rețele de electricitate**

inteligentă etc.) – 78.9%, Dezvoltarea educației și abilităților – 73.7%. Demararea/finalizarea proiectelor majore de management a deșeurilor / depoluare 73.7%. Din nou, centralizarea răspunsurilor arată importanța dezvoltării parcurilor industriale, dar și sprijinirea turismului local.

În opinia dumneavoastră, asupra căror aspecte trebuie să își canalizeze Consiliul Județean Maramureș eforturile ?

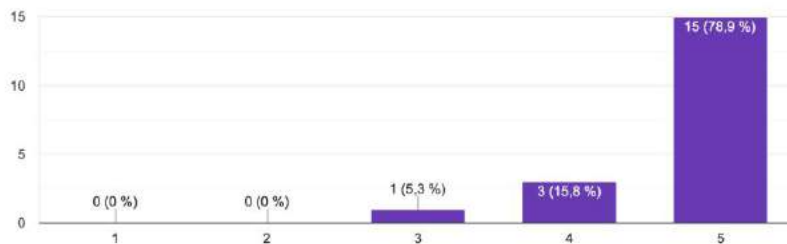
Investiții în proiecte majore de infrastructură și conectivitate (rutieră, aeriană, feroviară)

20 de răspunsuri

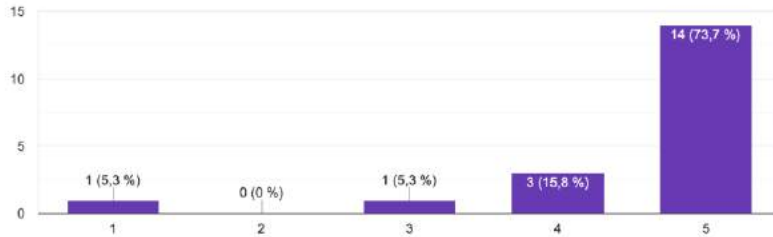
Sprijinirea sectoarelor de înaltă tehnologie și inovație (tehnologii ecologice, tehnologie, logistică, sănătate, rețele de electricitate inteligentă etc.)

19 răspunsuri

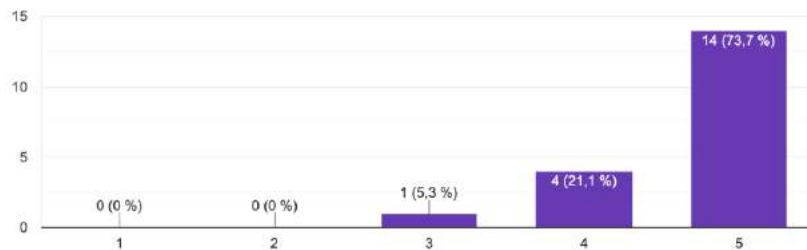
Demararea/finalizarea proiectelor majore de management a deșeurilor / depoluare

19 răspunsuri

Dezvoltarea educației și abilităților

19 răspunsuri

II.8. Analiza SWOT a sectorului economic din județul Maramureș

SWOT General	
<p>Puncte Tari - Strengths</p> <ul style="list-style-type: none"> • proximitatea față de coridoarele de tranzit internaționale și interne • existența Aeroportului Internațional Maramureș • existența Universității din Baia Mare, filială a Universității Tehnice din Cluj Napoca • Existența punctelor de trecere a frontierei cu Ucraina • Existența formelor de relief variate • Rețea hidrografică bogată • Existența patrimoniului natural valoros • Existența solurilor cu proprietăți pedologice deosebite • Existența speciilor de fauna sălbatică valorificată economic • Existența fondului cinegetic variat 	<p>Puncte Slabe - Weaknesses</p> <ul style="list-style-type: none"> • Infrastructura de transport rapid slab dezvoltată • Reducerea numărului populației active – migrare masivă către alte zone • Populația activă nepregătită pentru noile industrii • Unul dintre cele mai mici venituri pe cap de locuitor din țară • Îmbătrânirea populației din județ • Valorificarea deșeurilor

<ul style="list-style-type: none"> • Existența amenajărilor hidroenergetice • Existența de resurse naturale de minereuri polimetalice, minereuri cuprifere, minereuri aurifere, minereuri de fier și mangan, depozite de bentonită , acumulări de șisturi bituminoase, roci diverse și foarte utile, cum ar fi: andezite, amfibolite, calcare, gresii, tufuri vulcanice, roci folosite pentru placaje decorative, roci silicoase pentru abrazivi, pietriș și nisip • Existența unui patrimoniu cultural bogat • Existența tuturor formelor de învățământ – inclusiv formă de învățământ superior • Existența unui turism rural bine apreciat 	
<p>Oportunități - Opportunities</p> <ul style="list-style-type: none"> • Investiții majore în surse de energie regenerabilă • relocarea unor afaceri industriale semnificative în contextul războiului din Ucraina și a reducerii tendinței de globalizare • Atragere de fonduri europene prin programele active la frontieră – RO-HU, RO-UK, RO-HU-SL-UK, Granturi SEE și Norvegiene • Atragerea de fonduri prin programele naționale – PNRR • Cercetare în domenii de avangardă prin parteneriate cu instituțiile de învățământ superior • Dezvoltarea unui turism modern, adaptabil la cerințele pieței 	<p>Amenințări - Threats</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schimbarea structurii și naturii satului maramureșan – prin schimbarea arhitecturii și pierderea aspectului tradițional • Creșterea alarmantă a traficului de bunuri – în special țigări, la granița RO-Uk • declinul demografic cauzat de sporul natural negativ și dublat de o migrație masivă • amenințarea directă a războiului la granițele județului • migrația masivă a populației ucrainiene • creșterea masivă a costurilor cu energia

<p>SWOT Mediu de Afaceri</p>	
<p>Puncte Tari - Strengths</p> <ul style="list-style-type: none"> • Existența unei palete largi de domenii CAEN în care se activează • Firmele de producție predominante în crearea produsului intern brut la nivel județean 	<p>Puncte Slabe - Weaknesses</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reducerea sau suspendarea activității ca urmare a lipsei lichidităților și a acumulării datoriilor pe parcursul anului 2020 și 2021 • Personal slab pregătit – în comerț și servicii, ce diminuează calitatea producției și serviciilor

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

<ul style="list-style-type: none"> • Îmbunătățirea percepției investitorilor străini asupra României, și implicit a județului Maramureș 	<ul style="list-style-type: none"> • Management neperformant la nivelul firmelor mici și mijlocii • Inexistența competitivității reale la nivel județean • Valoarea sub media națională și regională a productivității muncii (Cifra de afaceri/ număr salariați)
<p>Oportunități - Opportunities</p> <ul style="list-style-type: none"> • Posibilitatea accesării de fonduri europene pentru toate categoriile de firme • crearea unor parcuri industriale la nivelul județului • Exploatarea potențialului geografic al județului prin investiții în energia verde • Exploatarea resurselor minerale existente și crearea de industrii noi • Încheierea de parteneriate între firme și Universitate • Oferirea de facilități investitorilor străini de către autoritățile publice (locale și centrale) 	<p>Amenințări - Threats</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inexistența forței de muncă calificată – și necesitatea aducerii de forță de muncă străină • Inexistența competiției, va duce la plafonarea inovației și creșterea prețurilor • Traficul ilegal de la graniță reduce investițiile • Creșterea prețurilor la materiile prime va reduce producția și va duce la creșterea prețurilor, închiderea afacerilor

<p>SWOT Social</p>	
<p>Puncte Tari - Strengths</p> <ul style="list-style-type: none"> • Existența infrastructurii de bază • Existența legislației în domeniu care să asigure cadrul legal de protecție al persoanelor vulnerabile • Existența ONG-urilor locale cu experiență în activitatea de protecția socială • Existența resursei financiare prin intermediul programelor dezvoltate la nivel guvernamental 	<p>Puncte Slabe - Weaknesses</p> <ul style="list-style-type: none"> • Limitări legislative care împiedică dezvoltarea rețelei de protecție prin fonduri private • Lipsa personalului calificat – atât în structurile sanitare, cât și în cele de protecție socială • Reducerea numărului de specialiști și paturi în unitățile spitalicești în mediul rural • Reducerea finanțării de la bugetul autorităților locale pentru sectorul social • Creșterea continuă a numărului persoanelor vârstnice, care necesită ajutor
<p>Oportunități - Opportunities</p> <ul style="list-style-type: none"> • descentralizarea prin externalizarea totală a serviciilor de protecție socială 	<p>Amenințări - Threats</p> <ul style="list-style-type: none"> • Creșterea numărului de persoane care beneficiază de ajutor social – presiuni asupra bugetelor locale

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

<ul style="list-style-type: none"> • Creșterea implicării societății civile în domeniu • Existența programelor de înființare a Cluburilor Oamenilor în Vârstă, cluburilor de zi • Atragerea persoanelor ieșite la pensie anticipat în activități care să poată fi renumerate 	<ul style="list-style-type: none"> • Creșterea numărului de copiii abandonați în grija statului • Provocări noi apărute la copiii care au rămas acasă în grija bunicilor sau rudelor, părinții fiind plecați la muncă în străinătate • Creșterea abandonului școlar • Creșterea numărului de persoane care au nevoie de asistență medicală și nu numai, datorită procesului de îmbătrânire
---	--

SWOT Turism	
<p>Puncte Tari - Strengths</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poziționarea geografică avantajoasă a județului • Existența obiectivelor turistice încadrate în patrimoniul UNESCO • Existența unui turism rural bine structurat – tradiții, obiceiuri în special de sărbători • Unicitatea unor obiective turistice – Cimitirul de la Săpânța, Mănăstirea Bârsana, Mocănița de la Vișeu • Bucătăria locală – recunoscută la nivel național și internațional • Posibilitatea practicării sporturilor de iarnă • un brand de județ recunoscut la nivel național • existența Ariilor Protejate pe teritoriul județului 	<p>Puncte Slabe - Weaknesses</p> <ul style="list-style-type: none"> • Existența unor ghizi calificați • Inexistența „poveștilor și legendelor” care să atragă turiștii de diferite categorii de vârstă • Lipsa unor parcuri de aventură, încadrate într-un sistem turistic structurat • Lipsa unor conexiuni aeriene internaționale pentru turismul de incoming - toate conexiunile existente sunt gândite pentru turismul extern • Un marketing național și internațional defectuos, care reduce numărul de turiști străini • Digitalizarea slabă a turismului rural
<p>Oportunități - Opportunities</p> <ul style="list-style-type: none"> • Amploarea luată de ecoturism la nivel internațional • Posibilitatea accesării de fonduri transfrontaliere pentru promovarea zonei – existența stațiunii Bukovel (Ucraina) la 200km de graniță • Existența rețelei școlare pentru pregătirea personalului • Existența ONG-urilor care au ca domeniu de activitate promovarea turistică 	<p>Amenințări - Threats</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lipsa personalului tânăr calificat necesar performării în turism • Pierderea tradițiilor și meșteșugurilor în lipsa tinerilor care să preia ștafeta • conectivitatea deficitară la nivel de autostrăzi/ drumuri rapide interne

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

- Participarea la târguri internaționale de turism și promovarea zonei
- O strategie coerentă și integrată de turism, agreată de toate entitățile interesante promovată integrat și agresiv la nivel internațional
- O nouă viziune privind turismul în zonă – turism integrat care să include o paletă largă de activități din care beneficiarul să poată alege

SWOT Mediu

Puncte Tari - Strengths

- Apartenența României la tratatele internaționale care protejează mediul și existența legislației în domeniu
- Existența Planului Județean de Gestionare a Deșeurilor (PJGD), Planul Local de Acțiune pentru Mediu al județului Maramureș (PLAM), Programul Integrat de Gestionare a Calității Aerului pentru aglomerarea Baia Mare – documente programatice la nivel local
- Existența Ariilor Protejate pe teritoriul județului
- Închiderea întreprinderilor poluante – exploatarea miniere, prelucrarea metalelor
- Existența de ONG-uri care desfășoară activități de protecție a mediului
- Existența unor societăți comerciale care derulează activități de colectare a deșeurilor

Puncte Slabe - Weaknesses

- Existența iazurilor de decantare și a haldelor de steril, aflate în proprietatea autorităților locale
- Degradarea continuă a malurilor râurilor din bazinele hidrologice existente pe teritoriul județului
- Sistem neperformant de canalizare și epurare a apelor reziduale
- Sistemul de management integrat al deșeurilor nefinalizat
- Existența unor gropi de gunoi neconforme
- Defrișări masive de fond forestier

Oportunități - Opportunities

- Existența de fonduri pentru mediu, atât la nivel național cât și la nivel european
- Încheierea de acorduri de cooperare cu ONG-urile pe domenii de activitate
- Atragerea de fonduri transfrontaliere pentru protecția mediului
- Educarea populației pe problematica de mediu

Amenințări - Threats

- Creșterea riscului de producere a dezastrelor naturale
- Blocarea căilor de transport rutiere și creșterea gradului de poluare
- Introducerea procedurii de infringement pe mediu și plata de amenzi pentru neîndeplinirea obiectivelor de mediu

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

• Realizarea de gropi de gunoi ecologice • Colectarea selectivă a deșeurilor • tranformarea deșeurului în energie	

III – PLANIFICAREA STRATEGICĂ INVESTIȚIONALĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ

III.1. Strategia. Obiectiv, Viziune, Direcții de acțiune

Obiectivul general al strategiei constă în elaborarea cadrului general necesar promovării și valorificării durabile a resurselor locale, în identificarea avantajelor competitive existente la nivelul județului pentru creșterea numărului de investitori și investiții în județ.

Strategia Investițională a județului Maramureș se construiește în jurul unei **Viziuni Strategice**, cu monitorizarea și mijlocirea unui **Instrument**, și prin implementarea unor proiecte/acțiuni concrete, grupate în jurul a **5 Piloni - Direcții de acțiune**.

Viziunea Strategică propune formularea și asumarea, la nivelul Consiliului Județean Maramureș a unui Slogan care să aibă puterea de a se transforma într-un brand de județ, la care să se ralieze toate instituțiile publice și private ale județului.

Viziunea strategică se construiește în 2 pași, impunând două ținte succesive, aspiraționale: un pas la nivelul anului 2030, al doilea pas la nivelul anului 2035.

Viziunea Strategică 2030 - 35% statutează faptul ca până în anul **2030, 35% din energia consumată de județul Maramureș să fie produsă din surse regenerabile, în județul Maramureș.**

Pasul al doilea al Viziunii Strategice impune o țintă crescută pentru anul **2035**, când se impune ca **50%** din totalul energiei consumate de județul Maramureș să fie produsă din surse regenerabile, în județul Maramureș.

Această Viziune presupune pe de o parte ca toate proiectele viitoare ale Consiliului Județean Maramureș, și a instituțiilor subordonate să își asume acest obiectiv și să transpună la nivel tehnic implementarea viziunii (fiecare parc industrial va aloca 15-20% din suprafața parcului pentru crearea unui parc fotovoltaic, care să furnizeze energie electrică companiilor private care se vor reloca în interiorul parcului; identificarea unor suprafețe degradate aflate în proprietatea/administrarea Consiliului Județean pe care să se creeze proiecte de parcuri de energie fotovoltaică; toate investițiile noi ale Consiliului Județean - ex. AquaPark-ul din zona Baia Sprie își va produce minim 35% din energia necesară funcționării; licitațiile pentru atribuirea noilor rute de transport public în interiorul județului vor acorda un punctaj suplimentar companiilor care vor face acest transport cu autovehicule electrice; se vor crea parteneriate public private de cercetare sau acorduri de parteneriat pentru identificarea unor noi surse de energie regenerabilă...).

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Pe de altă parte, Consiliul Județean își va asuma un rol activ, de formare, de monitorizare a progresului tuturor actorilor privați ai județului care vor decide voluntar să se alinieze Viziunii Strategice și va crea un manual de bune practici, va asigura cadrul mediatic și va populariza cazurile de succes, va gestiona un registru al energiilor regenerabile folosite și un registru al companiilor care va înregistra progresul real al acestora în atingerea obiectivului Viziunii Strategice, va crea mecanisme de recunoaștere, și poate și de recompensare a eforturilor acestor companii private.

Propunem crearea Departamentului pentru Relația cu Mediul Economic, distinct la nivelul Consiliului Județean Maramureș, care să se constituie în **Instrumentul** necesar monitorizării investițiilor în județul Maramureș în particular și de transpunere a Strategiei Investiționale în mod general.

Rolurile acestei noi **Direcții de Investiții** sunt:

- de a atrage noi investiții prin negocieri directe cu posibii investitori, un rol extrem de actual și important în contextul posibilelor relocări masive de investiții din zona Rusia, Ucraina - migrație generată de climatul de instabilitate majoră datorat agresiunii Federației Ruse asupra Ucrainei, dar și de contextul global de relocare și apropiere a investițiilor de zonele de consum și de piețele sediilor centrale ale marilor companii,
- de participare și reprezentare a județului la târgurile de profil,
- de acumulare de bune practici din cadrul altor zone/regiuni cu investiții în continuă creștere
- de creare a cadrului și monitorizarea progresului în atingerea Viziunii Strategice 2030 - 35%

Instrumentul - Departamentul pentru Relația cu Mediul Economic va trebui să ofere expertiză publică, să acționeze ca un punct central de contact în crearea unui mediu propice atragerii și dezvoltării investițiilor, pe modelul Jena Business Development - <https://www.jenawirtschaft.de/en/>

Viziunea Strategică, prin mijlocirea Instrumentului de lucru vor crea cadrul real pentru implementarea unor proiecte de investiții concrete, grupate în jurul a **5 Piloni - Direcții de Acțiune**:

- **Mobilitate și Infrastructură de Transport;**
- **Infrastructură Investițională și Energetică;**
- **Mediu și Dezvoltare Sustenabilă;**
- **Digitalizare - IT;**
- **Turism**

Redăm în cele de mai jos datele transmise de compania Distribuție Energie Electrică România SA, filiala Maramureș, pentru fundamentarea și susținerea cu cifre a ceea ce va reprezenta pentru județul Maramureș **Viziunea Strategică 2030.35%** :

Producători Energie Electrică	Număr (2021)	Putere Instalată (MW)
Biogaz	1	0,315
Hidro	23	38,065
Solar	8	8.686
Prosumatori (Solar)	335	1,884
Total - MW		48,95

Sursa: Distribuție Energie Electrică România - filiala Maramureș - date prelucrate

Cantitate de energie produsă / Surse	Cantitate (MWh)				
	2017	2018	2019	2020	2021
Biogaz	1.045	1.139	1.147	929	683
Hidro	95.882	70.678	77.046	82.895	84.811
Solar	9.648	9.794	10.024	9.582	9.018
Prosumatori (Solar)	0	0	19	79	499
Total - MWh	106.575	81.611	88.236	93.485	95.011
Evoluție 2021 / 2017					-10.84%
% producție / consum	14.29%	10.67%	11.38%	12.17%	11.55%

Sursa: Distribuție Energie Electrică România - filiala Maramureș - date prelucrate

Cantitate de energie consumată	Cantitate (MWh)				
	2017	2018	2019	2020	2021
Casnic	280.667	282.333	284.410	307.282	315.017
Industrial (noncasnic)	464.676	482.196	490.403	460.743	507.443
Total - MWh	745.343	764.529	774.813	768.025	822.460
Evoluție An / An		2.57%	1.34%	-0.88%	7.08%
Evoluție 2021 / 2017					10.34%

Sursa: Distribuție Energie Electrică România - filiala Maramureș - date prelucrate

Se poate observa, comparând datele de producție cu datele de consum, că producția de energie electrică a județului acoperă cererea, la nivelul anului 2021, într-o proporție de 11.55%, o involuție față de anul 2017, lucru care înseamnă că producția de energie electrică crește într-un ritm inferior ritmului de creștere a consumului de energie electrică.

Mai mult, ritmul de creștere anual al energiei electrice consumate este unul modest, care scade de la an la an (2019 față de 2018 - 8.6% ritm de creștere a producție, ritm de creștere diminuat la 2.1% 2021 față de 2020, mai mult, toți anii înregistrând producții nete sub valorile din 2017: **2021 față de 2017 - scădere de 10%**).

În același timp, ritmul de creștere al consumului este unul relativ constant, de 2.57% 2018 versus 2017, 1.34% 2019 versus 2018, și un total de **10.34% 2021 versus 2017**.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Extrapolând creșterea de 10.34% pe un interval de 5 ani, preconizăm astfel o creștere a consumului de energie electrică la nivelul anului 2030 între 18% și 20% la nivelul anului 2030 față de nivelul anului 2021. Estimarea este una conservatoare, care nu ține cont de posibile evoluții spectaculoase ale consumului industrial în detrimentul consumatorilor casnici, la fel cum nu ține cont de teoretica explozie a consumului de energie electrică datorată electrificării gamei de autovehicule.

Asumându-ne astfel o creștere minimală a consumului de energie electrică de 20% pentru intervalul 2030 versus 2021, rezultă astfel un consum estimat de energie electrică la nivelul anului 2030 de $822.460 * 1.2 = 986.952$ MWh, cifră pe care o putem ușor estima, pentru ușurința calculului viitoare la 1.000.000 MWh energie electrică pe an (2030).

Atingerea cifrelor asumate astfel în cadrul Viziunii Strategice 2030.35% presupune o producție anuală de energie electrică din surse regenerabile de 350.000 MWh, față de nivelul de 95.011 MWh produși la nivelul anului 2021.

Rezultă astfel un deficit de energie electrică produsă anual de acoperit de **255.000 MWh**.

Această cantitate de energie electrică, raportată la nivelul de producție de 1.200 MWh pentru o instalație fotovoltaică de 1 MW putere instalată (vezi harta capacităților solare în România - cap. II.6.9) rezultă un necesar de capacitate suplimentară instalată de **212.5 MW** în unități fotovoltaice, respectiv investiții de **170.000.000 Euro**, calculând un cost mediu al 1 MW putere fotovoltaică instalată de 800.000 Euro fără TVA.

Concluzionând, atingerea obiectivelor **Viziunii Strategice 2030.35%** presupune capacități noi de producere de energie electrică din surse regenerabile de **212 MW** putere instalată (o creștere de 4 ori a capacității actuale) și investiții estimate de **170.000.000 Euro fără TVA** (calculul a fost făcut pentru producerea integrală a necesarului din surse solare, la nivelul de cost și eficacitate a panourilor solare la nivelul anului 2021).

Pasul al doilea al Viziunii Strategice, transformată acum în **Viziunea Strategică 2035 - 50%**, asumă următoarele ținte și cifre:

- presupunem păstrarea unui procent al creșterii consumului de 10% pe un interval de 5 ani
- acest lucru va duce consumul anual de electricitate la nivelul anului 2035 la $1.000.000 * 1.1 = 1.100.000$ MWh
- 50% din acest consum reprezintă 550.000 MWh, din care acum, la nivelul anului 2021, județul produce o cantitate de 95.011 MWh. Rămâne un deficit de acoperit de 455.000 MWh, care la o producție estimată de 1.200 MWh a unei instalații de o putere instalată de 1MW, ar însemna capacități suplimentare de **380 MW** (față de anul 2021), respectiv o investiție de **304.000.000 Euro**, fără TVA, la un cost estimat de 800.000 Euro fără TVA pentru 1 MW de putere instalată solară

UNIUNEA EUROPEANĂ

III.2. Introducere – Sectorul investițional, sector strategic pe plan național, regional și local

Dezvoltarea economică unei țări depinde în mare parte de atragerea investițiilor străine. Ele reprezintă concomitent un flux de capital extern necesar, un instrument de creare de locuri de muncă noi și un mecanism de schimb tehnologic și de cunoștințe. În 2020, investitorii din întreaga lume au întâmpinat o provocare. Odată cu apariția pandemiei, guvernele au realizat că nu erau pregătite pentru ceea ce urma: sistemele de sănătate prăbușite, tensiuni comerciale, creșterea șomajului și perturbări economice și sociale. Mediul de afaceri s-a dovedit rezilient și inovator, accelerând transformarea digitală și adaptându-și operațiunile la noua realitate. Cu toate acestea, din cauza incertitudinii cu privire la evoluția crizei, scăderea investițiilor străine directe a fost inevitabilă: România a suferit o scădere de 27% a proiectelor ISD și o scădere cu 61% a fluxului ISD. În timp ce se confrunța cu o criză sanitară, țara noastră a căutat stabilitate, din perspectivă politică, socială și economică. Chiar dacă scăderea ISD a fost ușor mai mare decât media europeană (scădere cu 13% a numărului de proiecte ISD), România a reușit să atenueze efectele pandemiei. Cifrele vorbesc de la sine: țara noastră a înregistrat cea mai mare creștere a PIB-ului din Uniunea Europeană în primul trimestru al anului 2021. Dar provocarea nu este încă depășită. Pandemia a influențat tendințele economice globale, modificând status quo-ul și schimbând factorii pe care investitorii îi iau în considerare atunci când evaluează destinațiile de investiții.

Pentru a genera o creștere durabilă și sănătoasă, România trebuie să fie percepută ca o destinație de investiții stabilă și atractivă. Din fericire, țara noastră are acces la mijloacele necesare care o pot transforma într-un actor puternic pe scena investițiilor străine. Planul de redresare și reziliență se concentrează pe probleme urgente pentru investitori, cum ar fi reforma climatică și tranziția digitală, oferind fonduri record pentru statele membre ale UE. Deși pachetele naționale sau europene nu sunt întotdeauna un argument puternic pentru investitori și pentru mediul de afaceri, dimensiunea și scopul acestui plan vor îmbunătăți atractivitatea României pe termen lung. Infrastructură. Măsuri de siguranță și securitate pentru crize viitoare. Adoptarea tehnologiei. Aceștia sunt principalii factori pe care investitorii îi iau în considerare în investițiile lor viitoare în România. Sunt necesare schimbări structurale pentru a îmbunătăți atractivitatea țării noastre, realizabile prin reforme și o strânsă colaborare între experți, autorități și sectorul de afaceri. Pe baza opiniilor directorilor executivi și investitorilor de nivel înalt din 20 de țări, am conceput o listă de recomandări care sperăm că vor aduce mai multă lumină asupra oportunităților și provocărilor actuale cu care se confruntă România în drumul său către o creștere economică durabilă. Sperăm că aceste perspective vor inspira factorii de decizie politică și mediul de afaceri și îi vor ajuta pe drumul lor comun către recuperare și transformare.

III.1.3. Evoluția fenomenului investițional

Evoluția fenomenului investițional la nivelul județului Maramureș, din punct de vedere statistic, în ultimii 5 ani (inclusiv forța de muncă angajată)

Pentru analiza fenomenului investițional la nivelul județului Maramureș Prestatorul a folosit datele oficiale de la INS - Direcția de Statistică a județului Maramureș.

Cifra de afaceri a unităților locale active din industrie, construcții, comerț și alte servicii, pe activități ale economiei naționale

(milioane lei prețuri curente)

Județul Activități (secțiuni CAEN, Rev.2)	Cifra de afaceri în anul 2011	Cifra de afaceri în anul 2012	Cifra de afaceri în anul 2013	Cifra de afaceri în anul 2014	Cifra de afaceri în anul 2015	Cifra de afaceri în anul 2016	Cifra de afaceri în anul 2017	Cifra de afaceri în anul 2018	Cifra de afaceri în anul 2019
MARAMUREȘ									
Total	12253	12866	13443	14742	16083	17559	19364	20900	22925
Industria extractivă	43	63	80	103	101	76	60	73	83
Industria prelucrătoare	4709	4829	5303	5777	6187	6657	7582	8207	8713
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	85	99	111	101	109	109	288	110	109
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	164	171	157	136	130	131	167	176	197
Construcții	1206	1063	962	1142	1358	1266	1325	1401	2005
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea și întreținerea autovehiculelor și motocicletelor	4579	4960	5119	5552	5942	6776	7323	7940	8527
Transport, depozitare și activități de poștă și de curier	689	811	894	1067	1252	1323	1402	1502	1597
Hoteluri și restaurante	133	148	139	170	214	234	278	328	410
Informații și comunicații	223	246	172	199	224	211	245	326	354
Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor	319	361	381	374	412	399	501	604	671
Învățământ	4	4	5	4	5	6	7	8	11
Sănătate și asistență socială	21	27	30	36	54	64	78	96	105
Alte activități de servicii colective, sociale și personale	78	84	90	81	84	108	109	126	141

Sursa: INS - Direcția de Statistică a județului Maramureș

Astfel, la nivel de total cifră de afaceri a companiilor înregistrate în județul Maramureș, la o analiză a ultimilor 5 ani, se observă o creștere de 42% (anii de referință 2015 - 2019), cu domeniul Informații și Comunicații crescând peste medie - 58%, tranzacțiile imobiliare crescând cu 62%, Sănătate și Asistență Socială crescând cu 94%, aproape o dublare. În același timp, Industria extractivă scade cu 20%. Sunt informații oarecum cunoscute, general acceptate, dar care devin concludente din prisma cifrelor care demonstrează fără echivoc avansul mai rapid al serviciilor în față de industriile prelucrătoare. Ca valori absolute, industria încă generează valorile cele mai mari ale cifrelor de afaceri și a numărului de angajați.

Evoluția cifrelor de afaceri devine cu adevărat interesantă odată cu raportarea valorilor numerice ale cifrei de afaceri la numărul angajaților.

Numarul mediu al salariatilor pe activitati ale economiei nationale (secțiuni și diviziuni) CAEN Rev.2

JUDEȚUL MARAMUREȘ	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
Total	94729	95829	101131	102377	106403	103087
Agricultura, silvicultura și pescuit	1527	1657	1832	1956	2043	2256
Industria	36743	37465	39156	39509	40788	39497
Industria extractivă	352	474	468	475	473	567
Industria prelucrătoare	34043	34782	39462	36721	38019	38684
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	511	550	574	623	613	602
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	1837	1659	1652	1690	1683	1644
Construcții	7463	7009	8011	7380	8424	7757
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	13774	13022	14093	14593	15593	14607
Transport și depozitare	4547	4342	5133	4682	4949	4603
Hoteluri și restaurante	2513	3403	3215	3370	3654	3272
Informații și comunicații	1067	1125	1149	1282	1375	1293
Intermedieri financiare și asigurări	1110	1210	1177	1223	1178	1104
Tranzacții imobiliare	305	350	331	437	300	381
Activități profesionale, științifice și tehnice	1307	1572	1697	2104	1773	1831
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	2324	2755	2927	2870	2860	3002
Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public	3475	3406	3483	3472	3510	3489
Învățământ	8239	8224	8066	8146	8154	8179
Sănătate și asistență socială	7808	7929	8344	8674	8873	9171
Activități de spectacole, culturale și recreative	946	871	913	952	1068	904
Alte activități de servicii	1581	1489	1604	1727	1861	1739

În timp ce evoluția valorică a afacerilor din județul Maramureș este cu plus 42% per general (2015 versus 2019) , se observă o evoluție de abia 12% în numărul mediu al salariaților pe județ, în aceeași perioadă.

Acest lucru vine să întărească ideea că România în general, și Maramureșul odată cu ea, a făcut trecerea de la o economie bazată pe valoare adăugată mică, pe exporturi de produse prime, puțin prelucrate, spre o economie matură, bazată pe servicii cu valoare adăugată superioară.

Componenta de investiții urmărește oarecum natural graficul de evoluție a cifrei de afaceri, astfel:

Milioane lei RON					
Investitii brute în bunuri corporale din unitatile locale active, pe activitati ale economiei nationale la nivel de sectiune CAEN Rev.2	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019
Maramures					
Total	1649	1413	1299	1558	2100
Industria extractiva	10	25	11	13	16
Industria prelucratoare	716	543	551	656	1093
Productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat	23	27	43	47	51
Distributia apei; salubritate, gestionarea deseurilor, activitati de decontaminare	249	71	46	32	45
Constructii	83	106	118	123	156
Comert cu ridicata si cu amanuntul; repararea autovehiculelor si motocicletelor	170	166	203	324	322
Transport si depozitare	171	246	190	164	153
Hoteluri si restaurante	34	35	39	35	50
Informatii si comunicatii	14	13	11	44	45
Tranzactii imobiliare, inchirieri si activitati de servicii prestate in principal intreprinderilor (activitati profesionale, stiintifice si tehnice, activitati de servicii administrative si activitati de servicii suport)	164	164	70	91	132
Invatamant	1	1	2	2	1
Sanatate si asistenta sociala	8	8	8	15	18
Alte activitati de servicii colective, sociale si personale	6	7	5	13	18

Comparând valorile aferente aceluiași interval, observăm o creștere a valorii investițiilor(per total) cu 27% (2015 versus 2019), din nou cu sectoarele performante, care au atras investiții peste medie: Servicii software - creștere de 312% (de departe cel mai atractiv și performant în termen

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

de profit versus cifră de afaceri sector al economiei moderne) a valorii investițiilor atrase, Comerțul - 89%, Sănătate - 225%.

III.1.4. Previțiuni

Pandemia care a debutat la începutul anului 2020 și-a lăsat semnificativ amprenta asupra activității economice, iar răspunsul UE la criza economică și de sănătate a fost fără precedent. Pe lângă inițiativele specifice pentru gestionarea crizei de sănătate publică, s-a urmărit și limitarea implicațiilor economice ale acesteia. Pe plan intern, statele membre au adoptat măsuri pentru păstrarea forței de muncă, dar și pentru susținerea lichidității. Pe plan internațional, Comisia Europeană (alături de alte instituții) a introdus un pachet amplu de măsuri, atât pentru a controla răspândirea virusului, cât și pentru a contracara impactul social și economic al pandemiei. În ceea ce privește relevanța măsurilor economice adoptate la nivel european, instrumentul cu cel mai mare impact îl reprezintă programul „Next Generation EU”. Obiectivul său este cel de a contribui la atenuarea impactului negativ economic și social provocat de pandemie. Are un buget total în valoare de 750 miliarde euro, format din granturi și împrumuturi. Instrumentul este unul special și temporar, cu mecanisme funcționale planificate pentru perioada 2021-2026. Este construit pe 3 piloni, cu cea mai mare parte a finanțării alocată pentru sprijinul investițiilor publice și al reformelor structurale. Conform datelor din Planul Național de Relansare și Reziliență (versiunea din mai 2021), și a celor disponibile pe pagina Comisiei Europene (https://ec.europa.eu/info/strategy/recovery-plan-europe_en#nextgenerationeu), în cadrul Programului, România beneficiază de o valoare orientativă a alocărilor de circa 32,4 miliarde EUR, dintre care 17,4 miliarde EUR reprezintă granturi și 15 miliarde EUR reprezintă împrumuturi. Aproape 90 la sută din aceste sume vor fi asociate Mecanismului de Redresare și Reziliență (MRR), care reprezintă componenta principală a Programului, care urmărește atenuarea impactului economic și social al pandemiei, sprijinirea economiilor europene pentru a fi mai reziliente și facilitarea tranziției acestor economii către o economie verde. NextGenerationEU aduce, de asemenea, fonduri suplimentare pentru alte programe sau fonduri, precum ar fi Horizon2020, InvestEU sau dezvoltare rurală. Alocarea resurselor MRR are la bază Planurile Naționale de Redresare și Reziliență, transmise de fiecare stat Comisiei Europene. Sumele alocate investițiilor și reformelor care susțin tranziția către o economie verde trebuie să reprezinte cel puțin 37 % din alocările bugetare, iar cele alocate componentei digitale minimum 20 %. Concentrarea sprijinului financiar se va face la începutul perioadei, 70 % din valoarea disponibilă trebuie angajată până la 31 decembrie 2022, iar restul de 30 % până la finele anului 2023. Plata fondurilor în cadrul mecanismului este condiționată de atingerea obiectivelor asumate de către statele membre. Spre deosebire de un cadru financiar multianual obișnuit, sumele nu pot fi făcute, cu alte cuvinte, finanțarea este suspendată în cazul proiectelor nefinalizate până în 2026. În ceea ce privește componenta rambursabilă a MRR, împrumuturile urmează să fie restituite începând cu anul 2028. Analizele Băncii Naționale ne arată că implementarea proiectelor de investiții și a reformelor din fonduri europene se prefigurează a avea un efect benefic asupra economiei. Impactul cumulat asupra creșterii economice din perioada 2021-2023 este evaluat a se poziționa în intervalul 1,4-2,2 %. Pe termen mediu (2021-2026), impactul cumulat al accesării granturilor NextGeneration EU poate ajunge până la valori de peste 4 %. La acestea se adaugă

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

efecte provenite din partea împrumuturilor. Din păcate, în cazul sectorului public există riscul înlocuirii proiectelor finanțate din fonduri interne cu cele din resurse MRR, dată fiind posibilitatea unei finanțări la costuri reduse. Creșterea investițiilor din economie are potențialul, mai ales pe termen scurt, să genereze noi locuri de muncă. Posibilele proiecte de infrastructură, competitivitate sau cele pentru dezvoltarea competențelor capitalului uman ar putea favoriza productivitatea agenților economici, atenuând într-o anumită măsură efectele negative ale deficitului de personal calificat/ specializat. Efectul inflaționist al programului NextGeneration EU este evaluat a fi unul relativ redus, mai ales în sensul creșterii prețurilor având ca sursă cererea. În același timp, intrările de capitaluri externe vor avea consecințe și asupra monedei naționale. Impactul asupra ratei anuale în perioada 2021-2023 este evaluat a fluctua între 0,2-0,5 puncte procentuale. Prognozele Ministerului Finanțelor ne indică și ele așteptări optimiste sub influența programului NextGeneration EU. Cadrul economic este estimat a beneficia de o creștere de 4,3% pentru anul 2021, cu un vârf în anul 2023 de 5% și un ritm mediu anual de 4,9% pe întreg orizontul 2022-2024. Instrumentul NextGeneration EU reprezintă o oportunitate pentru o redresare economică mai alertă. Implementarea proiectelor de investiții și a reformelor ar putea pune bazele unei economii moderne, cu o rezistență sporită la presiuni. **Din această perspectivă, atragerea fondurilor externe nerambursabile ar trebui să reprezinte o prioritate în următorii ani.** În implementarea PNRR sectorul privat are un rol esențial. Sectorul privat poate fi un accelerator pentru tranziția mai rapidă a întregii economii către un model orientat spre o economie verde și digitală. Institutul Aspen din România apreciază că atunci când se vorbește despre reforme și investiții, nu ar trebui făcută o diferențiere între sectorul public și cel privat. Sectorul privat ar trebui să fie implicat în planurile naționale, prin funcția sa esențială de actor inovator, iar investițiile private ar trebui să fie o componentă importantă a pachetului de sprijin. Pentru sectorul privat, reformele sunt la fel de importante ca și investițiile, cât timp reformele generează sustenabilitate și predictibilitatea. Unele dintre principalele reforme furnizate de PNRR vor aduce beneficii cheie sectorului privat, inclusiv măsuri pentru reducerea birocrăției, digitalizarea ANAF sau înființarea băncii naționale de dezvoltare. PNRR ar trebui să valorifice avantajele competitive ale României (precum infrastructura de telecomunicații peste media UE în ceea ce privește viteza și fiabilitatea) și să le accelereze, asigurând extinderea la nivel național a unor proiecte specifice, precum conectivitatea în zonele rurale și banda 5G. PNRR și implicarea sectorului privat în competițiile pentru proiecte vor oferi României posibilitatea de a face salturi în sectoare cheie, precum infrastructura rutieră, cea de energie sau cea de sănătate. Scopul nu ar trebui să fie exclusiv cel de a ajunge din urmă restul țărilor UE, dar și de ne pregăti pentru viitor. De exemplu, infrastructura rutieră ar trebui construită în logica transportului inteligent, gândită de la început în contextul 5G. Băncile joacă un rol cheie în asigurarea lichidității pe piață, în special pentru IMM-uri, care au fost cel mai afectat și vulnerabil sector din criza economică. Garanțiile de stat, schemele de grant, cele de ajutor de stat, sau de subvenții directe vor reprezenta în continuare instrumente esențiale. În ceea ce privește cadrul financiar multianualul 2021 - 2027, agricultura și proiectele de dezvoltare rurală ar trebui să rămână o prioritate pentru România, împreună cu investițiile în tehnologiile noi și tranziția către o economie verde și digitală. Noile instrumente financiare au o complexitate mult mai mare decât cele anterioare și rolul unor entități intermediare specializate va fi unul esențial în asigurarea unei rate de absorbție optime.

Cu un accent puternic pe investiții în economia verde și digitalizare, fondurile UE vor stimula beneficiarii să se alinieze la o nou model economic pe care Europa încearcă să îl realizeze. Cu toate acestea, România înregistrează un scor mult mai mic decât celelalte state membre în ceea ce privește competitivitatea și inovarea. Implicarea companiilor private din România în generarea de valoare adăugată și competitivitate în acest nou context internațional va fi puternic influențată de cadrul de eligibilitate al acestor noi instrumente financiare.

Pilonii Strategiei Investiționale specifice Consiliului Județean Maramureș

Fără a exclude tipurile de investiții care sprijină creșterea nivelului de trai al populației, considerăm că în următorii ani Consiliul Județean ar trebui să-și fundamenteze politica de investiții pe următorii piloni și măsuri:

- **Pilon 1 - Mobilitate și Infrastructură de Transport;**
- **Pilon 2 - Infrastructură Investițională și Energetică;**
- **Pilon 3 - Mediu și Dezvoltare Sustenabilă;**
- **Pilon 4 - Digitalizare - IT;**
- **Pilon 5 - Turism**

Planul de măsuri privind creșterea calității ofertelor investiționale

Toate măsurile propuse în cadrul Planului de Măsuri detaliat pe cei 5 Piloni majori ai Strategiei propuși - vezi pagina 184 aduc implicit o creștere a calității ofertelor investiționale viitoare pentru fiecare UAT în parte.

În plus, o singură măsură va centraliza și transpune în fapt acțiuni cu rolul de creștere a ofertei investiționale ale unităților administrativ teritoriale ale județului: înființarea Departamentului pentru Relația cu Mediul Economic la nivelul Consiliului Județean Maramureș.

Din perspectiva creșterii calității ofertei investiționale, Departamentul pentru Relația cu Mediul Economic va avea următoarele roluri:

- interfață centralizatoare între unitățile administrativ teritoriale și viitorii investitori. Acest rol se va realiza pe de o parte prin menținerea unui dialog continuu cu conducerile primăriilor din județ, prin care se identifică continuu disponibilitățile primăriilor de spații, terenuri disponibile pentru investiții, iar pe de altă parte cu investitorii interesați, cărora li se va prezenta o ofertă centralizată, permanent actualizată a oportunităților locale
- rol de diseminare a bunelor practici, a proiectelor de succes implementate deja de unele administrații
- de participare și reprezentare a ofertei centralizate a unităților administrativ teritoriale la târgurile de profil

III.1.5. Parteneriatul Public Privat - PPP

Parteneriatul Public Privat (PPP) este o fata morgana în România de cel puțin 20 de ani. Încercări de parteneriate au fost, reușite spre zero. Fiecare guvernar a concluzionat că legislația este de vină, astfel că s-au adus modificări continue legilor Parteneriatului Public Privat.

Ultimele astfel de reglementări legislative, care legiferează noțiunea de Parteneriat Public Privat sunt:

- Legea Nr. 233/2016 privind parteneriatul public-privat, care nu a putut fi pusă în practică deoarece normele de aplicare nu au fost aprobate de Guvern.
- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 104/2017 prin care Legea 233/2016 a fost modificată substanțial.
- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 39/2018 care a abrogat Legea 233/2016 și care reprezintă cadrul legal în vigoare pentru parteneriatele public-private.

Proiectele mari anunțate de autoritățile publice centrale, încă din 2011, au inclus autostrăzi, spitale, unitățile 3 și 4 de la Cernavodă. În 2019, se anunțau 21 proiecte de interes național care se doreau a fi realizate în formula PPP - nici unul din acestea nu e nici măcar demarat real, nicidecum finalizat.

În identificarea răspunsului la întrebarea ***De Ce nu reușesc Parteneriatele Publice Private?***, compania Deloitte identifica, la nivelul anului 2018 (Link studiu: <https://www2.deloitte.com/ro/ro/pages/public-sector/articles/proiectele-de-parteneriat-public-privat-intre-speranta-si-esec.html>), într-un studiu propriu următoarele cauze:

- Percepția greșită a autorităților publice în ceea ce privește implicarea proprie (care se dorește a fi minimă nu doar ca investiție inițială, ci mai ales ca resurse umane implicate și alocare financiară ulterioară pentru susținerea pe termen lung a proiectului)
- Birocrația și reglementarea excesive, care complică proiectele și parteneriatele până la punctul în care riscurile primează în fața câștigurilor potențiale pentru entitățile private
- Lipsa de hotărâre și coerență în pregătirea și executarea unui proiect PPP a autorităților publice.

În Europa lucrurile stau relativ mai bine: sunt autostrăzi realizate în regim public privat în Grecia, Italia, spitale, școli și chiar penitenciare în Germania, Marea Britanie este un pionier și campion la PPP-uri, Franța are proiecte PPP de succes în zona infrastructurii.

Dar chiar și aici, Curtea Europeană a concluzionat în cadrul documentului intitulat ***Parteneriatele public-privat în UE: deficiențe generalizate și beneficii limitate - Raportul nr. 9/2018***, următoarele:

- Curtea a constatat că, deși parteneriatele public-privat au potențialul de a obține o implementare mai rapidă a politicilor și de a asigura niveluri de mentenanță adecvate de-a lungul duratei lor de viață, cele auditate care au primit sprijin din partea UE nu au fost

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Întotdeauna gestionate în mod eficace și nu prezentau un raport costuri-beneficii optim. Adesea, parteneriatele public-privat auditate nu au permis obținerea beneficiilor potențiale, deoarece – la fel ca în cazul proiectelor atribuite în mod tradițional – ele au fost afectate de întârzieri, de depășiri ale costurilor preconizate și de o exploatare a rezultatelor proiectelor sub capacitatea lor, ceea ce a dus la cheltuieli ineficiente și ineficace în cuantum de 1,5 miliarde de euro, din care 0,4 miliarde de euro reprezintă fonduri din partea UE.”

Recomandăm astfel să NU se folosească metodologia de creare a proiectelor, așa cum este ea definită de legislația existentă în acest moment pentru PPP.

Propunem în schimb următoarele modele de parteneriate public private, realizate sub cu totul alte premise decât legislația existentă în domeniul PPP, dar care au arătat de-a lungul timpului exemple concrete de succes:

- formule existente în domeniul serviciilor, în care autoritatea a identificat și creat un standard de prestare a serviciilor, un standard de cost, o metodologie de certificare/acreditare și apoi a lăsat piața să dicteze modul și locul exact în care piața, consumatorul privat dorește ca serviciul să fie prestat. Ex: coplata serviciilor medicale, standardul de cost per copil în educație, cost care urmează copilul, în mediul public sau privat
- formula consacrată în domeniul investițiilor în infrastructura investițională cu impact și adresabilitate directă: autoritatea publică identifică o locație, investește inițial în pregătirea ei (infrastructură energetică, de transport) și apoi o transferă în operațional către mediul privat prin formule de tipul concesiune, închiriere, pe baze clare, transparente, cu licitații deschise. Ex: parcurile industriale
- formula consacrată în domeniul investițiilor în infrastructura cu impact și adresabilitate indirectă, necunoscabilă imediat: investițiile în infrastructura de transport, în infrastructura energetică, care în timp generează aflux de investitori în zonă. Impactul este mai greu cuantificabil, dar este pe termen lung, pe verticale de business multiple. Ex: o autostradă care generează investiții exclusiv private ulterior în zona de spații logistice, un aeroport care generează trafic, de business și de turism, și care se constituie într-un boost general al economiei locale
- în Educație, prin parteneriate între companiile de înaltă tehnologie, de servicii cu valoare adăugată mare (software, energie, servicii medicale) și mediul academic universitar, prin dotarea laboratoarelor cu tehnică specializată și apoi oferirea de profesori din mediul privat care susțin cursuri teoretice și practice
- în Educație, prin crearea de clase duale de învățământ profesional - o metodă alternativă a învățământului profesional clasic, centrată pe nevoile elevilor și a angajatorilor. Clasele fac parte din sistemul de stat gratuit și sunt susținute adițional de un sistem bursier privat.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

III.1.6. Strategia potențialului investițional

Strategia potențialului investițional detaliază un Plan de Măsuri, Proiecte și Inițiative, pornind de la analizele SWOT realizate ca parte a etapei de Analiză, pe baza definirii Viziunii Strategice și a celor 5 Piloni de Dezvoltare.

Un proiect, o inițiativă ar trebui să fie cu atât mai importantă, cu cât va reuși să atingă mai mult de 1 obiectiv, să fie demarată ca parte a unui Pilon de Dezvoltare, dar să aducă rezultate în cel puțin încă un Pilon de dezvoltare. Astfel se concretizează o viziune integrată, unitară, centralizatoare, unificatoare.

Proiectele propuse ca parte a **Planului de Măsuri** vor fi definite astfel pe fiecare Pilon în parte, dar vor face referire și la impactul pe care le îl va aduce unui alt Pilon de dezvoltare.

Pilon 1. Mobilitate și Infrastructură de Transport

Măsura	Proiect	Portofoliu Investiții CJMM	Prioritate	Impact transversal
Conectarea la rețelele majore de transport rutier europene	Conectarea la rețeaua de autostrăzi din Ungaria	Realizarea drumului expres Baia Mare – Satu Mare	Termen Scurt, Nivel Județean	Pilon 5 – Dezvoltarea Turismului Pilon 3 – Dezvoltare sustenabilă – creșterea calității vieții
	Conectarea la rețeaua de autostrăzi din Slovacia		Termen Mediu, Nivel Județean	
	Conectarea la rețeaua de drumuri din Ucraina	Reabilitarea Drumurilor Județene	Termen Mediu, Nivel Județean	
Revitalizarea transportului aerian, prin intermediul Aeroportului Internațional Maramureș	Modernizarea aeroportului și mărirea capacității de procesare persoane	Terminal nou la Aeroportul Internațional Maramureș	Termen Scurt, Nivel Județean	
	Reluarea/creșterea numărului de zboruri internaționale către destinații de interes comercial	Facilități acordate companiilor aeriene pentru operarea de zboruri	Termen Scurt, Nivel Județean	

	Crearea Companiei de Transport Aerian MM(după modelul CJ BH)		Termen Lung, Nivel Județean	
	Transformarea într-un hub regional de transport cargo		Termen Scurt, Nivel Județean	Pilon 2 – Infrastructură Investițională – dezvoltarea de parcuri industriale
	Operarea de curse regulate - zilnice Baia Mare - București		Termen Scurt, Nivel Județean	
Facilitarea conexiunii cu rețeaua rutieră din România	Conectarea cu autostrada Transilvania	Drum Expres Baia Mare – Jibou	Termen Mediu, Nivel Județean	
	Conectarea cu județele limitrofe	Mărirea capacității de trafic pe direcțiile Baia Mare-Sighet-Borșa, Moisei– Năsăud, Sighet-Negrești Oaș-Satu Mare	Termen Mediu, Nivel Județean, Nivel Local	
	Reabilitarea DJ cu acces la regiunile istorice Maramureșene	Reabilitarea DJ de importanță pentru accesul în zona istorică Maramureș	Termen Scurt, Nivel Local	
Creșterea Mobilității trans-urbane	Mobilitate trans-urbană prin crearea unei infrastructuri intra-județene de transport sustenabil, cu facilități de tip park and ride și transport public local		Termen Mediu, Nivel Județean, Local	
	Crearea unor coridoare de transport velo care să facă legătura între orașe și zonele industriale limitrofe		Termen Mediu, Nivel Local	

	Creșterea capacității de transport nemotorizat în orașul Seini		Termen Scurt, Nivel Local	
	Crearea coridorului de mobilitate Baia-Sprie-Mogoșa-Șuior prin realizarea unui Park and Ride, dezvoltarea infrastructurii de bike-sharing, prin amenajarea accesului pietonal spre zonele de bike sharing		Termen Scurt, Nivel Local	
	Realizarea de centuri de ocolire pentru toate orașele județului	Realizarea de centuri de ocolire pentru Sighetu Marmației, Copalnic Mănăstur, Borșa, Șomcuta Mare, Vișeu de Sus	Termen Mediu, Nivel Județean , Local	
	Fluidizarea circulației în zona Baia Mare	Crearea de pasaje supraterrane la Italsofa și Clubul Văcarilor	Termen Scurt, Nivel Local	

Pilon 2. Infrastructură Investițională și Energetică

Măsura	Proiect	Portofoliu Investiții CJMM	Prioritate	Impact transversal
Încurajarea investițiilor directe în județ	Identificarea și realizarea de parcuri industriale în parteneriate cu autoritățile publice locale	Realizarea de parcuri industriale (demarate la Groși, Somcuta Mare, Baia Sprie, Fărcașa)	Termen Mediu, Nivel Județean + Local	

	Investițiile în Mobilitate și Infrastructura de Transport - Pilonul 1 - generează implicit creșterea numărului și valorii investițiilor în județ			Pilon 1 - Mobilitate și Infrastructură de Transport
Investiții majore în Infrastructura Energetică - Transpunerea Viziunii Strategice 2030.35%	Toate proiectele publice ale Consiliului Județean vor transpune și implementa Viziunea Strategică, prin asigurarea prin surse proprii a producerii a 35% din energia consumată până în 2030	Realizarea de Investiții în parcuri fotovoltaice în interiorul parcurilor industriale Realizarea de Investiții în parcuri fotovoltaice pe acoperișul Parcurilor Tematice	Termen Mediu, Nivel Județean + Local	
	Identificarea terenurilor degradate ale județului, care vor fi puse la dispoziția operatorilor privați interesați de producerea de energie fotovoltaică prin concesionarea terenurilor	Igienizarea, pregătirea prin realizarea accesului și infrastructurii de bază și concesionarea spre investitorii privați	Termen Mediu, Nivel Județean + Local	Pilon 3 - Mediu și Dezvoltare Sustenabilă
	Asigurarea conectării la rețeaua de distribuție gaze a tuturor localităților din Maramureș	Investiții în crearea rețelei de distribuție locală	Termen Lung, Nivel Local	

	Explorarea și încurajarea surselor alternative mai puțin uzuale pentru producerea energiei electrice - ape geotermale	Parteneriat cu OMV petrom pentru exploatarea zăcămintelor de apă termală identificate la Mireșu Mare	Termen Mediu - Lung, Nivel Județean + Local	
	Explorarea și încurajarea surselor alternative mai puțin uzuale pentru producerea energiei electrice - biogaz	Crearea și operarea unei facilități de producere a energiei electrice din deșuri municipale, pe modelul Barcelona	Termen Lung, Nivel Județean	Pilonul 3 - Mediu și Dezvoltare Sustenabilă
	Susținerea de programe de electrificare a flotelor de mașini publice și private	Crearea unei rețele județene de stații de încărcare	Termen Mediu, Nivel Județean	
	Reducerea costurilor cu energia electrică prin reducerea consumului și încurajarea transformării din consumator în promusator	Programe de instruire și transmitere de know-how	Termen Scurt, Nivel Județean	Pilon 3, componenta de Educație

Pilon 3. Mediu și Dezvoltare Sustenabilă

Măsura	Proiect	Portofoliu Investiții CJMM	Prioritate	Impact transversal
Creșterea calității vieții prin investiții majore în infrastructura de mediu	Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată pentru toți locuitorii județului	Proiect al Vital SA, compania de Apă a Județului prin Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM)	Termen Mediu - Lung, Nivel Local	

	Stabilizarea alimentării cu apă a județului prin extinderea sistemului hidrotehnic Runcu - Firiza	Finalizarea proiectului Baraj Runcu	Termen Mediu, Nivel Județean	Pilon 2 - Infrastructură Energetică
	Sistem integrat de management al deșeurilor la nivelul județului funcțional	Finalizarea proiectului de Management integrat al deșeurilor	Termen Mediu, Nivel Județean	
	Realizarea corelării dintre Strategia de Dezvoltare Durabilă a județului cu Master Planul pentru "Sistemul de Management Integrat al Deșeurilor în județul Maramureș, Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor (PJGD) și Hotărâri de Consiliu adoptate în domeniu.		Termen Mediu	
Păduri pentru noi, păduri pentru generațiile viitoare - Protejarea pădurilor din Maramureș	Inițierea de campanii de re-împădurire a județului	Identificarea terenurilor degradate și disponibile și parteneriate cu ONG-urile de mediu și proprietarii de terenuri	Termen Mediu, Nivel Județean + Local	Pilon 2 - Materie primă sustenabilă pentru industria mobilei din județ, liderul incontestabil al economiei locale
	Participarea la proiecte de protejare a pădurilor și punere în valoare a pădurilor seculare	Inițierea de proiecte în parteneriat cu ONG-urile de educare a populației și punere în valoare a pădurilor seculare	Termen scurt	

Educație, Inovare	Campanii de informare și educare a populației în vederea creșterii gradului de colectare selectivă a deșeurilor		Termen Scurt	
	Crearea de parteneriate active cu operatorii privați ai județului pentru programe duale de învățământ - centre de formare tehnice proprii		Termen Mediu	
	Implicarea mediului antreprenorial în programe de educație și conștientizare în rândul tinerilor a oportunităților Economiei Cunoașterii, a IT-ului, a unor programe de tip Orientare în Carieră	Parteneriate cu mediul antreprenorial pentru crearea unor programe în toate liceele județului	Termen Scurt, Nivel Județean	
	Implicarea organizațiilor locale antrenoriale, ONG-uri în programe pentru repatrierea românilor din străinătate prin sprijinul logistic al programelor naționale (de tip Start-up) cu programele antreprenoriale (de tipul Repatriot)		Termen Mediu	
	Înființarea de unități preșcolare moderne prin parteneriate cu autoritățile locale și ONG-uri		Termen Mediu	
	Promovarea unui învățământ modern la toate nivelele - Proiecte comune cu autoritățile		Termen Mediu	

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

	locale pentru dotarea unităților școlare și școlarizarea personalului din învățământ			
	Încheierea de parteneriate de cercetare cu unitățile de învățământ superior pentru valorificarea resurselor minerale existente în județ	Promovarea unor proiecte de cercetare cu Universitatea de Nord pentru utilizarea unor surse neconvenționale de energie regenerabilă: apa menajeră pentru încălzirea locuințelor, folosirea pompelor de căldură, biomasa disponibilă în Maramureș	Termen Scurt, Nivel Județean	
Reabilitarea mediului degradat	Înființarea de companii de valorificare a sterilului și materiei din iazurile de decantare și haldele de steril	Inițierea de parteneriate public-private care să prelucreze și valorifice sterilul și materialul din iazurile și haldele de sterile existente pe teritoriul județului.	Termen Mediu, Nivel Județean	Pilon 2 - Infrastructură energetică
Sprijin acordat Agriculturii de valoare adăugată și tradițională	Programe de sprijin și educație a fermierilor locali pentru creșterea investițiilor în produse agricole finite cu		Termen Scurt	

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

	valoare superioară (afine, aluni, plante medicinale)			
	Sporijin acordat crescătorilor tradiționali de ovine, bovine		Termen Scurt	
	Creearea condițiilor de promovare și valorificare a produselor meșteșugărești și a produselor din gospodăriile țărănești	Realizarea de parteneriate cu autoritățile locale privind amenajarea de piețe pentru valorificarea produselor specifice fiecărei comunități	Termen Mediu, Nivel Local	
	Înființarea de depozite de frig, pentru conservarea pe termen scurt a fructelor și legumelor destinate valorificării		Termen Scurt	
	Înființarea de depozite de produse agricole		Termen Scurt	
Dezvoltarea Infrastructurii de Sănătate și Servicii de Îngrijire	Dezvoltarea rețelei sanitare în Maramureșul Istoric	Crearea condițiilor de acces la infrastructura de sănătate pentru populația din Maramureșul Istoric prin investiții în centre medicale locale	Termen Mediu, Nivel Local	
	Investiții în reabilitarea și modernizarea unităților spitalicești publice ale județului	Reabilitarea tuturor unităților spitalicești publice din	Termen Mediu, Nivel Județean	

		subordinea Consiliului Județean		
	Externalizarea serviciilor sociale către ONG-uri cu istoric dovedit de bune practici		Termen Scurt	
Promovarea industriei prin sprijinirea realizării de prezentări itinerante	Realizarea în parteneriat cu Camera de Comerț și Industrii Maramureș de expoziții de prezentare a produselor firmelor din Maramureș	Organizarea de expoziții de prezentare în orașele din județ	Termen Scurt, Nivel Local	

Pilon 4. Digitalizare - IT

Măsura	Proiect	Portofoliu Investiții CJMM	Prioritate	Impact transversal
Creșterea digitalizării în administrația publică	Servicii on-line disponibile cetățenilor. Conectarea bazelor de date Publice. Management spațial integrat și transparent.	Extinderea proiectului de management integrat geospațial prin integrarea tuturor UAT-urilor din județ	Termen Scurt, Nivel Județean	
	Integrarea, securizarea infrastructurilor de date publice prin crearea unui cloud județean	Crearea și operarea unui cloud județean de date și servicii software publice	Termen Mediu, Nivel Județean	
Creșterea gradului de acoperire cu servicii de date la nivel județean	Dezvoltarea rețelei de infrastructură 5G Acoperirea integrală a județului cu fibră optică și servicii de voce		Termen Lung	Pilon 2 - Infrastructură investițională
Suport logistic adresat	Dezvoltarea unui produs IT integrat de	Dezvoltarea unui produs IT	Termen Mediu,	Pilon 5 - Turism

Pilonului 5 - Turism	tipul one-stop-shop care să aducă într-o singură platformă rute turistice, furnizori de servicii de tip rent a bike, descrierea și monitorizarea rutelor de hiking, biking, climbing, integrarea feedbackului oferit de turiști	integrat de tipul one-stop-shop care să aducă într-o singură platformă rute turistice, furnizori de servicii de tip rent a bike, descrierea și monitorizarea rutelor de hiking, biking, climbing, integrarea feedbackului	Nivel Județean	
Dezvoltare sustenabilă	Implementarea unui sistem integrat de monitorizare a colectării deșeurilor și implementarea principiului <i>Plătești cât Arunci</i>	Implementarea unui sistem integrat de monitorizare a colectării deșeurilor și implementarea principiului <i>Plătești cât Arunci</i>	Termen Scurt, Nivel Județean	Pilon 3 - Dezvoltare Sustenabilă - Creșterea gradului de colectare selectivă a deșeurilor

Pilon 5. Turism

Măsura	Proiect	Portofoliu Investiții CJMM	Prioritate	Impact transversal
Adoptarea unei Strategii de Dezvoltare și Promovare a Turismului în Județul Maramureș	Realizarea unei strategii inovative, adaptate la specificul județului și realitățile momentului.	Strategia de dezvoltare și Promovare a Turismului în Maramureș	Termen Scurt, Nivel Județean	
Punerea în valoare a patrimoniului	Refacerea și punerea în valoare a edificiilor istorice și a patrimoniului existent	Reabilitarea Castelului Teleki din Pribilești, a Muzeului de	Termen Mediu, Nivel Local	

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

cultural existent		Istorie din Baia Mare, Teatru de Vară - Muzeul de Etnografie și Artă Populară		
	Promovarea unui turism ecumenic prin valorificarea patrimoniului UNESCO a bisericilor de lemn	Circuitul Bisericilor de Lemn din Maramureș	Termen Scurt, Nivel Județean	
	Dezvoltarea de mecanisme pentru co-interesarea populației rurale de a continua practicarea activităților arhaice de cultivare a terenului, de păstrare și dezvoltare a meșteșugurilor tradiționale		Termen Scurt	
Dezvoltarea produselor de marketing integrate pentru promovarea turismului	Dezvoltarea unor produse inovative de tip filme de prezentare, brosuși, produse IT integrate de tip Turism Velo, Turism de Aventură	Dezvoltarea și extinderea site-ului VISIT MARAMUREȘ, corelat cu Strategia de Dezvoltare și Promovare a Turismului. Tipărirea și distribuția de produse tipărite pe zone de interes turistic	Termen Scurt, Nivel Județean	
	Dezvoltarea continuă a unor branduri locale de turism, ralierea la branduri naționale sau chiar europene	Creșterea investițiilor în branduri deja consacrate (Crăciun în Maramureș ...)	Termen Scurt, Nivel Județean	
	Crearea unui segment de brand de județ		Termen Mediu	

	eminamente cultural arhaic, prin întărirea și corelarea brandului propriu al unor meșteri populari (olărit+ cântec popular + meșteri în lemn + melteri podoabe tradiționale...)			
Dezvoltarea Atracțiilor Turistice de Amploare din Județ	Înființarea Parcurilor de Aventură și/sau Agreement Tematic și a unor trasee turistice adaptate pentru diferite categorii de vârstă	Realizarea Investiției în AquaPark Baia Sprie, Aqua Park Vișeu de Sus	Termen Mediu, Nivel Local	Pilon 2 - Infrastructură Energetică
	Reabilitarea și re-inventarea turismului de tip tratament în județ		Termen Lung	
	Identificarea unei franșize de nișă și transpunerea acesteia în Maramureș (de tipul Festivalului de Teatru de la Sibiu, Festivalul de Film de la Cluj Napoca)		Termen Mediu	
Pregătire continuă pentru un turism modern, servicii de calitate	Dezvoltarea de parteneriate între administrația publică și zona privată pentru crearea unei oferte educaționale dedicate pe zona de turism, cu bune practici identificate și transpuse din zonele și țările cu o ofertă turistică recunoscută. Pregătirea de ghizi turistici		Termen Mediu	Pilon 3 - Dezvoltare Sustenabilă
Identificarea și recreerea	Punerea în valoare a vechilor legende,		Termen Scurt	

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

poveștilor și legendelor maramureșene	povești și editarea acestora – în sprijinul autorităților locale, pentru mărirea atractivității fiecărei zone.			
Creșterea securității alimentare	Acreditarea produselor servite în gospodăriile maramureșene de către ANPC. Editarea de broșuri care să conțină ingredientele din produse și alergenii.		Termen Mediu	
Diversificarea ofertei de servicii turistice	În colaborare cu autoritățile locale – punerea în valoare a drumurilor turistice, înființarea de trasee turistice pentru biciclete, ATV-uri, călărie	Reabilitarea de drumuri turistice din județ	Termen Mediu, Nivel Județean + Local	Pilon 1 - Mobilitate și Infrastructură de Transport

UNIUNEA EUROPEANĂ

Bibliografie

1. COMUNICARE A COMISIEI EUROPA 2020: O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii
2. Acord de parteneriat propus de ROMÂNIA pentru perioada de programare 2021-2027
3. Cocean, P. (2005), *Geografia Europei*, Edit. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.
4. POP, NUȚU LAURENȚIU File din istoria satului Apșa: Maramureșul istoric / Nuțu Laurențiu Pop. – Satu Mare : Editura Citadela, 2013 230 p. ISBN: 978-606-8197-71-5 908 (Solotvino)
5. Comunicare a Comisiei Europene către Parlamentul European, Consiliul Europei, Comitetul economic și social european și Comitetul regiunilor. Următorii pași către un viitor european durabil. Acțiunea europeană pentru durabilitate.
6. Propunere de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC) și finanțate de Fondul european de garantare agricolă (FEGA) și de Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR)
7. Propunere de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european plus, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, și de instituire a unor norme financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil și migrație, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului pentru managementul frontierelor și vize
8. SWD(2019) 1022 final - document de lucru al serviciilor Comisiei Raportul de țară din 2019 privind România, inclusiv un bilanț aprofundat referitor la prevenirea și corectarea dezechilibrelor economice
9. Guvernul României, Ministerul Finanțelor – “Raport privind situația macroeconomică pe anul 2021 și proiecția acesteia pe anii 2022-2024” - <https://sgg.gov.ro/new/wp-content/uploads/2021/02/Raport-buget-2021.pdf> - Standard&Poor – “Next Generation EU Will Shift European Growth Into A Higher Gear” - <https://www.spglobal.com/ratings/en/research/articles/210427-next-generation-eu-will-shift-european-growth-into-a-higher-gear-11929949> - Aspen Institute Romania – “The National Recovery and Resilience Plan for Romania and Opportunities for the Private Sector in the New Economy - March 9th, 2021, Aspen Dialogues” - <https://aspeninstitute.ro/wp-content/uploads/2021/03/Aspen-Webinar-Report-PNRR-and-Opportunities-for-the-Private-Sector-in-the-New-Economy.pdf>

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

- 10.** Banca Națională a României – „Raport anual 2020” - <https://www.bnr.ro/Raport-anual-2020-22972.aspx> Urmare din pag. a 5-a PROGRAMUL NEXT GENERATION EU – INFLUENȚA ASUPRA MEDIULUI PRIVAT ~ tema susținută de CCI Maramureș în cadrul evenimentului EU la CoFE ~ HERMES CON
- 11.** https://www.ey.com/ro_ro/news/2021/6/studiu-de-atractivitate-ey-romania-investitorii-revin-in-2021--
- 12.** **EY Attractiveness study Roania**
<https://www.socialprogress.org/?tab=2&code=ROU>
- 13.** <https://www.socialprogress.org/>
- 14.** <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/inse-table>, accesat la data de 23.04.2020 17 Institutul Național de Statistică (2014), AGR101A - Suprafața fondului funciar după modul de folosință, pe forme de proprietate, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe, accesat online la adresa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/inse-table> în data de 23.04.2020 55
- 15.** ATITUDINI SI VALORI IN ADMINISTRATIA PUBLICA LOCALA Bruno Ștefan Pavel Popescu Neveanu Maria Manuela Ghiuruțan, Editura BCS București 2001
- 16.** Rewgulamentul Delegat al Comisiei Europene: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=PI_COM:C\(2021\)2800&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=PI_COM:C(2021)2800&from=EN)